

INSTITUT ZA IZUČAVANJE RELIGIJE

OPASNOSTI NEW AGEA

Naziv djela:
Opasnosti New Agea

Priredivač:
Pavle Simović

Izdavač:
Institut za izučavanje religije
www.religija.me

Štampa:
Donat Graf – Beograd

Prvo izdanje
2025.

Napomena Izdavača:
Ova knjiga je kompilacija više radova na temu New Agea.

Sadržaj

Predgovor	5
Poglavlje 1. Osnove New Age filozofije	7
Poglavlje 2. Prezasićeno zapadno neopagansko društvo	15
Poglavlje 3. Velika slika	34
Poglavlje 4. New Age i holistička medicina	48
Poglavlje 5. Zabava – savjetuje se diskrecija	72
Poglavlje 6. Novo doba u učionici	86
Poglavlje 7. Neurolingvističko programiranje	96
Poglavlje 8. New Age stavljen u muziku	100
Poglavlje 9. Vukovi u ovčijoj koži	112
Poglavlje 10. Panteistička eko-feministička agenda	127
Poglavlje 11. Anđeli – prijatelji ili neprijatelji?	145
Poglavlje 12. Privlačnost holističke New Age medicine	161
Poglavlje 13. Tradicionalna kineska medicina	172
Poglavlje 14. Ajurvedska medicina. Istočnjačka meditacija i druge okultne terapije	186
Poglavlje 15. New Age pioniri holističkog zdravlja	210
Poglavlje 16. Pragmatizam: Opasno rezonovanje	218
Poglavlje 17. Sažetak New Age holističkog liječenja	238
Poglavlje 18. Sugestije za dijalog s New Agerima	244
Poglavlje 19. Poslednja velika obmana	253

Opasnosti New Agea

Predgovor

Svakog dana kroz medije, zabavu i književnost svih vrsta, naše društvo je bombardovano neopaganskim konceptima New Agea¹ (Novog doba) koji su u praksi i principu dijametralno suprotni biblijskim učenjima. Ove ideje i filozofije koje su se u jednom trenutku činile čudnim i stranim sada su postale mejnstrim.²

Ali ono što je alarmantnije je činjenica da mnoge od ovih filozofija i praksi sada prihvataju članovi raznih crkava koje se nazivaju hrišćanskim.

Neki hrišćani, osjećajući da se ove prakse i filozofije ne poklapaju s njihovom hrišćanskom vjerom, odbili su imati bilo kakve veze s njima. Drugi su se nesvjesno uključili u ove upitne koncepte i prakse, naizgled nesvjesni svojih smrtonosnih veza sa satanističkim, suptilnim New Age pokretom. Drugi, pak, iako donekle svjesni istočnjačkog, nebiblijskog porijekla, zauzimaju pragmatičan pristup („ako djeluje, koristi ga“) i ne vide ništa loše u izvlačenju tehnika iz paganskih praksi ili sudjelovanju u „prihvatljivijim“ oblicima aktivnosti New Agea.

Ova knjiga je napisana sa svrhom da razotkrije i identifikuje mnoge preovlađujuće New Age filozofije, prakse i vjerovanja. U savremenom društvu, mnogi ljudi svoju duhovnu glad nastoje zadovoljiti paranormalnim i istočnjačkim misticizmom, a ne kroz hrišćansku vjeru. Kako stanovništvo prihvata ova alternativna uvjerenja, ona su postala sve više mejnstrim. A budući da ih toliko ljudi brani ili opravdava kao održive alternative za duhovno

¹ Izgovara se „nju ejdž“ – izraz koji je popularizovan i u našem jeziku te je zbog toga ostavljen u izvornom obliku kroz ovu knjigu. (prim. priređivača)

² Eng. *mainstream* – glavna ili preovlađujuća, unekoliko konvencionalna struja u nekoj vrsti stvaralaštva, načina mišljenja i sl.; glavni tok; često i kao nepromjenljivi pridjev (mejnstrim muzika, mejnstrim kultura).

unapređenje, teže je govoriti protiv njih. Ovo je posebno istina kada New Age učenja i prakse promovišu popularne medijske ličnosti, sportisti, glumci i drugi. Kad god se čini da neka osoba nema problem da spoji svoju tradicionalnu vjeru sa istočnjačkim praksama joge, meditacije, alternativne medicine, misticizima, obožavanja prirode, sumnjivim programima samopomoći i razvoja „skrivenih ljudskih potencijala“, neopaganizma, astrologije... ili je privržena globalističkim trendovima itd. – velika je vjerovatnoća da je, svjesno ili nesvjesno, u mreži New Agea.

Ali hrišćani moraju biti upozoreni jer, umjesto da budu uznemireni i alarmirani ovim paganstvom, mnogi bivaju prevareni. Neka nam Bog pomogne da prepoznamo opasnost i da uvidimo da su ova moderna New Age vjerovanja i prakse duboko usađeni u okultizam, iza kojih stoji najveći neprijatelj naših duša – Sotona.

Poglavlje 1.

Osnove New Age filozofije

U poslednjih nekoliko decenija nailazimo na jednu sasvim novu i kompleksnu sveopštu poplavu raznih pravaca, koji (naizgled) nude puno dobrobiti i koristi modernom čovjeku.

Mnoštvo raznih seminara o boljem korištenju unutrašnjih potencijala uma, borbi protiv raznih konflikata, stresova; razne terapije, naročito su interesantne „alternativne terapije“ (bioenergija, radiesteziya, liječenja psihičkom energijom, kristali, akupunktura i mnoge druge) koje povezuju čovjeka sa „kosmičkom energijom“, ili raznim vidovima „energija“. Razne fizičke vježbe, meditacije, bolje korištenje unutrašnjih potencijala tijela i duha, rješavanje unutrašnjih i spoljnih konflikata, stresova, i svih ostalih problema koji muče današnjeg čovjeka, sve je tako korisno i dragocjeno. Uglavnom seminare i terapije izvode vrhunski stručnjaci, naučnici, medicinari, psiholozi, pa nema razloge za sumnju. Da li su te sve pojave normalni progres u nauci, ili je nešto drugo u pitanju?

Zašto se u poslednje vrijeme strahovito propagiraju razni hinduski pravci, meditacije i čak religije? Koja je svrha njihovog masovnog širenja u hrišćanskom svijetu? Otkud toliki uticaj raznih okultnih, magijskih kultova u poslednje vrijeme? Zašto se sve to događa prilično sinhronizovano i istovremeno? Šta u stvari stoji iza svega toga? Najbolji odgovor ćemo naći ako upoznamo pokret nazvan „Novo doba“ (New Age).

Sami vođe kažu da to nije religija, već „spiritualizam“, put do duhovnog prosvjetljenja i usavršavanja. On nije jedna jedinstvena institucija, već široka mreža različitih ogranaka, grupa, pravaca, sastavljena od ljudi koji dolaze iz različitih sredina, ali **imaju vrlo sličan način razmišljanja** (feminizam, ekologija, okultizam,

psihologija, hinduizam, budizam, mistično hrišćanstvo, i mnogo drugih pravaca), **istu želju za duhovnim napretkom**. Može se reći da je to sveopšti pokret čitavog svijeta za duhovnim uzdizanjem.

„Pokret Novog Doba je potpuna religija sa svojim biblijama, molitvama, mantrama, ekvivalentima za Vatikan i Jerusalem, propovjednicima i guruima, sa iskustvima novog nastajanja (koga zovu ‘novorođenje’), duhovnim zakonima i zapovijestima, sa vidovnjacima i prorocima i sa gotovo svakim drugim obilježjima vjere.“

Pokret Novog Doba je neporecivo uzeo konačan oblik religije, upotpunjen doktrinom, pisanim tekstovima, obožavanjem i ritualima, funkcionalnom grupom sveštenika i pastira.³

Ovaj pokret imao je svoje idejne vođe kao što su Alis Bejli, Bendžamin Krem i drugi. Ideje se šire putem naučnih kongresa, seminara, savjetovališta, škola, radnih grupa širokog spektra aktivnosti (za kuvanje, ishranu, vaspitanje, obdaništa), raznih vrsta autogenih treninga radi poboljšanja zdravlja, razvijanja ljudskih potencijala, ostvarivanja viših duhovnih saznanja i iskustava.

ZNAČENJE IMENA „NOVO DOBA“

Šta znači ime New Age (Novo doba)? Pojam je uzet iz astrologije. Po njenom tumačenju zemlja treba 26000 godina da bi prošla kroz svih 12 znakova Zodijskoga (kosmičkih sazvežđa), što se naziva **velika godina**. Ona je podijeljena na sedam **velikih doba**, ili **velikih mjeseci**, od kojih svaki treba da iznosi 1/7 od 26000, tačno 2166,666 godina. Početak računanja im je 10.000. god. prije n.e.

Sedam doba po cjelokupnoj astrologiji su doba Lava (10000-8000 p.n.e.), Raka (8000-6000. p.n.e.), Blizanaca (6000-4000 p.n.e.), Bika (4000-2000. p.n.e.), Ovna (2000 – do rođenja Hrista),

³ Texe Mars, Dark Secrets of the New Age, Crossway Books, Westchester, Illinois, 1987., p. VIII.

te Ribe živimo (0-2000. posle Hrista), što je u stvari to pravo poreklo simbola ribe za hrišćanstvo, kao Hrišćanska dispencijacija, odjeljak. Riba je u astrologiji simbol Majke boginje Venere, koja se uplašila od giganta Tifona, skočila u Eufrat i pretvorila u ribu. To je u stvari astrološki paganski simbol.

Spiritualni pokreti vjeruju da svako od ovih „novih doba“ obilježava pojava novih Učitelja mudrosti, ili hristosa. Neki od njih su bili, kažu okultisti, osnivači velikih religija, a drugi su nosili spektar raznih naziva kao što su Mahatma, Hijerarhija, Veliki, Tajno Bratstvo, Unutrašnja vladavina svijetom, Velika Bijela Loža Učitelja Mudrosti. Iako oni nose različita imena i u različitim su kulturama, ali svi su oni kosmički poslanici da povedu svijet u viši stepen duhovnog napretka.

Doba ribe je, kažu oni, bilo obilježeno hrišćanstvom, dok će sledeće „Novo doba“, doba Akvariususa tj. Vodolije (od 2000. pa nadalje) biti obilježeno univerzalnom **novom svjetskom religijom**. Zato se smatra da je to 7. doba, dakle na vrhuncu razvoja čovječanstva.

Ono treba da bude obilježeno jedinstvom, harmonijom, ljubavlju i naravno, pojavom Učitelja, hristosa, koji treba da povedu čovječanstvo u njega. Svako novo doba je obilježeno naglim promjenama, pa se zato očekuje da i sada slijede ogromne sveopšte promjene u svijetu, što će dovesti „nova svjesnost“ čovječanstva.

Novo Doba je, dakle, sveopšti pokret za uspostavljanje jednog novog svjetskog duhovnog sistema, **nove svjetske religije**, koja treba nastati kompletnim ujedinjavanjem čovječanstva svim mogućim sredstvima.

SUŠTINA IDEOLOGIJE NOVOG DOBA

Smatra se da iza ovog materijalnog svijeta postoji **duhovna realnost, transcendentni svijet**. Ta duhovna realnost je temelj

cjelokupne realnosti. Vidljiva, dodirljiva i materijalna stvarnost je samo otisak one „više“, duhovne.

Vjeruje se da duboko u svakom ljudskom biću, postoji iskra božanstva, ili „više ja“, „energija“, „viša svijest“, ili „Hristov princip“ (različita je terminologija, ali ista suština) što je dio duhovnog svijeta. Ta energija je „božanski princip“, koji je izvor reda u našim životima i tijelima.

Ključ pravog života i sreće, po tome, je u ulaženju u sebe da bi se otkrio božanski princip u sebi. Kada neko otkrije svoje „više ja“, i proširi svoju svjesnost, tako da je i duhovni svijet uključen, onda će moći da uđe u tu duhovnu realnost.

Putevi ostvarivanja „višeg ja“ su droge, meditacija, hipnoza, mistična iskustva, energetski uticaji kristala, razni vidovi transa, djelovanje hipnotičkih sredstava – biljaka, narkotičkih sredstava i mnogo drugog, što može dovesti čovjekov um u podsvjesno stanje.

Vjeruje se da kroz kontakt sa duhovnom stvarnošću može da se dođe do duhovnog znanja univerzuma, na primjer: odakle smo došli, kuda idemo (sudbina), šta je konkretan uzrok nekog događaja, ili stradanja, koji su putevi ličnog napretka i uspjeha u životu. Može se komunicirati s drugima bez upotrebe telefona ili pisama (telepatija), može se kontaktirati sa biljkama, životinjama, mrtvim ljudima, ili višim, transcendentnim bićima, koja mogu gledati u prošlost, sadašnjost i budućnost, itd.

KOJA VJEROVANJA I PRAKSE POTIČU OD SUŠTINE NOVOG DOBA?

1) ASTROLOGIJA, GATANJE. Postoji je kosmička energija u svemu, isto važi i za zvijezde i za zemlju. Kako je gore, tako je i ovdje dolje. Isto važi i za Tarot karte, kojima se otvaraju „kosmički („akaški“) izvještaji“, posto imaju preslikane astrološke simbole. Zato postoje razni načini tumačenja budućnosti po New Ageu.

2) NATPRIRODNI DAROVI. Putem spiritualnog, duhovnog

svijeta moguće je uraditi i nemoguće u „materijalnom“ svijetu. Primjeri su magija, telepatija, duhovni vid (nevidljivih stvari), viđenje aure, rašljarstvo (radiesteziya), govorenje duhovnim jezikom, vidoovitost i svi natprirodni darovi. Što se radiesteziye tiče, vjeruje se da zemlja ima mnogo pozitivne energije, da postoje linije njenog kretanja, ali da ima i negativnih zračenja na nekim mjestima, što sve liči na energetska struktura i našeg tijela.

3) ALTERNATIVNE TERAPIJE LIJEČENJA. Cjelokupno uređenje tijela je poznato drevnim istočnjačkim ljekarima, pa se poznavanje svih energetskih centara u tijelu koristi terapijama kao mesmerizam (magnetno liječenje), akupunktura (uklanjanjem blokada energije života, katkad nazvane „či“, ubadanjem iglica), homeopatija (korištenjem energije biljaka koja je prešla u tečnosti, kao i davanjem lijekova za stvaranje istih koje bolesnik ima, vjerovanjem da se „klin klinom izbija“), bioenergija (korištenje kosmičke energije) i mnogim drugim „alternativnim terapijama“.

4) REINKARNACIJA. Na osnovu vjerovanja u prethodne živote smatra se da tokom više života svi ljudi napreduju u znanju i doživljavaju duhovno „prosvjetljenje“. Takođe se smatra da kontaktom sa duhovima nekada reinkarniranih mudraca se takođe ubrzava put prosvjetljenja. Vjeruje se da će konačno svi ljudi dostići novu svjesnost u Novom Dobu; čovječanstvu će dostići viši nivo. Upravo zato treba što više umnožiti seminare i sisteme prosvjetljenja ljudi da bi se pripremili za dolazak tog najvišeg duhovnog doba.

5) PSIHOLOŠKE TERAPIJE. Ima puno ideja koje ovaj pokret uvodi među određenim školama psihologije, slično Humanističkoj školi. Terapije imaju svoje poreklo u psihologiji upotrijebljenoj da pomogne ljudima u njihovoj „samospoznavi“, tako da mogu dostići viši nivo svjesnosti. Zato je u svim meditativnim terapijama terminologija strogo naučno-psihološka.

6) EKOLOGIJA I RELIGIJA. Nakon čovjekovog ličnog preobražaja, sledeći korak je u obnovi cijele planete, pošto sve

jeste jedno. Hipoteza o Gei, izjavljuje da zemlja ima sopstveni život, kao Majka Zemlja. Pošto se vjeruje da je božanska suština, iskre u cjelokupnoj prirodi, na čitavoj planeti, kao dio jedinstvenog božanskog principa ona mora da se zaštititi. Zato New Age ekolozi imaju izuzetno mjesto u internacionalnim ekološkim pokretima, što im daje strahoviti ugled.

7) PREVAZILAŽENJE PODJELA. U eri Ribe, vjeruje se, bilo su potrebne podjele. Trebalo je sve analizirati, okarakterisati i identifikovati što je bilo suštinski važno za početak nauke i tehnologije. U Novom dobu, ipak, potrebno je ostvariti jedinstvo svega (holizam). Zato treba prevazići stare podjele kao: duša i tijelo; muškarac i žena (uniseks moda); različite religije; čovjek i priroda; Bog i čovjek; dobro i zlo.

Treba, dakle ostvariti potpuno sjedinjavanje dosadašnjih suparnika (jin i jang).

8) UMJETNOST. Tvrdi se da je u „starom dobu“ bio prenaplašen racionalizam. U Novom dobu treba posvetiti veliku pažnju emotivnom i intuitivnom nivou ljudske ličnosti. Zato treba stimulirati umjetnosti kao modelarstvo, slikanje, sviranje muzike. New Age muzika treba da pomogne nalaženju samog sebe, kao i dolaženja do „više svijesti“, ekstaze. Zato se sve više ide ka ekstatičnom stanju koje treba da prevaziđe racionalizam.

9) OKULTIZAM I SATANIZAM. Da bi se prevazišle sve podjele između dobra i zla, New Age je otvoren prema svim okultnim pravcima. I sam spiritualnog karaktera, on se udružuje sa svim spiritističkim pravcima, pa i satanizmom. Okultne prakse se ne kritikuju, već su dobrodošle kao stara univerzalna mudrost. Time New Age ujedinjuje sve okultne redove u jedan jedinstveni front.

10) POZITIVNO OČEKIVANJE BUDUĆNOSTI. U ovom pokretu postoji snažan pozitivan stav prema budućnosti čovječanstva. On obećava strahoviti uspon time što će se svi ljudi ujediniti

shvativši da su svi dio iste kosmičke energije, da posjeduju „**isti duh**“, „višu svjesnost“. Obećava se mir, briga za okolinu, bratstvo, ljubav, strpljenje, radost, pravi raj na zemlji. Da bi se čovječanstvo ujedinilo u istom duhu, sa kosmičkim duhom, potrebna je meditacija. To će uneti novu svijest u ljudima, novi duh u čovječanstvu.

Ono što je u New Ageu strahovito zapanjujuće, je činjenica da on planira potpuno sjedinjavanje ovog vidljivog i nevidljivog svijeta. On je univerzalni sistem kojim će pojave duhova biti svakodnevna stvarnost. Vrhunac svega je veliki plan po kome treba da se pojavi sam Isus Hristos na zemlji. Još 1982. vođa New Age pokreta, Bendžamin Krem je masovno objavio da je „Hristos“ došao, da je u fizičkom tijelu u Londonu i da će se uskoro pojaviti kada mogućnosti budu povoljne. On ga je nazivao „Maitreja“, ali je tvrdio da je to isti Hristos koji je živio prije 2000 godina. Posle toga više listova je objavljivalo pojavu Isusa Hrista pred mnoštvom prisutnih. Koja je svrha mnogih hristosa koji se javljaju putem New Agea?

U okviru New Agea postoje organizacije koje imaju potpuno hrišćanski izgled, terminologiju i učenje, ujedinjeno i prožeto okultnim. Ovi pravci uče da će se Isus Hristos pojaviti na zemlji u obliku magličastog oblaka oko njegovih nogu, i da će time u stvari započeti njegovo kraljevstvo na zemlji. Svi oni „Hristosi“ koji su se javljali putem New Agea biće proglašeni „antihristima“, dok će ovo **remek djelo** imitacije Isusovog dolaska biti proglašeno pravim! Pošto u Bibliji i piše da će se pojaviti antihrist, hrišćani će ovog „biblijskog“ Hrista prihvatiti kao pravog. Neće ni shvatiti da će biti totalno prevareni.

STARI PREPAKOVANI MISTICIZAM

Korijene odnosa New agea i hrišćanstva možemo naći kroz vjekove u kojim su ljudi širili identične ideje sadašnjim. Na

primjer, u 1. vijeku n.e. **gnosticizam** je imao potpuno istovjetne ideje o božanskoj iskri u čovjeku i okretanju prema sebi u otkrivanju nje, da bi se postiglo spasenje. Vjerovalo se da je prava stvarnost samo manifestacija one prave, duhovne, da je to samo privremeno, a ono duhovno pravo i vječno. Zato je i gnosticizam vjerovao u besmrtnost duše i reinkarnaciju, pa otuda i tzv. „gnostička jevanđelja“.

Danas više nego ikada se vjeruje da hrišćanski Bog i prakse New Agea mogu nesmetano da idu zajedno. Mnogi hrišćani vjeruju u astrologiju, a mnogi astrolozi (navodno) vjeruju u Boga. Ima dosta onih koji tumače astrologiju, nose veliki krst oko vrata i potkrepljuju neke od svojih tvrdnji riječima Isusa Hrista i Biblije.

Šta je prava istina? U Bibliji ima mnoštvo tekstova u kojima sam Bog govori o astrologiji i njenim predstavnicima.

„Umorila si se od mnoštva svojih savjetnika. Neka sad ustanu i neka te spasu pretskazivači koji posmatraju nebesa, koji gledaju u zvijezde, koji u vrijeme mladog mjeseca proriču šta će te snaći. Gle, postaće kao strnjika, vatra će ih spaliti. Neće izbaviti svoju dušu od siline plamena. Neće od njih ostati ni ugljevlje da se ljudi ugriju, niti ognjište da pred njega sjednu.“ (Isaija 47:13-14)

Uprkos svoj hvalisavosti mudraca ovoga svijeta, a posebno onih koji komuniciraju sa duhovima (spiritisti), njima je Božja mudrost nedostižna i nedokučiva, daleko iznad svih okultnih znanja. U odnosu na njih Bog daje mnogo veću mudrost i razumijevanje, zdrav sud i rasuđivanje onima koji to traže i primaju od Njega.

Iako i Sotona može otkriti mnoga znanja (svojim adeptima), znanje i mudrost od Boga donose duhovno zdravlje, suštinsko razumijevanje, za razliku od onog đavolskog koje uništava duhovnost u čovjeku, svaku plemenitost i muti njegovo zdravo rasuđivanje, čineći ga okovanim robom onoga što je izabrao.⁴

⁴ Vidi: Dragan Mirković, Astrologija i Novo doba, Preporod, Beograd.

Poglavlje 2.

Prezasićeno zapadno neopagansko društvo

Pokret New Agea se prvi put pojavio na Zapadu 1970-ih, a zatim je postao popularan 1980-ih. Danas ovaj pokret nastavlja da utiče na ljude na vjerskom pejzažu širom svijeta. Mnogi više ne koriste izraz „New Age“ – više vole izraz „nova duhovnost“ ili nešto slično, ali sve je to dio pokreta koji se pojavio 1970-ih.

Glavni problem s kojim se susrećemo u raspravi o pokretu New Agea je njegovo definisanje. Neki su pokušali da ga kategorišu kao jedinstveni kult. Vjerovatno je ipak mudrije definisati ga kao labavo strukturiranu mrežu pojedinaca i organizacija koji dijele zajedničku viziju novog doba prosvjetljenja i harmonije. Oni koji dijele ovu viziju obično se slažu sa zajedničkim skupom osnovnih religijskih i filozofskih uvjerenja – to jest, drže se određenog pogleda na svijet. Ovaj pogled na svijet fokusira se na *monizam* (sve je jedno), *panteizam* (sve je Bog) i *misticizam* (iskustvo jedinstva sa božanskim).

Uprkos ovim osnovnim uvjerenjima, kolektivno tijelo New Agera širom svijeta je organizaciono difuzno. Iz tog razloga, ne možemo ga ispravno kategorisati kao jedinstveni kult. Kultovi su tipično ekskluzivističke grupe koje se sastoje od pojedinaca koji se slažu sa jedinstvenim skupom vjerovanja i djeluju prema strogo definisanoj organizacijskoj strukturi. Pokreti, s druge strane, imaju element jedinstva (suštinska uvjerenja), ali su takođe višestrani – uključuju različite pojedince i grupe s različitim naglascima. To je slučaj sa New Age pokretom.

Vjerovanje u Boga Biblije nekada se u Americi uzimalo zdravo za gotovo, ali danas u pokušaju stvaranja društva „širokih pogleda“, reference na Boga su uklonjene sa mnogih javnih stranica. U mnogim gradovima, hrišćanske reklame su zabranjene u

javnoj svojini zbog protesta onih koji se vrijeđaju da vlada podržava bilo koji oblik vjerskog izražavanja.

Ankete pokazuju da se danas preko 30 miliona ljudi, ili blizu jedne desetine stanovništva SAD-a, identifikuje kao budisti; čitaju i bave se budističkom duhovnošću, ali se ne identifikuju kao pripadnici neke religije; ili su bili pod snažnim uticajem budizma. Hindusi čine 1% stanovništva SAD-a sa oko 3,3 miliona sledbenika. Prema popisu stanovništva Sjedinjenih Američkih Država iz 2020. godine, procjenjuje se da u SAD živi 4,5 miliona muslimana. Činjenica je da ni Amerika ni svijet nikada nisu vidjeli raznolikiju vjersku naciju od Sjedinjenih Država.

„Duhovno, ali ne i religiozno“ (SBNR) je samoidentifikovani stav duhovnosti koji se protivi organizovanoj religiji kao jedinom ili najvrjednijem sredstvu za unapređenje duhovnog rasta. Duhovnost stavlja naglasak na dobrobit „uma-tijela-duha“, tako da su holističke aktivnosti poput tai čija, reikija i joge uobičajene unutar SBNR pokreta. Za razliku od religije, duhovnost se često povezivala s unutrašnjim životom pojedinca.

Petina američke javnosti i trećina odraslih mlađih od 30 godina navodno nisu povezani ni sa jednom religijom, međutim, na neki način se identifikuju kao duhovni. Od ovih religijski neopredijeljenih Amerikanaca, 37% sebe klasifikuje kao duhovne, ali ne i religiozne.

Budisti i hinduisti su uveliko uticali na način na koji mnogi Amerikanci gledaju na život i smrt. Oko jedne četvrtine odraslih (25%) kaže da je definitivno ili vjerovatno tačno da se mrtvi mogu reinkarnirati (tj. ponovo roditi u ovom svijetu). Najmanje uobičajeno od ovih vjerovanja je da mrtvi mogu naštetiti ljudima koji su još uvijek živi: 18% Amerikanaca kaže da je to tačno.

Budisti nisu svi uvezani sa Dalekog istoka. Velika većina su „čistokrvni“ Amerikanci, poput sljedbenika Dahli Lame Ričarda Gira i Stivena Sigala.

FAKTORI KOJI SU DOVELI DO POKRETA NEW AGE

Brojni su faktori koji su doprinijeli nastanku New Age pokreta 1970-ih. Prvi i najvažniji je transcendentalizam 19. vijeka, škola mišljenja koja je u velikoj mjeri zavisila od istočnjačkih spisa, kao što su hinduističke Vede. Transcendentalizam je naglašavao intuiciju kao sredstvo za utvrđivanje istine. Takođe je smatrao da sve religije sadrže božansku istinu i afirmisao da je cilj religije postizanje svjesnog sjedinjenja s božanskim. Takve ideje su pomogle da se postavi pozornica za pojavu New Age pokreta.

Takođe možemo ukazati na oživljavanje okultizma koje se dogodilo krajem 19. vijeka. Ovo oživljavanje se oblikovalo u nastanku grupa kao što su Teozofsko društvo (1875), Antropozofsko društvo (1912), Arkanska škola (1923) i pokret JA JESAM (1930-ih). Ne moramo istraživati jedinstvena učenja i karakteristike svake grupe. Dovoljno je prepoznati da su spiritistički fenomeni – to jest, kontakt sa entitetima izvana, kao što su „uzašli majstori“⁵ – bili uobičajeni u takvim grupama. To je pomoglo da se postavi pozornica za pojavu modernih vidovnjaka i kanalera iz New Agea.

Neopaganizam je vrlo upleten u pokret Novo doba. Neopagani, baš kao i New Ageri, ne pripadaju denominacijama ili strukturiranim vjerskim grupama. Postoje labave asocijacije koje sarađuju, ali paganizam je eklektičan pogled na svijet koji obuhvata mnogo specifičnih pogleda. U određenom smislu vi ne prelazite na paganizam; vi ste paganin. To je više unutrašnje otkriće nego konverzija. Neopagani su zainteresovani za prirodu i ekologiju i nastoje da se povežu sa „majkom zemljom“. Relativizam, situaciona etika

⁵ Vjeruje se da su „Uzašli Majstori“ ranije istorijske osobe koje su završile svoju zemaljsku evoluciju putem reinkarnacije. Sada, čak i dok ovi Uzašli Majstori nastavljaju svoju vlastitu evoluciju prema božanstvu, oni dobrovoljno pomažu manje evoluiranim ljudima na zemlji da dostignu sadašnji nivo majstora. Ovi majstori navodno daju otkrovenja duhovno usklađenim ljudskim bićima na zemlji.

i nedostatak konačnog autoriteta je ono što povezuje neopaganstvo i New Age i čini ih privlačnim. Napokon, mnogi hrišćani po imenu pripadaju crkvama koje baštine neke pagansko-filozofske dogme i pošto ograde zdrave religioznosti faktički ne postoje, oni se lako integrišu u pokret New Age i ne prepoznaju to kao problem.

Nastanku pokreta New Agea doprinio je i manji pokret nazvan neognosticism. Kao pozadina, gnosticizam – od grčke riječi *gnosis*, „znanje“ – bio je jeres koja se pojavila u drugom vijeku nove ere, sa namjerom da nudi znanje o inače skrivenoj „istini“ kao neophodnom ključu za ljudsko spasenje.⁶ Iako je gnosticizam sa svojim tajnim znanjem odavno nestao, do oživljavanja određenih gnostičkih ideja (nazvanih neognosticism) došlo je krajem devetnaestog i početkom do sredine dvadesetog vijeka. Ove ideje uključuju: (1) Čovjek ima iskru božanskog u sebi, (2) Čovjek ne zna za svoje božanstvo i (3) Isus je došao kao pljusak da donese prosvjetljenje čovječanstvu. Ove ideje su na kraju postale istaknute u pokretu New Agea.

Mogli bismo ukazati i na kontrakulturu iz 1960-ih. Zaista, 1960-ih godina mnogi ljudi su reagovali protiv tradicionalnog načina na koji Zapad radi stvari. Tokom turbulentnih 60-ih, ljudi su bili otvoreni za nove ideje – religijske i druge. Kontrakultura je postala zasićena marginalnim idejama. Uobičajeni su bili antimaterijalizam, utopizam, komunalizam, zanimanje za okultizam i odbacivanje tradicionalnog morala. Sve je to pomoglo da se postave temelji za nastanak pokreta New Agea.

Takođe tokom 1960-ih, Zapad je iskusio istočnjački plimni talas (hinduizam i budizam „prepakovani“ za zapadnjačko tržište). Najrasprostranjeniji interes bio je za transcendentalnu meditaciju, reinkarnaciju, pojanje, vizualizaciju i ideju da je sva stvarnost

⁶ Justo L. Gonzalez, *A History of Christian Thought*, Vol. 1 (Nashville, TN: Abingdon, 1970), 129.

božanska i sveta. Ove ideje će uskoro postati sveprisutne u New Age pokretu.

Konačno, moramo priznati neuspjeh sekularnog humanizma. Kulturološki posmatrači 60-ih i 70-ih su prepoznali da ljudski razum nije bio u stanju da riješi sve probleme čovječanstva, kao što su zamišljali njegovi zagovornici počevši od prosvetiteljstva. Štaviše, s njegovim nemilosrdnim pretjeranim naglaskom na sekularizovanom razumu, osjećaj za božansko, sveto i transcendentno je izbljedio. U pokretu New Agea ljudi su stoga tražili povratak božanskom i svetom u svemu. Ovo je primjer kulturnog „efekta klatna“ – to jest, došlo je do zamaha od sekularnog ka duhovnom, zamaha od pukog racionalnog ka transcendentnom i mističnom.

Ovih šest faktora, između ostalih, zajedno su obezbijedili bogato i plodno tlo za nastanak i svjetski rast pokreta New Agea. Razvilo se i procvjetalo takozvano doba Vodolije.

ZAJEDNIČKE KARAKTERISTIKE NEW AGE POKRETA

Već smo primijetili da osnovna vjerovanja New Agera uključuju monizam (sve je jedno), panteizam (sve je Bog) i misticismizam (iskustvo jedinstva sa božanskim). Zajedno sa ovim primarnim osnovnim uvjerenjima postoje i neke sekundarne karakteristike koje su istinite za većinu New Agera. Na primjer, većina New Agera je vrlo eklektična. Pod ovim mislimo da New Ageri obično crpe svoje religijske i filozofske ideje iz različitih religijskih izvora. Oni konsultuju svete knjige poput Biblije i hinduističkih Veda, ali se slobodno konsultuju sa vidovnjacima i kanalerima, čija se „otkrovenja“ duhovnih vodiča smatraju jednako autoritativnim kao i ona koja se nalaze u svetim knjigama. Bez oklijevanja se savjetuju s astrolozima i ostalima koji se bave okultnim vještinama nekromantije, čitanja s dlana, gledanja kugle, tarot karata itd.

Nije iznenađujuće da su New Ageri takođe sinkretisti. Pod

ovim podrazumijevamo da New Ageri kombinuju i sintetizuju religijske i filozofske ideje od Isusa, Bude, Krišne, Zoroastera, navodne „svemirske braće“ u NLO-ima, Uzašlih Majstora koji žive na planeti Veneri i mnogih drugih. New Ageri vjeruju da postoji istina u svim religijama i vjerskim tradicijama. Ova spremnost da uzmu i izaberu ono u šta vjeruju iz različitih izvora prosvjetljenja živopisna je demonstracija proizvoljne i nedosledne prirode pogleda na svijet.

Većina New Agera je takođe transformacijska na dva nivoa. Prvo, New Ageri vjeruju da se lična transformacija događa kada ljudsko biće prepozna svoje jedinstvo sa svim stvarima u svemiru. Drugo, planetarna transformacija se dešava kada kritična masa ljudskih bića dođe do te iste svijesti. Navodno se transformišemo – ili prelazimo – u Novo doba sa novom sviješću.

Nije neočekivano, New Ageri su tipično relativistički u svom pogledu na istinu i etiku. Jedan nastavni plan i program New Agea koji se našao u nekim školskim okruzima u Sjedinjenim Državama podučavao je učenike kako da *otkriju vlastite vrijednosti*. Ideja ovog nastavnog plana i programa je da vrijednosti ne smiju biti nametnute izvana (kao što je iz Svetog pisma ili od roditelja), već se moraju *otkriti iznutra*. Osnovna pretpostavka je da ne postoje apsolutne istine ili vrijednosti. New Ageri su dobro poznati po svom stavu da „ti možeš imati svoju istinu, a ja mogu imati svoju istinu“ i da „vaša istina nikada ne smije zadirati u moju istinu“. Pa ipak, zanimljivo je da su voljni nametnuti ovu navodnu apsolutnu istinu svima! Ovo je samopobijajući stav jer stvara nelogičnu unutrašnju nedoslednost unutar pogleda na svijet.

Možemo takođe primijetiti da je većina New Agera otvorena za meditaciju. Ne mislimo na meditaciju (razmišljanje) o Bibliji (npr. Psalam 119:148). Mislimo na istočnjački oblik meditacije u kojem se ulazi u stanje nalik transu i nastoji postići osjećaj jedinstva sa svim stvarima. Cilj meditacije je različit, ali uobičajeno je

vjerovanje da omogućava povezivanje s božanskim ili silom koja prožima cijeli univerzum. Pražnjenje uma i usmjeravanje energija unutar tijela omogućava balansiranje vitalnih energija (prisutne u meridijanima ili čakrama) koje se koriste za potpomaganje duhovnog i fizičkog iscjeljenja.⁷

Upotreba kristala, eteričnih ulja, položaja tijela (joga asane), praksi disanja, mantri i drugih metoda koriste se za povezivanje s božanskom silom i oslobađanje i balansiranje božanske energije unutar osobe koja radi ove prakse.

Usko povezan s meditacijom je New Age pogled na vizualizaciju, koji u osnovi uključuje ideju „um nad materijom“. Jedan New Ager je rekao: „Vaše misli uvijek kreiraju vašu stvarnost – na vama je da preuzmete kontrolu nad svojim mislima i svjesno kreirate stvarnost koja vas ispunjava.“⁸ Drugi je rekao: „Mi bukvalno stvaramo našu stvarnost kroz uvjerenja koja imamo, tako da mijenjajući ta uvjerenja možemo promijeniti stvarnost.“⁹ Danas se ova ideja manipulacije stvarnošću kroz prakse fokusiranja naziva „svjesnost“ i obično se podučava u arenama od javnih škola i programa za djecu do seminara za samopomoć i korporativnih obuka.

POGLED NOVOG DOBA NA KLJUČNE BIBLIJSKE DOKTRINE

Ako su New Ageri eklektični (otvoreni za mnoge religijske i filozofske izvore) i sinkretistički (kombinuju i sintetiziraju religijske i filozofske ideje iz mnogih različitih tradicija), onda bi se prirodno

⁷ Ron Rhodes, “Energies of Mind & Body,” *SCP Journal*, Volume 21:3 Fall 1997; Ron Rhodes, *Miracles Around Us: How to Recognize God at Work Today*, Chapter 13: “‘Miracles’ of New Age ‘Energetic Medicine’” (Eugene, OR: Harvest House Publishers, 2000); Marcia Montengero, “The Religion of Life Force Energy,” *Christian Answers for the New Age*, accessed October 30, 2015.

⁸ David Gershon and Gail Straub, *Empowerment: The Art of Creating Your Life as You Want It* (New York: Dell, 1989), 21.

⁹ Jennifer Donovan, “Seth Followers Spoon Up Fun in Their Goal to Enjoy Living,” *Dallas Morning News*, July 1, 1986.

očekivalo da imaju devijantne poglede na ključne doktrine Biblije. Ispostavilo se da je to zaista bio slučaj.

POGLED NA BIBLIJU

Biblija je dobar primjer za to, jer New Ageri vjeruju da je to samo jedna od mnogih svetih knjiga koje prenose otkrivenje od Boga ili božanskog. New Ageri vjeruju da nije ispravno čitati Bibliju na direktan način. Umjesto toga, oni traže istinu tražeći skrivena, tajna ili unutrašnja duhovna značenja biblijskih stihova, posebno u Isusovim učenjima. Na primjer, kada je Isus rekao: „Tražite najprije kraljevstvo Božje“ (Matej 6:33), on je navodno poučavao ljude da traže svijest o vlastitom unutrašnjem božanstvu. Takvo izvrtanje Svetog pisma je uobičajeno među New Agerima.

Štaviše, umjesto biblijskog Boga Stvoritelja s kojim možemo imati lične odnose je panteistički koncept koji kaže da je Bog sve i sve je Bog. U panteizmu, sva stvarnost se posmatra kao prožeta božanstvom. Bog panteizma je bezlično, amoralno „ono“, a ne lični, moralni „On“. Razlika između Stvoritelja i kreacije je u ovom pogledu potpuno izbrisana.

POGLEDI NA ISUSA

New Ageri takođe imaju iskrivljene poglede na Isusa Hrista. Primijetite da kažemo „pogledi“, jer su New Ageri iznijeli mnoge čudne ideje o Isusu. U osnovi, New Ageri prave razliku između ljudskog Isusa i božanskog Hrista. New Ageri se slažu da je Isus postao Hrist, ali imaju različita tumačenja o tome kako se to dogodilo. Neki kažu da je božanski kosmički Hristov duh sišao na ljudskog Isusa prilikom Njegovog krštenja. Drugi kažu da je Isus prošao sedam stupnjeva inicijacije – okultnu ceremoniju – u Egiptu, pri čemu je sedmi stepen bio „Hrist“. Drugi pak tvrde da je Isus putovao u Indiju kao dijete i učio od hinduističkih gurma, a to je na

kraju dovelo do njegovog hrišćanstva. Bez obzira na to kako je postao Hrist, New Ageri se slažu da je Isus bio pljusak prosvjetljenja za čovječanstvo, pokazujući ljudima kako i oni mogu postati Hrist.

POGLED NA ČOVJEKA I SPASENJE

Budući da se New Ageri drže monizma (sve je jedno) i pan-teizma (sve je Bog), nije iznenađujuće da ljudska bića gledaju kao božanska. Budući da su ljudi božanski, vjeruje se da imaju neograničen potencijal. Mnoge kompanije sa liste *Fortune 500* sponzorirale su seminare o ljudskim potencijalima.

Pogled New Agea da su ljudi božanski ima snažne implikacije za doktrine grijeha i spasenja. New Ageri tvrde da nema grijeha, pa stoga nema potrebe za spasenjem. Ako ljudska bića uopšte imaju bilo kakav problem, to je navodno neznanje u pogledu njihove božanstvenosti. Budući da je tako, potreba čovječanstva je prosvjetljenje, a ne spasenje. Sve što nam treba je „spoznaja Boga“. (Prosječan poznavalac Svetog pisma ne može propustiti da uoči razradu istih ideja koje je Lucifer ponudio našim praroditeljima u Edenu – Postanje 3. glava.)

POGLED NA POSLEDNJE VRIJEME

Sa svojim iskrivljenim pogledima na Bibliju, Boga, Isusa, čovječanstvo, grijeh i spasenje, nije iznenađenje da su New Ageri takođe potpuno redefinisali poslednja vremena. New Ageri nude različita tumačenja Drugog dolaska. Neki vjeruju da se proročanstva o Drugom dolasku ispunjavaju dolaskom određene osobe po imenu Maitreja, koja će navodno preuzeti primarnu ulogu vođe u New Ageu. Prema ovom mišljenju, Maitreja navodno živi inkognito među ljudskim bićima od 1977. godine kada je njegova svijest ušla u posebno stvoreno tijelo manifestacije nalik ljudskom, Majavirupa.

U bliskoj budućnosti, Maitreja će se navodno manifestovati cijelom čovječanstvu i uvesti novu eru mira i sreće.

Drugi New Ageri tumače Drugi dolazak u smislu „kosmičkog Hrista“ (božanskog duha) koji pada na cijelo čovječanstvo tako da ljudska bića širom svijeta prepoznaju svoje božanstvo. Ovaj Drugi dolazak se stoga posmatra kao „masovni dolazak“ koji uključuje ne samo jednog „Hrista“, već sve ljude koji dolaze da prepoznaju svoju „hristoću“.

STATISTIKA POKRETA NOVO DOBA

Teško je procijeniti koliko New Agera ima u Sjedinjenim Državama i širom svijeta. Na kraju krajeva, oni nisu monolitna grupa koja zadržava članske uloge kao što su Mormoni i Jehovini svjedoci. Štaviše, kao što je ranije navedeno, ne nazivaju se svi oni koji imaju pogled na svijet New Agea danas zapravo New Ageri. Mnogi koji se možda sami nikad ne bi identifikovali kao New Ageri to u stvarnosti jesu!

Tokom ranih 90-ih, procijenjeno je da je oko 12 miliona Amerikanaca aktivno učestvovalo u pokretu, sa još 30 miliona entuzijastično zainteresovanih za jedan ili više različitih aspekata pokreta. New Age knjiga pod nazivom „Kurs čuda“ (A Course in Miracles) prodana u više od 3 miliona primjeraka i prevedena na 27 jezika. „Kurs čuda“ koristi hrišćanske simbole kao metaforu, ali to je gotovo suprotno od načina na koji se hrišćanstvo obično praktikuje, a takođe daje drugačije značenje uobičajenim hrišćanskim terminima. Sin Božji, na primjer, smo svi mi, ne samo Isus. To je duhovni i psihološki put, a ne religijski. Takve statistike ukazuju na širok prodor New Age ideja u zapadnoj kulturi. Ova široka penetracija se odrazila u holivudskim filmovima (na primjer, *The Matrix*,¹⁰ *Ghost*, *The Sixth Sense*, *Inner Worlds*, *Outer Worlds*,

¹⁰ Vidi: Religijsko-filozofske poruke Matriks trilogije, religija.me

*Avatar*¹¹) i TV emisijama (na primjer, *Medium* i *Ghost Whisperer*).

Drugi način da se procijeni uticaj New Agea je da se uzmu u obzir statistički podaci vezani za specifična paranormalna vjerovanja.¹² Prema nedavnoj YouGov anketi,¹³ 67% Amerikanaca vjeruje da su imali barem neko od paranormalnih iskustava. U međuvremenu, oko polovine odraslih u SAD-u (53%) vjeruje da ih je posjetio preminuli član porodice u snu ili na neki drugi način.¹⁴

Među tinejdžerima, oko 73 posto je učestvovalo u okultnim aktivnostima. Četvoro od petoro ima astrologa koji im pravi horoskop. Sedam miliona tvrdi da se lično susrelo sa duhovnim entitetom, poput anđela ili natprirodnog entiteta. Dva miliona tvrdi da ima spiritističke moći. Prema najnovijem Pew istraživanju, 36% tinejdžera u Sjedinjenim Državama identifikuje se kao nehrišćani.

Čak je i vlada Sjedinjenih Država bila zainteresovana za okultno i paranormalno. Prema vladinim dokumentima sa kojih je skinuta oznaka tajnosti 1990-ih, Amerika je – tokom godina američkog hladnog rata sa Sovjetskim Savezom – potrošila ogromnih 20 miliona dolara proučavajući ekstrasenzornu percepciju i druge psihičke fenomene.

Takve činjenice otkrivaju da je New Age pokret zaista široko prodro u savremenu kulturu. Iz tog razloga, hrišćani bi trebali biti

¹¹ Vidi: Avatar i New Age šamanizam, religija.me

¹² Riječ *paranormalno* uopšteno se odnosi na ono što nadilazi normalno – to jest, izvan pet čula (vid, ukus, dodir, sluh i miris). U krugovima New Agea, to se često odnosi na pokušaje sticanja tajnih ili skrivenih znanja ili informacija izvan upotrebe prirodnih osjetila – na primjer, konsultacijom s vidovnjakom ili astrologom.

¹³ Link: <https://today.yougov.com/society/articles/44143-americans-describe-paranormal-encounters-poll>

¹⁴ Link: <https://www.pewresearch.org/short-reads/2023/08/23/many-americans-report-interacting-with-dead-relatives-in-dreams-or-other-ways/>
Treba naglasiti da je takvom vjerovanju uveliko doprinijela i crkvena dogma o zagrobnom životu (besmrtnosti duše) koja se baštini kao nasleđe Katoličke crkve u gotovo svim hrišćanskim denominacijama.

opremljeni da odgovore na primarne tvrdnje New Agera.

ISTOČNJAČKA RELIGIJA I NEW AGE

Ako je ijedan „religijski“ pokret imao koristi od priliva istočnjačkih religijskih vjerovanja i filozofije, to je bio pokret New Agea u razvoju čiji su korijeni, poput drveta, crpili veliki dio svoje ishrane iz istočnjačkih mističnih religija. Sotona je pažljivo nakalemio ovo drvo da donese najprivlačnije i najzabranjenije plodove iz svih nehrišćanskih pogleda na svijet, vjerovanja, prakse i filozofije. Zatim ih nudi milionima svojih sljedbenika i nesuđenih „tragača“. To je restoran neodoljivih, egzotičnih zalogaja vjerovanja i filozofije.

New Age pokret je iz hinduista, budista, taoista, domorodačkih vjerovanja, ljudskog sekularizma i okultizma izvukao one elemente koji najviše muče ljudsko nepce kao što su život nakon smrti, vantjelesna iskustva, psihički fenomeni, ljudski potencijal /samosvijest, jedinstvo sa univerzumom i komunikacija sa duhovnim entitetima i prirodom. Stoga bi djelotvorna definicija pokreta New Agea mogla biti „prilagođavanje filozofije, vjerovanja i prakse istočnjačkih mističnih paganskih religija, okultnog i ljudskog sekularizma“. To je oživljavanje starog spiritualizma ili jednostavno moderni spiritualizam.

Imajte na umu da svi koji su dio ovog pokreta ne praktikuju ili vjeruju u svaki aspekt New Age pokreta. Većina uzima samo ono što im se dopada.

ČETIRI VRSTE UKLJUČENOSTI

Postoje četiri osnovne vrste ljudi koji čine ili postaju uključeni u New Age pokret:

1. Vrlo vidljivi, otvoreni, praktikujući New Ageri i krstaši New Age pokreta, kao što je glumica/pjevačica Širli Meklejn, koja je možda najpoznatiji New Ager u Americi.

2. Najbliskiji New Ageri koji vjeruju, simpatišu i podržavaju pokret, ali se pritom drže niskog profila, kao što su autori Megatrendsa Džon Nejzbit (John Naisbitt) i njegova supruga Aberdin (Aburdene).
3. Oni koji sumnjaju da postoje duhovne opasnosti povezane s praksama i filozofijama New Agea, a ipak smatraju da mogu odabrati i praktikovati određene elemente iz toga bez posljedica po njih same. Na primjer, neki koriste New Age terapije i lijekove tzv. holističkog zdravlja, treniraju borilačke vještine, uključuju se u popularni pokret ljudskih potencijala ili se uključuju u mističnu meditaciju.
4. Hrišćani koji ništa ne slute i oni koji se upliću u filozofije, vjerovanja ili prakse ne shvatajući da su oni sastavni dio New Age pokreta.

BIBLIJSKI VJERUJUĆI HRIŠĆANI NISU IMUNI

Hrišćani nisu imuni na uticaj ove suptilne zamke. Slijede primjeri kako su se neki hrišćani upleli u mrežu New Agea.

Sindi je bila izložena New Age pokretu kroz seminar o ljudskim potencijalima koji je sponzorirala kompanija za koju je radila. Učitelj seminara je obavještavao svakog učesnika: „Ti si sam svoj bog“ i „Možeš kreirati sopstvenu stvarnost“. Prihvatanjem ovih ideja, tvrdi on, svaki zaposlenik bi mogao postati mnogo uspješniji na radnom mjestu, što bi u konačnici dovelo do povećanja profita kompanije.

Sindi je bila zbunjena. Da je ona bog, zar to ne bi već znala? Zašto bog mora prisustvovati seminaru da bi otkrio da je on ili ona bog? Kasnije je saznala da je ovaj seminar bio dio New Age pokreta. Nije joj baš prijalo. Odlučila je da bude veoma oprezna u evaluaciji New Age ideja koje je naučila na seminaru.

Dženi, dijete puno ljubavi, poštovanja i poslušnosti, postalo je opsjednuto Nintendo video igricama koje je dobila od svojih roditelja za svoj deveti rođendan. U roku od šest sedmica, od igranja Mario

Brothers I i II, Zelda i The Legend of Zelda, Dženi je doživjela primjetnu promjenu ličnosti. Njena majka je osjetila da Dženi postaje opsjednuta. „Činilo nam se da je u transu, potpuno zaokupljena svojim Nintendo i nesvjesna svoje okoline.“

U supermarketu na jednom od naših univerzitetskih kampusa, članica crkve izvlači svoje klatno, drži ga iznad povrća i vitamina, testirajući ih na njene alergije i bilo šta drugo što se možda ne slaže s njenim sistemom.

Dvije akademije unajmljuju pastora za kojeg se zna da je uspješno locirao podzemne žile vode svojim štapom za gatanje kako bi pronašao vodu na njihovom imanju.

Jedan učenik je izbačen iz dvije različite akademije zbog njegove uključenosti u okultne prakse kao što je „Bloody Marys“, koju je naučio od svoje djevojke dok je pohađao javnu školu. Od tada je prekinuo praksu, ali ga hologram vještice i dalje proganja.

Jedan adventistički pastor koji vjeruje da je Elen Vajt bila „mistik“ vodi radnike u mističnoj meditaciji na sastanku konferencije, a zatim ih upućuje da učine isto sa svojim članovima tokom jedne od službi u 11 sati.

Studenti na jednom od naših koledža komuniciraju na internetu, učestvujući u kompjuterskim igricama okultnog sajber prostora.

Jedna srednjoškolka „nevino“ počinje da sluša muziku New Agea. Dok se navlači na njegove zvukove i osjećanja koje izaziva, dešava se nešto što nije planirala. Noću počinje da viđa figure i sjenke u svojoj sobi. Ponekad se cijela njena soba osvijetli jakom svjetlošću. Tada teška ruka leži na njenom ramenu.

Mnogi ljekari, zaintrigirani kineskom akupunkturom / akupresurom i drugim tehnikama, eksperimentišu i uključuju ove prakse kao alternativne tretmane za svoje pacijente.

Agentica za nekretnine počinje „nevino“ čitati svoj horoskop sa saradnicima u kancelariji. Nakon toga, neko predlaže da posjete astrologa. Iako smatra da to nije u redu, ona ipak ode. Sada ne može da ostane u svojoj kući kada je njen muž odsutan poslom jer je zli duhovi ne puštaju na miru.

Djeca koja gledaju naizgled nedužni TV program „Barney“

uče prve principe panteizma dok Barney povremeno stavlja ruke oko drveta i razgovara s njim i naziva ga svojim „prijateljem“. Prateće knjige uz njegov TV program uče djecu da mogu odvojiti svoje „duhovno ja“ od svog fizičkog tijela u nevinim situacijama, što je praksa koja se u okultnom svijetu naziva „vantjelesna iskustva“ ili „astralne projekcije“.

Jedan vjernik koji se 20 godina bavio iridologijom, refleksologijom i primijenjenom kineziologijom bio je impresioniran od Boga da se prihvati drugog posla nakon čitanja hrišćanske literature koja povezuje ove prakse sa holističkim zdravljem New Agea. Sada posjeduje i vodi hrišćansku knjižaru.

Neki su ostavili po strani svoje Biblije i počeli koristiti knjigu New Age psihologa Skota Peka „Put kojim se rjeđe ide“.

Samohranom roditelju je dosta toga što se njeno dijete naljuti u školi i odlučuje da je rješenje da ga upiše na večernji čas karatea ne shvatajući da su orijentalne borilačke vještine neodvojive od njihove paganske filozofije.

New Age pokret nudi ponešto za svakoga – od okultnih TV programa za djecu do holističkih zdravstvenih terapija za odrasle. Od elektronskih okultnih video igrica do seminara o ljudskim potencijalima. Od borilačkih vještina do New Age meditativne muzike. Od imaginarnih razgovora s duhovnim entitetima do vantjelesnih iskustava. Od čitanja horoskopa do psihičkih fenomena. Od Eko-feminističkog Spiritualističkog pokreta i sekti Boginja/Wicca, do animističkih i panteističkih pogleda na prirodu koji su dali život i snagu tvrdokornom pokretu ekologa. Njihov uticaj na naše živote je namjeran.

TRANSFORMACIJA

Ako postoji jedna riječ koja adekvatno opisuje suptilnu zavjeru New Agea, to je „transformacija“. Prvi i najvažniji cilj onih koji su uključeni u New Age pokret je transformacija pojedinaca,

a na kraju i društva. To dolazi kroz prihvatanje novog načina razmišljanja, nove paradigme, novog načina razumijevanja metafizičkog i materijalnog svijeta koji vodi do višeg ja, želje za jedinstvom sa univerzumom, globalnom zajednicom i očuvanjem planete Zemlje. New Ageri ovu promjenu u razmišljanju vide kao kvantni skok naprijed, od svjesne svijesti do izmijenjenog stanja uma. Od nacionalističkog, parohijskog pogleda na svijet u kojem živimo, do koncepta globalne zajednice. Od judeo-hrišćanskog sistema vrijednosti do neopaganskog relativnog sistema vrijednosti. Od apsolutne istine do relativne istine.

PARADIGMA VODOLIJE

New Ageri vjeruju da Zemlja prelazi u drugi astrološki period otprilike svakih 2.100 godina. Kažu da napuštamo „doba Riba“, koje je ironično počelo oko Hristovog rođenja i opisuje se kao vrijeme rata, krvoprolića i nepravde, a sada ulazimo u „doba Vodolije“, navodno doba mira, prosperiteta i harmonije.

Ova promjena paradigme uključuje ne samo novi način gledanja i razumijevanja sebe i svijeta u kojem živimo, već i „novu“ nebiblijsku duhovnost. New Age duhovnost je ezoterična, iskustvena, metafizička, psihička svijest. To uključuje vjerovanje da su ljudi bogovi, obdareni psihičkim sposobnostima da komuniciraju s bezbrojnim bestjelesnim duhovnim gospodarima ili entitetima u svemiru – poput Mocarta, Njutna i Ajnštajna, preminulih svjetskih i nacionalnih heroja i vođa poput Mahatme Gandija i Elenor Ruzvelt, i čak i biblijskih ličnosti kao što su Jovan Otkrovitelj (kojeg kanališe Kevin Rajerson) i Lazar (kanališe ga Džek Persel).

New Ageri vjeruju da ovi duhovni entiteti žele komunicirati sa ljudskim bićima na zemlji i prenijeti im natprirodno znanje – informacije, na primjer, o njihovim prošlim životima, rješenjima raznih životnih problema, profesionalne konsultacije o karijeri i

predviđanja o tome šta ih čeka u bliskoj budućnosti.

MODERNI VIDOVNJACI I ASTROLOZI

Međutim, medijumi nisu jedini koji su spremni i voljni otkriti vašu prošlost, sadašnjost i budućnost. Moderni „sajkiki“, astrolozi, vidovnjaci, gatarari u tarot karte i čitaoci *I Chinga* tvrde da vam daju uvid i u vašu budućnost. Vidovnjaci i astrolozi danas su među najpopularnijim savjetnicima i ličnim savjetnicima. Samo gledajte televiziju nekoliko sati i najvjerovatnije ćete vidjeti njihove primamljive poluminutne reklame ili polusatne „informacione reklame“.

Želja za spoznajom budućnosti intrigirala je ljude od početka vremena – sve do Edenskog vrta – a posebno je izražena sada. Iskustvenje da se učini „mudrim“ imalo je ovaj element u sebi. Eva je shvatila da zmija zna nešto o ljudskom biću i njenoj budućnosti što joj Bog neće otkriti. I to nepovjerenje u Boga nas je sve gurnulo u podložnost Sotoninim obmanama.

Prije nekoliko decenija većina Amerikanaca ne bi bila uhvaćena ni mrtva s astrologom, duhovnim medijumom ili gatarom bilo koje vrste. Ali stvari su se promijenile. Danas mnogi bioskopski i TV idoli, poznata lica iz svijeta šou biznisa, pa čak i lideri nacija, otvoreno ih konsultuju, dajući na taj način vjerodostojnost i glamur ovim zabranjenim paganskim običajima.

SOLARIJUMSKE SEANSE U BIJELOJ KUĆI

Kada je bivša prva dama Nensi Regan razotkrivena da se konsultovala sa Džozanom Kvigli, čuvenim „astrologom iz San Franciska“, neke obrve su se podigle. Kada je Hilari Rodham Klinton, ikona američke ženstvenosti, izjavila da je vodila zamišljene razgovore s Elenor Ruzvelt kako bi joj pomogla da preživi stresove predsjedničke kampanje 1992., malo ko je izgledao zabrinut. Ali

neko bi trebao biti.

Konsultacije u Solarijumu u Bijeloj kući i vođene imaginacije Hilari Klinton od strane njenog duhovnog gurua dr Džin Hjuston (psihički filozof i ko-direktor Fondacije za istraživanje uma) opisane su u knjizi Boba Vudvorda „Izbor“ (Bob Woodward, The Choice). Sadrže detaljne epizode Hilarinih „seansi“ ili imaginarnih razgovora sa Elenor Ruzvelt, koja se naziva Hilarinim „arhetipskim, duhovnim partnerom“.

ZABRANJENO TLO ZA HRIŠĆANE

Božije opomene i uputstva u vezi sa radom sa astrolozima, gatarama i duhovnim medijumima veoma su eksplicitna. Stari zavjet ima nekoliko odlomaka koji navode ove odvratne paganske običaje. Jedan od najpotpunijih spiskova nalazi se u Ponovljenom zakonu 18:9-14. Pominje žrtvovanje ljudi, proricanje, čarobnjaštvo, tumačenje predznaka (proricanje sudbine), vještičarenje, bacanje čini, medijume (kanaliste), ili spiritiste, i one koji se savjetuju s mrtvima. Taj popis pokriva širok raspon paganskih i demon-skih praksi koje mi hrišćani ne smijemo učiti, oponašati ili praktikovati na bilo koji način, oblik ili formu – i tačka! Kada je Mojsije ponavljao Božje upute Izraelcima dok su se spremali da uđu u obećanu zemlju, zaključio je govoreći: „Jer ko god tako nešto čini odvratan je Gospodu... Budi poslušan Gospodu, svom Bogu. Jer ti narodi, koje ćeš otjerati s njihovog posjeda, slušaju one koji se bave magijom i one koji gataju, ali tebi to ne dopušta Gospod, tvoj Bog.“ (Ponovljeni zakon 18:12-14).

Nema sumnje da je naše društvo zasićeno filozofijama, vjervovanjima i praksama mističnih istočnjačkih religija i okultizma. Naša nacija je više neopaganska nego judeo-hrišćanska. Amerika je postala „lonac za topljenje“ istočnjačkih paganskih vjerovanja i filozofije i to se prenijelo i u Evropu. Čak i mediji umanjuju i

ismijavaju naša judeo-hrišćanska uvjerenja i vrijednosti. Hrišćanska religija se često čini smiješnom i prikazuje se kao zastarjela, fanatična i nebitna. Umjesto toga, mediji veličaju i promovišu ljudski sekularizam, misticizam i okultizam, dajući ljudima lažnu nadu i utirući put masovnoj obmani.

Hrišćani koji ništa ne slute, ili su ravnodušni na ono što se događa, najveći su gubitnici u ovoj New Age, sotonski inspirisanoj zavjeri da preuzme umove i odanost muškaraca i žena, djece i mladih podjednako. Upozorenja apostola Pavla Efescima su stotinu puta relevantnija i prikladnija za naše dane. Naši najvatreniji duhovni neprijatelji nisu fizički. Oni su duhovne, demonske sile metafizičkih mračnih oblasti svijeta zla (Efescima 6:10-12). Kako prepoznati i zaštititi sebe i one koje volite od ovih podmuklih, suptilnih filozofija, vjerovanja i praksi New Age pokreta, teret je ove knjige.

Poglavlje 3.

Velika slika

Pokret New Agea je na neki način poput slagalice sa dvije hiljade međusobno povezanih djelova. Da biste cijenili širu sliku, morate biti svjesni njenog okvira, temelja i pozadine. Pokušajmo sastaviti neke od bitnih djelova New Age okvira i pozadine.

Za početak, New Age (Novo doba) je pogrešan naziv. Nema ništa novo u vezi s tim jer to nije ništa drugo do stari spiritualizam koji je Bog osudio (Ponovljeni zakon 18:9-14; Isaija 8:19). Sotona je bio pokretač spiritualizma i predstavio ga Evi u voćnjaku njenog Edenskog doma. Iskoristio je zmiju da kanališe svoje prve izjave o ovoj ogromnoj prevari. „Ne, sigurno nećete umrijeti. Jer Bog zna da će vam se onog dana kada ga budete jeli otvoriti oči i da ćete postati kao bogovi, znajući dobro i zlo.“ Postanje 3:4-5.

Bog je rekao Evi: „Umrijećeš,“ ali je Sotona bučno negirao tu konkretnu božansku izjavu. „Nećete sigurno umrijeti“, rekao je. Ovo je bila prva izjava o obmanjujućim učenjima spiritualizma i postavila je temelje za lažne doktrine o besmrtnosti duše, reinkarnaciji, prošlim životima, komunikaciji s mrtvima, zlim duhovima, pa čak i sa samim Sotonom.

Zmija je nastavila prevaru insinuirajući da Bog krije nešto dobro od njih. „Jer Bog zna“, tvrdio je, „da će vam se onog dana kada ga budete jeli otvoriti oči i da ćete postati kao bogovi, znajući dobro i zlo.“ To je bila samo pola istine. Oči su im se otvorile, ali oni nisu postali bogovi kao što im je obećano, već grešnici kojima je potreban Spasitelj. Nakon što su jeli zabranjeno voće, shvatili su svoje konačno i smrtno stanje više nego ikada. Bog je, zapravo, pokušavao nešto da im sakrije, ali nije to bilo ništa dobro. Bile su to bolne posledice prestupa. To je bilo znanje koje On nikada nije

namjeravao da čovjek sazna.

OSNOVNA GESLA NOVOG DOBA

Sotonine laži Evi tog dana predstavljale su prvu propovijed o spiritualizmu i uključivale su osnovne dogme kojih se i danas drže u modernom spiritualizmu / New Age pokretu / Novoj duhovnosti, a to su:

- 1) Nema smrti (Besmrtnost duše).
- 2) Čovječanstvo je božansko. Ako je božansko,
- 3) Nema pojma grijeha, i stoga,
- 4) Nema presude/odmazde.

Spiritualizam izjavljuje da nema smrti, nema grijeha, nema presude, nema odmazde; da su ljudi nepali polubogovi; da je želja najviši zakon; i da je čovjek odgovoran samo sebi.

Četiri gore navedena načela zasnovana su na doktrini o besmrtnosti duše. Najbolji način da se nosite sa zabludom je iznošenje istine. A istina je da „živi znaju da će umrijeti, a mrtvi ne znaju ništa, niti više imaju platu, jer je spomen na njih zaboravljen. I ljubavi njihove i mržnje njihove i ljubomore njihove nestalo je, i više nemaju udijela ni u čemu što se čini pod suncem.“ Propovjednik 9:5-6.

DVA DRVETA

Stavimo još jedan dio u slagalicu. Postojala su dva drveta koja je Bog postavio usred Edenskog vrta: drvo života, koje je označavalo život bez smrti onima koji su jeli od njegovih plodova, i drvo spoznaje dobra i zla. Ime potonjeg nije značilo da plod tog drveta može pružiti bilo koje i svako znanje, već samo znanje o „zlu“ u suprotnosti sa „dobrom“.

I sasvim sigurno, čim su Adam i Eva jeli zabranjeno voće, izvještaj iz Postanja kaže da su „im se otvorile oči i shvatili su da

su goli“ (Postanje 3:7). Bili su neposlušni vjerovali u zmiju umjesto u Boga, a sada su prvi put iskusili krivicu i stid. „Zato su spleli smokvino lišće i napravili sebi pokrivala za bedra.“ (Postanje 3:7). Jedenje zabranjenog ploda od strane naših praroditelja rezultirao je prenošenjem na naredne generacije prirodne sklonosti ka zlu, sili kojoj se čovječanstvo ne može oduprijeti bez pomoći.

Sada kada je okvir ove slagalice New Age pokreta postavljen, dozvolite mi da ubacim neke od pozadinskih djelova koji će nas dovesti do sredine 1800-ih i modernog spiritualizma.

POKRET NEW AGEA: KORIJENI IZ DEVETNAESTOG VIJEKA

New Age i okultni historičari prate korijene New Age pokreta u Americi, kakvog ga danas poznajemo, do sredine 1800-ih, kada su metafizički i spiritualistički fenomeni dosegli vrhunac popularnosti i kada je rođen „moderni spiritualizam“, reinkarnacija drevnog spiritualizma. Sledeći pojedinci su neki od ključnih ljudi koji su pripremili put modernom spiritualizmu u Americi.

Emanuel Svedenborg (1688-1772)

Temelje za rani američki moderni spiritualizam postavio je Emanuel Svedenborg, rođen u Švedskoj, nazvan „jednim od najvećih mistika svih vremena“.¹⁵ Svedenborg je napustio svoju karijeru naučnika da bi postao mistični, religiozni vođa i „vidjelac“ (osoba sa navodnom moći da proriče budućnost), i priča se da je poslednju deceniju svog života proveo u intimnoj zajednici sa onim što je tvrdio da su anđeli i duhovi.¹⁶ Tokom svoje potrage za mističnim iskustvima, Svedenborg je napisao šesnaest važnih djela zasnovanih isključivo na njegovim „vantjelesnim iskustvima“ i

¹⁵ Spence, *Encyclopaedia of Occultism*, 392.

¹⁶ J. Gordon Melton, Jerome Clark, and Aidan A. Kelly, *New Age Almanac* (Detroit: Visible Ink Press, 1991), 4.

njegovim dijalozima sa anđelima. Tvrdio je da je imao „astralne ture“ kroz Sunčev sistem i da je razgovarao sa anđelima.¹⁷ Njegove borbe sa zlim duhovima bile su toliko zastrašujuće da bi njegove sluge pobjegle u najudaljenije djelove kuće radi sigurnosti.¹⁸

Svedenborg je, u stanju mističnog sanjarenja, tvrdio da je „savršena inspiracija“. „Istine religije“, vjerovao je, proizašle su direktno iz prosvjetljenja.¹⁹ Vjerovao je da je „univerzum sastavljen od nekoliko međusobno prožimajućih dimenzija: fizičke, mentalne, duhovne, anđeoske i drugih.“ Sve su neprimjetno povezane jedna s drugom. Postizanje potpune harmonije u bilo kojoj dimenziji života zavisi od razvijanja odnosa sa drugim nivoima kosmičke skale.²⁰ Prema Robertu C. Fuleru, Svedenborg je učio da:

„Fizičko tijelo postiže unutrašnji sklad tako što se prvo uskladi sa umom, um kroz kontakt sa dušom, duša kroz vezu sa superiornim anđeoskim bićima, i tako dalje u duhovnoj hijerarhiji. Kroz marljivo proučavanje i produženu introspekciju, svako bi mogao steći potrebnu gnozu da uspostavi kontakt sa višim duhovnim nivoima. Koristi koje su se mogle dobiti bile su brojne: spontani uvid u kosmološke tajne; razgovori sa anđeoskim bićima; intuitivno razumijevanje skrivenog duhovnog značenja Svetog pisma; i trenutno izlječenje fizičkih i emocionalnih poremećaja.“²¹

Ova učenja su bila metafizičko i spiritualističko sjeme koje je klijalo u umovima osnivača Teozofskog društva Helen Blavatski, Alis Bejli i drugih. Ove sadnice su potom nje govali transcendentalisti poput Ralfa Valdoa Emersona, da bi na kraju urodili

¹⁷ Emanuel Swedenborg, *Concerning Heaven and Its Wonders, and Concerning Hell* (London: Otis Clapp, 1850), 64, 65.

¹⁸ Spence, *Encyclopaedia of Occultism*, 392-395.

¹⁹ Robert C. Fuller, *Alternative Medicine and American Religious Life* (New York: Oxford University Press, 1989), 49.

²⁰ Fuller, *Alternative Medicine*, 49, 50.

²¹ Ibid.

plodom u New Age pokretu 1960-ih i 1970-ih.

Franc Anton Mesmer (1733-1815)

Franz Anton Mesmer, austrijski liječnik i naučnik koji je postao poznat kao „otac moderne hipnoze“, bio je evropski intelektualac koji je u velikoj mjeri uticao na pokret „modernog spiritualizma“ sredinom 1800-ih svojim takozvanim epohalnim otkrićem superfinog fluida koji je nazvao „životinjski magnetizam“, poznat i kao „univerzalni magnetni fluid“. Tvrdio je da se ta tečnost nalazi u čitavom univerzumu, a time i u svemu na svijetu.²² Mesmer je vjerovao da je životinjski magnetizam takođe ravnomjerno raspoređen u ljudskom tijelu. Kada ovaj životinjski magnetizam ili „tajanstvena životvorna energija“ postane manjkav ili izvan ravnoteže, nastaje bolest.

Iscjeljenje se, međutim, može obnoviti tako što čovjek kanalizira životinjski magnetizam iz svemira. Mesmer je vjerovao da „postoji samo jedna bolest i jedno iscjeljenje.“²³ Osoba može djelovati kao kanal i kanalizirati energiju u druge ljude osim u sebe. Vjerovalo se da su energije ili magnetske sile prožete „magičnom moći ili snagom iscjeljivanja ili svetom duhovnom energijom koja je u devetnaestom vijeku postala poznata kao životinjski magnetizam, astralna svjetlost, odična sila i psihička energija.“²⁴

Dva glavna problema u vezi sa životinjskim magnetizmom u duhovnom smislu bila su (1) da je lokacija ove mesmeričke sile ili fluida neizvjesna. Vjerovalo se da je negdje između fizičkog i duhovnog svijeta; i (2) „senzitivni“ ili praktičari moraju posjedovati

²² Franz Anton Mesmer, *Mesmerism: A Translation of the Original Scientific and Medical Writings of F.A. Mesmer* (Los Altos, Calif: William Kaufmann, 1980), 51.

²³ Fuller, *Alternative Medicine and American Religious Life*, 39. 17 Melton, Clark, and Kelly, *New Age Almanac*, 5.

²⁴ Melton, Clark, and Kelly, *New Age Almanac*, 5.

moćan magnetski pogled oplemenjen koncentracijom i samokontrolom.²⁵

I Svedenborg i Mesmer pomogli su da se postigne transformacija iz fizičkog (nauke o iscjeljivanju) u metafizičko (natprirodno), što je „praktičarima neortodoksne medicine dalo metafizičko obrazloženje za efikasnost njihovih različitih terapijskih praksi.²⁶

Ralf Valdo Emerson (1803-1882)

Ralf Valdo Emerson, „vodeći eksponent transcendentalizma“,²⁷ prekinuo je svoju porodičnu lozu od devet uzastopnih generacija sveštenika kada je postao zadubljen u idealističku, transcendentalnu filozofiju. Njegova prva knjiga, *Priroda* (1836), postala je transcendentalistička biblija. Njegova religiozna vjerovanja bila su u suštini „panteistička i sinkretistička.“²⁸ Njegov hrist je bio isključivo ljudski. Zagovarao je vjeru u čovjeka, a ne u Hrista. U svojoj knjizi *Samopouzdanje*, Emerson je zagovarao religiju „sebe“, tvrdeći da

„...ljudska sposobnost da transcendira materijalistički svijet čulnog iskustva i činjenica i postane svjestan sveprožimajućeg duha univerzuma i potencijala ljudske slobode. Bog bi se najbolje moglo pronaći gledajući iznutra u sebe, svoju dušu, a iz takve prosvjećene samosvijesti zauzvrat bi proizašla sloboda djelovanja i sposobnost mijenjanja svijeta prema diktatu svojih ideala i savjesti. Ljudska duhovna obnova tako proizlazi iz intimnog ličnog iskustva pojedinca o njegovom vlastitom dijelu božanske „nadduše“,

²⁵ Peter Washington, *Madame Blavatsky s Baboon* (New York: Schocken Books, 1995), 16.

²⁶ Fuller, *Alternative Medicine*, 51.

²⁷ “Emerson, Ralph Waldo,” *The New Encyclopaedia Britannica* (1993 edition).

²⁸ J. D. Douglas, general editor, *The New International Dictionary of the Christian Church* (Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1978), 340.

koja je prisutna i prožima čitavu kreaciju i sva živa bića, a koja je dostupna samo ako se čovjek potruži da je traži.“²⁹

Emerson je napisao: „Ništa konačno nije sveto osim integriteta našeg vlastitog uma“,³⁰ što je vjerovanje koje sadrži sjeme New Age razmišljanja. Dalje je izjavio: „Nijedan zakon mi ne može biti svet osim zakona moje prirode. Dobro i loše su samo imena koja se vrlo lako mogu prenijeti na ono ili ovo; jedino pravo je ono što je posle mog ustava; jedino je pogrešno ono što je protiv toga.“³¹ Ovo vjerovanje odražava razmišljanje u starosavezno vrijeme sudija, kada „nije bilo kralja u Izraelu. Svako je činio ono što je bilo ispravno u njegovim očima.“ (Sudije 17:6).

Do 1850-ih, popularni oblici metafizičkih i duhovnih fenomena su izvukli i sintetizirali učenja Svedenborga, Mesmera i Emersona.

Među zagovornicima metafizičkih i spiritualističkih pokreta iz sredine devetnaestog vijeka bile su Helena Petrovna Blavatski i Alis Bejli.

Helena Petrovna Blavatski (1831-1891)

Godine 1875. u Njujorku, Helena Blavatski, mistična ruska aristokratkinja, u društvu s pukovnikom Henrijem Stilom Olkotom i Vilijamom Kvan Džadžom, osnovala je Teozofsko društvo. Njihov cilj je bio „praktično eksperimentisati s okultnim moćima prirode, te prikupljati i širiti među hrišćanima informacije o orijentalnim religijskim filozofijama.“³² Madam Blavatski je otišla u Indiju i bila je pod velikim uticajem hinduističkih učenja, posebno reinkarnacije (izraz koji je ona standardizovala u Evropi i Americi) i

²⁹ “Emerson, Ralph Waldo,” The New Encyclopaedia Britannica (1993 edition).

³⁰ Ralph Waldo Emerson, Self Reliance (New York: Funk & Wagnalls, 1975), 17.

³¹ Emerson, Self Reliance, 17.

³² H. P. Blavatsky, Isis Unveiled (Wheaton: Theosophical Publishing House, 1972), xli.

mnoga uzašla božanstva. Tako su „hinduistička i budistička misao postale istaknute u teozofskom učenju.“³³ Teozofsko društvo, osnovano u posljednjoj četvrtini devetnaestog vijeka, spojilo je ideje o kontaktu s mrtvima i metafizičkom (natprirodnom) iscjeljivanju koje su bile dio nedostajućeg znanja ljudskog roda.

Ključni elementi u teozofskim vjerovanjima su takozvani „kosmički roditelji“, „gospodari mudrosti“ i „vladajuća duhovna elita“. Smatra se da su „Uzašli majstori“, koji su takođe poznati kao „duhovni entiteti“, bestjelesni duhovi svjetskih velikana i žena kao što su prorok Samuel, čarobnjak Merlin, Kristifor Kolumbo, Gospodar sedmog zraka, te visoki sveštenik Atlantide. Oni navodno kontrolišu kosmos i pokušavaju da komuniciraju sa čovječanstvom kako bi pomogli boljem ljudskom postojanju i materijalno i duhovno. Teozofsko društvo Blavatske najavilo je „dolazak učitelja svijeta, gospodara Maitreje, koji će pokrenuti novi ciklus u ljudskoj evoluciji – New Age.“³⁴ Madam Blavatski, ili HPB kako su je zvali, „ističe se kao izvoriste moderne okultne misli, i bila je ili začetnik i/ili popularizator mnogih ideja i pojmova koji su stoljeće kasnije okupljeni unutar New Age pokreta.“³⁵

Jedna od učenica Blavatski, Ani Besant, koja je naslijedila Blavatskino vođstvo, nastavila je razvijati Teozofsko društvo tri decenije i postala važan preteča i jedan od glavnih preteča pokreta New Agea.³⁶

Alis Bejli (1880-1949)

Alice Bejli, jedna od vođa Teozofskog društva, odvojila se jer je, kako je tvrdila, kanalizirala druge majstore od gospodara hijerarhije Blavatski. Bejli je tvrdila da kanalizira boga, bestjelesne

³³ H. M. Kallen, „Theosophist,” The World Book Encyclopedia (1973), 192.

³⁴ Melton, Clark, and Kelly, New Age Almanac, 16.

³⁵ Ibid., 16.

³⁶ Ibid., 14.

duhove, kolektivnu podsvijest, pa čak i vanzemaljske entitete.³⁷ Godine 1923. ona i njen suprug, Foster Bejli, organizovali su „Arcane Society“, koje je popularizovalo drevnu praksu medijacije, ili ono što se danas, u New Ageu, naziva „kanalizacijom“.³⁸

Još 1920. Alis Bejli je „uvela ideju o tačkama svjetlosti“ i „svjetlosnim grupama“, koje su kanalisale više duhovne sile neophodne za izgradnju Novog doba.³⁹

Srodnost koju Teozofsko društvo ima sa spiritizmom je da i jedni i drugi vjeruju u besmrtnost duše i da bestjelesni duhovi mrtvih postoje u drugoj dimenziji. Pristalice Teozofskog društva vjeruju da mogu komunicirati s uzašlim majstorima univerzuma, a spiritualizam uči da živi mogu komunicirati s mrtvima. Dakle, takozvani transcendentalni/metafizički spiritualizam iz sredine i kasnih 1800-ih nije bio ništa drugo do oživljavanje starog spiritualizma koji je osuđen u Bibliji (vidi Ponovljeni zakon 18:10-12).

MODERNI SPIRITUALIZAM

Oživljavanje modernog spiritualizma vezuje se za 1848. i sestre Foks.

Enciklopedija okultizma navodi o tome: „Ono što se uopšteno smatra rođenjem modernog spiritualizma dogodilo se u Americi 1848. Te godine došlo je do pojave kucanja u kući porodice Foks, u Hajdesvilu, u Arkadiji, okrug Vejn, Njujork.“⁴⁰ Doktrina o čovjekovoj svijesti u smrti, posebno vjerovanje da se duhovi mrtvih vraćaju da služe živima, pripremila je put modernom spiritualizmu.

Moderni spiritualizam je bio preteča sadašnjeg New Age

³⁷ Ibid., 7.

³⁸ Ibid., 11.

³⁹ Ibid., 10.

⁴⁰ Spence, Encyclopaedia of Occultism, 381.

pokreta. Međutim, budući da su u to vrijeme ovi spiritualistički pojmovi bili u najboljem slučaju „marginalna“ vjerovanja, rani američki moderni spiritualistički pokret ostao je relativno mali.

AMERIČKA NACIJA ZRELA ZA NEW AGE POKRET

Tek nakon kontrakulturne revolucije kasnih 1960-ih i ranih 1970-ih, filozofije i vjerovanja sadašnjeg New Age pokreta postali su popularni u Americi. Ovaj period je bio jedinstven u američkoj historiji – vrijeme pokreta za građanska prava, djece cvijeća, Vudstoka, Bitlmanije i Hare Krišna. Bilo je to vrijeme ogorčenih protesta protiv rata u Vijetnamu, koji su mnogi mladi ljudi smatrali „nemoralnim“ rat kojeg podržava nacija utemeljena na hrišćanskim principima.

Tokom 1967. i 1968. mladi ljudi su organizovali najmanje 204 odvojene demonstracije na ulicama, većina njih protiveći se umiješanosti Amerike u Vijetnamski rat.⁴¹ Tokom tih istih godina mladi studenti i „hipi“ (avangarda nekonvencionalnog životnog stila misticizma, psihodeličnih droga i života u komunama) doveli su u pitanje ne samo politiku vlade, već i moralne vrijednosti status quo hrišćanske religije. Ostala je upamćena Ničeova kritika hrišćanstva: „Bog je mrtav“. Hrišćanstvo je izgubilo smisao i relevantnost.

Kada je ovo razočaranje hrišćanstvom isplivalo na vidjelo kasnih 1960-ih i ranih 1970-ih, mnogi mladi ljudi, osjećajući da je hrišćanstvo mrtvo, sivo, nebitno i bankrotirano, počeli su tražiti mudrost i duhovnost u istočnjačkim mističnim religijama, što ih je odvelo prema New Age pokretu. Jedan od njihovih slogana je bio „Vodite ljubav, a ne rat“. Geta poput onog u čuvenoj četvrti Hejt-Ašberi u San Francisku su procvjetala širom nacije. Komune po uzoru na hinduističke „ašrame“ postale su način života mnogih

⁴¹ This Fabulous Century, 1960-1970 (USA: Time Life Books, 1988), 43.

mladih ljudi. Muzika je igrala značajnu ulogu u širenju jevanđelja Novog doba Vodolije i kulture psihodeličnih droga (slobodna upotreba halucinogenih droga koje mijenjaju um). Mjuzikli poput „Kose“, „Doba Vodolije“ i rok zvijezde poput Bitlsa iz Liverpula, Engleska, bili su među vodećim promoterima istočnjačkog misti-cizma i filozofije New Agea. „Moj slatki Gospod“ (My Sweet Lord) Džordža Harisona sa njegovog albuma „Sve mora proći“ (All Things Must Pass) bila je jedna od prvih pop pjesama koje promovisu omaž Hare Krišni, jednom od hinduističkih bogova. Osvrćući se unazad, Harison je objasnio:

„Moja ideja u ‘Moj dragi Gospod’, jer je zvučala kao ‘pop pjesma’, bila je da im se malo prišunjam. Poenta je bila da ljudi ne budu uvrijeđeni sa ‘aleluja’ i kada dođe do ‘Hare Krišne’ oni su već zakačeni, a noga im cupka, i oni već pjevaju uz ‘aleluja’ da bi ih nekako namamili u osjećaj lažne sigurnosti. A onda se odjednom pretvara u ‘Hare Krišna’ i oni će to pjevati prije nego što shvate šta se dogodilo.“⁴²

Džon Lenon u svojoj pjesmi „Zamisli“ (Imagine), koja se i danas pušta na lajt-rok stanicama, artikulisao je ciljeve nadolazećeg doba Vodolije. Zamišljao je svijet u kojem ljudi više ne vjeruju u raj ili pakao, gdje nema nacionalističkih podjela koje bi izazvale ratove, a čak ni religija nije nešto za što treba ubijati ili umrijeti.

Još jedna Lenonova pjesma nosila je naziv „Instant Karma“. Danas ima mnogo popularnijih pjevača koji takođe pjevaju fraze filozofije New Agea, kao što su Elton Džon („The Circle of Life“), Maraja Keri („Hero“), Vitni Hjuston („The Greatest Love“) i Vanesa Vilijams („Colors of the Wind“).

⁴² Upbeat Magazine 7 (December 1983): 23, quoted in Norman L. Geisler and J. Yutaka Amana, *The Reincarnation Sensation* (Wheaton: Tyndale House Publishers, 1986), 18.

NEW AGE IMIGRACIJA

Godine 1965. ukinut je Zakon o izuzeću Azijata, koji je ograničavao imigraciju Indijaca, Kineza i drugih Azijata, dozvoljavajući masovnu imigraciju iz istočnih zemalja u Sjedinjene Države. Kako su imigranti dolazili, oni i njihovi gurui su sa sobom ponijeli svoja vjerska uvjerenja. Konačno je došlo vrijeme da procvjeta sjeme modernog spiritualizma/Novog doba – sjeme koje je klijalo od sredine 1800-ih. Klima kontrakulturalne revolucije navela je mnoge da istraže i prihvate širok spektar filozofija, vjerovanja i praksi New Age pokreta.

Izraz „New Age“ koristi se od strane njegovih pristalica i medija od početka pokreta u kasnim 1960-im do sredine 1990-ih. Danas, međutim, New Ageri preferiraju da budu identifikovani kao dio „nove duhovnosti“ ili prema njihovom posebnom sistemu vjerovanja ili praksi. Na primjer, neki New Age praktičari bi radije bili nazvani „energetskim iscjeliteljima“, „prirodnim iscjeliteljima“ ili „terapeutima tijela i duše“.

Neki ključni događaji u ranom New Age pokretu uključuju:

- Objavljivanje knjiga Alis Bejli, uključujući „Ponovni dolazak Hrista“ (1948) i „Traktat o sedam zraka“ (1936-1960)
- Osnivanje Findhorn fondacije u Škotskoj 1962., duhovne zajednice koja je postala središte pokreta New Age.
- Objavljivanje knjige Dejvida Spanglera „Otkrivenje: Rođenje novog doba“ (1971)

Duhovnost New Agea i dalje se odražava u savremenoj popularnoj kulturi, uključujući:

1) Dobrobit i briga o sebi: naglasak na fizičkom, emocionalnom i duhovnom blagostanju.

2) Svjesnost (mindfulness) i meditacija: praksa svjesnosti i meditacije za duhovni rast i smanjenje stresa.

3) Održivi način života: naglasak na ekološki održivim načinima života i praksama.

BUDUĆI PRAVCI I TRENDOWI U POKRETU NEW AGE

Neki potencijalni budući pravci i trendovi u pokretu New Age uključuju:

- Povećan naglasak na nauci i duhovnosti: integracija naučnih i duhovnih perspektiva. New Age pokušava stvoriti pogled na svijet koji uključuje i nauku i duhovnost. New Ageri imaju sklonost spajanju tehničkog i duhovnog, naučnog i religijskog. Iako New Ageri obično odbacuju racionalizam, naučnu metodu i akademski establišment, oni koriste terminologiju i koncepte posuđene iz nauke, a posebno iz nove fizike.
- Rastući interes za autohtonu duhovnost: uključivanje autohtonih duhovnih praksi i tradicija u pokret New Age
- Evolucija duhovnosti New Agea u digitalnom dobu: upotreba digitalnih tehnologija za promociju i praktikovanje duhovnosti New Agea.

CILJ POKRETA NEW AGE: TRANSFORMACIJA

Novo doba ima za svoj primarni cilj transformaciju čovječanstva sa starog načina gledanja na njegovo postojanje na novi način – proces koji se naziva promjena paradigme. New Ageri promovišu mističnu meditaciju, kanalisanje, ljudski potencijal, holističko zdravlje, duhovnu samosvijest i iskustvenu, ličnu transformaciju – sve u pripremi za astrološko doba Vodolije, za koje vjeruju da će uvesti milenijum mira, prosperiteta i harmonije sa zemljom.⁴³

⁴³ Ruth Montgomery and Joanne Garland, Ruth Montgomery: Herald of the New Age (Garden City, N.Y.: Doubleday & Company, Inc., 1986), 234.

Jedno od istaknutih sredstava za postizanje željene transformacije je iscjeljivanje metodama alternativnog holističkog zdravlja, što je možda i najprepoznatljiviji segment New Age pokreta.

Poglavlje 5 *New Age almanaha*, koje se bavi holističkim zdravstvenim pokretom New Age, kaže da „transformacija često dolazi u obliku iscjeljenja – iscjeljenja tijela, uma, odnosa ili posljedica duhovnih trauma. Iscjeljenja su često bila iskustva u rukama neortodoksnih modaliteta iscjeljivanja i često nakon neuspjeha liječnika kulturološki prihvaćenijeg tipa, bilo da se radi o ljekarima ili psihijatrima. Kako se New Age pokret razvijao, prihvatio je u sebe pokret koji se istovremeno razvijao i koji je uzeo novi pogled na tradicionalne alternativne umjetnosti liječenja i mogućnosti liječenja stanja s kojima su ortodoksna medicina i freudovska psihijatrija imale najviše poteškoća. Mnogi od ovih alternativnih lijekova imali su zajedničku ideološku osnovu i dijelili su zajednička uvjerenja sa New Age pokretom, pa se njihovo spajanje činilo logičnim.“⁴⁴

⁴⁴ Melton, Clark, and Kelly, *New Age Almanac*, 169.

Poglavlje 4.

New Age i holistička medicina

KORIJENI I ŠIRENJE IDEJA ALTERNATIVNE MEDICINE

Još od Prosvetiteljstva, medicinska ortodoksija je definisana posvećenošću uzročnoj ulozi „materijalnih“ faktora u etiologiji bolesti. Zapadna medicinska nauka se tako pojavila u direktnoj suprotnosti s predprosvetiteljskim pogledom na svijet u okviru kojeg je crkva davala kulturno ubjedljiva objašnjenja nematerijalnih ili duhovnih uzroka bolesti (npr. grijeh ili opsjednutost duhom), kao i odgovarajuće strategije terapijske intervencije. Kontinuirani uspjesi medicinske nauke razumljivo su dobili široku kulturnu podršku za njen temeljni pogled na svijet. Kao posljedica toga, većina obrazovanih zapadnjaka implicitno je prihvatila jasnu podjelu rada po kojoj religija nastavlja svoju vjekovnu praksu bavljenja dušom, dok naučna medicina koristi svoje sekularne metode za liječenje tijela.

Upravo taj kruti ateistički pristup zvanične medicine otvorio je prostor za alternativne sisteme iscjeljivanja, kao što su holističke metode iscjeljivanja, programi u dvanaest koraka i azijski sistemi za samopročišćenje. Budući da su ovi neortodoksni sistemi iscjeljivanja u suprotnosti s materijalističkim pretpostavkama na kojima se temelji medicinska nauka, često se smatra da zastupaju iracionalno razumijevanje zdravlja i liječenja. Mogli bismo, na primjer, prepoznati najmanje četiri različite vrste objašnjenja koja bi se mogla „racionalno“ koristiti za opisivanje uzroka bolesti i, prema tome, iscjeljenja: fiziološka, ekološka, stanovišna ili psihološka i duhovna ili metafizička (tj. uzrokovana aktivnošću entiteta ili sila za koje se smatra da su i ekstrasomatske i ekstrasihološke). Stoga oni koji zastupaju objašnjenja iscjeljivanja „metafizičkog uzroka“ nisu nužno manje racionalni od onih koji se bave

medicinskom naukom. Oni, međutim, iznose ontološku tvrdnju o postojanju kauzalnih sila koje savremena naučna teorija ne priznaje.

ZDRAVLJE I ISCJELJENJE U METAFIZICI NOVOG DOBA

Termin New Age prkosi strogoj definiciji. Mogu se, međutim, identifikovati mnoge od osnovnih tema u današnjim alternativnim duhovnim praksama praćenjem njihovog istorijskog porijekla u grupi „metafizičkih pokreta“ iz devetnaestog vijeka. Transcendentalizam, svedenborgijanizam, mesmerizam, liječenje uma, Nova misao, spiritualizam i teozofija su svi tvrdili da su došli do novih otkrića u vezi čovječanstva s višim duhovnim poretком. Njihova učenja posebno su se dopadala progresivno nastrojenim osobama koje su žudjele da pomire svoje naučne i vjerske interese unutar jednog metafizičkog sistema.

Zajedničko za ove metafizičke pokrete iz devetnaestog vijeka bilo je njihovo vjerovanje u zakonitu „korespondenciju“ između mnogih dimenzija koje čine svemir. Usko povezano s ovom doktrinom korespondencije bilo je posledično vjerovanje u mogućnost duhovnog „priliva“. Odnosno, vjerovalo se da kada se postigne posebno harmoničan odnos ili odnos između dvije dimenzije, energije iz „više“ dimenzije automatski pritiču i vrše pozitivan uticaj unutar „niže“ dimenzije.

Alternativni sistemi iscjeljivanja napreduju u savremenoj kulturi upravo zahvaljujući svojoj neortodoksnoj artikulaciji religijski nabijene interpretacije stvarnosti. Zaista, iz međukulturalne perspektive jasno je da je jedna od najvažnijih funkcija rituala iscjeljivanja njihova sposobnost da izazovu egzistencijalni susret sa onostranim. U tradicionalnim društvima rituali iscjeljivanja uključuju sudionike u rekonstrukciji kosmoloških drama: šaman je i iscjelitelj i posrednik između božanskog i ljudskog carstva.

Savremeni sistemi alternativnog iscjeljivanja, kao što su

kiropraktika, programi u dvanaest koraka, terapijski dodir, iscjeljivanje kristalima i razne holističke terapije, svi na neki način koriste pojmove zdravlja i iscjeljenja rođene iz ove metafizičke tradicije.

Najbolji primjer kako su blizanačke doktrine korespondencije i priliva dovele do alternativne medicine je postupna difuzija *mesmerizma* u vokabular Amerikanaca srednje klase. Franc Anton Mesmer (1734-1815), bečki ljekar, tvrdio je da je otkrio postojanje superfine supstance ili tečnosti koja je do tada izmicala naučnoj javnosti. Mesmer je ovu nevidljivu tekućinu nazvao *životinjskim magnetizmom*, zbog činjenice da se nalazi u svim živim bićima i čini se da reaguje na uticaj magneta. On je pretpostavio da životinjski magnetizam prožima fizički univerzum. On je dalje pretpostavio da formira medij kroz koji sile svake vrste – svjetlost, toplota, magnetizam, elektricitet – prelaze dok putuju od jednog fizičkog objekta do drugog. Ako bi iz bilo kog razloga zaliha životinjskog magnetizma pojedinca bila izbačena iz ravnoteže, jedan ili više tjelesnih organa bi posledično bili lišeni dovoljne količine ove vitalne sile i počeli bi posustajati. „Postoji,“ zaključio je Mesmer, „samo jedna bolest i jedno iscjeljenje.“ Stoga, budući da se svaka bolest može na kraju dovesti do poremećaja u opskrbi tijela životinjskim magnetizmom, medicinska nauka se može svesti na skup jednostavnih procedura koje imaju za cilj da napune nervni sistem pacijenta ovom misterioznom životvornom energijom.

Mesmer i njegovi sledbenici bili su zaintrigirani činjenicom da su njihovi pacijenti rutinski ulazili u hipnotički trans dok su magneti prelazili preko njihovih tijela u pokušaju da izazovu priliv životinjskog magnetizma u njihove fizičke sisteme. „Opčinjeni“ pacijenti padali su u miran trans i nakon buđenja proglasili da su izliječeni od svojih fizičkih i emocionalnih bolesti. Mnogi hipnotisani pacijenti su takođe pokazali paranormalne mentalne moći, kao što su telepatija, vidovitost, pa čak i komunikacija s duhovnim

svijetom. Zagovornici su veličali mesmerizam kao duhovnu tehniku za stvaranje samog uslova „korespondencije“ za koju su transcendentalisti i Svedenborgijevci već tvrdili da ljude čini podložnim prilivu struja „univerzalnog bića“. Tako su hipnotizeri uspjeli da daju jezgrovit medicinski izraz harmoničnoj viziji. Bolest je shvaćena kao nedostatak mentalne ili psihološke korespondencije sa višom duhovnom dimenzijom. Iscjeljenje jednostavno zahtijeva korišćenje fizičkih i psiholoških tehnika za ponovno uspostavljanje ove korespondencije i na taj način dopuštajući dotok suptilnih energija koje daju vitalnost i progresivno kretanje kroz svemir.

Jedan američki hipnotizer, Fines P. Kvimbi (1802-1866), zaključio je da ljudske misli funkcionišu nešto poput ranžirnih ventila koji ih povezuju ili zatvaraju od životinjskog magnetizma, koji je na različite načine nazivao „vitalnom silom“ ili „božanskim duhom“. Zaključio je da je „bolest posledica pogrešnog smjera datog umu“. Ako ljudi razmišljaju duhovno i optimistično, oni ostaju iznutra prijemčivi za duhovni svijet i na taj način održavaju fizičku snagu. Ako, međutim, postanu upleteni u pesimizam, materijalizam ili strah, ispadaju iz harmonije s višim duhovnim uticajima i postaju žrtve fizičke bolesti. Kvimbi je podučavao hiljade pacijenata da odgovarajućim prilagođavanjem vlastitih misli mogu uspostaviti odnos s duhovnom silom koja čini zdravlje i opšti prosperitet. Jedan takav pacijent, Meri Bejker Edi (1821-1910), transformisala je Kvimbijeva učenja u hrišćansku nauku. Drugi, uključujući Vorena Felt Ivensa (1817-1889), proširili su Kvimbijeva učenja u ono što je postalo poznato kao pokret za liječenje uma (ili nova misao). Potonji je zagovarao ne samo pozitivno razmišljanje, već i kultivaciju određenih mističnih stanja kako bi se ponovo uspostavila unutrašnja korespondencija s višim duhovnim sferama (i iscjeliteljskim energijama koje automatski teku kada se takva korespondencija uspostavi). Čineći to, zagovornici liječenja uma i nove misli ubacili su metafizički rječnik u popularnu američku

kulturu koji će u poslednjim decenijama dvadesetog vijeka ponovo otkriti zagovornici New Age sistema iscjeljivanja.

NEW AGE ENERGETSKA MEDICINA

Metafizički pojmovi korespondencije i priliva podržavali su različite sisteme iscjeljenja zasnovane na vjerovanju u postojanje i iscjeljujuću moć suptilnih duhovnih energija. Savršen primjer može se naći u nastanku alternativnog sistema liječenja koji je stekao najšire sledbenike, kiropraktičke medicine. Njen osnivač, Daniel David Palmer (1845-1913), proučavao je i spiritualizam i mesmerizam prije nego što je zaključio da postoji vitalna energija na djelu u svemiru koja je krajnji izvor zdravlja i vitalnosti tijela. Ova energija, koju je nazvao Urođena, je sam po sebi segment boga ili univerzalne inteligencije koja ispunjava svemir. Palmer je zaključio da ljudi ostaju savršenog zdravlja sve dok ova vitalna energija teče iz mozga u različite organe tijela. Ali kada je protok ove energije blokiran zbog neusklađenih kičmenih pršljenova, jedan ili više dijelova tijela će početi pokleknuti. Palmer je, kao i Franc Mesmer, tako zaključio da postoji jedan krajnji uzrok bolesti i jedan krajnji uzrok svih iscjeljenja – obnavljanje toka suptilnih duhovnih energija. Palmer je svoju novu medicinsku filozofiju nazvao kiropraktikom. Najmanje devet miliona ljudi posjeti četrdeset hiljada kiropraktičara koji trenutno rade u Sjedinjenim Državama. I iako većina ovih pacijenata dobija malo ili nimalo uputa o iscjeliteljskoj moći Urođenog, kiropraktička medicina ipak ostaje glavni izvor iz kojeg su milioni Amerikanaca upoznati s iscjeljujućom moći duhovnih energija koje naučna medicina ne priznaje.

Drugi primjer New Age „energetske medicine“ je sistem terapijskog dodira. Dolores Kriger, instruktorka medicinskih sestara na Univerzitetu New York i studentkinja teozofskih učenja, radeći s Dorom Kunc, bivšom predsjednicom Teozofskog društva

u Americi, razvila je tehniku iscjeljivanja zasnovanu na postojanju univerzalne energije koja leži u osnovi svih životnih procesa. Kriger objašnjava da ova energija, na koju se poziva koristeći hinduistički izraz *prana*, prirodno unosi višu duhovnu dimenziju u svaki živi organizam. Sve dok pojedinci ostanu iznutra prijemčivi za priliv ove vitalne energije, oni će ostati zdravi; bolest nastaje kada prana više ne teče slobodno u fizički sistem.

Rekapitulirajući Mesmerovu nauku o životinjskom magnetizmu u gotovo svakom detalju, Kriger je osmislila sistem praksi koje bi medicinske sestre koristile u svojim nastojanjima da „kanaliziraju“ pranu u pacijente. Ona objašnjava da iscjelitelji moraju sami postati iznutra prijemčivi za tok ove duhovne energije. Novopridošlice u ovoj oblasti vode se kroz „arhetipsko putovanje“, pri čemu uče da istražuju dalje domete psihe. Medicinske sestre obučene u medicinskim naukama ohrabruju se da čitaju knjige o jogi, tibetanskom misticizmu i odnosu između „nove fizike“ i istočnjačkih religijskih tradicija. Cilj je pomoći im da otvore svoje unutrašnje energetske centre (koji se nazivaju čakre, termin koji je izvučen iz ezoteričnih oblika joge i uveliko uveden u zapadnu kulturu kroz pokrete inspirisane teozofijom) i da postanu prijemčiviji za priliv prane u sopstvene sisteme kako bi je mogli usmjeriti prema svojim pacijentima.

Ovaj interes za pomaganjem osobama da oslobode suptilne iscjeljujuće energije otvaranjem svojih čakri uobičajen je za većinu oblika New Age medicine.

Drugi energetski iscjelitelji New Agea koriste kamene kristale. Vjerovanje u ljekovita svojstva kristala često se povezuje sa šamanskim tradicijama, uključujući one Indijanaca. Interes Zapada za okultne moći kristala, međutim, direktnije je povezan sa studijama barona Karla fon Rajhenbaha iz 1840-ih i 1850-ih. Rajhenbah je preuzeo naučnu studiju Mesmerove teorije tzv. životinjskog magnetizma i na kraju osmislio vlastitu teoriju o moći kvarcnih

kristala da povrate protok suptilne iscjeljujuće energije kroz tijelo. Današnji iscjelitelji kristalima vjerovatno će hvaliti sposobnost kristala kvarca da kapacitiraju i prelamaju duhovne energije koje ulaze u ljude kroz njihove čakre. Mnogi iscjelitelji New Agea kombinuju korišćenje kristala s različitim oblicima meditacije, vjerujući da kristali pojačavaju urođene moći uma kako bi uspostavili kontakt s višim duhovnim dimenzijama iz kojih izvire energije duhovnog iscjeljivanja.

HOLISTIČKO ZDRAVLJE I POKRETI LJUDSKIH POTENCIJALA

Još od Kvimbija i pokreta za liječenje uma iz devetnaestog vijeka, u zapadnim zemljama postoji prepoznatljiva subkultura koja je istraživala nove sisteme za integraciju uma, tijela i duha. Sedamdesete su svjedočile oživljavanju takvog interesa jer su se pojavili različiti novi sistemi, a svi su imali za cilj da pomognu ljudima da postignu optimalno zdravlje i svi su bili prepuni slika iz zapadnih metafizičkih tradicija. Mnogi od ovih sistema nastojali su da se razlikuju od naučne medicine pozivajući se na pojam „holističkog iscjeljivanja“. Dio privlačnosti holističkih pristupa liječenju bila je njihova izražena briga za pojedince kao fizička i emocionalna bića, za razliku od depersonalizovane prirode mnogih medicinskih tretmana. Ipak, mnogi holistički sistemi iscjeljivanja otišli su dalje i obratili se liječenju tijela, uma, emocija i duha. Uvođenje pojma duh uz tijelo, um i emocije uzima holističke koncepcije iscjeljivanja daleko izvan psihosomatskih modela i postavlja metafizičko razumijevanje stvarnosti. U nekim slučajevima ovo predstavlja tek nešto više od romantizacije tjelesnih samoregenerativnih i samoreparativnih tendencija. Ipak, u drugim slučajevima uključuje i hrabriju ontološku tvrdnju da je cijela priroda prožeta imanentnom duhovnom silom. U još nekim slučajevima, pozivaju se metafizičke koncepcije ljudske psihe kako bi se sugerisalo da je

ljudski sistem podložan prilivu viših duhovnih sila.

Među najpoznatijim glasnogovornicima holističkog iscjeljivanja u kasnom dvadesetom vijeku bili su Norman Kazins i Bernard Sigel. Obojica su ponudili inspirativne vizije o potencijalu čovječanstva za samoregeneraciju koje su u velikoj mjeri nagovijestile podložnost uma uticaju metafizičkih sila. Kazins je, na primjer, sugerisao da njegove studije o punom potencijalu uma da iskoristi kosmičke iscjeljujuće energije takođe sugerišu nove smjerove i nove mogućnosti u budućoj ljudskoj evoluciji. Sigel je bio još snažniji u povezivanju holističkog iscjeljivanja s izrazito metafizičkom koncepcijom ljudskog stanja. On je davao bolesnicima od kancera da čitaju knjige o meditaciji i psihičkim fenomenima kako bi mogli probuditi svoje latentne sposobnosti za korišćenje viših iscjeliteljskih energija. Prema Sigelu, nismo daleko od stvaranja „teofizike“ koja će pokazati kako svi ljudi imaju božansku energiju na raspolaganju kroz kolektivno nesvjesno, a ako se otvore toj energiji, nema granica za zdravlje i vitalnost koju mogu izraziti u svojim životima.

Možda najuspješniji od svih holističkih zdravstvenih sistema je Anonimni alkoholičari (AA) i mnogi programi u dvanaest koraka koje je pokrenuo. Osnivač AA, Bil V., prisvojio je psihološke teorije Vilijama Džejmsa i Karla Junga kako bi objasnio kako svaka osoba može uspostaviti unutrašnju vezu s višom duhovnom moći. Opisujući AA kao „duhovni, a ne religiozni program“, Bil V. je tvrdio da je obnova lične cjelovitosti nemoguća bez napuštanja naše lične volje i pronalaženja unutrašnje harmonije sa duhovnom moći koju je više volio da opisuje metafizičkim nego biblijskim terminima.

Postoje brojne druge varijante holističkih sistema koji koriste metafizička objašnjenja kauzalnih sila odgovornih za iscjeljenje: akupunktura, iridologija, masaža i različiti oblici „tjelesnog rada“, meditacija i vizualizacija, ajurvedska medicina, šiatu,

transpersonalne psihologije i New Age šamanizam. Mnogi od njih bi se isto tako mogli opisati kao pokret ljudskih potencijala koji takođe ima korijene u zapadnim ezoterijskim i metafizičkim tradicijama. Zajedničko za ove sisteme je vjerovanje da usklađenost s društvenim očekivanjima ima cijenu. Moderni pojedinci izgubili su svijest o svom dubljem ja i svojim dubljim potencijalima za kreativnost i transcendenciju. Puno ljudsko zdravlje stoga zahtijeva mnogo više od pukog eliminisanja bolesti. To takođe zahtijeva korišćenje fizičkih i psiholoških tehnika za promovisanje svijesti o punom rasponu nečijih kreativnih moći, uključujući moć za potpuno duhovno prosvjetljenje i sjedinjenje s božanstvom.

ALTERNATIVNO LIJEČENJE, ALTERNATIVNA DUHOVNOST

Većina alternativnih sistema iscjeljivanja koji su privukli popularne sledbenike proglašavaju postojanje i uzročnu moć duhovnih energija nepriznatih ni od naučne ni od vjerske ortodoksije. Alternativni sistemi iscjeljivanja uspjeli su u određenoj kulturnoj niši, apelujući na osobe koje žude za duhovnim ispunjenjem, a oklijevaju da se pridruže uspostavljenim vjerskim institucijama. Njihove doktrine (mitovi) i terapijske tehnike (rituali) funkcionišu slično kao inicijacijski obredi arhaičnih religija i misterijskih kultova u tome što pružaju iskustveni susret sa stvarnošću koja je više od fizičke. Pridošlicama se pomaže da odbace identitet koji više nije funkcionalan i da otkriju nove i neslućene izvore udobnosti i moći. Postojanje i kontinuirana popularnost New Age sistema iscjeljivanja svjedoči o njihovoj trajnoj sposobnosti da omoguće inače sekularnim osobama da simbolizuju ono što je, na najdubljem nivou misterije, krajnji izvor i smisao njihovih života.

NEW AGE POKRET I HOLISTIČKO ZDRAVLJE

J. Gordon Melton, koautor *New Age almanaha*, napominje

da tokom 1970-ih:

„New Age pokret i pokret holističkog zdravlja spojili su se do te mjere da je posmatraču teško, ako ne i nemoguće, povući granicu između njih. Očigledno je da dijele ideologiju. Jednako je očigledno da glasnogovornici New Agea gledaju na holistički zdravstveni pokret kao na glavnu komponentu svog pokreta, a holistički zdravstveni praktičari gledaju na New Agere i za podršku javnosti i kao na klijentelu na kojoj se bave svojom profesijom.“⁴⁵ Godine 1982, mogul američkog Megatrenda, Džon Nejzbit, vjernik New Agea, napisao je: „Gubitak vjere u medicinski establišment u Americi dao je snažan simbolički podsticaj za promjenu paradigme od institucionalne pomoći ka samopomoći.“⁴⁶ Nejzbit je predvidio da će ova medicinska samopomoć djelimično promijeniti paradigmu kao što je od „programa godišnjih fizičkih pregleda, lijekova i operacija medicinskog establišmenta“ na „bogatstvo lijekova novog doba – akupunkтуру, akupresuru, vitaminsku terapiju, harizmatičko iscjeljivanje vjerom i preventivnu zdravstvenu njegu kroz dijetu i vježbanje.“⁴⁷ Treba napomenuti da je New Age holističko zdravlje mješovita skupina i da Nejzbitov režim New Age lijekova uključuje područja zdravstvene zaštite koja možda nisu konkretno New Age. Stvari kao što su vitamini, dijeta i vježbanje sigurno ne bismo odbacili kao New Age samo zato što se pojavljuju na njegovoj listi.

Nejzbitova predviđanja su postala stvarnost. *New England Journal of Medicine* u januaru 1993. je naveo da je jedan od tri Amerikanca koristio nekonvencionalnu medicinu.⁴⁸ Naslovna priča *Timesa*, u svom broju od 4. novembra 1991. pod naslovom „Zašto

⁴⁵ Ibid., 174.

⁴⁶ John Naisbitt and Patricia Aburdene Naisbitt, *Megatrends 2000* (New York: William Morrow & Co., 1990), 133.

⁴⁷ Ibid., 134.

⁴⁸ Edward W. Campion, M.D., “Why Unconventional Medicine?” *New England Journal of Medicine* (January 1993): 282.

je medicina novog doba zarazna“, navodi da je „rast alternativne medicine, sada industrija koja vrijedi 27 milijardi dolara godišnje, više od američkog flertovanja sa egzotičnim New Age razmišljanjem. To je odraz glomaznog nezadovoljstva konvencionalnom ili alopatskom medicinom.“⁴⁹

Rasel Čendler, religijski pisac za *Los Angeles Times*, u svojoj knjizi „Razumijevanje New Agea“ iz 1988. izjavio je da „2%, ili oko 10.000, svih doktora u Sjedinjenim Državama praktikuje neki oblik holističke medicine“.⁵⁰

Osim što je neinvazivan sistem „velnesa“ bez lijekova, alternativna New Age holistička medicina naglašava „novu svijest“, labavu sintezu različitih elemenata misticizma, okultizma, spiritizma i animizma, u kombinaciji s konceptima izvedenim iz modernih istraživanja paranormalnog. (tj. parapsihologije) i iz iskustava onih koji su iskusili izmijenjena stanja svijesti.⁵¹ To potvrđuje rastuća prodaja pseudoreligijskih, parapsiholoških, new age knjiga i časopisa, od kojih je veliki dio posvećen alternativnoj medicini i holističkom zdravlju. To navodi profesor i autor Robert C. Fuller:

„Većina ovih knjiga, koje bi se ranije pojavile pod sada napuštenim ‘okultnim’ naslovom, raspravlja o raznim temama kao što su meditacija, ‘kanalisanje’ duha, skrivene parapsihološke moći uma i tehnike samopomoći koje su osmišljene da pomognu ljudima da postignu neku kombinaciju duhovnog rasta i ekonomskog uspjeha. Ali ono što je možda najviše izazvalo interesovanje javnosti je vjera New Age pokreta u nemedicinske oblike liječenja. Pristalice pokreta promovišu biljne lijekove, akupunkturu, iscjeljivanje kristalom i psihičko popravljjanje ‘astralnog tijela’“.⁵²

⁴⁹ Claudia Wallis, “Why New Age Medicine Is Catching On,” *Time*, November 4, 1991, 68.

⁵⁰ Russell Chandler, *Understanding the New Age* (Dallas: Word Publishing, 1988), 163.

⁵¹ Reisser, Reisser, and Weldon, *New Age Medicine*, 12.

⁵² Fuller, *Alternative Medicine*, 3.

Biljne lijekove takođe propisuju praktičari New Agea, ne samo zbog njihovih ljekovitih vrijednosti, već i zbog njihovih „duhovnih“ iscjeliteljskih moći, kao u homeopatiji. Vjerovanje da svaka biljka ima duh je panteističko vjerovanje. Herbologija se smatra „jin“ tretmanom i igra centralnu ulogu u tradicionalnoj kineskoj medicini zajedno sa akupunkturom za vraćanje „ravnoteže“ u tijelu.⁵³

New Ageri tvrde da su zapadna medicina i zdravstvena zaštita izgubili dodir s ljudskom dušom i duhom, dok, s druge strane, New Age medicina vraća ljude integraciji mentalnih, fizičkih i duhovnih aspekata njihovog bića u proces dobrobiti.

Treba napomenuti da kada New Ageri govore o „duhovnom“, to se ne odnosi na biblijsku duhovnost, već na psihičku samosvijest, višeg ja, „boga u nama“ i kontakt sa bestjelesnim duhovnim entitetima.

Knjiga Merilin Ferguson, „Vodolijska zavjera“, za koju je Džon Nejzbit napisao predgovor, navodi da je ova promjena paradigme iscjeljivanja bila gotovo bez napora.

Niko nije shvatio koliko je stari medicinski model bio ranjiv. U roku od nekoliko kratkih godina bez ispaljenog metka, koncept holističkog zdravlja legitimizovan je savezним i državnim programima, podržan od strane političara, podstaknut i osiguran od osiguravajućih kompanija, prihvaćena terminologija (ako ne uvijek u praksi) od strane mnogih ljekara, a usvojili su je i studenti medicine. Potrošači zahtijevaju „holističko zdravlje“, obećava ga čitav niz preduzetnika, a medicinske grupe traže govornike da to objasne.⁵⁴ New Age alternativne terapije mogu uključivati pažljivo osmišljene terapije, dok se druge prakse zasnivaju na pseudonauci, astrologiji i okultnom. Prema Fergusonu, praktičari holističkog

⁵³ Ted J. Kaptchuk, *Chinese Medicine: The Web That Has No Weaver* (London: Rider Books, 1983), 81, 83.

⁵⁴ Marilyn Ferguson, *The Aquarian Conspiracy* (Los Angeles, Calif.: J. P. Tarcher, Inc., 1980), 242.

zdravlja New Agea „uključuju ljekare i naučnike s impresivnim kvalifikacijama, kiropraktičare i osteopate, psihologe i sociologe, iscjelitelje i mistike, medicinske sestre i laike, kao i neobičan asortiman zdravstvenih praktičara čije ideje i tehnike imaju različite stepene kredibiliteta.“⁵⁵

Ferguson povezuje holističko zdravlje s New Age konceptom veće „samosvijesti“ i „transformacije“.

Za mnoge zavjerenike Vodolije, uključenje u zdravstvenu zaštitu je bio glavni podsticaj transformaciji. Kao što potraga za sobom postaje potraga za zdravljem, tako potraga za zdravljem može dovesti do veće samosvijesti. Sva holistika je ista. Sve veći broj holističkih zdravstvenih centara i mreža privukli su mnoge u pokret svijesti. Jedna medicinska sestra je rekla: „Ako iscjeljenje kod vas postane stvarnost, to je stil života. Promijenjena stanja svijesti ga prate, povećavaju telepatiju. To je avantura.“⁵⁶

New Age alternativna medicina: Definitivni vodič, koji nosi ime dr Dipaka Čopre, vodećeg new age hinduističkog autora i predavača, opisuje četrdeset i tri alternativne terapije. Američko medicinsko udruženje, u dodatku svojoj knjizi „Vodič za čitaoce u alternativne zdravstvene metode“, navodi devedeset četiri alternativne zdravstvene metode koje AMA osuđuje zbog njihove navodne nenaučne osnove.⁵⁷ Neki od priznatijih i javno prihvaćenih oblika medicine Novog doba su: akupunktura, akupresura, elektropresura, primijenjena kineziologija, aromaterapija, aurikulo-terapija, očitavanje aure, ajurvedska medicina, biofidbek, balansiranje čakri, iscjeljivanje kristalima, vođene mašte, herbologija, homeopatija, hipnoza, iridologija, makrobiotička ishrana, divinacija,

⁵⁵ Paul C. Reisser, Teri K. Reisser, and John Weldon, *The Holistic Healers: A Christian Perspective on New Age Health Care* (Downers Grove: InterVarsity Press, 1983), 22.

⁵⁶ Ferguson, *Aquarian Conspiracy*, 257, 258.

⁵⁷ Arthur W. Hafher, Ph.D. Hafher, *Readers Guide to Alternative Health Methods* (Milwaukee, Wis.: American Medical Association, 1993), 325-338.

reiki, rolfing, šiatsu, terapijski dodir i joga.

Iako neki od ovih tretmana datiraju stotinama godina unazad (u drevnu tradicionalnu kinesku, ajurvedsku i Hipokratovu medicinu), oni su, zajedno s praksama koje su se pojavile u posljednjih 200 godina, prihvaćeni i popularizovani od strane New Age pokreta 1970-ih jer dijele ne samo neke od istih filozofija, već se i smatraju vitalnim akterima New Age transformacije. „Zagovornici ove transformacije rado citiraju zapažanje Viktora Igoa da ništa nije tako moćno kao ideja čije je vrijeme došlo. Uvjereni su da je došlo vrijeme za ‘New Age’ u medicini, za ono što nazivaju holističkim zdravljem.“⁵⁸

NEW AGE METODE ISCJELJIVANJA I NJIHOVA VEZA SA OKULTNIM SVIJETOM

Alternativna medicina postaje sve popularnija dok se, u nekim slučajevima, nauka i mistična duhovnost udružuju kako bi formirali novu granicu za napredak zdravstvene zaštite. New Age medicina uopšteno uključuje primjenu istočnjačkih/okultnih metoda liječenja uz naglašavanje tretmana cijele osobe – tijela, uma i duha. Otuda izraz „holistička medicina“. Okultna i metafizička terminologija uveliko je uklonjena iz New Age medicine i tehnika iscjeljivanja, kako bi bile prihvatljivije široj javnosti. Rezultat je da mnogi ljudi koriste ove prakse i lijekove ne znajući u čemu sudjeluju.

Ljudima se nude alternativne terapije koje zamjenjuju lijekove i eliminišu njihove brojne nuspojave. Umjesto uzimanja tableta protiv bolova, pacijentima se preporučuje akupunktura, dok je potreba za balansiranjem energija uznapredovala kao alternativa operacijama i uzimanju konvencionalne biomedicine.

Koncept koji stoji iza New Age iscjeljivanja je da postoji inteligencija, kosmička sila ili vitalna sila koja prožima svemir, i

⁵⁸ Reisser, Reisser, and Weldon, *New Age Medicine*, 10, 11.

da ljudi postaju bolesni kada nisu pravilno usklađeni s tom silom. Zdravlje je predstavljeno kao holistički (cjelovit) koncept, uključujući emocionalne, duhovne i fizičke aspekte osobe. Tehnike koje osiguravaju dobrobit osobe u svim ovim oblastima nisu poznate ljekarima opšte prakse jer se koncentrišu samo na biološku prirodu medicinskih poremećaja. Praktičari New Agea su, s druge strane, fokusirani na iscjeljenje cjelokupne osobe kroz rad vitalne sile i obnavljanje toka „kosmičke energije“ kod pacijenata.

Uobičajeno je okultno učenje da sve u univerzumu vibrira, ima zvuk, boju, broj i formu. Ove karakteristike se mogu koristiti za dovođenje do promjena u organizmu kroz ispravan protok energije i za promovisanje ozdravljenja organizama koji ne funkcionišu. Ruke su moćno oruđe koje se koristi u okultnom liječenju. Poznata spisateljica New Agea, Alis Bejli, je rekla: „Okultna je činjenica da ruke učenika... postaju prenosioci spiritualne energije.“ Masaža, akupresura i polaganje ruku od strane takvih ljudi mogu izložiti pacijenta opasnim okultnim uticajima.

U psihičkom i okultnom iscjeljivanju, pravi izvor iscjeljujuće energije rijetko se otkriva. Stoga se može praktikovati pod imenom bilo koje religije i čak se pretvarati da je hrišćansko. Neki praktičari će prizvati boga sila koje kontroliše životnu silu kojom oni manipulišu. Ovo je đavolska titula. Milioni ljudi bivaju prevareni izlažući se mističnim tehnikama iza kojih stoje personalna bića – Sotona i njegovi pali anđeli.

Slijede neke od mističnih terapija koje koriste New Age praktičari kao alternativu biomedicini:

Liječenje zvukom

U mišljenju New Agea, vjeruje se da svaki organ ima specifičnu vibraciju. Protok energije kroz ove organe može biti prekinut i izbačen iz ravnoteže neprirodnim zvukovima kao što su buka koju izazivaju automobili, vriskovi straha, bijesa ili bola, itd.

Meditativna New Age muzika se koristi za promovisanje alternativnih stanja svijesti i za umirenje duše. Osim muzike, mantre ili svete riječi se takođe koriste za prodiranje u dušu i usklađivanje energija koje su van ravnoteže. Opasnost kod meditativnih transova poput ovih je da se osoba otvara za posjetu stranih duhova, koji se često nazivaju duhovnim vodičima. Oni su demoni koji se prerušavaju u „anđele svjetlosti“ (2. Kor. 11:14) i nastoje pomoći osobi da postigne lažni oblik unutrašnjeg mira i iscjeljenja, i takođe djeluju kao savjetnici u donošenju odluka.

New Age muzika za „opuštanje“

Šta je New Age muzika? To je spokojna forma muzike koja dovodi ljude u stanje opuštenosti i harmonije sa okolinom (u New Ageu je najpopularnije korišćenje akustičkih instrumenata). Opuštanje samo po sebi nije grijeh, ali muzika takođe ima još jedan efekat, stavlja slušaoca u hipnotičko opušteno raspoloženje (alfa režim mozga) i zaista im otvara svijet okultnog. Izvana zvuči lijepo i opuštajuće, ali ako se duboko uvučete u muziku saznaćete da se radi o pjesmama koje **nemaju takta**, često **nema glasova**, samo mantranje u pozadini. I to je jednostavno bolesno. New age može zvučati kao sve, od repa do kantrija. New age CD-ovi su klasifikovani u tu kategoriju prema onome što umjetnik vjeruje i o čemu pjeva. Kroz ovu vrstu muzike, njeni ljubitelji mogu lako doći u kontakt ili se naći pod kontrolom demonskih sila, što se obično manifestuje kroz depresiju, anksioznost, strah, suicidalne misli, „glasove“ u umu i sl.

Liječenje bojom

Boje se koriste u liječenju na sličan način kao što se brojevi koriste u numerologiji. Sa svakom bojom je povezano ezoterično značenje, a vizualizacijom njenog mističnog značaja unapređuje se iscjeljenje i protok pozitivne energije. Predmeti s bojama koje

odgovaraju određenom problemu postavljaju se blizu zahvaćenih dijelova tijela kako bi se došlo do izlječenja. Takođe se jede voće ljekovitih boja dok se nosi odjeća odgovarajućih boja. Astrologija igra ulogu u ovoj vrsti liječenja jer znakovi zodijskih imaju, prema okultnom mišljenju, svoje boje koje odgovaraju ljudskoj anatomiji.

Liječenje kristalima

Kristali navodno sadrže vibracijske frekvencije koje se mistično povezuju sa Zemljinim i energetskim poljem pojedinca. Koriste se za pojačavanje ili ponovno usklađivanje psihičke ili kosmičke energije za psihičko iscjeljenje i ulazak u izmijenjena stanja svijesti. Časopis *Time* je primijetio da su moć kristala i iscjeljivanje kristalom među najomiljenijim tehnikama New Agea za proširenje svijesti i liječenje bolesti. U zavisnosti od prirode bolesti, kristal će postati vruć ili hladan dok prelazi preko aure osobe. U smislu ovog okultnog vjerovanja, kristal apsorbira lošu energiju iz tijela. Ljudi takođe stavljaju kristale ispod jastuka da bi imali lijepe snove i da bi ih u podsvijesti „poučavala“ kosmička mudrost sa kojom kristali navodno uspostavljaju kontakt.

Biofeedback

Uređaj za praćenje se koristi za proširenje pet čula s ciljem stvaranja dubljeg osjećaja svijesti. Na ovaj način, vaša svijest se proširuje integracijom uma i tijela na način koji se ne može izvršiti u stanju normalne svijesti. Dublje, integrisano stanje svijesti podstiče opuštanje, kreativnost i intuiciju. Kao odgovor na informacije primljene od uređaja za monitoring, vi dobrovoljno preuzimate kontrolu nad svojim tjelesnim procesima. Omogućeno vam je da kontrolirate svoje mišiće, pokrete očiju i moždane talase, a možete čak i naučiti da praktikujete oblik samohipnoze postizanjem izmijenjenog stanja svijesti. Na taj način ulazite u kosmičku sferu i dođirujete okultni izvor energije.

Cvjetni lijekovi

Edvard Bah je bio ljekar u Londonu koji je napustio svoju praksu kako bi usavršio svoju metodu liječenja cvijećem. Cvijeće se sakuplja od raznih domaćih i divljih biljaka. Na primjer, kamena ruža se primjenjuje u slučajevima ekstremnog straha, dok se više od 30 drugih lijekova primjenjuje na druge emocionalne poremećaje, čime se omogućava tijelu da se izliječi. Filozofija koja stoji iza ovog iscjeljenja je da će uzimanjem cvjetnih lijekova oboljelom biti omogućeno da prevlada negativne emocije kao što su strah, briga i depresija, uzrokujući tako nestanak fizičkih bolesti koje su posljedica poremećenih emocija. Vjeruje se da je stanje duha osobe direktno povezano s njegovim tjelesnim zdravljem. Kada se mir i harmonija vrate u um, zdravlje se vraća tijelu. U ovom slučaju, pribjegava se i kosmičkoj energiji jer se vjeruje da se ispravljanje poremećenih emocija događa na mističan način. Ovo je još jedan način da se osigura protok kosmičke energije do pacijenta.

Aromaterapija

Ovo je umjetnost liječenja udisanjem eteričnih ulja mirisa cvijeća, bilja i aromatičnog drveta, čime se tijelo, um i duh dovode u ravnotežu. U masaži se koriste i biljni ekstrakti i eterična ulja. Holistička priroda ove terapije je jasno vidljiva u tvrdnji da pozitivno utiče na um i duh.

Astralna putovanja

Ova praksa je poznata i kao putovanje duše. Osoba uči da bude svjesna svog stanja sna, potpuno svjesna putovanja u duhovnom carstvu u druge dimenzije. Tokom ovih iskustava, kada tijelo spava, ljudi obično vide svjetlo i čuju nebesku muziku. Oni također imaju iskustva susreta s duhovnim vodičima koji im pomažu u rješavanju njihovih osobnih problema. Sa hrišćanske tačke gledišta, astralno putovanje otvara ljudski duh u mističnu sferu gdje demoni

mogu steći kontrolu nad njima.

Aure za čitanje

U New Age iscjeljenju se vjeruje da je svaka osoba okružena auirom, odnosno energetskim poljem, koje je u skladu s oblikom njegovog/njenog tijela. Različite boje u auri daju indikaciju zdravlja, stava i svijesti osobe. Siva je povezana sa strahom i depresijom, narandžasta sa ponosom, dok duboki bljeskovi crvene otkrivaju ljutnju. Čitanjem nečije aure, bolest će se pokazati i prije nego što se simptomi ispolje. Praktičari su akreditirani za sposobnost čišćenja i preusmjeravanja aure osobe. Nakon toga, praktičar će se rukovati kako bi se oslobodio svake negativne energije. Da biste vidjeli duhovno područje, potrebno je biti vidovnjak sa probuđenim šestim čulom, ili trećim okom.

Refleksologija

Naziva se još zonska terapija ili kompresijska masaža – tehnika koja uključuje masiranje stopala na određenim tačkama kako bi se došlo do opuštanja ili ublažavanja bola u drugom dijelu tijela. Na primjer, masažom nožnog palca na odgovarajućim mjestima možete ublažiti bolove u glavi, štitnjaču i probleme sa vratom. Refleksologija nije ograničena na stopala. Za ruke, kao i za druge djelove tijela, kaže se da sadrže te iste tačke, ili „zone“. Dr Vilijam Fildžerald je oživio ovu drevnu praksu i predstavio je medicinskoj profesiji 1913. Ovu tehniku je nazvao Zonska terapija, jer je podijelio tijelo na deset „zona“ – po pet sa svake strane. Refleksologija, iako nepoznata mnogim ljudima, je drevna okultna tehnika! Zasniva se na teorijama jina i janga i pet elemenata, što je uzeto direktno iz drevnih okultnih učenja iz Kine.

Hiromantija

Okultna praksa predviđanja budućnosti čitanjem sa dlana,

takođe se zasniva na teorijama jin i jang i pet elemenata. Prema orijentalnim magičarima, dlan sadrži tajne života. Postojala je i drevna kineska škola mišljenja koja je smatrala da je dlan replika jina i janga i da može pružiti informacije o bolesti, dobrom zdravlju i cjelokupnoj sudbini. Ponovljeni zakon 18:10-12 nam govori da su oni koji koriste proricanje (kao što su astrolozi, hiromanti), čarobnjaci, vještice, itd. odvratni Gospodu i da se ne mogu naći među Božjim narodom.

Reiki

Riječ *reiki* je izvedena od japanskih riječi „rei“ što znači univerzalni duh i „ki“ što znači energija. Riječ *reiki* u osnovi znači uravnoteženu kosmičku i energetske snagu. Osnovni princip rada reikija je da rastvara toksičnu energiju iz vaše aure ili životne snage. To može biti fizičko, emocionalno, mentalno i duhovno. Reiki pomaže u stvaranju ravnoteže energije, što zauzvrat stvara harmonično okruženje unutar ljudskog tijela kako bi se moglo dogoditi istinsko izlječenje. Ljudi koji postanu reiki iscjelitelji moraju prvo naučiti da se usklade s reiki energijom kako bi omogućili da se njihova prirodna energija iscjeljenja poboljša. Energija reikija se prenosi na učenike preko reiki majstora. Reiki majstor postepeno prilagođava učenike reiki energiji i otkriva simbole meditacije, često joga meditacije, koji se mogu koristiti unutar studentovog energetskog polja za postizanje viših vibracija energije. Ovo posredovanje se vodi kroz nebesku univerzalnu silu koja vodi svakog učenika kroz njegovo/njeno individualno putovanje iscjeljenja. U suštini, reiki je okultna tehnika dizajnirana da utiče i/ili manipulira pacijentima upotrebom neoglašene ili neprepoznate spiritalističke energije. U reikiju otkrivamo isti problem ilustriran terapijskim dodirima i srodnim oblicima spiritističkog/psihičkog iscjeljivanja. Ova praksa se čini nevinom i mnogi ljudi pretpostavljaju da ne može škoditi. Međutim, to može lako proizvesti ozbiljne

emocionalne i duhovne probleme. Iz tog razloga, reiki treba apsolutno izbjegavati. Pandan za reiki je **bioenergija**.

Pliatesova metoda

Nijemac, Jozef Pliates, razvio je ovaj oblik vježbe kako bi poboljšao kondiciju uma i tijela. U programu vježbanja koristi se osnovno istežanje i pokreti tijela. Međutim, u mnogim slučajevima gimnazije i centri koji nude ovu metodu takođe koriste kontrolisano disanje i New Age tehnike kao što su vizualizacija, kundalini joga i tai či. Kada se to učini, otvaraju se vrata istraživanju okultnog energetskog polja koje se koristi za oživljavanje uma i duha onih koji rade vježbe.

Kiropraktika – alternativna metoda liječenja otkrivena od duhova

Kiropraktika podrazumijeva ručno namještanje i manipulaciju kičme, pršljenova, velikih i malih zglobova i mekih tkiva. Često se (pogrešno) poistovjećuje sa fizioterapijom. Kiropraktika spada u manipulativne tehnike za koje se navodno znalo prije više hiljada godina. Međutim, savremena kiropraktika potiče iz Amerike. Američko kiropraktičko udruženje procjenjuje da otprilike 77.000 kiropraktičara u SAD liječi više od 35 miliona Amerikanaca svake godine.

Vjerovatno većina, ako ne i svi ti i drugi pacijenti širom svijeta, nemaju pojma da industrija kiropraktike – najpopularnije alternativne metode liječenja – vrijedna milijarde dolara duguje svoje postojanje jednom duhu.

Daniel David Palmer (1845-1913) iz Kanade, „otac“ kiropraktike koji je izveo prvo kiropraktičko namještanje 1895. godine, bio je strastveni spiritualista. Tvrdio je da mu je pojam i osnovne principe kiropraktičkog liječenja prenio tokom seanse jedan davno umrli ljekar. Prema B.J. Palmeru, Danielovom sinu, „otac je često

prisustvovao godišnjem sastanku spiritualista u dolini Misisipija gdje je prvi put tvrdio da prima poruke od dr Džima Etkinsona o principima kiropraktike.“

„Znanje i filozofija koje mi je dao dr Džim Etkinson (Jim Atkinson), inteligentno duhovno biće... svidjeli su se mom razumu“, napisao je Palmer u svojim memoarima „Kiropraktičar“, koji su objavljeni 1914. nakon njegove smrti u Los Angelesu. Inače Etkinson je umro 50 godina prije Palmerovog „prosvjetljenja“.

Prije nego što je naučio o podešavanju kičme od natprirodnog entiteta, Palmer je proveo devet godina kao praktičar onoga što je bilo poznato kao „magnetno iscjeljivanje“, u kojem bi dijagnosticirao i liječio bolesti manipulišući magnetnim poljem koje navodno okružuje tijelo pacijenta.

Hiljade i hiljade studija stavile su kiropraktiku pod mikroskop, ispitujući njenu efikasnost u liječenju stanja kao što su bol u leđima, vratu, dijareje kod novorođenčadi, glavobolja i skolioza. Neke studije su pronašle pozitivne rezultate, ali mnoge druge nisu pokazale nikakav učinak. Kada se gomila mješovitih podataka grupiše i ispita, opravdan je samo jedan zaključak: „Ovi podaci ne uspijevaju uvjerljivo pokazati da je manipulacija kičmom efikasna intervencija za bilo koje stanje.“

Dalje, postoji stvarni rizik od oštećenja krvnih sudova koji ishranjuju mozak. Dok je manipulacija kičmom u rukama obučenog kiropraktičara uglavnom sigurna, postoji mnoštvo dokaza koji ukazuju na to da nikada ne biste trebali dopustiti kiropraktičaru da vam dodiruje vrat.

Najosnovnija teorija kiropraktike je koještarija. Kiropraktika je zasnovana na ideji da bi ispravljanje neusklađenih pršljenova u kičmi – nazvane subluksacije – moglo izliječiti sve oblike bolesti.

Zašto dolazi do osjećaja olakšanja od bolne draži nakon odlaska kiropraktičaru? Sa medicinskog aspekta do boljitka u vezi sa bolom dolazi zbog toga jer agresija koja se primjenjuje u toku

tretmana povećava spazam u mišićima; osoba je u stanju grča zbog cimanja i čupanja. Nakon toga nastaje opšta relaksacija mišića jer prestaje nadražaj koji je proizvodio dodatni grč. Nakon nekog vremena osoba treba ponovno „namještanje“.

Zaključak

Prema Ankerbergu & Weldonu (Enciklopedija vjerovanja Novog doba), „problem u pristupu New Age medicine je dvostruk: (1) New Age zdravstveni radnici obično nisu stručnjaci za biološku medicinu; i (2) njihov tretman tijela, uma i duha je zasnovan na okultnim pretpostavkama i praksama. U oba slučaja to može oštetiti zdravlje osobe.“ Osnovne okultne pretpostavke su one o magičnom svjetonazoru u kojem natprirodne sile prožimaju sve, izmijenjena stanja svijesti kako bi se ljudi uvukli u sfere mističnog uticaja i misteriozne tjelesne energije koje su izvedene i kontrolisane iz kosmičkog carstva jina i janga. Okultne prakse uključuju čitanje aure, akupunkтуру, terapijski dodir, rad s kristalima, jogu, transcendentalnu meditaciju, astralna putovanja itd.

Svaka osoba treba da bude vrlo sigurna da se ne uključi u holističke terapije New Age pokreta, budući da će kontaminacija okultnim silama neizbježno uslijediti. Međutim, to ne znači da je sve izvan zapadne biomedicine dio alternativne medicine New Age pokreta. Postoje biljne i druge terapije koje imaju dokazano blagotvorno djelovanje bez ikakvih mističnih ideja ili praksi povezanih s njima. Postavljajte pitanja i istražite sve prije nego što date pečat odobrenja. Đavo vješto skriva svoje subverzivne aktivnosti od očiju nezalica u nastojanju da ih uhvati u svoju mrežu i podvrgne svojoj sferi uticaja.

DIO OPSEŽNE MREŽE

Zdravstvo je samo jedan od različitih aspekata života u koji je prodro New Age pokret u nastojanju da cijeli svijet podvrgne

dominaciji demonskih sila. Krajnji cilj ovog pokreta je da sve religije obožavaju istog, univerzalnog boga koji je predstavljen kao bezlični izvor energije na Orijentu. Ova navodna „bezličnost“ tzv. „univerzalne energije“ je vrlo privlačna neposvećenom ljudskom umu koji traži **izvor sile bez moralne odgovornosti**, što je suštinska razlika između biblijskog Boga i svih lažnih religija. Namjera im je uticati na ljude na Zapadu da Boga doživljavaju samo kao pozitivnu silu koja je prisutna u cjelokupnoj tvorevini – takođe i u ljudskim bićima. Budući da za njih On nije osoba, sve verbalne molitve treba prekinuti i zamijeniti tihom meditacijom (ili kontemplacijom) sve dok osoba ne doživi mir u svom srcu. Budući da je i New Age bog skriven duboko u svakoj osobi, oni se moraju učiti da se spuštaju u središte njihovog bića i ulaze u mističnu sferu preko meditacije i ulaska u izmijenjeno stanje svijesti, osiguravajući time njihovo iscjeljenje i opštu dobrobit.

Kada se ova praksa, prema New Age pokretu, dobro učvrsti, hrišćanstvo sa svojim denuncijacijskim odnosom prema drugim religijama postepeno će gubiti podršku i biće zamijenjeno multireligijskom mišlju i praksama kao što je transcendentalna meditacija. Svi oblici kvazi hrišćanstva takođe će stremiti ekumenizmu i kompromisima. Cijeli svijet sa svim svojim različitim vjerama tada će čekati istog mesiju da uvede novi svjetski poredak međunarodnog mira i jedinstva. Politički lideri će mu takođe dati punu podršku, jer su i sami podređeni obmani i zavedeni (Otkrivenje 16:14; 17:12, 17).

Kada sveopšta prevara zavlada svijetom, znaci i čuda će se umnožiti i biti izvedeni iz demonskog energetskog polja koje okružuje svijet (Efes. 6:12). Sve ove manifestacije će biti zasnovane na obmani, čime se potvrđuje biblijsko upozorenje da će završno djelo Antihrista „koje Sotona omogućuje svojim djelovanjem, biti praćeno svakom silom i znacima i lažnim čudima“ (2. Solunjanima 2:8-9). Antihrišćanska mreža se brzo širi svijetom kako bi „iscijelila“ i ujedinila svijet pod lažnim izgovorima.

Poglavlje 5.

Zabava – savjetuje se diskrecija

ZABAVA I VJERSKE VRIJEDNOSTI

Filmovi, televizija i MTV ne samo da pružaju zabavu, već i formiraju vrijednosti, moral i duhovnost za milione u ovoj zemlji i svijetu.

Tema nekih programa su vanzemaljci, „anđeli“ i njihova interakcija s ljudima, uvodeći nebiblijske i lažne koncepte o aktivnostima anđela. U '60-im, zabava i religija nisu bili dobra mješavina, ali '90-ih industrija je uvjerena da su vrlo kompatibilni.

Religija i duhovnost nisu sve što milioni TV gledalaca dobijaju iz „tube“. Oni također dobijaju „dobru“ dozu učenja New Agea i paranormalnog. I ovo bi nas trebalo natjerati da sjednemo i obratimo pažnju. Mi ne možemo potcijeniti ogroman uticaj koji medijska zabava ima na naše društvo, a posebno na našu vjeru. Čak i ako ne gledate sve ove programe, i dalje ste pod uticajem jer mnogi drugi gledaju i pod uticajem su. A kolektivno oni doprinose odlasku od biblijski utemeljenih istina i normi na samoodređene, duhovne puteve i vrijednosti.

Dječji TV program nije izuzetak. U stvari, oni su među najočitijim okultnim i paranormalnim ponudama New Agea na setu. Programi poput *Mighty Morphin Power Rangers*, *Street Fighter*, *Mortal Kombat* i *Savage Dragon* sadrže elemente istočne i zapadne verzije okultizma. Popularni „Moćni rendžeri“ su šest tinejdžera obučenih u prilagođena odijela za tijelo, koja im daju snažan, visokotehnološki izgled.

Zovu ih „Morfini“ jer se transformišu u Moćne rendžere kada dobiju svoje natprirodne okultne moći od životinjskih duhova Nindžeti: medvjeda, vuka, ždrala, žabe, majmuna i sokola. Svaki

od njih poziva na moć Nindžeti duha koju im je dodijelila Dulsea, princeza ratnica s planete Fedos. Oni su „dobri momci“ koji se bore protiv zlikovca Ivana Uza, njegovih snaga i gargojla (groteskna ljudska ili životinjska bića), koristeći se načinima orijentalnih nindža ratnika. Znamo da se sve magije i natprirodne, paranormalne stvari rade sa specijalnim efektima, ali u mračnom svijetu okultnog, mnoge od istih stvari rade demonske sile. I tu leži ozbiljan problem. I djeca i tinejdžeri, nakon što su izloženi ovim programima, mogu razviti interes za samostalno istraživanje moći okultnog svijeta. Dječji program *USA Action Extreme Team* je mahom postao demonski i okultan. Tamo možete vidjeti Gargojle, Mornara Muna i Divljeg Zmaja. Njihove priče uključuju vještice, kristalnu magiju, mističnu meditaciju, borilačke vještine, opsjednutost đavolom (zlim duhom, đavolom ili demonom), čarobnjaštvo svih vrsta, uključujući bacanje čini.

Psalmista kaže: „Pred oči svoje neću stavljati ništa što je zlo“ (Psalam 101:3). I prorok Isaija nas podsjeća da će oni koji će biti nagrađeni vječnim životom zatvoriti oči da ne vide zlo (Isaija 33:15). Najviše od svega, imamo uputstva od Boga prvim Izraelcima da se čuvaju okultnih i paganskih praksi (Pnz. 18:9-14).

BORILAČKE VJEŠTINE NEODVOJIVE OD NJIHOVIH VJERSKIH POGLEDA NA SVIJET

Brojni filmovi i serije veličaju i uzdižu istočnjačke borilačke vještine i istočnjački misticizam. Glavni likovi često koriste mistične moći i magiju zarad pravde, usput objašnjavajući žargon, simboliku i istočnjačke filozofije koje idu uz njihove misteriozne puteve. TV program Čak Norisa, *Voker*, *Teksaški rendžer*, još je jedan koji je doveo borilačke vještine na nivo visokog poštovanja i divljenja. Međutim, ne možemo previdjeti činjenicu da ova orijentalna metoda tjelesnog nanošenja agresije, samoodbrane, fizičke kondicije i prosvjetljenja nije uvijek onakva kakva izgleda na

površini. Borilačke vještine su sastavni dio istočnjačkih filozofskih, nehrisćanskih pogleda na svijet (panteizam, monizam, taoizam, itd.) koji su dijametralno suprotni biblijskom kreacionističkom svjetonazoru.

Čak Norris, u svojoj knjizi „Tajna sila unutra: Zen solucije za stvarne probleme“ govori o filozofiji borilačkih vještina: „Osnovna filozofija svake borilačke vještine osmišljena je da vas približi sebi. To je ono čemu služi dođo [gdje se praktikuju borilačke vještine]: da pomogne učeniku da pronađe put do ličnog prosvjetljenja. Ono što se dešava u pravom dođou zahtijeva više od fizičkog pokreta; također zahtijeva mentalnu koncentraciju u kombinaciji sa posebnom otvorenosću. Vi ste tu da učite, a veliki dio tog učenja uključuje otkrića koja dolaze iznutra.“⁵⁹ Prva disciplina borilačkih vještina je mistična meditacija. Ovaj istočnjački oblik meditacije koristi se da pomogne učeniku u postizanju jedinstva sa univerzumom i potpunog funkcionalnog jedinstva uma, tijela i duha. Časopis za karate *Crni pojas* kaže da svaki put kada učenik karatea napreduje od jednog do drugog pojasa i konačno do crnog pojasa, to „dovodi učenika za jedan korak bliže da postane utjelovljenje vještine. Svaki novi rang sadrži skup učenja koja praktičara mogu prenijeti na veće i više sopstvo.“⁶⁰

New Age Almanah kaže o borilačkim vještinama:

„Trenutno je teško pronaći tradicionalnu borilačku vještinu koja na neki način nije povezana s religijskom vizijom svijeta... Kineske borilačke vještine koje su uvezene na Zapad često se povezuju sa taoizmom. Japanske borilačke vještine se često povezuju sa zenom, oblikom budizma koji pokazuje jake taoističke uticaje.“⁶¹

Zmaj simboliše različite koncepte borilačkih vještina, često

⁵⁹ Chuck Norris, *The Secret Power Within: Zen Solutions to Real Problems* (New York: Little, Brown and Company, 1996), 36.

⁶⁰ Patricia Lu Pillot, „Belt Rank.“ *Black Belt*, Nov, 1985, 63.

⁶¹ Melton, Clark, and Kelly, *New Age Almanac*, 335.

predstavljajući mudrost, moć i viši nivo obuke. Otkrivenje 12:9 nam daje njegov pravi identitet – „velika aždaja, stara zmija, koja se zove Đavo i Sotona, koja zavodi cio svijet“.

Opasno je misliti da hrišćani mogu izvući tehniku iz okultne/paganske filozofije svjetonazora i biti sigurni od negativnih duhovnih posljedica. Budući da borilačke vještine uključuju istočnjačke filozofije i tehnike, one su laki ulaz u taoizam, zen budizam i druge paganske religije. Kao što Nindža kornjače kažu: „Hej, čoveče, ovo nije crtani film“, što znači da je ovo prava stvar. A možemo dodati i duhovno opasna. Postoji toliko mnogo drugih sportova i fizičkih aktivnosti koje nemaju nebiblijski svjetonazorski prtljag kojim se možemo baviti.

TELEVIZIJSKE SERIJE

Mnoge TV novele poigravaju se istočnjačkim religijskim konceptima „karme“, „deva“, „prošlih života“, „vančulna opažanja ili ESP“, „vidovnjaka“, „nirvane“ i „mistične meditacije“. Pominjanja ovih pojmova i usputne opaske o njima od strane glumaca nisu samo slučajnost. Ona su namjerna. Sledeći put kada budete gledali svoju omiljenu seriju, gledajte je imajući to na umu. Imajte na umu i suptilnu poruku koja se javlja u tolikoj mjeri na televiziji da ne postoje moralni apsoluti (sve ide sve dok se učesnici slažu).

Istina je da su New Age verzije istočnog misticizma, vjerovanja i prakse u modi. Milioni su ih prihvatili, posebno mladi, oni „otvorenog uma“ i obrazovana klasa koja nezavisno razmišlja. New Age TV scenaristi i producenti pomažu da paranormalno postane privlačno, prihvatljivo i mejnstrim.

SNAŽAN UTICAJ FILMOVA

Filmovi su među najvećim mjenjačima mišljenja svih vremena. Na primjer, iako većina Amerikanaca, u teoriji, ne odobrava

preljubu, nakon gledanja filma *Mostovi okruga Madison*, filma koji je slavio preljubu, milioni su bili dirnuti saosjećanjem za suprugu nevjernog farmera, Frančesku, (koju inače glumi Meril Strip). Zapravo, jedna anketa je pokazala da je skoro polovina filmskih gledalaca koji su vidjeli film mislila da je Frančeska trebala pobjeći sa svojim ljubavnikom Robertom Kinkejdom, kojeg glumi Klint Istvud.

Filmovi imaju snažan uticaj na gledaoca jer izgledaju tako stvarno. Dobro napisan scenario, sentimentalna muzička numera, opušteno, osamljeno okruženje, dva vrhunska glumca pomogli su da se opravda mišljenje ljudi da ova preljubnička veza između Frančeske i Kinkeja bila je „dobra stvar“. Ne možemo sebi priuštiti da potcijenimo uticaj koji bioskop ima na naše razmišljanje. Današnji filmovi ne samo da stvaraju nove moralne standarde, oni dovode u pitanje samo postojanje Boga, prirodu čovjeka, učeći da smo božanski, da nikada ne umiremo, da se uvijek reinkarniramo. Filmovi su postali „katehizmi“ za okultne i istočnjačke religijske filozofije.

PREDSTAVLJANJE BUDIZMA MILIONIMA

Filmovi kao što su *Mali Buda*, *Sedam godina na Tibetu* i *Kundun*, takođe su naučili zapadnjake putevima budizma. *Mali Buda* je priča o budističkim monasima u potrazi za reinkarnacijom Bude. Njihova potraga ih vodi do Džesija, 8-godišnjeg američkog dječaka koji živi u Sijetlu. U procesu uvjeravanja Džesijevih roditelja da mu dozvole da s njima ode na Tibet, Džesi se, zajedno sa svim ostalim milionima gledalaca, uči o mističnim vjerovanjima budizma.

Bred Pit, jedna od najzgodnijih muških zvijezda u Holivudu, nagrađen je za ulogu u budističkom filmu *Sedam godina na Tibetu*. Evo opet klasičnog primjera zapadnjaka, ovoga puta Evropljanina,

koji je uronjen u budističku kulturu i dolazi da vidi svijet kroz ne-biblijski pogled na svijet budizma. Bred Pit pokušava da izgradi zgradu i nađe se u dilemi. Njegovi radnici neće kopati temelj jer odbijaju da ubiju bilo kakve crve. Razlog? Jer, objašnjavaju, jedna od glista u prošlom životu mogla je biti njegova majka. Da li ovo zvuči poznato? Pogodili ste. Budisti vjeruju u transmigraciju života, što uključuje sve oblike života, čak i crve.

Kundun je impresivna priča o proslavljenom Dalaj Lami, prognanom budističkom duhovnom vođi Tibeta, uglavnom viđena njegovim očima. Dalaj Lama je postao „poster guru“ Holivuda, uglavnom zahvaljujući naporima odanih sledbenika poput Ričarda Gira, Stivena Sigala i Harisona Forda. Inače, Melisa Matison, supruga Harisona Forda, napisala je filmski scenario za *Kundun*. Još jedna zanimljiva napomena je da je u februaru 1997. holivudski akcioni heroj, Stiven Sigal, „bio prepoznat od strane časne tibetanske loze Najingma kao reinkarnacija lame iz petnaestog vijeka.“⁶²

Druge poznate ličnosti koje podstiču budizam u medijima su pank-rep pjevač Beastie Boysa, Adam Yauch. Yauch je prešao na budizam 1992. godine i organizovao je koncerte *Tibetan Freedom*. Tina Turner, pokojna rokenrol „diva“, recituje japanske budističke pjesme *Soka Gakai* kao dio svojih duhovnih rituala.⁶³ Holivudskih zvijezda koje su sledbenici i poštovaoci Dalaj Lame ima previše da bi ih pominjali. Holivudska pompa o budizmu definitivno je doprinijela da skoro milion Amerikanaca postanu budisti ili vjeruju i praktikuju određene aspekte budizma.

Sci-fi okultizam novog doba je još jedna tema koja se glamurizira na platnu. Niko to nije uradio tako dobro kao dva velika holivudska filmska producenta, Džordž Lukas i Stiven Spielberg. Pogledajmo izbliza klasičan primjer naučnofantastičnih filмова New Agea – trilogiju *Ratovi zvijezda*.

⁶² David Van Diema, „Buddhism in America? Time, Oct. 13, 1997, 74.

⁶³ Ibid.

Ratovi zvijezda Džordža Lukasa – američki klasik

„Davno u jednoj galaksiji daleko, daleko...” bio je primamljiv način na koji je filmski producent Džordž Lukas započeo *Ratove zvijezda*, svoj prvi „blokbaster“ naučnofantastični film, koji je bio prožet filozofijama i vjerovanjima New Agea. Osvojio je sedam Oskara, a ubrzo su ga pratili *Imperija uzvraća udarac* i *Povratak Džedaja* kako bi se završila izuzetno popularna trilogija *Ratovi zvijezda*. *Ratovi zvijezda* bili su jedan od onih filmova koje je svaki tinejdžer želio pogledati desetak puta. Sa desetinama miliona obožavatelja, zaslužio je svoje mjesto kao američki porodični klasik. *Ratovi zvijezda* je naveden kao jedan od hitova svih vremena na bioskopskim blagajnama, sa milionskim prihodima, a da ne govorimo o svim ostalim prihodima koji su ostvareni prodajom romana, igračaka, kostima, knjiga, TV programa, video igrice, stripova i snimaka.

Na svoju dvadesetu godišnjicu, novo izdanje iste trilogije Džordža Lukasa, *Ratovi zvijezda*, uz dodanu najnoviju modernu tehnologiju, učinilo ga je još većim klasikom svih vremena na bioskopskim blagajnama. Bejbi bumeri koji su prvi put bili oduševljeni *Ratovima zvijezda* sada upoznaju svoju djecu s novom tehnološki poboljšanom verzijom svemirskih avantura Luka Skajvokera, Leje Organe i Darta Vejdera.

Ratovi zvijezda – drugi pogled na svijet

Čemu fascinacija *Ratovima zvijezda* i drugim sličnim filmovima? Jedan od razloga je taj što je naučna fantastika oduvijek intrigirala veliki dio društva. Ljudi se pitaju o životu na drugim planetama i bilo čemu drugom izvan našeg Sunčevog sistema. Počeli su vjerovati nauci ponekad više nego Bibliji. Fikcijski aspekt *Ratova zvijezda* dao je gledaocima još jednu svjetonazorsku opciju: panteističku taoističku filozofiju takozvane „univerzalne sile“ koja prožima univerzum i sve u njemu. Ovo je u suprotnosti

sa biblijskim učenjima o ličnom Bogu koji je stvorio, održava i kontroliše univerzum – ličnom, natprirodnom biću sa moralnim, etičkim kodeksom koji obavezuje ljude.

Zaplet

Radnja je starinski standard rata između dobra i zla. Stara Republika će pasti pred mračnim silama. Princeza Leja, preživjeli Džedaji i Savez se kriju. Neposredno prije svog zarobljavanja, Leja šalje poruku preko droida (R2-D2) Obi-Vanu „Benu“ Kenobiu, jednom od starih, ali najistaknutijih vitezova Džedaja koji živi na planeti Tatuin.

Luk Skajvoker, kojeg su Oven i Beru Lars usvojili i odgajali na planeti Tatuin, iznenada je uvučen u borbu Alijanse protiv mračnih sila. Skajvokera, koji trenira da postane Džedaj, Ben Kenobi uči da se bori na načine Sile. Ben je trenirao Lukovog oca, Anakina Skajvokera, prije nego što je Anakin bio korumpiran i zaveden od strane mračnih sila, a kasnije je postao poznat kao strašni Dart Vejder. Luka je takođe obučavao Joda, 800 godina staro maleno stvorenje. Na kraju, Dart Vejder se preobraća na dobru stranu sile spašavajući svog sina Luka od uništenja od strane zlog kralja Palpatina. Dart Vejder podiže Palpatina i baca ga u osovину energetskog jezgra. Luk zatim obnavlja drevni red Džedaja i pruža nadu u budućnost dobre strane sile.

Suptilna agenda

Ratovi zvijezda nisu samo zabavili milione. Uveli su ih u panteističku taoističku filozofiju svjetonazora o univerzalnoj energiji koja se naziva „sila“. Prema Obi-Van Kenobiu, „Sila je ono što Džedajima daje moć... To je energetsko polje koje stvaraju sva živa bića. Ona nas okružuje i prodire u nas; povezuje galaksiju.“ Kroz čitavu trilogiju, najpamtljivija fraza koja je ostala kod gledalaca bila je „Neka Sila bude s vama“.

Luka Skajvokera (kao i milione gledalaca) Obi-Van Kenobi i Joda su podučavali umjetnosti levitacije, vizualizacije, vidovitosti, ESP-a i telekineze. Ovi koncepti su elementi koje je prihvatio i poučavao segment parapsihologije i metafizičkih fenomena New Agea. Kroz bioskop, Sotona pakuje okultne elemente New Agea na zanimljive, uzbudljive i suptilne načine. Na ovaj način milioni su indoktrinirani modernim spiritualizmom / New Ageom.

Džordž Lukas pod uticajem Džozefa Kempbela

Možda bismo trebali pogledati čovjeka koji stoji iza ove izuzetno popularne svemirske trilogije. Džordž Lukas, koji je odrastao u Modestu u Kaliforniji, od ranog djetinjstva je njegovao svoj um stripovima i crtanim filmovima subotom ujutro.⁶⁴ Kasnije je postao zabrinut zbog načina na koji ljudi uče svoju mitologiju iz TV programa. Smatrao je da ih je to zbunilo jer u njima nije bilo gledišta ili osjećaja morala. Stoga je rekao da je razvio *Ratove zvijezda* kao sredstvo da pomogne djeci da se moralno usidre.⁶⁵ Ali čineći to, uveo je svoju publiku u misticizam i metafizički svijet naučne fantastike.

Na pitanje da li su *Ratovi zvijezda* moralna predstava, Lukas je odgovorio: „To je takođe psihološki alat koji djeca mogu da koriste da bolje razumiju svijet [pogled na svijet] i svoje mjesto u njemu i kako da se tome prilagode. Veoma je prosto. Odatle potiče religija. Bajke, religija, sve su osmišljene da nauče čovjeka ispravnom načinu života i da mu daju moralno sidro.“⁶⁶

Određena inspiracija Džordža Lukasa za *Ratove zvijezda*

⁶⁴ Gerald Clarke, "I've Got to Get My Life Back Again." Time, May 23, 1983.

⁶⁵ "George Lucas Believes in the Force of Myths, Fairy Tales," interview with Joanne Waterman Williams. Chicago Sun-Times, May 18, 1980, as quoted in The Gospel from Outer Space by Robert Short (San Francisco: Harper & Row, Publishers, 1983), 49.

⁶⁶ Ibid.

potekla je iz njegovog opsežnog čitanja djela Džozefa Kempbela, poznatog profesora mitologije i filozofije dvadesetog vijeka. Lukasov pojam „Sile“, za koji se ispostavilo da je najmoćniji koncept kojeg su ljudi zapamtili iz filma, izveden je iz Kempbelovih spisa.⁶⁷ U intervjuu s Kempbelom, Bil Muver, priznati televizijski novinar, postavio je pitanje o višem uzroku. Kempbel je odgovorio:

„Rekao bih, više unutrašnji uzrok. 'Više' je samo gore, a nema 'tamo gore'. Znamo to. Taj starac gore je oduvan. Morate pronaći Silu u sebi. Zbog toga su orijentalni gurui tako uvjerljivi za mlade ljude danas. Oni kažu: 'To je u tebi. Idi i pronađi ga.'“⁶⁸ Autori životne priče Džozefa Kempbela, Stiven i Robin Larsen, tvrde da su „koncepti koji su najviše fascinirali Kempbela vjerovatno nastali više od Frojdovog švajcarskog kolege, Karla G. Junga.“⁶⁹ Dakle, neki od mitoloških i metafizičkih koncepata koji su došli od Karla Junga i tekli kroz Kempbela konačno su se materijalizovali u nekim filmskim kreacijama Džordža Lukasa.

Jevandlje po „Svetom Lukasu“

Hrišćanske paralele u trilogiji *Ratovi zvijezda* vrijedne su pažnje. Na primjer, Dart Vejder je, kao i Lucifer, bio korumpiran kada je tražio vlast. Nekada vitez džedaj, okrenuo se s dobre strane i pridružio se mračnoj sili svemira kako bi postao jedan od najstrašnijih zapovjednika Carstva zla. Poput Satane, on je bio taj koji je stalno iskušavao Luka Skajvokera da se pridruži Mračnoj strani nudeći mu udio u Carstvu. Ali za razliku od đavola, Vejder u *Povratku Džedaja* se predomislio na kraju i umjesto da uništi Skajvokera, za kojeg se ispostavilo da je njegov sin, on uništava

⁶⁷ Bruce Handy, “The Force Is Back,” Time, February 10, 1997, 74.

⁶⁸ Betty Sue Flowers, editor, *The Power of Myth* (New York: Doubleday, 1988), 148.

⁶⁹ Stephen and Robin Larsen, *A Fire in the Mind: The Life of Joseph Campbell* (New York: Doubleday, 1991), 106.

kralja Palatina, oličenje Tame, bacivši ga u otvor energetskog jezgra. Na taj način se iskupio i zaslužio mjesto sa Jodom i Obi-Van Kenobijem, među elitnim bestjelesnim duhovima koji će Luka voditi putevima Sile. Ali nije to učinio kao Dart Vejder, već kao Lukov otac, Anakin Skajvoker.

Luke Skajvoker preuzima ulogu hrišćanina, koji se bori unutar sebe dok se bori protiv zla izvana. On je takođe poput duhovnog tragaoca New Agea koji pokušava pronaći svoj put. Skajvoker mora naučiti da koristi silu u borbi protiv moći zla. Ali za razliku od hrišćanina, Luk je koristio okultne moći poput mentalne telepatije sa svojom sestrom, princezom Leom, kada su bili razdvojeni i on bio u opasnosti; praktikovao je telekinezu (pomjeranje predmeta umom) kada je privukao svoj svjetlosni mač ka sebi i kada je pomjerao kamenje; koristio je levitaciju kada se borio s Dartom Vejderom – a svemu su ga naučili Kenobi i Joda.

Han Solo je ekvivalent modernom skeptiku koji ne polaže svoje povjerenje u vjeru i religiozne, natprirodne stvari. On je, poput mnogih ljudskih sekularista, svoje povjerenje polagao na sebe. Njegova filozofija je bila da „hokus-pokus religije i arhaično oružje nisu zamjena za dobar blaster na tvojoj strani.“⁷⁰ Bio je mudar, pametan plaćenik koji je živio „uz sjedalo u svojim pantalonama“ i koji je bez stvarnog pokušaja, postao heroj.

U Lukasovoj trilogiji, Joda je guru ili duhovni učitelj. Joda, koji je podučavao samo najozbiljnije učenike, naučio je Luka da meditira dugo vremena i da levitira predmete. Takođe je natjerao svoje učenike da se „oduče od onoga čemu su ih naučili njihovi odgoji, njihove vlastite oči i uši.“⁷¹ „Zaboravi svoje stare mjere. Odući se, odući se!“ rekao je Luku. „Luk se zaista osjećao spremnim

⁷⁰ Alan MacDonald, *Movies in Close-Up* (Downers Grove: InterVarsity Press, 1992), 31, 32.

⁷¹ Andy Mangels, *Star Wars, The Essential Guide to Characters* (New York: Ballantine Books, 1995), 191.

da oduči sve svoje stare načine i voljan da se oslobodi kako bi naučio sve što je ovaj džedaj majstor morao naučiti.⁷² Joda je učio svoje učenike „da srodnost s prirodom pojačava srodnost sa Si-lom.“⁷³ Joda je bio Luku Skajvokeru ono što je gospodin Mijagi bio Danijelu u *Karate Kidu* i njegovim nastavcima – istočnjački mistični mudrac i mentor (sensei).

NEW AGE FILMOVI STIVENA SPILBERGA

Dugogodišnji prijatelj Džordža Lukasa, Stiven Spielberg, drugi je filmski producent koji je svojim filmovima doprinio popularnosti naučne fantastike New Agea i istočnjačkih mističnih vjerovanja: favoriti svih vremena na blagajnama kao što je *Bliski susreti treće vrste E.T.*, *Uvijek, Otimači izgubljenog kovčega*, *Indijana Džons i ukleti hram*, *te skorije Indijana Džons i kraljevstvo kristalne lobanje* i *Indijana Džons i brojčanik sudbine*. Svi su ostavili neizbrisiv trag u glavama nebrojenih miliona.

Indijana Džons i ukleti hram bila je priča o siromašnom selu negdje u Indiji. Kada Indijana Džons, kojeg glumi Harison Ford, stigne tamo, zatiče ljude klonule i obeshrabrene. Usjevi su propali. Njihovog idola, kamen Šankara (slika Šivinog falusa ili muškog polnog organa), i njihovu djecu oduzela je tantrička sekta. Obožavatelji tantrije vjeruju da seksualna iskustva mogu otvoriti skrivene (okultne) dimenzije psihičkih moći u nama samima. Oni takođe vjeruju da krajnja muška (Šiva) i ženska (Šako) kreativna energija koja je stvorila cijeli kosmos, leže u nama. Zato im se, sa oduzetim svetim kamenom, život smanjivao. Nešto je trebalo učiniti ili bi svi umrli.

U ovom filmu, Indijana Džons odlučuje spasiti i djecu i sveti

⁷² Donald F. Glut, *Star Wars: The Empire Strikes Back* (New York: Ballantine Books, 1980), 120.

⁷³ Mangels, *Movies*, 191.

kamen. Čineći to, scenario uvodi tantričko hinduističko obožavanje Šiva Lingama ili falusa boga Šive.

U Varanasi (Stari Banares), Indija, postoji hram Kali (boginje koja jaše na zmiji i želi krv). Tamo je i svetište Šiva Lingama. To ogromna betonska ili granitna kamena slika Lingama/falusa Gospodara Šive koja viri iz ženskog organa njegove supruge (koji se zove joni). Neplodne žene polivaju mlijekom Šivin falus i obožavaju ga kako bi ih Šiva oplodio. Ako i kada rode dijete, vraćaju se da isplate svoje zavjete. Bišesvar, drugo ime za Šivu, koji je prikazan kao „lingam“ je vladajuće božanstvo u gradu.⁷⁴

Višal Mangalvadi, koji je rođen i odrastao u Indiji i iz prve ruke vidio i proučavao New Age, piše u svojoj knjizi „Kad novo doba ostari“:

„Ideja da kroz seks možemo imati duhovno iskustvo predstavljena je milionima ljudi kroz triler iz 1984. godine *Indijana Džons i izgubljeni ukleti hram*. Heroj spašava ‘kamen Šankare’ od tantričke sekte kako bi ga isporučio njegovim zakonitim posjednicima. Kamen Šankara je ‘Šiva-lingam’ (tj. bog Šivin falus), koji Hindusi više obožavaju nego što ga razumiju. U filmu, zlikovci su pronašli tri prvobitna Šiva-lingama, i tražili su druga dva kako bi ih ujedinili sa Kali (Šakti), ženskom suprugom Šive.“⁷⁵

Današnji filmovi su izuzetno zabavni. Milioni dolara potrošeni su na njihovo snimanje – 28 miliona dolara za *Indijana Džons i ukleti hram*. Ali zapamtite, dok vi sjedite tamo i zabavljate se svom ovom avanturom, neizvjesnošću i intrigama, Sotona suptilno zamjenjuje istinu zabludom. Posijano je sjeme sumnje. Uvode se alternativni pogledi na svijet i religijske filozofije koje mogu narušiti vašu vjeru. To se ne dešava preko noći. Ali se dešava postepeno.

⁷⁴ George Ryley Scott, *Phallic Worship: A History of Sex & Sexual Rites* (London: Random House Publishers, 1966), 158.

⁷⁵ Vishal Mangalwadi, *When the New Age Gets Old: Looking for a Greater Spirituality* (Downers Grove: InterVarsity Press, 1992), 110.

LOZINKA – SAVJETUJE SE DISKRECIJA

Zakon je i intelektualne i duhovne prirode da se gledanjem mijenjamo. Um se postepeno prilagođava temama na kojima mu je dozvoljeno da se zadrži. Postaje asimiliran s onim što je navikao voljeti i poštovati. Toliko bi se moglo reći o mnogim drugim filmovima, uključujući mnoge od onih koje je produkovala Volt Dizni Filmska industrija. Volt Dizni, ili Hoze Luis Đirao, njegovo rođeno ime, rođen je u Almeriji u Španiji, a u Sjedinjene Države došao je sa roditeljima kada je bio dječak. Kada su mu roditelji umrli, Hozea Luisa je usvojio Elijas Dizni, koji mu je potom promijenio ime u Volt. Da je Dizni danas živ, bio bi šokiran onim što se dogodilo dobrom carstvu porodične zabave⁷⁶ koje je izgradio.

Bitka za um između dobra i zla se stotruko povećala. Sotona zna da mu je preostalo dragocjeno vrijeme prije nego što se sve završi i da će sudbina svih živih biti zapečaćena. Njemu je malo bitno hoćete li se baviti metafizičkim, paranormalnim, Wicca, psihičkim fenomenima, borilačkim vještinama, prošlim životima, istočnjačkim misticizmom, jogom, mističnom meditacijom ili holističkim zdravljem New Agea, sve dok vas odvaja od istine i vašeg Spasitelja. Stoga, kada birate svoju zabavu, moto bi trebao biti „savjetuje se diskrecija“.

⁷⁶ Volt Dizni, poznati američki mason 33. stepena, stvorio je jedan poseban metod deformacije svijesti djeteta, prenoseći akcenat njegove pažnje sa tradicionalnih hrišćanskih vrijednosti i predstava na beznačajne životne detalje i propagandu bezosjećajnosti, destrukcije iz „zabave“, izrugivanja nad vjerom, čak i homoseksualnosti, pornografije i sl. Volt Dizni je bio osvjedočeni pedofil i satanista. Obožavao je Alistera Kroulija, a svojevremeno je inspirisao i samog Antona Šandora La Veja, osnivača satanističke sekte u Sjedinjenim Državama. Hrišćani ne bi trebali ni na jedan način promovisati Diznijev rad.

Poglavlje 6.

Novo doba u učionici

ŠTA SAM DANAS NAUČIO U ŠKOLI

„Šta ste danas naučili u školi?“ nekada je bilo najprirodnije pitanje koje biste postavili svom djetetu osnovcu kada se vrati iz škole. Danas bi pitanje moglo biti isto, ali odgovori bi vas mogli šokirati. Kada bi roditelji danas mogli sjediti u mnogim modernim učionicama, bili bi uznemireni kada bi saznali šta njihovu djecu podučavaju neki od njihovih nastavnika.

NOVO DOBA U UČIONICI

New Age više nije nešto vani u malom segmentu društva. Postalo je mejnstrim i u poslednjim decenijama ušao je u učionice na svim nivoima. Najvažniji aspekt New Age pokreta je obrazovanje. I to sa dobrim razlogom. New Ageri znaju da kako bi stvorili novo svjetsko društvo za novi milenijum, doba Vodolije, moraju početi s djecom u svojim formativnim godinama učenja. Mladi, smatraju, trebaju razviti planetarnu i globalnu svijest na samom početku svog života.

Zagovornica New Agea, Merilin Ferguson, napisala je u svom New Age manifestu, *Vodolijska zavjera*: „Možete imati novo društvo, rekli su vizionari, samo ako promijenite obrazovanje mlađe generacije.“⁷⁷

Ovo zvuči pomalo kao biblijska filozofija: „Odgajaj dijete prema putu kojim treba da ide, pa neće odstupiti od njega ni kad ostari.“ (Izreke Solomonove 22:6). Svaka filozofska ideologija ili

⁷⁷ Ferguson, *Aquarian Conspiracy*, 280.

genij to razumije. Hitler je to znao. Komunisti su to znali. New Ageri to znaju – i oni su svojim filozofijama uveliko uticali na obrazovni kurikulum kako bi implementirali novu promjenu paradigme razumijevanja svijeta i univerzuma u kojem živimo.

KONCEPTI NOVOG DOBA KOJI SE PODUČAVAJU

Tako hiljade učionica širom zemlje i svijeta postaju centri za učenje transformacije za generaciju New Agera iz dvadeset prvog vijeka. Zavjerenici, kako Merilin Ferguson govori o New Agerima, zauzeti su uvođenjem psihoterapijskih tehnika i okultnih vježbi u programima kao što su „Pumsy“, „Quest“ i „DUSO“. Ovi programi uključuju modalitete učenja ili koncepte kao što su:

1. holističko obrazovanje
2. transpersonalno obrazovanje
3. globalno obrazovanje
4. humanističku psihologiju
5. pojašnjenje vrijednosti i situaciona etika
6. relativizam
7. meditacija, tehnike vizualizacije i vođene imaginacije.

Stoga nije bilo iznenađujuće saznati da su, prema anketi Voldijskih zavjerenika koju je sproveda Ferguson, edukatori poput učitelja, administratora, kreatora politike i obrazovnih psihologa bili uključeni u New Age više od bilo koje druge kategorije.

Ako zastanete i pomislite na vrijeme koje naša djeca provode u učionici – 7 sati dnevno, 180 dana godišnje – mnogo puta pred nogama New Age edukatora ili naivnog učitelja koji misli da su ovi New Age koncepti podučavanja koji plutaju okolo novi i efikasni, ovo bi vas trebalo alarmirati.

Problem je u tome što New Age nastavlja sa razvojem, teško ga je definisati. Čak se i New Ageri ne slažu oko toga šta jeste, a šta nije New Age. Dakle, nemogućnost da se definiše New Age,

neprijatelj, bila je jedna od najvećih strategija koje je Sotona smislilo. Zbog toga su mnogi iskreni hrišćani takođe uhvaćeni u ovu mrežu i potpuno nesvjesni njenih duhovnih opasnosti.

Koncepti New Agea nikada nisu označeni kao takvi. Umjesto toga, oni su preruseni riječima i frazama poput onih na gornjoj listi. Drugi pak više varaju, kao što su: samopoštovanje, samopoboljšanje, samopouzdanje, otkrivanje potencijala, centriranje, meditacija i stvaranje vlastite stvarnosti. Sve zvuči prilično nevino dok ne shvatite odakle potiču. Takođe imajte na umu da je okultizam, koji je dio New Agea, promijenio svoj vanjski izgled za mase. Ima novu i modernu privlačnost. Više se ne nalazi u mračnim, sablasnim sobama. Danas je okultizam na suncu, obećavajući sve dobre stvari života kao što su ljubav, radost, mir, mudrost i samosvijest.

Merilin Ferguson, koja je 1980. godine posvetila poglavlje od 42 stranice („Letenje i gledanje: novi načini učenja“) temi obrazovanja u njenoj knjizi *Vodolijska zavjera* kaže da:

„Suptilne sile su na djelu, faktori koje vjerovatno nećete vidjeti u naslovima banera. Na primjer, desetine hiljada nastavnika u učionici, obrazovnih konsultanata i psihologa, savjetnika, administratora, istraživača i članova fakulteta na koledžima za obrazovanje bili su među milionima uključenih u ličnu transformaciju.“⁷⁸

„Suptilne sile“ koje rade za „ličnu transformaciju“ naših edukatora su značajne. A kada se „transformišu“ u novu paradigmu obrazovanja, oni su predani da je implementiraju u svojim učionicama. „Transformisani edukatori“, kako ih zovu, ne vide problem u korišćenju, na primjer: izmijenjenog stanja svijesti, samohipnoze, meditacije i drugih okultnih praksi. Pod naslovom „Novi kurikulum“ Ferguson piše:

„Promijenjena stanja svijesti shvataju se ozbiljno: vježbe

⁷⁸ Ibid., 281.

‘centriranja’, meditacije, relaksacije i fantazija se koriste kako bi se intuitivni putevi održavali otvorenim i cijeli mozak učio. Učenici se ohrabruju da se ‘podese’, zamišljaju, na poseban osjećaj vrhunskih iskustava. Postoje tehnike za podsticanje svijesti o tijelu: disanje, opuštanje, joga, kretanje, biofidbek.“⁷⁹ Sve ove okultne New Age tehnike koje proširuju svijest koriste se namjerno u desetinama hiljada učionica širom svijeta od strane transformisanih učitelja sa vrlo određenom svrhom. Gospođa Ferguson ne krije ovu činjenicu, već je ponosna što je izjavljuje. „Namjerna upotreba tehnika širenja svijesti u obrazovanju, koja je tek nedavno uveliko počela, nova je u masovnom školovanju.“⁸⁰

Dodatni naglasak tehnika proširenja svijesti u modernom obrazovanju kako bi se učenici odveli u izmijenjena stanja svijesti i u metafizički duhovni svijet je opasan. Argument da studenti da bi postali bolji učenici ili uspješni u životu moraju koristiti izmijenjena stanja svijesti je mit, podmukla zabluda inspirisana samim Sotonom. Iza svega ovog ludila stoji dizajn i dizajner, demonska, suptilna zavjera koju ne razumijemo uvijek. Za New Agera, ovo bi mogao biti novi, uzbudljiv put do uspjeha. Ali za hrišćanina postoji bolji način – Božji put. Psalmista je rekao: „Početak je mudrosti strah Gospodnji.“ (Psalam 111:10).

Možda bismo u ovom trenutku trebali pobliže pogledati neke koncepte New Agea koji se danas predaju u učionici:

1. Holističko obrazovanje

Holističko obrazovanje, koje je filozofija obrazovanja koja uzima u obzir cjelokupnu osobu, dijele i Adventisti sedmog dana. Istinsko obrazovanje je skladan razvoj fizičkih, mentalnih i duhovnih moći. Međutim, holističko obrazovanje New Agea ne

⁷⁹ Ibid., 315.

⁸⁰ Ibid., 295.

treba brkati sa holističkim obrazovanjem Crkve adventista sedmog dana. Velika razlika leži u trećoj dimenziji, duhovnoj. Za crkvu se odnosi na biblijski koncept duhovnosti. U New Ageu se odnosi na psihičke moći i metafizičko iskustvo.

2. Transpersonalno obrazovanje

Transpersonalno (izvan osobe) obrazovanje predlaže da se pomogne učeniku da razvije svoj „pun potencijal“. Da bi to postigao, koristi različite oblike istočnjačkih i okultnih vjerovanja i tehnika.⁸¹ Ferguson, u svojoj knjizi, *Vodolijska zavjera*, daje nam New Age perspektivu transpersonalnog obrazovanja.

„Naziv potiče od grane psihologije koja se fokusira na transcendentne kapacitete ljudskih bića. U transpersonalnom obrazovanju, učenik se podstiče da bude budan i autonoman, da ispituje, da istražuje sve kutke i pukotine svjesnog iskustva, da traži smisao, testira vanjske granice, provjerava granice i dubine sebe.

Njegovi ciljevi su ... za novu vrstu učenika i novu vrstu društva... Transpersonalno obrazovanje je humanije od tradicionalnog obrazovanja i intelektualno rigoroznije od mnogih alternativa u prošlosti. Ima za cilj da pomogne transcenciji, a ne da pruži puke vještine bavljenja. To je obrazovanje pandan holističkoj medicini: obrazovanje cijele osobe.“⁸²

Ciljevi transpersonalnog obrazovanja su jasno navedeni: oni treba da pomognu u transcenciji, a ne zbog „puke vještine bavljenja“.

3. Sekularni humanizam

Pristup sekularnog humanizma obrazovanju koristi alate kao što su pojašnjenje vrijednosti, situacijska etika i psihoterapeutske

⁸¹ John Ankerberg & Craig Branch, *Thieves of Innocence* (Eugene, Ore.: Harvest House Publishers, 1993), 8.

⁸² Ferguson, *The Aquarian Conspiracy*.

tehnike. Sekularni humanizam takođe uči da ljudima nije potreban Bog. Sve mogu sami. I da se svaki fenomen može objasniti kroz nauku ili logiku.

4. Pojašnjenje vrijednosti

U konceptu „pojašnjenja vrijednosti“ nema apsoluta. Sve je relativno, lično ili situaciono. Učenici se uče da preuzmu odgovornost za svoje živote i opravdaju svoje vrijednosti i ponašanje. Oni sami određuju šta je ispravno, a šta pogrešno. Nije ni čudo što mnoge naše javne škole moraju da instaliraju visokotehnološke sigurnosne sisteme i da policija šeta hodnicima.

Problem s ovim New Age konceptom je u tome što pojedinačni učenik postaje jedini izvor iz kojeg se može crpiti i donijeti ova vrsta trajnog, moralnog suda. Drugi nemaju pravo glasa po tom pitanju. I to je žalosno. Nasuprot tome, hrišćani se savjetuju da traže mudrost i znanje od Gospoda, da cijene uputstva pobožnih roditelja, da svoje moralne vrijednosti zasnivaju na „tako govori Gospod“, a ne na onome što mislimo. Jer mi nismo svoji. Mi pripadamo Bogu, našem Stvoritelju, i On nam je već dao skup moralnih vrijednosti pod nazivom Dekalog. Svako ponašanje koje je protiv Njegovih zakona je pobuna, jasna i jednostavna.

Sveto pismo jasno kaže: „Srce je prevarno iznad svega i smrtno bolesno. Ko može proniknuti u njega?“ (Jer. 17:9). Isus je rekao da iz srca izlazi „zle misli, ubistva, preljube, blud, krađe, lažna svjedočenja, hule“ (Matej 15:19). Dakle, ako pogledamo unutra, sve što ćemo naći je zlo i zloća, a ne mudrost i dobrota. Jedini pravi izvor za naše vrijednosti je Božja sveta Riječ.

5. Globalizam

Globalno obrazovanje uči da je globalna lojalnost najvažnija stvar. Nema više lojalnosti određenoj zemlji ili odanosti zastavi. Samo jedna srećna globalna zajednica. Kao što pjeva Džon Lenon

u svojoj pjesmi „Zamisli“: „I svijet će biti kao jedan.“ Da bi se ostvarila globalna zajednica sa jednom ekonomijom, jednim monetarnim sistemom, jednom vladom i jednom religijom, globalisti smatraju da mora postojati razjašnjenje vrijednosti, tolerancija na relativizam. U tom smislu globalno obrazovanje postalo je politička strana pokreta New Agea u svijetu.

Globalistička logika New Agea glasi otprilike ovako: U budućnosti ćemo se suočiti s mnogim situacijama u kojima ćemo morati promovisati harmoniju i saradnju. Pošto je to potrebno za opstanak u globalnom selu, moramo napustiti separatistički pojam apsoluta. Apsoluti nas zaključavaju u konfliktno orijentisane odnose i ne dozvoljavaju kompromis. Prihvatanje dvosmislenosti biće cijenjen stav za buduće generacije.⁸³

Suprotnost globalizmu je etnocentrizam. „Etnocentrizam“ znači da ste lojalni svojoj etničkoj pripadnosti, zemlji, zastavi i kulturi. Ovo je način na koji je svijet funkcionisao vjekovima. Globalisti New Agea vjeruju da će ova zemlja postati njihova utopija u novoj eri Vodolije. S druge strane, mi hrišćani vjerujemo da će naša „utopija“ početi kada se Hrist vrati po drugi put da uzme otkupljene da žive sa Njim na nebu (Jovan 14:1-3; 1. Sol. 4:17).

Ono što globalno obrazovanje zaista čini jeste da istiskuje proučavanje hrišćanskog pogleda na svijet i zapadne civilizacije iz nastavnog plana i programa učenika. Na primjer, nastavnik će ilustrirati globalnu međuzavisnost „čokoladicom“. Zatim se dijeli radni list koji pokazuje da sastojci table dolaze iz cijelog svijeta. Globalno obrazovanje takođe ima tendenciju da promoviše istočnjačke religije u odnosu na hrišćanstvo.

Erik Birer, u svojoj knjizi *New Age maskarada*, govori o maloj djevojčici trećeg razreda iz malog grada u Viskonsinu koja je

⁸³ Eric Buehrer, *The New Age Masquerade* (Brentwood, Tenn.: Wolgemuth & Hyatt, Publishers, Inc., 1990), 42.

uložila mnogo vremena radeći na čestitki za Valentinovo. Kada je završila svoje „remek-djelo“ i sa zadovoljstvom i ponosom ga predala učiteljici, učiteljica ga je jednom pogledala i vratila. Zatim je rekla djevojčici da se vrati. „Zašto?“ pitala je ona. Učiteljica je odgovorila: „Napisala si ‘Volim Isusa’ na vrhu i ta fraza ne može biti prikazana uz kartice druge djece jer je uvredljiva. Ovo je javna škola.“⁸⁴

Ali pitam se, kao što je Birer uradio: „Šta ako bi hinduističko dijete stavilo hindu sankritsku frazu kao što je „Om“ na svoju karticu. Ili šta ako bi budistički student stavio simbol Jin Jang na svoju čestitku za Valentinovo. Da je učiteljica ovo vidjela, možda bi to iskoristila kao priliku za „kulturno obogaćivanje učionice“.

Neka od imena koja guraju program New Age za obrazovanje u Americi su Džek Kenfield, Tomas Roberts, Barbara Klark, Debora Rozman, Morin Mardok, Gaj Hendriks, Džin Hjuston i Dejvid B. Elis, od kojih su svi pisali o ovoj temi.

Na prostoru ex Jugoslavije, globalističke i New Age agende takođe se uveliko promovišu, uključujući obrazovanje. Gotovo da nema dana kad nije neki globalni „praznik“, kao što su „svjetski dan voda“, „svjetski dan knjige“, „svjetski dan pozorišta“, „svjetski dan autizma“, „svjetski dan leptira“, „međunarodni dan ljepote“, „svjetski dan šuma“, „svjetski dan reciklaže“, „svjetski dan zaštite nosoroga“, „svjetski dan lastavica“ itd.

Neke učionice u javnim školama su oblijepljene posterima i slikama Harija Potera, ali sve se to prihvata kao da ni na koji način ne šteti djeci. Bitna je popularnost.

Feministički programi i rodno-senzitivni jezik postali su opšteprihvaćeni.

⁸⁴ Buehrer, *The New Age Masquerade*, 33, 34.

HRIŠĆANSKO OBRAZOVANJE

Kao hrišćani moramo shvatiti vrijednost pružanja svojoj djeci hrišćanskog obrazovanja koje je u skladu s biblijskim učenjima. Pravo hrišćansko obrazovanje temelji se na filozofiji da je Bog konačni izvor postojanja, mudrosti i istine. Da smo stvoreni na Njegovu sliku kao slobodni moralni agenti. Iako je grijeh pokvario Njegov savršeni lik u nama, kroz Hrista i Božjeg svetog Duha, Bog vraća palo čovječanstvo u prvobitno stanje. Stoga je svrha hrišćanskog obrazovanja više od pripreme za život kakav je sada. Ima veze sa cijelim bićem, i sa cijelim periodom postojanja koji je čovjeku moguć. To je harmoničan razvoj fizičkih, mentalnih i duhovnih moći. Ona priprema učenika za radost služenja na ovom svijetu i za višu radost šireg služenja u svijetu koji dolazi.

Postoje tri vječne istine koje svako hrišćansko dijete treba rano naučiti da bi moglo razumjeti ko je, odakle je došao i kakva mu je sudbina.

1. Bog vlada.

„Gospod Bog svemogućí vlada“ (Otkrivenje 19:6) je prva i glavna istina. On je Suvereni Bog – svemogućí, sveznajućí i sveprisutan – koji kontroliše univerzum i sve u njemu, uključujući planetu Zemlju. Ništa se ne dešava bez Njegovog znanja. Sposobnost razmišljanja, svaki otkucaj srca, svaki dah koji udahnете potiče od Boga.

2. Bog se brine za nas i voli nas.

Mi smo stvoreni na sliku Božju i Njegovu priliku (Post. 1:26). On je naš tvorac i održavatelj. On nas voli vječnom ljubavlju (Jer. 31:3). Dragocjeni smo u Njegovim očima. Ova istina će uvjeriti učenike da je Svemogućí Bog neba duboko zainteresovan za njih i da ih voli.

3. Bog ima plan za tvoj život.

Bog ima određeni plan i svrhu za svaku osobu na ovom

svijetu. Ova istina daje smisao, svrhu i smjer životu. Bog je svakoga od nas obdario određenim sposobnostima, talentima i darovima koje želi da razvijemo do svog punog potencijala na Njegovu čast i slavu. Čineći ovo, ne treba da zavisimo od sopstvenog razumijevanja, već „na svim putevima svojim imaj ga na umu, i on će upravljati staze tvoje“ (Izreke 3:5-6). Da bi bili istinski mudri, ljudi moraju shvatiti svoju zavisnost o Bogu i biti ispunjeni Njegovom mudrošću. Bog je izvor intelektualne, kao i duhovne sile.

Trebamo se oslanjati na Njega kao što apostol Pavle kaže: „Sve mogu u Hristu koji mi daje snagu.“ (Fil. 4:13) Kombinacijom intelektualnog s duhovnim, mladići i djevojke mogu dostići najviši standard Božjeg ideala za njih.

Nijedan život ne može biti potpun, zadovoljavajući ili nagrađen ako ove tri vrhunske istine nedostaju u našem nastavnom planu i programu obrazovanja.

Poglavlje 7.

Neurolingvističko programiranje

Neurolingvističko programiranje (NLP) je pseudonaučni pristup komunikaciji, ličnom razvoju i psihoterapiji koji se prvi put pojavio u knjizi Ričarda Bandlera i Džona Grindera „Struktura magije I“ (1975). NLP tvrdi da postoji veza između neuroloških procesa, jezika i stečenih obrazaca ponašanja, te da se oni mogu promijeniti kako bi se postigli specifični ciljevi u životu.⁸⁵

Dopustimo da nam zagovornici NLP-a objasne pojmovnik.

Neuro (grč. neuron = nervna ćelija) znači da je ljudsko iskustvo posljedica kombinacije primanja i obrade informacija našeg nervnog sistema. Svijet doživljavamo pomoću svojih čula (vid, sluh, dodir, miris, ukus) i u svojem mozgu obrađujemo ono što smo čulima primili i stvaramo svoju ličnu sliku svijeta.

Lingvističko (lat. lingva = jezik) upućuje na verbalni i neverbalni jezik. Proučava kako jezik utiče na naše razmišljanje, raspoloženje i određuje naše ponašanje.

Programiranje se odnosi na unutrašnje procese koji se odvijaju po određenim obrascima, jer sve što radimo (kupujemo, prodajemo, pregovaramo, zaljubljujemo se, radujemo se, učimo), radimo po određenim obrascima. Svako od nas ima obrasce koji nas dovode do željenih ciljeva, ali postoje i oni koji nas sprječavaju ostvariti željene ciljeve. NLP nam svojim tehnikama omogućava promjenu neučinkovitih obrazaca u učinkovite.

Dakle, osnivači i promoteri NLP-a tvrde da vještine izuzetnih ljudi mogu biti „kopirane“ pomoću metodologije NLP i da te

⁸⁵ Tosey, Paul; Mathison, Jane. “Introducing Neuro-Linguistic Programming”. Centre for Management Learning & Development, School of Management, University of Surrey.

vještine može steći svako.

NLP se može shvatiti kroz tri široke komponente: subjektivnost, svijest i učenje. Prema Bandleru i Grinderu, NLP može tretirati probleme poput fobija, depresije, tikova, psihosomatskih bolesti, kratkovidnosti, alergije, prehlade i poremećaja učenja, često u jednoj sesiji. Takođe kažu da NLP može modelirati vještine izuzetnih ljudi, omogućavajući svima da ih steknu.

NLP su usvojili neki hipnoterapeuti, kao i kompanije koje održavaju seminare koji se prodaju kao obuka za liderstvo za preduzeća i vladine agencije.

Do kasnih 1970-ih, pokret ljudskog potencijala⁸⁶ razvio se u industriju i osigurao tržište za neke NLP ideje. U središtu ovog rasta bio je Esalen institut u Big Suru, Kalifornija. Psihijatar Fric Perls je vodio brojne seminare o Gestalt terapiji u Esalenu. Virdžinija Satir je bila jedan od prvih lidera, a Gregori Bateson gostujući predavač. Bandler i Grinder su rekli da je NLP, osim što je terapijska metoda, takođe bio studija komunikacije i počeli su ga prodavati kao poslovni alat, napisavši da „ako iko može išta učiniti, možete i vi.“ Nakon što je 150 studenata platilo po 1.000 dolara za desetodnevnu radionicu u Santa Kruz, Kalifornija, Bandler i Grinder su odustali od akademskog pisanja i počeli su izdavati popularne knjige iz transkripata seminara, poput *Žabe u prinčeve*, koja je prodana u više od 270.000 primjeraka. Prema sudskim dokumentima koji se odnose na spor oko intelektualnog vlasništva

⁸⁶ Pokret ljudskog potencijala (HPM) nastao je 1960-ih kao kontrakulturna pobuna protiv dominantne psihologije i organizovane religije i formirao se oko koncepta izvanrednog potencijala za koji su njegovi zagovornici vjerovali da leži uglavnom neiskorišten kod svih ljudi. Pokret kao svoju premisu uzima uvjerenje da razvoj njihovog „ljudskog potencijala“ može doprinijeti životu povećane sreće, kreativnosti i ispunjenja, te će kao rezultat toga takvi ljudi biti skloniji usmjeravanju svojih djelovanja unutar društva prema pomaganju drugima da oslobode svoj potencijal. Pristalice vjeruju da će kolektivni učinak pojedinaca koji kultiviraju vlastiti potencijal biti pozitivna promjena u društvu u cjelini.

između Bandlera i Grindera, Bandler je 1980. godine zaradio više od 800.000 dolara od prodaje radionica i knjiga.

Zajednica psihoterapeuta i studenata počela se formirati oko Bandlerovih i Grindarovih početnih radova, što je dovelo do rasta i širenja NLP-a kao teorije i prakse. Na primjer, Toni Robins se obučavao kod Grindera i koristio je nekoliko ideja iz NLP-a kao dio vlastitih programa samopomoći i motivacijskog govora. Bandler je predvodio nekoliko neuspješnih pokušaja da isključi druge strane iz korišćenja NLP-a. U međuvremenu, rastući broj praktičara i teoretičara doveo je do toga da NLP postane još manje ujednačen nego što je bio u svom osnivanju. Prije propadanja NLP-a, naučni istraživači su počeli empirijski testirati njegove teorijske temelje, a istraživanja su ukazivala na nedostatak empirijske podrške za osnovne teorije NLP-a.

NLP se promoviše kao metoda koja može liječiti razne bolesti, uključujući Parkinsonovu bolest, HIV/AIDS i rak. Takve tvrdnje nemaju potkrepljujuće medicinske dokaze. Rane knjige o NLP-u imale su psihoterapeutski fokus s obzirom na to da su rani modeli bili psihoterapeuti. Dvije glavne terapijske upotrebe NLP-a su, prvo, kao dodatak od strane terapeuta koji praktikuju druge terapijske discipline i, drugo, kao specifična terapija koja se naziva neurolingvistička psihoterapija. NLP se reklamirao lijek za sve i da tretira širok spektar fizičkih i mentalnih stanja i teškoća u učenju, uključujući epilepsiju, kratkovidnost i disleksiju, kao i obećanjima da će izliječiti šizofreniju, depresiju i posttraumatski stresni poremećaj. Iako su originalne osnovne tehnike NLP-a bile terapijske orijentacije, njihova generička priroda omogućila im je primjenu u drugim oblastima. Ove primjene uključuju uvjeravanje, prodaju, pregovaranje, menadžersku obuku, sport, podučavanje, koučing, team building (izgradnju tima), javni nastup i proces zapošljavanja.

Početkom 1980-ih, NLP je reklamiran kao važan napredak u psihoterapiji i savjetovanju, te je privukao određeni interes u istra-

živanjima savjetovanja i kliničke psihologije. Međutim, kako kontrolisana ispitivanja nisu pokazala nikakvu korist od NLP-a, a njegovi zagovornici su iznosili sve sumnjivije tvrdnje, naučni interes za NLP je izbljedio. Brojni pregledi literature i meta-analize nisu uspjeli pokazati dokaze za pretpostavke ili efikasnost NLP-a kao terapijske metode. Ankete u akademskoj zajednici pokazale su da je NLP uveliko diskreditovan među naučnicima. Među razlozima zašto se NLP smatra pseudonaukom su to što su dokazi u njegovu korist ograničeni na anegdote i lična svjedočanstva, da nije informisan naučnim razumijevanjem neuronauke i lingvistike, i da naziv „neurolingvističko programiranje“ koristi žargon kako bi impresionirao čitaoce i prikrio ideje, dok sam NLP ne povezuje nikakve fenomene sa neuronskim strukturama i nema ništa zajedničko sa lingvistikom ili programiranjem.

Neuro-lingvističko programiranje (NLP) je maska za hipnozu i samo-hipnozu i treba ga razotkriti kao takvo. Hipnoza se koristila kao metod mentalnog, emocionalnog i fizičkog iscjeljenja i promjene ponašanja stotinama ili čak hiljadama godina. Vračevi, islamski mistici, šamani, hindusi, budisti i jogiji su praktikovali hipnozu, a sada to čine medicinski doktori, stomatolozi, psihoterapeuti, i mnogi drugi koji se priključuju takvom trendu. Od vračeva do medicinskih doktora i od prošlosti do sadašnjosti, rituali i rezultati se reprodukuju, revidiraju i ponavljaju.

Sociolozi i antropolozi kategorisali su NLP kao kvazireligiju koja pripada pokretima New Age i/ili Ljudskog potencijala. Drugi vide NLP kao vrstu „psiho-šamanizma“, a njegov fokus na modeliranju upoređen je s ritualnim praksama u određenim sinkretičkim religijama.

Poglavlje 8.

New Age stavljen u muziku

Muzika je međunarodni jezik. A ako neprijatelj naših duša nastoji da preplavi svijet svojom varljivom porukom, on ne može previdjeti moćan uticaj muzike. On je vrhunski muzičar i kompozitor, koji je prije pada bio zadužen za svu nebesku muziku. U posljednje nekoliko decenije, New Age pokret se proširio na cijeli svijet, uglavnom dijelom kroz muzičke medije.

THE BEATLES – VJESNICI NEW AGEA

Možda najpoznatija i najuticajnija popularna muzička grupa 60-ih bili su Beatlesi iz Liverpula u Engleskoj. Grupa (Ringo Star na bubnjevima, Pol Mek Kartni, Džon Lenon i Džordž Harison na električnim gitarama) bila je pod velikim uticajem američkog rokenrola, ritma i bluza. Na početku njihove karijere, stil muzike Bitlsa bio je poput većine muzike 50-ih, uključujući pjesme, „Želim te držati za ruku“ (I Want To Hold Your Hand), „Želiš li znati tajnu?“ (Do You Want to Know a Secret?) i „Udovolji, udovolji mi“ (Please Please Me). Kasnije su pjevali više narodnih pjesama kao što su „Juče“ (Yesterday), „Mišel“ (Michelle), „I ja je volim“ (And I Love Her).

Ali do 1967. Bitlsi su se bavili drogom. Sledeće godine Džon je optužen za posjedovanje droge i novčano kažnjen, a Džordž i njegova žena optuženi su za marihuanu.⁸⁷ Ne samo da su koristili drogu, već su i neke od njihovih pjesama, poput „Lucy in the Sky with Diamonds“ (LSD) sa albuma *Sgt. Pepper's Lonely*

⁸⁷ Geoffrey Giuliano, *The Lost Beatles Interviews* (New York: Penguin Books USA, Inc., 1994), 114.

Hearts Club Band odobravale drogu.

Od droge do hinduizma

Od droge su se okrenuli hinduizmu. Džordž Harison i njegova supruga Peti prvi su se zainteresovali za hinduizam i njegovu muziku. To ih je nagnalo da 1966. odu u Indiju gdje je Džordž učio sitar (instrument sličan lauti) kod Ravi Šankara. Dok su bili tamo, upoznali su se sa Šankarovim guruom. Oni su takođe otišli u Varanasi, stari Benares, na rijeci Gang, jednom od najsvetijih gradova u Indiji, gdje su prisustvovali trodnevnom vjerskom festivalu. Ono što su vidjeli i čuli u Varanasiju ostavilo je na njima dubok duhovni utisak. Nakon povratka u Englesku, oni počinju proučavati indijsku religiju. U februaru 1967. Peti se pridružila pokretu za duhovnu regeneraciju gdje je naučila transcendentalnu meditaciju. U međuvremenu, Džordž je gutao knjige o hinduizmu i dijelio svoje znanje s ostalim članovima grupe.

Sredinom avgusta 1967. Mahariši Maheš Jogi je otišao u London da drži javna predavanja o Transcendentalnoj meditaciji (TM). Bitlsi su se upoznali sa njim i transcendentalnom meditacijom, koja je imala ogroman uticaj na njihove živote. Jedan od konkretnih efekata bio je to što su odustali od upotrebe droga, a njeno mjesto je zauzela meditacija. Džon je razmišljao: „Da smo upoznali Maharišija prije nego što smo uzeli LSD, ne bismo morali da ga uzimamo.“⁸⁸ Pol je kasnije rekao: „Trenutno pronalazim ono što tražim meditacijom, nadam se izvući ću više od meditacije, tako da neću imati potrebu za drogom...“ A Ringo je imao više evangeliističke zabrinutosti kada je rekao: „Nadam se da će obožavaoci uzeti meditaciju umjesto droge.“⁸⁹ Ovo „duhovno buđenje“, kako su oni to smatrali, postalo je očigledno u njihovoj muzici, a Bitlsi su

⁸⁸ Giuliano, *Lost Beatles Interviews*, 98.

⁸⁹ Giuliano, *Lost Beatles Interviews*, 107.

postali prvi „pjevački jevanđelisti“ hinduističkih vjerovanja New Agea koji su pušteni u muziku.

Džordž Harison i Hare Krišna

Na albumu Bitlsa iz 1970. *Sve mora proći*, Džordž Harison je predstavio pjesmu posvećenu Hare Krišni pod nazivom „My Sweet Lord“. Mnogi hrišćani su mislili da je ta pjesma hrišćanska pjesma u kojoj se Isus spominje kao njegov „Slatki Gospod“. Međutim, Džordž je kasnije citiran u *Upbeat Magazinu* kako je rekao:

„Ideja iza ‘My Sweet Lord’ bila je da iznenadi ljude jer je zvučala kao ‘pop pjesma’. Najvažnije je bilo da ih ne uvrijedim, pa sam stavio ‘aleluja’ refren, da kad dođu do ‘Hare Krišna’ lupkaju nogama u ritmu i zajedno pjevaju ‘aleluja’. Bilo je to kao kopča sa lažnim osiguranjem. Odjednom će pjevati „Hare Krišna“, ne shvaćajući šta se dešava.“⁹⁰ Činilo se da je Džordž opsjednut Hare Krišnom, vjerujući da je Krišna Bog, da Bog ima mnoga imena kao što su Alah, Buda, Jehova, Rama, ali da su svi bili Krišna. Očajnički je želio da vidi Boga kako je njegova pjesma rekla, a vjerovao je da je jedini način da to učini kroz svjesnost Krišne i meditaciju. Pojanjem Hare Krišna mantre, kao što je urađeno u pozadini tokom refrena njegove pjesme „Moj slatki Gospod“ (Hare Krišna, Hare Krišna, Krišna Krišna, Hare Hare, Hare Rama, Hare Rama, Rama Rama, Hare Hare), neko bi neizbježno dostigao svjesnost Krišne.⁹¹

„Zamisli“ Džona Lenona

Godine 1971. Džon Lenon je uveo više filozofije New Agea u tekstove svojih pjesama pod naslovom „Instant Karma“ (karma, ukupne akcije života koje određuju nečiju sudbinu u sledećem životu, prema Hindusima) i „Imagine“, pjesma o New Age utopiji. Pjesma „Imagine“, koja je i danas popularna, prevedena na

⁹⁰ Upbeat Magazine. 7 (December, 1983).

⁹¹ Giuliano, Lost Beatles Interviews 129, 130.

nekoliko jezika i korištena u reklamama, govori o zamišljanju da nema raja i pakla, nema država, nema religije i da svi žive u miru. Sve je to dio filozofije New Agea koja naglašava globalnu zajednicu umjesto različitih zemalja i nacionalnosti; nema konvencionalnih ili tradicionalnih religija kakve poznajemo i nema koncepta odmazde (suda) i raja kako se uči u Bibliji, samo prosvjetljenje. Ispostavilo se da je to zaista poziv ljudima da se pridruže New Age pokretu. Džon pjeva: „Možete reći da sam sanjar, ali nisam jedini. Nadam se da ćeš nam se jednog dana pridružiti i svijet će biti kao jedan.“⁹²

Džon se takođe bavio okultizmom, uglavnom zbog svoje žene Joko Ono, koja je prema svojim vidovnjacima uređivala svoj život. Toliko je vjerovala u to da se pobrinula da se njihov sin, Šon, rodi na Džonov rođendan, 9. oktobra (carskim rezom), jer su joj vidovnjaci rekli da će, ako se njen sin rodi na rođendan svog oca, on naslijediti duša svog oca kada mu otac umre.⁹³

Više hinduizma od Harisona

Godine 1973. Džordž Harison je u svom albumu „Život u materijalnom svijetu“ (Living in the Material World) predstavio još dvije pjesme koje promovišu hinduistička vjerovanja New Agea. Pjesma „Give Me Love“ sadrži stih koji kaže „čuvaj me od rođenja“ što je referenca na hinduističko učenje o „nirvani“ ili napuštanju ciklusa reinkarnacije, ulasku u stanje duhovnog, univerzalnog blaženstva. On u ovoj pjesmi uvodi i hinduističko pjevanje „Om“. U pjesmi „Living in the Material World“ Harison upućuje na reinkarnaciju navodeći svoja sjećanja ili sjećanja na „Spiritužno nebo“. Molitva u ovoj pjesmi upućena je panteističkom, bezličnom bogu prisutnom u svemu. Pjesma se završava Harisonovim

⁹² The John Lennon Collection (of sheet music) (Milwaukee, Wis.: Hal Leonard Publishing Corporation, 1983), 38-40.

⁹³ Giuliano, Lost Beatles Interviews, 337, 338.

stećenim paganskim konceptom spasenja: „milost Gospoda Šri Krišne, moje spasenje.“⁹⁴

Bitlmanija

Muzika i filozofija Bitlsa imale su ogroman uticaj na milione tinejdžera, studenata i mladih odraslih, utičući na njih u upotrebi nedozvoljenih droga, a zatim i na vjerovanja New Agea (karma i reinkarnacija) i prakse (istočna mistična meditacija). Dr Timoti Liri, kontroverzni filozof nacije Vudstok, opisao je njihovu ogromnu popularnost kao „gotovo religioznu“, nazivajući ih „nadahnutim psalmistima“, „četiri moderna evanđelista“, „mladim mesijama“ i „božanskim agentima“. Liri ih je smatrao „još jednom božanskom intervencijom“ kao što je to bio Hrist prije 2000 godina, „da olabavi stvari i vrati ljepotu, smijeh i sklad prirodnog poretka.“⁹⁵

Ebi Hofman (Abbey Hoffman), militantna hipi s kraja 1960-ih, rekla je za Bitlse: „Učinak nečega poput Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Bandon na mene i druge aktiviste, organizatore i ljude iz kontrakulture širom svijeta imao je nevjerovatan uticaj, poput paljenja vatre u fabrici vatrometa.“⁹⁶

Druge muzičke grupe poput The Rolling Stonesa i The Grateful Dead doprinijele su muziciranju okultnih filozofija New Agea. *Dupree's Diamond News* magazin, koji je posvećen održavanju duha Džerija Garsije, pokojnog vođe Grateful Dead-a, među „mrtvoglavima“ (sledbenicima Grateful Dead-a), kaže u svojoj izjavi o svrsi:

„Naše je fundamentalno uvjerenje da muzika Grateful Dead-a može poslužiti kao snažan katalizator za kreativni i duhovni rast onih koji skreću pažnju na njen poziv, a mi pokušavamo da

⁹⁴ Larson, Larsons Book of Rock, 46.

⁹⁵ Guiliano, The Lost Beatles Interviews, 375, 377.

⁹⁶ Ibid., 369.

izrazimo taj potencijal na što više načina. Takođe smo posvećeni da iskoristimo ovo iskustvo kao priliku za lično i planetarno iscjeljenje, kao i da zadržimo porodicu Deadhead na okupu.“⁹⁷ Ova izjava takođe izražava koncepte i ciljeve New Age pokreta: nebiblijski „kreativni i duhovni rast“ i „lično“ iscjeljivanje (samo-prosvjetljenje, samosvijest) i „planetarno iscjeljenje“ (tvrdokorna ekologija), a sve su to briga New Agea.

KOSA – NEW AGE DUHOVNO JEVANDELJE VODOLIJE

Pozorišni mjuzikl *Kosa* takođe je imao ogroman uticaj na umove mladih ljudi sa obje strane Atlantika. Keril Matrićana, autorka knjige „Bogovi Novog doba“, bila je jedna od onih koja je konvertovana u New Age, zajedno sa hiljadama drugih mladih ljudi u svojoj generaciji, porukom Kose. Krajem turbulentnih 60-ih, kada je imala dvadeset godina, ona i njeni roditelji vratili su se iz Indije u svoju domovinu, Englesku.

Kosa joj je otvorila vrata u novi svijet bijega od stvarnosti upotrebom psihodeličnih droga i hinduističkih vjerovanja. Bio je to ono što bi se moglo nazvati jednim od najmoćnijih New Age evangelističkih napora. Kosa je odjednom mladima dala novu nadu za probleme društva i svijeta dok su pjevali „Pusti sunce unutra“. Keril je bila namamljena da okusi plodove druge svijesti putem droga, koje su otključale vrata njenog uma. Pozvana je da „skine zastore“ svog uma radi potpune samosvijesti. Navodi da je tekst nju i mlade ljude u publici natjerao da putuju u njihova tijela i unutrašnje svjetove.

„Vođeni smo kroz navođenu imaginaciju, vizualizaciju, ritmičku muziku i entuzijastičnu energiju da se stopimo sa univerzumom. Kroz moćnu sugestiju, boje su se isprepletale i pojedinci su se udružili u jednu kosmičku silu – silu koju sam na kraju

⁹⁷ Duprees Diamond News, Issue No. 35, Fall, 1996, 1.

naučila zvati 'Bog'.

Naše duše bi mogle biti oslobođene naših tijela dok smo astralno projektovali i pridružili se ovom 'Bogu'. Ušavši u njegovo prisustvo, dodirnuli smo ga! 'O, moj Bože', pjevušila sam s glumcima, 'koža ti je meka, volim tvoje lice.' Tiho sam plakala u ekstazi. U svom euforičnom stanju uljuljkao me mjuzikl kroz mnoge scene i ideje. A oni koji su na mene ostavili najdublji utisak su oni koji su vodili putevima Indije.⁹⁸ U filmskoj verziji Kose, Berger, heroj, pjevao je: „Ja sam reinkarniran i svi smo mi!“ U suštini, ono što je radio bilo je prisjećanje na svoja mistična iskustva Indije – jogu, reinkarnaciju i drogu – ohrabrujući nas da je to način da nam pomogne da evoluiramo i razvijamo se. Keril je bila ohrabrena da se pridruži himni Kose, a to je bila „Vodolija“. Ona sadrži astrološke ideje New Agea kao što je položaj Mjeseca „u sedmoj kući“ i Jupiterovo poravnanje sa Marsom kao znakovi da sviće novo astrološko doba (Doba Vodolije).

Tekst pjesme obećava da će divne stvari, uključujući harmoniju, razumijevanje i simpatiju, obilovati u ovoj novoj eri.⁹⁹ Gledajući unazad, Keril je shvatila uticaj koji je muzička poruka Kose imala na njeno razmišljanje, rezonovanje, religiozni pogled, stavove i moral, kao i na milione drugih poput nje širom svijeta. Navela je da je Kosa bila temelj koji je pripremio mlade ljude i svijet za filozofije i uvjerenja koja su u osnovi New Age razmišljanja danas, najuticajnijeg načina razmišljanja.¹⁰⁰ Keril je bila jedna od onih srećnih mladih ljudi koji su na kraju izašli iz New Age pokreta kroz suočavanje sa Hristovim pravima na njen život. Od tada je posvetila svoj život razotkrivanju duhovnih opasnosti New Age pokreta.

⁹⁸ Caryl Matriciana, *Gods of the New Age* (Eugene, Ore.: Harvest House Publishers, 1985), 11.

⁹⁹ Ibid., 13.

¹⁰⁰ Ibid., 14.

KATEGORIJE NEW AGE MUZIKE

U osnovi postoje dvije široke kategorije New Age muzike: (1) Pop muzika koja promovira New Age filozofiju kroz svoje tekstove i (2) „Yuppie muzak“, ili muzika osmišljena da inspirira mistična meditativna stanja.

NEW AGE KROZ TEKSTOVE

Još od dana Bitlsa, postojali su popularni umjetnici koji pjevaju pop pjesme koje promoviraju filozofiju i vjerovanja Novog doba. Album *The Bee Gees* iz 1979. „Spirits Having Flown“ nosi reference na reinkarnaciju. Također su bili fascinirani i okultnim sa Morisom i Robin koji su tvrdili da imaju psihičke ESP moći.¹⁰¹ Princ, čije se teme bave erotikom povremeno pomiješanom s religijom, u svojoj pjesmi „Sexuality“ sa albuma „Sign o the Times“ pjeva o drugom dolasku „New-Age revolucije“ koja će biti era kada sve prolazi.¹⁰²

Druge popularne pjevačice koje su uvele New Age koncepte su Vitni Hjuston sa svojom pjesmom „The Greatest Love“, Maraja Keri u „Hero“ (obje promoviraju New Age koncept samoljublja). Elton Džon pjeva glavnu pjesmu u *The Lion King*, „Krug života“ koja se odnosi na ciklični životni ciklus reinkarnacije. Vanesa Vilijams pjeva „Boje vjetra“ (*The Colors of the Wind*) iz filma *Pocahontas* koji eklatantno promovira panteističku i animističku ideju da „svaka stijena, drvo i stvorenje imaju život, imaju duh, imaju ime.“¹⁰³

Panteizam je pagansko vjerovanje da univerzalna energija ili

¹⁰¹ Bob Larson, *Larsons Book of Rock* (Wheaton: Tyndale House Publishers, Inc., 1987), 145.

¹⁰² Ibid., 178.

¹⁰³ Alan Menken and Stephen Schwartz, „Colors of the Wind“ from *Pocahontas* (Wonderland Music Company, Inc., and Walt Disney Music Company, 1995).

bezlična Božja suština prožima sve stvari, živo i neživo. Animizam uči da sve ima duh koji može komunicirati sa ljudskim duhom.

Dakle, prva vrsta New Age muzike je ona koja kroz svoje tekstove, bilo očigledno ili suptilno, promoviše filozofiju i vjerovanja New Age pokreta.

MUZAK

„Yuppie muzak“ ili muzika osmišljena da dovede u izmijenjena stanja svijesti, mističnu meditaciju, druga je vrsta New Age muzike. To je daleko najplodniji tip. Možete otići u bilo koju prodavnicu popularne muzike i pronaći police i police mistične meditativne muzike pod nazivom „New Age“.

Ovaj koncept New Age muzike nastao je kada su profesionalni muzičari i kompozitori prihvatili filozofiju i vjerovanja New Age pokreta. Zatim su počeli da koriste svoje talente da služe pokretu. Muzak je New Age muzika definisana više namjerom umjetnika nego stilom i rasponom. Ali takođe je predviđeno da se koristi „kao pozadinska muzika za meditaciju ili za postizanje neke vrste izmijenjenog stanja svijesti.“¹⁰⁴ Stoga može biti dosadna kada se sluša u običnom stanju uma.

MUZIČKI ELEMENTI KOJI NEDOSTAJU U MEDITATIVNOJ MUZICI NEW AGEA

Muzika, u zapadnom svijetu, uopšteno ima četiri elementa: melodiju, harmoniju, ritam i tempo (takt). New Age meditativna muzika obično nema ritam, melodiju ili ritam. Nema melodiju koju možete pjevushiti ili zviždati nakon slušanja. Ova muzika je danas postala toliko popularna da je prestižna nagrada *Grammy* 1987. dodala kategoriju New Age muzike.

¹⁰⁴ Melton, Clark, and Kelly, *New Age Almanac*, 73.

U osnovi, sastoji se od harmonijskih zvukova, ponekad praćenih mističnim, ambijentalnim zvucima svemira, dajući osjećaj da ste okruženi jezivim prisustvom. Meditativna muzika takođe povremeno koristi ritam ili tempo i mistično pojanje. Ponekad koristi zvukove prirode poput zvuka kiše, šuštanja lišća na vjetru, zvukova okeana, potoka koji teče, pjeva ptica i zvukova pliskavica. Šteta što je Sotona uzeo neke od elemenata Božje kreacije da ih ugradi u svoju suptilnu meditativnu muziku New Agea kako bi to izgledalo nevino i bezopasno. Ali nemojte biti zavedeni, muzika New Agea može se koristiti za inspiraciju u stanje transa i može biti prvi korak na klizavom putu ka drugim opasnim oblicima New Agea mistične meditacije ili izmijenjenih stanja svijesti.

POPULARNI UMJETNICI NEW AGEA

Popularni umjetnici koji komponuju New Age muziku su Vangelis, Serrie, Shakti, Kitaro, Yanni i Stephen Halpern.

Halpern

Stiven Halpern je, na primjer, proizveo „mnoge albume koji jasno integrišu istočnjačke mistične prakse s njegovom muzikom“. Njegov *Spectrum Suite* je dizajniran da se fokusira na svaku od sedam čakri (hinduistički energetski centri u tijelu). Po Halpernovim vlastitim riječima, on kaže: „U svom radu nastojim da se uskladim s tom silom i da podignem životnu energiju izvođača i slušaoca kako bih ih doveo u bližu usklađenost sa njihovim vlastitim Bogom-Ja.“¹⁰⁵ On dalje navodi u vezi sa inspiracijom svojih kompozicija: „Muzika dolazi k meni, ali ne od mene. Veliki dio muzike je kanalisiran iz svijesti viših dimenzija; nazovite to prisustvom vodiča ili viših univerzalnih moći.“¹⁰⁶

¹⁰⁵ Douglas Groothuis, *Confronting the New Age* (Downers Grove: InverVarsity Press, 1988), 190-192.

¹⁰⁶ Melton, Clark, and Kelly, *New Age Almanac*, 77.

Kitaro

Kitaro, koji je popularni japanski izvođač i kompozitor, prodao je milione albuma. Njegov album pod nazivom „The Light of the Spirit“ izražava univerzalne ideje New Agea o svemiru, ljudskom postojanju, prirodi i kosmosu. „Kitaro... sebe naziva muzičarem nove kulture. Svoju muziku smatra dijelom svog duhovnog puta i svoju ulogu vidi kao agenta kulturnih promjena, koji pomaže drugima da steknu novi pogled na svijet.“¹⁰⁷

Yanni

Jani Krisomalis (Yanni Chrysomallis) i njegova djevojka Linda Evans uključeni su u istočnjačku meditaciju. Linda je sledbenica poznatog trans kanalizatora J.Z. Najta, koji kanalizuje duh koji se identifikuje kao 3500-godišnji ratnik po imenu Ramta sa izgubljenog kontinenta Adantis.¹⁰⁸ Naslovna stranica poslovnog dijela *Los Angeles Timesa*, 4. jula 1995., navodi deset najboljih New Age albuma od 3. jula: #1 – Yanni's Live at the Acropolis; album #2 Live at Red Rocks Johna Tesha; #3 Shepherd Moons od Enya; i #4 In My Time od Yannija.¹⁰⁹

Naslovnica Janijevog albuma pod naslovom „Ključevi za imaginaciju“ (Keys to Imagination) prikazuje scenu sumraka zemlje i nebeskih tijela umotanih u ljuske jajeta. Možda je simbolika osmišljena da prenese poruku da ćemo se uskoro roditi u New Ageu.

Shakti

Šakti je New Age muzička grupa u kojoj svira Džon Mek Laflin na gitari. Mek Laflinovo zanimanje za ideje New Agea počelo je proučavanjem istočnjačke filozofije i religije, što ga je

¹⁰⁷ Groothuis, *Confronting the New Age*, 192.

¹⁰⁸ Gerri Hirshey, „Acropolis Now“ (GQ Magazine, Vol. 65, Number 5, May, 1995), 168-170.

¹⁰⁹ Los Angeles Times Business Section, July 4, 1995.

dovelo do toga da postane član Engleskog teozofskog društva 1960-ih. Početkom 70-ih postao je sledbenik gurua Sri Činmoja na čiji je prijedlog Mek Laflin promijenio ime, dodajući prefiks „Mahavišnu“, što znači božansko saosjećanje, moć i pravda.¹¹⁰

Enigma

Možda je jedan od najdemoniskijih New Age albuma za mističnu meditaciju Enigma. Same poruke pjesama upozoriće svakog hrišćanina da ovo nije album koji žele slušati. Neki od naslova su: „Glas Enigme“, „Principi požude“, „Mea Culpa“, „Glas i zmija“, „Kucanje na zabranjena vrata“. Glavna numera, koja je naslovljena „Glas Enigme“, uključuje vokalne upute. To se radi kroz glas žene koja misteriozno poziva slušaoca: „Dobro večer. Ovo je glas Enigme.“ Glas zatim navodi da će slušaoci biti odvedeni u drugi svijet i predlaže da se ugasi svjetlo, opusti se i krene uz muziku.¹¹¹

NEW AGE MUZIKA ULAZNI PUNKT U NEW AGE

New Age muzika može izgledati kao nevina ili amoralna. Ali može biti duhovno opasno ako postane ulazni punkt u način razmišljanja New Agea koji uključuje okultna i paganska vjerovanja.

Biblijski princip koji treba da primjenjujemo u slušanju muzike zabeležen je u Filipljanima 4:8:

„Na kraju, braćo, što je god istinito, što je god plemenito, što je god pravedno, što je god čisto, što god podstiče na ljubav, što je god pohvalno, što je god čestito i što je god hvale vrijedno, o tome razmišljajte.“

¹¹⁰ Shakti, with John McLaughlin album cover notes (Sony Music Entertainment Inc/Manufactured by Columbia Records, New York, 1991), 4.

¹¹¹ Enigma, MCMXC A. D., (Sweet “N” Sour Songs, Ltd., Virgin Music, Inc. ASCAP)

Poglavlje 9.

„Vukovi u ovčijoj koži“

Upozorenje koje je Isus dao u vezi sa „vukovima u ovčijoj koži“ (Matej 7:15) je prikladno za ovo poglavlje. New Age je utkan tamo i gdje ne mislimo da jeste, i ako nismo oprezni, lako ćemo se uhvatiti u neku od zamki.

Nije uvijek lako uočiti hrišćanske pisce koji su inkorporirali New Age koncepte u svoje spise, ali oni itekako postoje. Neki od poznatijih su M. Skot Pek, Ričard Foster, Lori Bet Džons i Metju Foks. Ističući ovo, ne želimo da osuđujemo sve što su ovi pisci napisali. Ali moramo da pogledamo šta imaju da kažu širom otvorenih očiju, shvatajući da oni zaista uključuju neke New Age ideje u svoj materijal.

Morgan Skot Pek

Psihijatar M. Skot Pek je vjerovatno najpoznatiji „hrišćanski“ pisac New Agea iz kasnih 80-ih i 90-ih. Njegova knjiga „Put kojim se rjeđe ide“ objavljena 1978. godine, bila je na listi najprodavanijih *New York Timesa* rekordnih više od 600 sedmica. Prema poslednjim podacima, prodana je u preko 10 miliona primjeraka.¹¹²

Ali ono što mnogi ljudi ne shvataju je da kada je dr Pek napisao Put kojim se rjeđe ide, on čak nije bio hrišćanin. „Postao sam hrišćanin“, izjavio je Pek, nekoliko godina nakon što je objavljena „Put kojim se rjeđe ide“ – i zapamtite, prva rečenica u toj knjizi je velika budistička istina: „Život je težak“... „Jedan važan čovjek mi je rekao: ‘Skoti, bilo je tako pametno od vas način na koji ste prikrili svoje hrišćanstvo u Putu kojim se rjeđe ide da biste prenijeli

¹¹² H. Wayne House, “Traveling Down the Road Less Traveled.” *Christian Research Journal*, Spring, 1996, 29.

hrišćansku poruku ljudima.' A ja sam iskreno odgovorio: 'Pa, nisam prikrrio svoje hrišćanstvo. Nisam bio hrišćanin.'¹¹³

M. Skot Pek, dok je proučavao svjetske religije u Prijateljskom seminaru, susreo se i prihvatio zen budizam i dvadeset godina se bavio zenom.¹¹⁴ Priznao je da nije vjerovao da bi mogao postati hrišćanin a da nije prošao kroz zen-budizam.¹¹⁵

Kada se pojavio u emisiji Opre Vinfri 8. decembra 1993., Opra je ponovila visoke pohvale koje su iznijete dr Peku širom zemlje kada je rekla: „Malo pisaca je dotaklo više života od dr Peka, a nekoliko poruka je osnažilo više ljudi.“¹¹⁶

Tako su bezbrojni nesuđeni hrišćani bili prevareni spisima M. Skota Peka jer on podučava istočnjački misticizam i New Age razmišljanje u hrišćanskim terminima. Iako on sam ne tvrdi da je istočnjački mistik ili New Ager, kada čitate njegove knjige, vrlo je očigledno da on ne samo da je prihvatio te filozofije već ih je inkorporirao u svoj duhovni put (vjerovanja). Na primjer, on kaže da moramo „obratiti više pažnje nego što to obično činimo na Zapadu na koncept reinkarnacije“.¹¹⁷ Da „Hristos i Buda nisu dva različita čovjeka, već jedan te isti“.¹¹⁸ Da „Bog želi da postanemo On sam (ili Ona ili Ono) – Mi rastemo prema božanstvu. Bog je cilj evolucije.“¹¹⁹ Da je suština prvobitnog grijeha bila u tome što u iskušenju Adam i Eva nisu uspjeli pokrenuti „raspravu između zmije i Boga“, ¹²⁰ koja je simbolički dijalog između dobra i zla. Da „ako želite da znate najbliže mjesto za traženje milosti, to je u vama

¹¹³ M. Scott Peck, *Further Along the Road Less Traveled* (New York: Simon & Schuster, 1993), 156-7.

¹¹⁴ *Ibid.*, 156.

¹¹⁵ *Ibid.*, 155.

¹¹⁶ House, "Traveling Down the Road Less Traveled." 29.

¹¹⁷ M. Scott Peck, *The Road Less Traveled* (New York: Simon and Schuster, 1978), 74.

¹¹⁸ Peck, *The Road Less Traveled*, 76.

¹¹⁹ *Ibid.*, 270.

¹²⁰ *Ibid.*, 271-273.

samima. Ako želite mudrost veću od vaše, možete je pronaći u sebi“ i da je „naše nesvjesno Bog“.¹²¹

Takođe u ovoj knjizi, dr Pek obimno citira Karla G. Junga (okultnog psihologa koji je imao duhovnog vodiča zvanog „Demon Filemon“) i drugih autora kao što su Džozef Kempbel (mitolog) i Karlos Kasteneda (antropolog i šegrt vrača Jaki Indijanca), koji su svi u velikoj mjeri uticali na pokret New Agea.

Neke od drugih najprodavanijih knjiga dr Peka su „Ljudi laži“ (1983) koja istražuju ljudsku psihu u pokušaju da izliječi ljudsko zlo u društvu; „Različiti doboš“, duhovno putovanje ka samoprihvatanju (1987); „Krevet pored prozora“ (1990), roman koji istražuje duhovne teme; „Dalje putem kojim se rjeđe ide“ (1993); nastavak „Puti kojim se rjeđe ide“ u kojem nastavlja temu formiranja vlastitog duhovnog puta. Sva gore navedena djela su ukaljana razmišljanjem New Age/nove duhovnosti.

U svojoj knjizi „Različiti doboš“, „Gradnja Zajednice i mira“, Pek poučava da je spas ovog svijeta kroz zajednicu i pravila koja opisuje u knjizi. „U zajednici i kroz zajednicu leži spas svijeta.“ „Ja trebam tebe, a ti mene, za spasenje.“¹²² Na 21. strani Pek kaže:

„Zajednica niti dolazi sama od sebe niti se kupuje jeftino. Zahtjevna pravila moraju se naučiti i poštovati. Ali postoje pravila! Sasvim jasna. Spasonosna. Ona nisu opskurna. Svrha ove knjige je da nauči ova pravila i podstakne vas da ih slijedite. Nada knjige je da ćemo ih prvo naučiti u svom ličnom životu, a zatim ih primijeniti univerzalno. Jer tako će svijet biti spašen.“¹²³ Nasuprot tome, vjerujemo da pojedinci ovog svijeta mogu biti spašeni samo milošću Isusa Hrista koji je dao svoj život na Golgoti, a ne

¹²¹ Ibid., 281.

¹²² M. Scott Peck, *The Different Drum: Community Making and Peace*(New York: Simon & Schuster, 1987), 17.

¹²³ Ibid., 21.

zajednicom ili ljudskim pravilima. A ako Pek ne misli na spasenje od grijeha i vječne smrti, već na očuvanje ovog svijeta, onda ni tu nije u pravu. Jer Sveto pismo uči da će Bog konačno uništiti ovaj svijet, očistiti ga vatrom, a zatim sve učiniti novim (Malahija 4:1; 2. Petrova 3:7,10,13; Otkrivenje 21:5).

Na 192. stranici „Različitog doboša“, Pek uči da smo povezani sa svim stvarima (ljudima i neživim stvarima), „podešeni zajedno prema obično nevidljivoj tkanini koja leži u osnovi kosmosa“, što je panteistički/monistički pogled na svijet. Ovo su samo neki od mnogih primjera koji se mogu uzeti iz ove i drugih knjiga koje je napisao M. Skot Pek. Ako želite čitati M. Skota Peka za vlastitu duhovnu pouku, samo zapamtite da on nije teolog. Naprotiv, on je New Age psihijatar i njegova uvjerenja prožimaju sve njegove spise.

Ričard Foster

Dr Ričard J. Foster je još jedan popularni hrišćanski pisac koji je prihvatio neke elemente neo-okultnog misticizma koji se odnose na korišćenje mašte i meditacije. Obje ove okultne mistične metode New Ageri često koriste za komunikaciju sa svojim „duhovnim vodičima“ i podvrgavanju iskustvima izvan tijela.

Foster dolazi iz vjerske discipline Društva prijatelja (Kvekeri) koju je osnovao Džordž Foks. Jedno od njihovih fundamentalnih načela je da se vjera zasniva samo na poznavanju Hrista iz prve ruke, a ne na bilo čemu drugom; ne logika, rasuđivanje, istorijski izvještaji, pa čak ni Sveto pismo. Drugim riječima, kvekeri ne moraju da se konsultuju sa propovjednikom ili čak sa svojom Biblijom da bi dobili znanje kroz Duha svetog – već se obraćaju takozvanom „unutrašnjem svjetlu Hrista“, jer je „unutrašnje svjetlo“ prisutno u svakom ljudskom srcu.¹²⁴ Za kvekere, „unutrašnje

¹²⁴ Rosemary Ellen Guiley, *Harpers Encyclopedia of Mystical & Paranormal Experience* (New York: HarperCollins Publishers, 1991), 556.

svjetlo“ je na istom nivou kao Biblija i može zamijeniti Sveto pismo.

Očigledno je da je Foster bio pod velikim uticajem mistika kao što su Franjo Asiški, Ignacije Lojola, Morton T. Kesi, Karl Jung i Evelin Anderhil, budući da je na koricama „Proslava Discipline“ (Celebration of Discipline) pisalo da njegova knjiga sadrži „najbolje“ njihove ideje. Anderhil je, na primjer, bila fascinirana misticizmom i napisala je nekoliko knjiga na tu temu: „Mistični put“ 1913; „Praktični misticizam“ (1915) i „Osnove misticizma“ (1920).

Ignacije od Lojole bio je osnivač jezuitskog reda koji je vodio žestoki progon hrišćana koji se nisu htjeli pokoriti rimskoj crkvenoj vlasti; Morton Kelsi je biskupski sveštenik i jungovski analitičar koji podržava različite okultne prakse i uporedio je Isusa i njegove učenike sa „šamanima“. Ovi ljudi su očigledno pomogli u formiranju nekih Fosterovih koncepata duhovne formacije.¹²⁵

U Fosterovim predloženim knjigama za dalje proučavanje, „Druga strana tišine“ (The Other Side of Silence) Mortona T. Kelsija preporučuje se kao „najvažnija pojedinačna knjiga o teologiji i psihologiji koja stoji iza iskustva hrišćanske meditacije.“¹²⁶ Morton Kelsi se u velikoj mjeri oslanja na Karla Junga i Roberta Asadolija. Asadolijeva majka bila je prvi italijanski teozof. Bio je pod velikim uticajem istočnjačke filozofije i religije, proučavajući misticizam (hinduistički, budistički i hrišćanski). Osnovao je psihosintezu i humanističku/transpersonalnu psihologiju, „možda najmističniju od modernih psihologija.“¹²⁷ Asadoli je takođe bio „istaknuti student New Age medija Alis Bejli.“¹²⁸ Ipak, Foster se

¹²⁵ Ankeberg and Weldon, Encyclopedia of New Age Belief, 200.

¹²⁶ Richard J. Foster, Richard J. Fosters Study Guide for Celebration of Discipline (San Francisco: Harper & Row, Publishers, 1983), 22.

¹²⁷ Guiley, Harpers Encyclopedia of Mystical & Paranormal Experience, 485.

¹²⁸ Ankerberg and Weldon, Encyclopedia of New Age Beliefs. 416.

ne samo osjećao slobodnim da crpi iz ovog zagađenog izvora za sebe, već i da preporuči to svojim čitaocima.

Upitni elementi u Fosterovim „Disciplinama“

U izdanju Ričarda Fostera iz 1978. godine „Proslava discipline: Put ka duhovnom rastu“ (za koju je dobio nagradu „Pisac godine“), preporučio je korišćenje „položaja lotosa“ istočnih religija za meditaciju. „Položaj lotosa istočnjačke religije je samo još jedan primjer – nije zakon – držanja.... Stavite ruke na koljena, dlanove prema gore u znak prijemčivosti.“¹²⁹

„Položaj lotosa“ je najrasprostranjeniji položaj mistične meditacije koji koriste hindusi i budisti u kojem meditant sjedi prekrštenih nogu, uspravljenih leđa, sklopljenih ruku na koljenima, s palcem i kažiprstom u dodiru, i zatvorenim očima. Ovo nije samo pozicija udobnosti ili stila za istočnjačke mistike. Postoji definitivan mistični razlog zašto se odlučujete za meditaciju u ovom položaju.

Hindusi, posebno, vjeruju da je ovo najbolji položaj koji omogućava slobodan protok mistične energije u tijelu. Ovaj sjedeći položaj pojačava buđenje uspavane, zmijolike „kundalini“ u „baznoj čakri“ koja će se kroz meditaciju podići sve do „krunske čakre“ omogućavajući čovjeku da postigne jedinstvo sa univerzumom ili Jednim, ili samosvijest sa svojim božanskim ja. Sklopljene ruke djeluju kao „prijemnici“, pomalo poput satelitske antene, za primanje komunikacije univerzalnog entiteta. Kada hrišćani usvoje ovu poziciju joge za biblijsku meditaciju, oni prilagođavaju pagansku poziciju duhovne samodiscipline i čine veliki korak prema mističnom metafizičkom svijetu spiritualizma.

Kada dr Foster opisuje svoj „četvrti“ oblik meditacije, on

¹²⁹ Richard J. Foster, *Celebration of Discipline: The Path to Spiritual Growth* (San Francisco: Harper & Row, Publishers, 1978), 21.

navodi da je njen cilj „da vas dovede u duboku unutrašnju zajednicu sa Ocem gdje vi gledate u Njega, a On u vas“.

Biblija nas ne ohrabruje da pokušamo vidjeti Boga. To je dio nagrade za otkupljene, a ne za čovjeka u njegovom grešnom stanju. Apostol Jovan, opisujući Sveti grad, komentariše: „Božji i Jagnjetov presto biće u gradu... Oni će vidjeti njegovo lice.“ (Otkrivenje 22:3-4). Iako postoji vrlo malo zabilježenih slučajeva u Bibliji da su pojedinci vidjeli Gospoda (Mojsije i Jakov), naše razumijevanje iz biblijskog stanovišta je da mi uopšteno, kao grešna ljudska bića, ne možemo vidjeti Boga i preživjeti (Izlazak 33:20).

Foster takođe podstiče svoje čitaoce da koriste svojih pet čula, baš kao što je to učinio Ignacije Lojola, da iskuse prisustvo Boga Oca ili Hrista Sina.

„Stoga,“ kaže Foster, „u tom događaju zapravo možete susresti živog Hrista, da vam se obrati Njegov glas i da vas dotakne Njegova iscjeljujuća moć. To može biti više od vježbe mašte; to može biti istinska konfrontacija. Isus Hrist će zaista doći k vama.“¹³⁰

Džon Ankerberg i Džon Veldon, autori *Enciklopedije New Age vjerovanja*, upozoravaju da:

„Richard Foster je raspravljao o korišćenju mašte za ponovno proživljavanje biblijskih događaja, što je donekle dobro. Nažalost, proces je produžen, a kada on ohrabruje kontaktiranje ‘unutarnjeg Isusa’, ne daju se nikakva upozorenja o potencijalnom spiritizmu. Činjenica je da su ljudi ušli u spiritizam kao rezultat kontaktiranja duhovnog vodiča koji tvrdi da je Isus.“¹³¹ Ne treba ići daleko da bi se pronašli primjeri ove vrste duhovne obmane unutar „hrišćanstva“. Vil Baron, koji je bio član „hrišćanske“ New Age crkve, u svojoj knjizi „Prevareni Novim dobom“, opisuje upravo

¹³⁰ Ibid., 26.

¹³¹ Ankerberg and Weldon, *Encyclopedia of New Age Belief*, 461.

ovo iskustvo u kojem je došao u kontakt sa onim što je mislio da je „Hrist“.¹³² Taj duh se pokazao kao Sotona.

Fosterov „nebeski uspon“

Dio Fosterove četvrte meditacije uključuje „nebeski uspon“, poznatiji New Agerima kao „astralna projekcija“ ili „van-tjelesno iskustva“ (OBE).

„Nakon nekog vremena unutra postoji duboka čežnja za odlaskom u gornje regije iza oblaka. U vašoj mašti dopustite vašem duhovnom tijelu, koje sija svjetlošću, da izađe iz vašeg fizičkog tijela. Osvrnite se unazad tako da vidite sebe kako ležite u travi i uvjerite svoje tijelo da ćete se trenutno vratiti. Zamislite svoje duhovno ja, živo i titravo, kako se uzdiže kroz oblake u stratosferu. Posmatrajte svoje fizičko tijelo, brežuljak i kako se šuma smanjuje dok napuštate zemlju. Idite sve dublje i dublje u svemir sve dok ne postoji ništa osim toplog prisustva vječnog Stvoritelja. Počivajte u Njegovom prisustvu. Slušajte tiho, predviđajući neočekivano. Pozorno obratite pažnju na svako dato uputstvo.“¹³³ Kada su evangelici ovo pročitali, označili su ga. I iako ga je dr Foster uklonio iz svojih revidiranih izdanja iz 1978. i 1988., to ne znači da je prestao vjerovati u astralne projekcije ili iskustva meditacije u „nebeskim usponima“. *Christian Research Institute International*, organizacija posvećena raspršivanju zabluda i suprotnosti New Age filozofije i prakse koje se uvlače u hrišćansku vjeru, navodi:

„Gospodin Foster je hrišćanin i mnogo od onoga što kaže u knjizi je od velike pomoći. Međutim, čini se da mu nedostaje razlikovanje između autentične i krivotvorene duhovnosti. Mnogi autoriteti koje on navodi kao stručnjake za posvećeni život bili su

¹³² Will Baron, *Deceived by the New Age* (Boise, Idaho: Pacific Press, 1990), 61-71.

¹³³ Foster, *Celebration of Discipline*, (1978 edition), 27.

panteisti... Drugi su bili liberalni ili na granici okultizma... Ako zreo hrišćanin želi pročitati revidirano izdanje *Proslave discipline* sa svijesti o gore navedenim poteškoćama, može to učiniti prema vlastitom nahođenju.“¹³⁴

Foster je bez sumnje dao „mnogo dobrih informacija“ o duhovnoj formaciji. Ali kada neko čita njegove knjige, to bi trebalo biti kritički jer neke od stvari koje on predaje potiču od istočnjačkih mistika i zapadnih okultista. Iako u Fosterovim knjigama postoji čvrsto hrišćansko tlo, postoji i „živi pijesak“ koji može progutati nerazborite hrišćane, bacivši ih u zamke mračnih podzemnih pećina suptilnog istočnjačkog misticizma.

Širli Meklejn

Širli Meklejn, najslavniji New Ager 80-ih i 90-ih, opisuje svoju prvu astralnu projekciju u svojoj knjizi „Iz limba“ (Out on a Limb): „Osjetila sam kako tečem u prostor, ispunjavam ga i odlebdim, izdižući se iz svog tijela dok nisam počela da patim. Bila sam svjesna da je moje tijelo ostalo u vodi. Pogledala sam dolje i vidjela sam. Dejvid je stajao pored njega. Moj duh ili um ili duša, ili šta god da je bilo, popeo se više u svemir. Pravo kroz plafon kuće s bazenom i naviše preko sumraka rijeke. Doslovno sam osjećala da letim... lebdeći sve više i više dok nisam mogla vidjeti planine i pejzaž ispod sebe i prepoznala sam ono što sam vidjela tokom dana.“¹³⁵ Širli nije baš razumjela šta joj se dogodilo, ali njen prijatelj i duhovni mentor Dejvid joj je rekao da joj je duša napustila tijelo. „Misliš da sam se upravo tada astralno projektovala?“ upitala je Širli.

„Naravno“, rekao je. „Radio sam to jutros ovdje dok si

¹³⁴ Christian Research Institute International, “Richard Foster/Celebration of Discipline.” Statement No. 3:062. May 3, 1996.

¹³⁵ Shirley MacLaine, Out on a Limb (New York: Bantam Books, 1984), 327, 328.

šetala. Putujem posvuda... U astralnom svijetu možeš ići gdje god želiš, sresti razne druge duše.“¹³⁶

Barni i astralna projekcija

Čak se i djeca upoznaju sa okultnim mističnim konceptom astralne projekcije kroz dječje TV programe kao što su *Barni i prijatelji*.

U knjizi za djecu pod naslovom „Samo zamisli“, Barni podučava malu djecu astralnoj projekciji, naravno na vrlo nevin i suptilan način. U knjizi je prikazano dijete po imenu Lori koje razgovara sa svojom malom plišanom životinjom – ljubičastim Barni dinosaurusom – i dijeli svoje strahove od preseljenja u drugi grad. Očigledno su joj roditelji upravo rekli da se sele. Odjednom Barni postaje živ – veći od života – i kaže: „Toliko si me voljela da me tvoja ljubav učinila stvarnim!“¹³⁷ Tada se Barni uzdiže u nebo i poziva Lori da učini isto. On joj kaže da koristi svoju maštu. „Lori je čvrsto zatvorila oči i zamislila da i ona može letjeti. Tada je Barni izgovorio magične riječi: „ŠIMBARI, ŠIMBARAH, SIMBARI, ŠIMBARAH!“¹³⁸

Tako zajedno odlaze u Oukdejl gdje će se ona preseliti i Barni joj pokazuje novu kuću i novu školu. Zatim vraća njen duh u njeno tijelo na verandi gdje se vraća u svoj izvorni oblik kao mali plišani dinosaurus. Ovo je vrlo elementaran način upoznavanja djece sa astralnom projekcijom ili vantjelesnim iskustvima.

RAZLIKA IZMEĐU VIZIJA OD BOGA I OBE-A

U ovom trenutku se možda pitate: „Šta uopšte nije u redu s astralnim projekcijama? Nije li apostol Pavle imao neku vrstu

¹³⁶ Ibid., 329.

¹³⁷ Mary Shiode, *Just Imagine With Barney* (Allen: The Lyons Group, 1992), 8.

¹³⁸ Ibid., 18.

vantjelesnog iskustva?“ Ne baš! Postoji velika razlika između mističnih vantjelesnih iskustava (OBE) i vizija koje je imao apostol Pavle. Većina astralnih projekcija ili OBE-a su samoindukovane kroz različita izmijenjena stanja ili stanja transa svijesti koja se postižu kroz mističnu meditaciju ili samohipnozu.

Širli Meklejn je izazvala svoj OBE tako što je duboko disala i zureći u treperavu svijeću sve dok nije osjetila da je postala sam plamen. „Nisam imala ni ruke, ni noge, ni tijelo, ni fizički oblik. Postala sam prostor u svom umu. Osjetila sam kako ulazim u prostor, ispunjavam ga i odlebdim, izdižući se iz svog tijela sve dok nisam počela da se uzdižem.“¹³⁹ Meklejn je koristila upaljenu svijeću. Druge takozvane „astralne kapije“ koje pomažu okultistima New Agea da uđu u astralnu ravan ili putuju su simboli, slike i mandale. Istočni misticizam uči da osim naših fizičkih tijela imamo astralno, eterično, nevidljivo ili duhovito tijelo koje se može odvojiti od fizičkog tijela tokom nesvjesnosti ili izmijenjenog stanja svijesti. Takođe uči da je ova eterična duša vezana za fizičko tijelo tankom srebrnom pupčanom vrpcom, a kada ta vrpca pukne, nastupa smrt.¹⁴⁰

Ogromna većina ovih mističnih astralnih putovanja je samoindukovana, dok u slučaju apostola Pavla, zabilježenom u 2. Korinćanima 12:1-7, on navodi da je ono što je doživio bila „vizija ili otkrivenje“ koje mu je dao Bog. Kada su Božje sluge doživjele „vizije“, one su uvijek bile inicirane od Boga.

Astralne projekcije ili OBE uobičajene su za Hindu jogije i Kineze. Šamani iz plemenskih kultura tvrde da „mogu da se projektuju van tijela po svojoj volji postižući ekstatično stanje svesti.“¹⁴¹ Kada je osoba u samoindukovanom, izmijenjenom stanju svijesti, bilo da se radi o mističnoj meditaciji ili OBE, ona ne

¹³⁹ MacLaine, *Out on a Limb*, 327.

¹⁴⁰ *Ibid.*, 329.

¹⁴¹ Guiley, *Harpers Encyclopedia*, 420.

kontroliraju svoje mentalne sposobnosti i u opasnosti je od demon-skog uticaja i opsjednutosti. S druge strane, kada su Božje sluge, poput apostola Pavla, Jovana autora Otkrivenja ili Danila, primile viziju ili otkrivenje, Bog odnosno Njegovi anđeli su bili tu da kontrolišu stvari i zaštite ih. I najvažnije, **za razliku od spiritualista, biblijski proroci nisu akteri učesnici u prikazima svojih vizija.** Ovo takođe važi za „hrišćanske“ spiritualne „izlete“ kakvi su događaju među harizmaticima.

Sotona i njegovi pali anđeli znaju da postoji istinsko nesvjesno stanje u kojem Bog inicira vizije i otkrivenja svojim slugama. Vjekovima su pokušavali da krivotvore ovu metodu božanske komunikacije. Kako onda znamo koja je koja? Biblija nam jasno daje neke principe za testiranje ovih natprirodnih manifestacija:

1) „K zakonu i svjedočanstvu! Ako ne govore prema ovoj riječi, to je zato što nema svjetlosti u njima.“ (Isa. 8:20).

2) Biblija jasno govori o neprijateljstvu između Sotone i Hrista (Post. 3:15; 2. Kor. 6:14-17). Bog ne radi sa onima koji su uključeni u bilo koji oblik paganskih ili okultnih praksi.

3) Bog uvijek inicira božanske susrete. Okultne susrete često pokreće subjekt ili demonski uticaj.

4) Budući da Bog započinje svoje susrete sa svojim slugama po svojoj volji, Božji muškarci i žene ne moraju imati posebne fizičke pripreme ili da im neko drugi pomaže. S druge strane, okultni mistici koriste brojne tehnike kao što su ritmičko disanje, meditativni položaji sjedenja, centriranje, vođene imaginacije, recitovanje mantri i fokusiranje na slike ili mandale.

LORI BET DŽONS

Lori Bet Džons je popularna predavačica o razvoju liderstva koja je napisala nekoliko knjiga na tu temu, uključujući „Isus CEO“ i „Korišćenje drevne mudrosti za vizionarsko vođstvo.“ Džons izvlači mnoga dobra načela izvršnog rukovodioca iz

Hristovog života i drugih biblijskih likova. Međutim, nakon detaljnog pregleda, otkrićete da su njeni spisi poštropljeni New Age razmišljanjem. Na strani 179, Džons navodi:

„Istorija je puna priča o ljudima koji su dali svoje živote za cilj koji je bio plemenit i svet u njihovim očima. Možda zato što duboko u sebi znamo da smo napravljeni od zvjezdane prašine, a ne samo od prašine, i spremni smo odreći se onoga što imamo na zemlji kako bismo se približili nebesima odakle smo došli.“ Da li time misli da smo reinkarnirani? Istu vrstu razmišljanja o našem prethodnom postojanju na nebu otkriva u svojoj knjizi „Put“ kada kaže: „Na rođenju zaboravljamo, možda, ko smo bili na nebu – i darove koje smo tamo imali. Ponekad sjećanje na to ko smo bili na nebu prije nego što smo ‘bili’ na zemlji traje kroz detinjstvo.“¹⁴² Evo opet koncepta koji je dio razmišljanja New Agea – da su ljudi zaboravili da su „božanski“, da su bogovi. Zato postoji ogromna briga da se ide „unutra“ da bi se otkrilo njihovo više ja, ili Bog-ja.

Na stranici 295 pod porukom „Afirmacije za vođe“, Džons je napisala: „Ponosno kažem JA JESAM, jasno znajući svoje snage i Bogom date talente. Često sebi ponavljam svoje prednosti, znajući da su moje riječi moja garderoba.“ Svi mi znamo da je „JA JESAM“ jedno od Božijih imena. Kada je Mojsije zatražio od Boga ime da kaže Jevrejima ko ga je poslao, Bog je rekao: „JA SAM KOJI JESAM. Tako ćeš reći sinovima Izraelovim: JA JESAM poslao me k vama“ (Izlazak 3:14). Isus je također rekao: „Zaista, zaista, kažem vam: JA SAM prije nego što se Abram rodio“ (Jovan 8:58).¹⁴³

ONAJ KOJI JESTE je ime božanstva i ljudi to ime nikada ne bi trebalo da uzimaju za svoje, afirmišući se njime. Ovo je vjervanje onih u New Ageu, ili kako ga neki nazivaju, pokretu Nove

¹⁴² Laurie Beth Jones, *The Path: Creating Your Mission Statement for Work and for Life* (New York: Hyperion, 1996), 42.

¹⁴³ Ili „ja postojim“ ili „ja sam bio / postojao“. (Prim. izdavača)

duhovnosti. Oni vjeruju da posjeduju božje ja. Da su božanski. Stoga, oni nemaju problema da sebi prisvoje konačno ime samog Boga radi afirmacije. Ovo je obična i prosta blasfemija.

Na 13. stranici „Isus CEO“, Džons kaže da je Isus izjavio da je Njegova misija bila „poučavanje ljudi boljem načinu života“ i da je „sebe vidio kao učitelja i iscjelitelja.“¹⁴⁴ Iako je veliki dio Isusove službe bio posvećen podučavanju i iscjeljivanju, to nije bila Njegova glavna misija. Njegova misija je bila da bude božanski Spasitelj svijeta, jer je došao „da spasi izgubljeno“ (Matej 18:11). „Isus“, ime koje je Bog rekao Mariji da ga nazove, znači Spasitelj „jer će on spasiti svoj narod od njihovih grijeha“ (Matej 1:21). New Ageri ne osjećaju da im treba Spasitelj. Stoga oni ne prihvataju Isusa kao Spasitelja, samo kao prosvjetljenog Gospodara ili učitelja, kako ga Džons prikazuje. Učitelji i iscjelitelji ne moraju nužno biti božanski. Ali Hrist je bio više od ovoga. On je bio Sin Božiji. Možda se ovo ne čini velikim problemom, ali može biti suptilan način da se poništi jedinstvena misija Isusa kao Spasitelja.

Na strani 17, Džons navodi: „Kad bismo samo vjerovali u sebe, svijet bi bio bolje mjesto.“ Učenje New Agea je da će svijet postati svojevrsna utopija kada se dogodi individualna i globalna transformacija koja će uvesti Doba Vodolije, doba mira, harmonije i prosperiteta. Biblija ne uči da će svijet postati bolji ako vjerujemo u sebe. Naprotiv, svijet će biti bolji tek kada grijeh bude potpuno iskorijenjen i kada Bog sve učini novim.

USKA KAPIJA I USKI PUT

Hrist nam govori o uskim vratima i uskom putu koji vode u život (Matej 7:14). Malo njih pronalazi ovaj put. M. Skot Pek piše

¹⁴⁴ Laurie Beth Jones, Jesus: CEO: Using Ancient Wisdom for Visionary Leadership (New York: Hyperion, 1995), 13.

o „putu kojim se rjeđe ide“, što na početku može zvučati kao isti put. Sve krivotvorine je teško prepoznati jer izgledaju kao originalni. Pekova cesta neko vrijeme teče paralelno s Istinitim putem, ali zatim prolazi kroz zemlju istočnjačke religijske filozofije koja uključuje mističnu meditaciju i reinkarnaciju. I uskoro „put koji se rjeđe ide“ više nije paralelan sa Istinitim putem. Svoje putnike je suptilno odveo u drugom pravcu, 90 stepeni od prvobitnog kursa.

Ako pogledate oko sebe, vidjećete da „put kojim se rjeđe ide“ nije ono što se vjerovalo da jeste. „Put“ dr Peka je samoformirani duhovni put, popločan nebiblijskim istočnjačkim religijskim filozofijama. Neki su bili uhvaćeni u Fosterovom mističnom „nebeskom usponu“. Drugi su otišli duhovnim putem kroz principe vođstva izvučene iz drevne mudrosti, koja uključuje ne samo Sveto pismo, već i nebiblijske filozofije svjetonazora.

Vukove u ovčijim kožama može biti teško uočiti i prevariti se ako ne zavirimo ispod površine njihovih hrišćanskih uglađenih floskula. Sledeći put kada uzmete u ruke knjigu nekog od ovih pisaca ili odete na neki od njihovih seminara, napišite neka pronikljiva pitanja koja će vam pomoći da shvatite odakle dolaze i, što je najvažnije, kuda bi vas željeli odvesti.

Poglavlje 10.

Panteistička eko-feministička agenda

Dva društvena pitanja o kojima se najviše raspravljalo 90-ih – pokret za životnu sredinu, pokret za brigu o tvorevini („ekologija“) i feministički pokret – zaokupili su i nastavili da zaokupljaju pažnju društva u sledećem milenijumu. Iako se čine kao dva vrlo plemenita razloga – jedan pokušava spasiti planetu, a drugi postići jednakost za žene – vidjećemo, nakon detaljnijeg razmatranja, da „tvrdokorni“ zagovornici oba pravca zapravo vode na krivi put.

U praktične svrhe, ekološki i feministički pokreti se mogu podijeliti u dva tabora – tvrdokorni i meki. Jedna od glavnih razlika između ove dvije grupe je njihov filozofski pogled i razumijevanje stvarnosti; drugim riječima, njihov pogled na svijet. Meko jezgro ekologa su, uglavnom, hrišćani koji prihvataju teistički (usredsređen na Boga) svjetonazor. S druge strane, tvrdokorni ekolozi zastupali su nebiblijske svjetonazore kao što su panteizam, animizam, monizam, deizam, naturalizam ili pravce koji sadrže elemente dva ili više svjetonazora.

POGLED NA SVJETONAZORE

Do nedavno, većina nas se nije bavila pogledima na svijet. To je bilo nešto što smo uzimali zdravo za gotovo. Ljudi koji su bili suočeni s različitim svjetonazorima uglavnom su bili misionari koji su pokušavali donijeti jevanđelje narodima u nehrišćanskim zemljama. Međutim, zbog hiljada azijskih imigranata koji su došli u Ameriku u posljednje dvije decenije i sve većeg broja New Agera koji prihvataju drugačiji pogled na svijet, mnogi Amerikanci dolaze u kontakt s ljudima koji imaju drugačiju filozofiju o tome kako oni gledaju i razumiju stvarnost.

Iako se nekima možda čini da nije važno, filozofija kako razumijemo i gledamo na svijet u kojem živimo je od najveće važnosti, jer određuje kako gledamo i odnosimo se na svoj svijet, Boga i druge ljude. Na primjer, neki hindusi vjeruju da imaju milione života da prožive, pa šta je jedan život? Oni takođe vjeruju da je njihova sudbina u ovom životu direktan rezultat karme (zbir svih njihovih djela učinjenih u prethodnom životu). Prema tome, prema siromašnom, osakaćenom prosjaku postoji vrlo malo sažaljenja ili simpatije jer, prema ovom stavu, on plaća samo za svoja prošla loša djela (karmu). A ako se nešto učini da se olakša njegova situacija, to će samo poremetiti neophodan proces. Drugi primjer je da neki New Ageri vjeruju da su bogovi i stoga nastoje razviti boga ili boginju u sebi. Pošto su bogovi, ne mogu da pogriješe. Stoga im ne treba Spasitelj. A pošto su bogovi, oni su besmrtni i zapravo ne umiru. Nakon smrti, oni samo ulaze u drugi životni ciklus (reinkarnaciju).

Teizam je vjerovanje u jednog svemoćnog, sveprisutnog i sveznajućeg Boga, ličnog, živog Boga koji je stvorio zemlju i vrhovni je vladar i održava univerzum. Ovaj biblijski pogled na svijet, koji se ponekad naziva i hrišćanski svjetonazor, takođe uključuje vjerovanje u Boga Oca, Isusa Hrista, Sina Božjeg, i postojanje Božjeg Duha svetog. Teizam je temelj hrišćanskih doktrina. Stoga je za hrišćanina teistički svjetonazor osnovna doktrina koja služi kao temelj za sve ostalo. To nas dijeli miljama, koliko je istok daleko od zapada, od preovlađujućih nebiblijskih paganskih pogleda na svijet.

Panteizam je, s druge strane, vjerovanje da je Bog u svakom elementu svemira, da je Božja suština ili univerzalna energija ili sila prožela sve uključujući i planetu Zemlju. Panteizam igra istaknutu ulogu u hinduističkom svjetonazoru.

Animizam je vjerovanje da svi predmeti, živi ili neživi, uključujući životinje, biljke, stijene i druge prirodne elemente, imaju

dušu i duh. Djelove ova dva svjetonazora, panteizma i animizma, dijele Hindusi, budisti i američki Indijanci.

Monizam je pogled na svijet koji uči da postoji samo jedan princip bića ili krajnje supstance, bilo da je to um ili materija. Teorija je da je stvarnost jedinstvena cjelina. Budisti ponekad upoređuju cijeli svijet i sve u njemu, uključujući ljude, sa ogromnim orkestrom, gdje svi igraju svoju ulogu u stvaranju harmonične muzike. Najčešća fraza koja izražava monizam je „jedno je sve i sve je jedno“. New Ageri koji prihvataju ovu filozofiju teže mističnom jedinstvu sa univerzumom.

Deizam je vjerovanje u Boga Stvoritelja koji je pokrenuo svemir, a zatim ga ostavio na miru da nastavi dalje. U ovom svjetonazoru, Bog nije uključen u naše svakodnevne brige, probleme ili događaje, već samo „gleda sa distance“.

Naturalizam je teorija da su sve pojave izvedene iz prirodnih uzroka i da se mogu objasniti logikom ili naučnim zakonima bez pozivanja na plan ili svrhu. Ovo je evolucijska teorija koju drže mnogi naučnici i sekularni humanisti. Prirodnjaci proučavaju samo prirodu, a pošto su ljudi dio prirode, grana naturalizma je sekularni humanizam. Sekularni humanisti, zauzvrat, nastoje razviti ljudski potencijal u sebi. Ovaj pogled na svijet navodno oslobađa osobu od bilo kakvih zahtjeva koje Bog ima prema ljudskoj rasi.

Postoje i druge teorije svjetonazora, ali one ovdje neće biti spomenute, uglavnom zato što se preklapaju ili su slične gore navedenim. Sada sa ovom kratkom pozadinom, vratimo se na temu.

BRAK IZ KORISTI

U New Age panteističkom svjetonazoru sve je povezano i dio univerzalne cjeline „Majke prirode“, gdje ista „životna sila“ ili duh sve povezuje – biljke, životinje, ljude... Sve je jedno i nanošenje štete prirodi nanosi štetu jednom duhu čiji su svi dio. Tvrdi

ekolozi vjeruju da Zemlja ne samo da ima život na njoj, već je i sama živi organizam, ili živo biće, sa duhom zvanim Majka Zemlja ili boginja Gea koju treba poštovati i obožavati.¹⁴⁵ Ovaj panteistički/animistički pogled na svijet poriče postojanje Boga kao ličnog, živog Kreatora i Održavatelja naše planete.

Svaka šteta nanесена prirodi smatra se poremećajem cjelokupne fizičke i metafizičke stvarnosti. Ako siječete drvo, siječete sve nas. Zaštita okoline ide dalje od očuvanja prirodnog staništa i postaje sve o spašavanju nas samih, budući da smo međusobno povezani dio prirode. Budućnost svih stvari, prema ovom svjetonazoru, je konačno spajanje svega života u jednu dušu, pa oni koji štete ovom stvorenom poretku stoje na putu ovoj viziji.

To, zauzvrat, rasplamsava strast za borbom protiv bilo kakvog nanošenja štete životinjskom svijetu (tako se veganstvo ne praktikuje samo iz zdravstvenih razloga, već radi vraćanja harmonije u životni red). Globalno zagrijavanje se vidi kao rezultat toga što neprosvijetljene duše nanose štetu svojoj Majci. Ljudima koji imaju vlastitu božansku iskru treba dozvoliti da izraze ko su zaista iznutra. Stoga privlačnost prema istom polu ne samo da treba prihvatiti, a ne osuđivati, već je čak treba smatrati lijepom. Takođe, ako muškarac misli da je žena zarobljena u muškom tijelu, ko smo mi da odbacimo njegovu unutrašnju istinu?

Tvrdokorne feministkinje, koje su prvobitno radile na „potpunom uključivanju žena u politička prava i ekonomski pristup zapošljavanju“, otišle su daleko dalje od tog cilja. Budući da vjeruju da su muškarci opustošili zemlju, zlostavljali i dominirali ženama, postale su antagonisti prema cijelom patrijarhalnom sistemu u našem društvu. One odbacuju sve što miriše na biblijski, patrijarhalni sistem (u kojem dominiraju muškarci). Eko-feminizam se može

¹⁴⁵ Elisabeth Sahtouris, PhD., Gaia, The Human Journey From Chaos to Cosmos, (New York: Pocket books, 1989), 21-23.

definisati kao unija radikalnog ekološkog pokreta, ili onoga što se naziva ‘duboka ekologija’ i feminizam.“¹⁴⁶ Krajem osamdesetih ova dva uzroka, ekologija i feminizam, ujedinila su se u redove i nazvali svoju uniju eko-feminizam.

TVRDI EKOLOŠKI POKRET

Sjećate li se kada su svi pili vodu sa česme? Danas to nije norma. Flaširana „čista“ voda za piće je višemilionski posao jer je veliki dio pitke vode iz slavine ili zagađen ili sadrži opasne količine minerala.

Sve toksičnija odlagališta hemijskog otpada, uništavanje kišnih šuma i besmisleno ubijanje morskih pliskavica i tuljana briga su nacionalnih i međunarodnih razmjera. Gradovi širom svijeta pokušavaju zaustaviti ekološku eroziju programima kao što su recikliranje, očuvanje, stroži zakoni protiv zagađenja i edukacija ljudi o njihovoj ekološkoj odgovornosti. Ali iako se poduzimaju ove hvale vrijedne mjere, evidentno je, kada vidite sve smeće na našim plažama, unutrašnjim lukama, autoputevima i gradskim ulicama, da je pred nama još dug put u čišćenju naše planete. Previše ljudi jednostavno nije briga.

Od svih ljudi, mi hrišćani bi trebali biti veoma zabrinuti za ekologiju, uglavnom zbog naše filozofije pogleda na svijet ili načina na koji gledamo i razumijemo stvarnost. Drugim riječima, filozofija pogleda na svijet je ono što daje smisao onome što vidimo i doživljavamo u našem svijetu. Kao što je već spomenuto, to je toliko važno jer čini osnovu za naša filozofska, duhovna i futuristička uvjerenja. Ona zauzvrat određuju naše postupke i stil života.

Hrišćanski pogled na svijet je kreacionističko gledište koje prepoznaje Boga kao Stvoritelja i Održavatelja Zemlje. Unutar

¹⁴⁶ Carol J. Adams, *Ecofeminism and the Sacred* (New York: Continuum Publishing Company, 1993), 13.

ovog pogleda na svijet ili filozofije razumijemo da su muškarci i žene stvoreni drugačije od ostatka kreacije – da su ljudi stvoreni na sliku Božju, te da su stoga superiorni u odnosu na ostatak tvorevine. Postali smo čuvari i upravitelji Božje tvorevine. Stoga bismo trebali biti „zeleni“, hrišćani koji se brinu o tvorevini. Ova strašna odgovornost poziva svakog od nas da se kultiviše, unapređuje, da zaštitimo i sačuvamo našu okolinu koliko god je to moguće. Nalog „potčiniti“ zemlju i „imati vlast“ (Post. 1:28) nikada nije bila zamišljena kao dozvola ljudima da eksploatišu, pljačkaju, zagađuju ili uništavaju planetu i njene stanovnike.

Umjesto toga, trebali bismo biti zaštitnici prirode, sudjelovati u programima recikliranja naših zajednica i održavati naše automobile usklađenim kako bismo pomogli u smanjenju zagađenja zraka. Brige o životnoj sredini i učešće ove vrste bi spadali u opštu kategoriju kreacionističkih ekologa „mekog jezgra“.

BIOCENTRIČNA JEDNAKOST

Tvrde ekolozi idu korak ili dva dalje od kreacionističkog pogleda. Oni vjeruju u koncept koji se zove „biocentrična jednakost“. To znači da ako biste uzeli parcelu, recimo dvije hiljade jutara, sve bi na tom komadu zemlje imalo jednak status – borovi, biljke, potok, pjegava sova, jeleni, vukovi, rakuni, svici, pa čak i rančer i njegova porodica. Svi bi imali jednaku vrijednost. Ako jedno ugrožava postojanje drugog, moralo bi se eliminisati kako bi se zaštitila ili održala ekološka ravnoteža. Ovo vjerovanje, dovedeno do svog logičnog zaključka, moglo bi omogućiti eliminaciju takozvanih „podljudskih“ grupa ljudi u ime održavanja ekološke ravnoteže.

Biocentrična jednakost je prihvaćena jer su mnogi tvrdokorni ekolozi usvojili panteistički/animistički pogled na svijet. Za njih sve što je na zemlji – biljke, životinje i ljudi – ima jednaku

vrijednost jer svi imaju istu univerzalnu energiju, životvornu snagu, duh ili samoodrživu esenciju božje kvalitete u njima. Tako svi imaju duhove koji se mogu povezati jedni s drugima.

Poput hinduista i budista, tvrdokorni panteistički/animistički ekolozi vjeruju da su sva živa bića sveta jer je ista božanstvena suština ili univerzalna energija („prana“ ili „či“) koja je u ljudima takođe u cijelom ostatku stvaranja. Iz tog razloga mnogi su postali vegetarijanci. Neće jesti ništa što ima lice sa očima.

U Indiji, na primjer, nećete vidjeti Hinduse kako zabijaju eksere u drveće jer vjeruju u transmigraciju života (reinkarnaciju iz jednog vrste u drugu) i drvo može sadržavati duh voljene osobe. Iz istog razloga, mnogi Hindusi su vegetarijanci ili vegani.

Neke eko-feministkinje žele da vjerujemo da je „pneuma“, Božji dah ili duh, takođe Božja duša koja prožima čak i sam vazduh koji udišemo; a pošto sva tvorevina dijeli Božji dah, sva kreacija dijeli samu Božju dušu. Ovo je samo još jedan način da se opiše panteizam.

Ne stoji sva tvorevina s jednakom vrijednošću pred Stvoriteljem. Sa izuzetkom Adama i Eve, kada je Bog stvorio zemlju i sve na njoj, On ih je samo govorio dovodeći ih u postojanje. On je naredio i elementi su poslušali Njegov glas. „Riječju Gospodnjom nebesa su stvorena, i duhom usta njegovih sva vojska njihova.“ (Psalam 33:6). „Jer on reče, i postade; on uredi, i pokaza se.“ (Psalam 33:9).

Ali kada je u pitanju stvaranje čovjeka, Bog je učinio nešto posebno. Sišao je do korita rijeke, kleknuo, skupio malo gline i pažljivo formirao visokog, savršeno simetričnog čovjeka. To je bio Adam, savršeni primjerak čovjeka u svakom pogledu. Nedostajala je samo jedna stvar – bio je beživotan i neživ. Tako mu se Bog, izvor života, približio i dunuo mu u nozdrve dah života; i čovjek je postao živo biće (Postanje 2:7). Odmah su svi Adamovi vitalni organi počeli da funkcionišu. Njegovo srce je počelo pumpati krv

u sve ekstremitete tijela. Pluća su se napunila svježim zrakom i prvi put naduvala. Bilo je dobro. Tada je Adam otvorio oči i prvi put pogledao u sveto lice svog božanskog Stvoritelja.

Tada je Bog načinio Evu od jednog od Adamovih rebara. Nije nam rečeno kako je to tačno urađeno, osim da je Adam uspavan zbog operacije. Ipak, stvorena je i Eva, savršena, lijepa prijateljica za Adama. „I Bog je stvorio čovjeka po svom obličju, po obličju Božjem stvorio ga je – muškarca i ženu stvorio ih je.“ (Postanje 1:27). Ništa drugo nije stvoreno na Božju sliku osim ljudske vrste. Ništa drugo nije stvoreno ličnom pažnjom i detaljnom brigom koja je posvećena stvaranju muškarca i žene. Nakon što je stvaranje završeno, Bog je našim praroditeljima dao vlast nad svojom tvorevinom da se brinu o njoj (Post. 1:28).

Više od četiri hiljade godina kasnije, kada je Isus došao da živi među grešnom ljudskom rasom i potom umro na golgotском krsu, On nije umro da bi iskupio grijehe i spasao plavu smreku, pjegave sove, jelena, rakuna, potoke ili svice. Umro je za tebe i mene. Stvoreni smo na sliku Božju, a to nas postavlja na potpuno drugačiji nivo od onoga što je bilo ostatak tvorevine. Stoga kao hrišćani ne možemo prihvatiti tvrdokornu filozofiju „biocentrične jednakosti“. To je panteistički, animistički i dijametralno suprotan pogled biblijskim učenjima.

OZNAČAVANJE EKOLOŠKOG POKRETA

Mnogi tvrdokorni ekolozi prihvatili su nebiblijske poglede na svijet i privlače u svoje redove New Agere koji dijele ta uvjerenja. Važno je znati koje svjetonazore podržava ekološki pokret kako bi se razumjelo kuda su krenuli, kao i kako bi se izbjeglo duhovno zavođenje.

Toni Kampolo, hrišćanski pisac i govornik, podigao je sledeću crvenu zastavu o popularnim ekološkim pokretima današnjice.

„Ako ozbiljno želimo da vodimo naše društvo u posvećenosti očuvanju životne sredine, moraćemo da radimo sa ljudima van crkve, a to znači da ćemo neizbježno završiti u dijalogu sa New Agerima. Oni su svuda. Gotovo je nemoguće ovih dana otići na konferenciju koja se bavi ekološkim pitanjima, a da ih ne upoznate. Napisali su mnoge knjige o životnoj sredini. A ono što govore i kako govore često je dovoljno privlačno da zavede nespremne na način razmišljanja otuđen od biblijskog hrišćanstva. Ovo se dešavalo iznova i iznova. Neki od većine istaknuti mislioci u pokretu New Age počeli su kao prilično tradicionalni hrišćani, tražeći načine razmišljanja o prirodi koji bi mogli podići svijest crkve o ekološkim pitanjima i brigama.

Sve veći afinitet koji New Age pokret ima sa pokretom za životnu sredinu učinio je mnoge evanđeoske vođe sumnjičavim prema svima koji su uključeni u brigu o stvaranju. Vidjeli su previše slučajeva u kojima je uključenost u ekološka pitanja bila prvi korak u čudan, kultni svijet New Age razmišljanja. Oni su svjesni da su, u nekim ekstremnim slučajevima, brige za okolinu dovele članove crkve u okultizam, pa čak i u satanizam.“¹⁴⁷

Oprez koji je ovdje dat je vrijedan pažnje. Ako se mi hrišćani ujedinimo s njima ili ih na bilo koji način podržavamo, to bi se moglo smatrati odobravanjem njihovih nebiblijskih pogleda na svijet, uglavnom panteizma. Ali još gora je duhovna opasnost koja može doći od previše bliskog rada s onima čiji pogled na svijet ne uzima u obzir božanskog Stvoritelja.

UGNJETAVANJE ŽENA ŠIROM SVIJETA

Ako pogledate ovaj naš stari svijet, otkrićete da nema previše mjesta koja su prijateljski raspoložena prema ženama. U nekim

¹⁴⁷ Tony Campolo, *How to Rescue the Earth Without Worshiping Nature* (Nashville, Tenn.: Thomas Nelson, Publishers, 1992), 173-174.

šerijatskim zemljama, ženama nije dozvoljeno čak ni da voze. Žene mogu biti ubijene samo ako bi pokazale svoja otkrivena lica. Mobing žena na poslu je česta pojava. Neke žene, žrtve silovanja, u svojoj zemlji su osuđene na zatvorske kazne zbog „preljube“.

Ako bismo uporedili Ameriku sa mnogim drugim zemljama, činilo bi se da je Amerika milijama ispred u pogledu ženskih prava. U nekim aspektima jeste. Prije osamdeset godina žene nisu mogle glasati. Danas predstavljaju najveći pojedinačni segment glasačke snage u SAD. Prije četrdeset godina, američke žene nisu mogle tražiti jednaka prava na zapošljavanje, stanovanje, obrazovanje ili kredit. Danas su njihova prava na ove i druge stvari zapisana u pravnim knjigama zemlje. Nema sumnje da je u Americi napravljen veliki napredak ka punom i jednakom državljanstvu za žene.

FEMINISTKINJE I BOG OTAC

Tvrdokorne feministkinje, međutim, vide patrijarhalni sistem kao seksistički i u pokušaju da steknu ravnopravnost čine sve što mogu da promijene naše patrijarhalno društvo. Biblija je čak označena kao „seksistička“. Patriša Aberdin, supruga Džona Nejzbita i koautorka knjiga „Ponovno izumljivanje korporacije“ i „Megatrendovi 2000“, u svojoj knjizi „Megatrenovi za žene“ kaže da je „centralno za žensku duhovnu potragu potpuno odbacivanje i-deje da je Bog na neki način muškarac.“¹⁴⁸ I da bi dokazala svoju tvrdnju ona citira nekoliko žena u službi. Jedna je sestra Meri Dali, vanredna profesorica teologije na Bostonskom koledžu, koja kaže: „Sve dok je Bog muškarac, muško je bog“. Druga je dr Barbara Tiring, teolog na Univerzitetu u Sidneju. Ona kaže da je „Bog kao muškarac, kao otac, samo metafora, ali... crkva je to shvatila doslovno.“

¹⁴⁸ Patricia Aberdeen, *Megatrends for Women* (New York: Villard Books, 1992), 108, 109.

Međutim, ostaje činjenica da je Isus bio jedini koji je ikada vidio Boga i lično ga poznavao, te je Svemogućeg nazivao „Oče moj“ i „Oče naš“. Mnogi hrišćani obožavaju Boga u obliku Trojstva: Oca, Sina i Duha. Sestra Sandra Snajders, još jedna tvrdokorna feministkinja, piše: „ali u mašti mnogih ljudi... ovo se svodi na starca, mladića i pticu. Prvo, Bog nisu tri osobe, a još manje tri muškarca.“ Ona tvrdi da se Bog bolje opisuje kao „božanski komunikator, božanska komunikacija i otkupitelj... božanska energija, pokretač, moć transformacije.“¹⁴⁹ Ovo zvuči kao panteizam.

Patriša Aberdin dalje navodi da: „Bilo da žena zastupa tradicionalnu religiju, duhovnost New Agea ili ateizam, njen osjećaj lične moći je pojačan mitologijom Boginje, koja budi samopouzdanje, pripadnost i samopoštovanje.“¹⁵⁰

Kada je Sibil Šepard, u januaru 1996. u Holivudu primila nagradu Zlatni globus, učinila je to uz ove riječi zahvalnosti: „Želim da se zahvalim velikoj boginji u svim njenim različitim oblicima...“ Ovo je bio način da se poistovjeti sa popularnim radikalnim feminističkim pokretom današnjice.

Usput, ako niste pogodili, i Džon i Patriša Nejzbit su posvećeni New Ageri. Kada je časopis *Newsweek* objavio životnu priču o ovom paru, naveo je da u „pohvalnom New Age stilu zajedno meditiraju 20 minuta svaki dan“. Takođe „oboje vjeruju u reinkarnaciju i misle da je razlog zašto se tako dobro slažu to što su se poznavali u prethodnom životu.“¹⁵¹

PROFIL FEMINISTKINJE

Možda se pitate ko uopšte vjeruje u ove stvari? Ne poznajete

¹⁴⁹ Ibid., 112, 113.

¹⁵⁰ Ibid., 244.

¹⁵¹ Widgelman with Nikkifinke Greenberg, “The Megatrends Man,” *Newsweek*, September 23, 1985, 61.

nikoga ko vjeruje. Pa oni su tamo, vjerujte. Hiljade njih, možda milioni. Sociološki profil tvrdokorne feministkinje je: „Bjelkinja, porijeklom iz srednje klase, prilično dobro obrazovana (iznad srednje škole), jevrejskog ili hrišćanskog porijekla (obično, iako nije uvijek imala značajnu količinu vjerskog obrazovanja), u svojim tridesetim ili četrdesetim, i nesrazmjerno lezbejka. Postoje mnoge žene koje su izuzeci od jednog ili više (ili svih) ovih pravila, ali većina se približava ovom profilu.“¹⁵²

DIZNI SE UKLJUČUJE

Poznato je da filmska industrija promoviše mnoge popularne ciljeve i ovaj nije izuzetak. Volt Dizni studiji su to učinili s Pokahontas, cjelovečernjim animiranim filmom, baziranim na stvarnoj istorijskoj, indijanskoj heroini.

Ako niste primijetili, Dizni, zaštitni znak „zdrave“ porodične zabave pedesetih, promijenio je boje. Malo ljudi shvata da su Diznijeve filijale poput *Miramaxa* distribuirale filmove kao što su *Kids* – „sirov prikaz opsjednutog seksom, mučnog dana u životu nekih tinejdžera iz Njujorka“, i „Sveštenik“, kontroverzni film o homoseksualcu i seksualno aktivnom strejt svešteniku, koji je došao na razmatranje nakon napada bivšeg senatora Boba Dola na Holivud zbog doprinosa padu morala nacije. U znak protesta, Dola supruge, Libi, brzo je objavila da prodaje svoje dionice u vrijednosti više od 15.000 dolara u Volt Dizni, Inc.

DJEČJI FILMOVI SA TEMAMA ZA ODRASLE

Dugometražni animirani filmovi koje je producirao Dizni, kao što su Aladin, Ljepotica i zvijer, Male sirene i Kralj lavova

¹⁵² Cynthia Eller, *Living in the Lap of the Goddess* (New York: Crossroad Publishing Company, 1993), 18.

imaju svi uvedena New Age vjerovanja i filozofije. Iako se Pokahontas plasirao kao film za djecu, nosi neke teške probleme za odrasle. Magazin *Premiere* je istakao da Pokahontas ulazi u neke tvrde teme – sukob kultura, predrasude, feminizam, ekologija, čak i kolonijalizam.

„To je definitivno više film za odrasle nego njegovi prethodnici.“¹⁵³ Časopis *Time* nazvao je ovu hrabru i samoodlučnu Pokahontas prvom „eko-feministkinjom“, „portretom princeze duha“.¹⁵⁴

Dok se gledaoci zabavljaju ovim epom avanture i romantike, film ih, kroz Pokahontas, genijalno suočava sa osnovnim planom sukobljenih pitanja kao što su kultura, ekologija, pogledi na svijet i feminizam. „Čiji su svjetonazori i feminističke uloge superior-niji?“ važno je pitanje sa kojim se gledaoci nježno suočavaju.

POKAHONTAS I ANIMISTIČKI/PANTEISTIČKI POGLED NA SVIJET

U filmu, Pokahontas je prikazana kao prekrasna, hrabra 20-godišnja kćer poglavice Povhatana koja pokazuje panteistička uvjerenja Indijanaca i feminističke poglede 90-ih. Ona je imala san u kojem se strijela vrti ispred nje. Iako ne zna značenje sna, ona zna nekoga ko zna – baku Vrbu.

Baka Vrba je duh 400 godina stare vrbe duboko u šumi. Baka Vrba je Pokahontasin pouzdani duhovni vodič kojeg često posjećuje radi savjeta. Jednog dana zastaje da vidi baku Vrbu, u pratnji rakuna Miko, njenog stalnog pratioca. Kada pita baku Vrbu šta znači njen san, rečeno joj je da se činilo da je ova strijela pokazivala Pokahontas niz njen put ili sudbinu. „Ali koji je moj put?“ pita Pokahontas. Baka Vrba odgovara tako što joj kaže: „Slušaj. Svuda oko vas su duhovi. Žive u zemlji, vodi, nebu. Ako slušate, oni će vas voditi.“

¹⁵³ Premier Magazine, July, 1995, 82.

¹⁵⁴ Time, July 19, 1995.

Ovaj spiritualistički koncept seže do najranijih oblika ne-biblijskih pogleda na svijet animizma pomiješanih s panteizmom – svjetonazorom koji uči da sva priroda, drveće, ptice, životinje i svi elementi poput kiše i vjetra, kao i ljudi, imaju srodnu dušu. On uči da natprirodna univerzalna energija ili duh prožima sve što vidimo i osjetimo. Podučava način razumijevanja stvarnosti svijeta potpuno suprotan biblijskom svjetonazoru kreacionizma.

Indijanci tradicionalno posmatraju prirodu u različitim oblicima animizma i panteizma. Animisti vjeruju da svi elementi tvorvine i svi biljni životi imaju duhove koji mogu komunicirati s ljudima, pa čak i usmjeravati njihovu sudbinu ako „slušaju“, kako je to rekla baka Vrba, svojim „srcem“ – svojom intuitivnom, perceptivnom, spiritualističkom psihom. Animizam uči da smo dio ovog mističnog svijeta ispunjenog duhovima – dobrim i zlim.

U filmu Pokahontas predstavlja (1) animistički/panteistički pogled na svijet u kojem natprirodna suština prožima svu prirodu i ljude; (2) „primitivni, paganski, nekulturni, neobrazovani, urođenički narod“; (3) ekološke probleme ekoloških pokreta naših dana; i (4) feministički krstaški rat ‘90-ih.

OBRAĆENJE KAPETANA DŽONA SMITA

Kapetan Džon Smit, s druge strane, predstavlja (1) kreacionistički, biblijski pogled na svijet; (2) „kulturne, obrazovane, civilizovane“ ljude; (3) eksploatatore zemlje i oportuniste koji imaju malo ili nimalo obzira za ekologiju zemlje ili njene stanovnike, (4) tradicionalnu, patrijarhalnu, dominantnu ulogu muškaraca u društvu, koju, inače, dijeli i Pokahontasin otac.

Jednog dana, kako ide filmska priča, Pokahontas i Smit se susreću. Nakon upoznavanja i igre skrivača, počinju raspravljati o svojim razlikama. Jednom je Smit o njenom narodu govorio kao o „divljacima“, na šta je ona odgovorila: „Zašto, jer mi nismo kao

ti?“ I prije nego što on to shvati, ona ga uhvati za ruku i trči s njim kroz šumu dok ga uči kako su sva priroda – životinje, biljke, vjetar, oblaci, čak i ljudi živi i oživljeni duhovima koji se mogu međusobno povezati. Ona je toliko uvjerljiva i agresivna da je Smit uvjeren i prije nego što se dan završi, on je promijenjen čovjek. On doživljava promjenu paradigme, novi način gledanja i razumijevanja stvarnosti svog svijeta. On ne samo da zamjenjuje svoj biblijski kreacionistički pogled na svijet njenim animističkim/panteističkim svjetonazorom, već doživljava i spiritualistički susret (seansu) kada razgovara s duhom 400-godišnjeg drveta u šumi.

Smit je preobraćen, tačnije, „prosvećen“ i vidi svoj narod kao eksploatore zemlje, koji traže zlato i bogatstvo dok za sobom uništavaju životnu sredinu. Pokahontasini načini koegzistiranja i komunikacije s prirodom izgledaju superiorni. Bez sumnje se pitao: „Ko ima pravo? Mi ili oni? Ko su pravi divljaci?“ Jedno je sigurno, ljubavna buba ih je oboje ugrizla i nastala je nježna, ali zabranjena romansa, što doprinosi već rastućim tenzijama između domorodaca i engleskih izaslanika.

Kulturni sukob ubrzo rezultira objavom rata. Indijanci su odlučili da zbrišu pridošlice dok Džon Retklif, vođa ekspedicije u Džejmstaunu, planira isto. Pošto Englezi imaju superiornu „vatrenu moć“ odlučuju da postanu agresori.

Poglavica Povhatan zabranjuje bilo kome iz njegovog plemena da se druži s „bijelim naseljenicima“. Ali Pokahontas, prikazujući netradicionalnu, feminističku ulogu, ignoriše očevu zapovijest, iako je on vrhovni patrijarh, zakonodavac i izvršilac zakona, koga svi „moraju da slušaju, ne samo kao kralja, već i kao boga“¹⁵⁵ njenog naroda. Pokazalo se da je hrabrija i odvažnija od očevih ratnika.

Kada Indijanci zarobe kapetana Smita, a poglavica Povhatan se sprema da ga ubije tomahavkom s kamenom glavom, Pokahontas

¹⁵⁵ Frances Mossiker, Pocahontas, The Life and Legend (New York: Alfred A. Knopf, 1976), 38.

se otrgne od gomile koja je posmatrala i otrči do mjesta gdje će Smit biti pogubljen i stavi svoju glavu na njegovu glavu da mu spasi život. Njen otac je zadivljen njenom hrabrošću i poštedi Smitov život. Pokahontas tada uvjerava svog oca da živi zajedno s engleskim naseljenicima umjesto da se bori protiv njih. Ukratko, ovo donosi mir i harmoniju između Povhatana i doseljenika. Čuvene riječi njenog oca tog dana bile su: „Moja ćerka govori mudrost iznad svojih godina.“

OSTATAK PRIČE

Šta nije u redu sa svim ovim? Nisu li engleski doseljenici loši momci? Očigledno. Ali, kako bi Pol Harvi rekao: „Dozvolite mi da vam ispričam ostatak priče.“ Autori priče i scenarija, Tom Sito, Karl Bajnder, Suzana Grant i Filip LaZebnik, prepisali su nam istoriju, što je uobičajeno ovih dana u Holivudu. Iako je film Pokahontas zasnovan na stvarnoj priči, ovoga puta imena, mjesta i zapleti nisu promijenjeni da bi se zaštitili nevini, već da bi se uveliko pojačala, preuveličala i prikazala „ekofeministička“ agenda.

U najboljem istorijskom izvještaju koji imamo o princezi Pokahontas, nalazimo da je ona bila jedno od dvadeset sedmoro djece koju je poglavica Povhatan imao sa svojim brojnim ženama, pri čemu je bila njegova miljenica. Imala je samo 12 ili 13 godina kada je navodno spasila život kapetana Džona Smita. Prema knjizi Vilijama Strečija „Istorija putovanja u Virdžiniju Britaniju“, Pokahontas se udala za poglavicu Indijanaca iz svog plemena kada je imala 14 godina.

Sledeće godine namamljena je na engleski brod i prisiljena da živi kao bjelkinja. Tamo je upoznala Džona Rolfa i udala se za njega. Brzo je naučila da govori engleski i pohađala biblijske studije. Kasnije je prešla u hrišćansku vjeru i postala članica Anglikanske crkve. Na krštenju je dobila hrišćansko ime Rebeka. Godine

1616. otplovila je u London, Engleska, sa svojim mužem gdje ju je dobro primila engleska kraljica. Iste godine je svom mužu rodila sina kojeg su nazvali Tomas. Na povratku u Džejmstaun u Virdžiniji, sledeće godine, umrla je od, kako neki kažu, malih boginja. Drugi misle da je tuberkuloza. Njen sin, Tomas Rolf, postao je istaknuta ličnost u razvoju Džejmstauna.¹⁵⁶

U filmu, *Pokahontas* je ta koja uzima Smita pod svoje okrilje i uči ga putevima animizma/panteizma. Ali u epizodi iz stvarnog života, *Pokahontas* je bila ta koja se preobrati iz paganstva u hrišćanstvo, sa svog animističkog/panteističkog pogleda na svijet u biblijski teistički/kreacionistički pogled na svijet. Takođe je neizvjesno da li se priča o spašavanju života kapetana Smita zaista dogodila. Prve bilješke kapetana Smita o njegovim iskustvima nikada nisu pominjale ovaj herojski događaj. Takođe je teško povjerovati da je dvanaestogodišnjakinja mogla zaustaviti pogubljenje ove prirode, a zatim razumno razgovarati sa svojim ocem uvjeravajući ga da se ne bori protiv naseljenika. Možete reći: „Koga briga ako nisu dobro prenijeli priču?“ Odgovor je, trebalo bi, jer treba znati šta eko-feministkinje smjeraju.

Još jedan mega popularan film, pod nazivom *Avatar*, služi kao spektakularna platforma za popularizovanje eko agende, šamanizma, animizma i New Age panteizma.

PRVA ANĐEOSKA PORUKA IZ OTKRIVENJA 14:6-7

Poruke tri anđela iz Otkrivenja 14. predstavljaju poslednje poruke upozorenja ljudima svijeta prije drugog Isusovog dolaska.

Prva anđeoska poruka (Otkrivenje 14:6-7) ne govori samo o svetkovanju sedmog dana subote, već i o pravim pogledima na svijet. „I vidio sam jednog drugog anđela kako leti posred neba noseći

¹⁵⁶ E. Adamson Hoebel, „Pocahontas.” *The World Book Encyclopedia* (Chicago: Field Enterprises Educational Corporation, 1973), 525.

vječnu dobru vijest da je objavi onima koji žive na zemlji – svim narodima i plemenima i jezicima i ljudima. On je govorio jakim glasom: ‘Bojte se Boga i dajte mu slavu, jer je došao čas njegovog suda! Poklonite se Onome koji je stvorio nebo i zemlju i more i izvore voda!’“

Stih 6. daje obim poruke. Ova poruka ide cijelom svijetu, svim stanovnicima planete Zemlje. Nijedna grupa ljudi ne smije biti izostavljena. Isus se na to osvrnuo kada je rekao: „Imam i druge ovce koje nisu iz ovog stada; i njih moram dovesti.“ (Jovan 10:16).

Stih 7. iz Otkrivenja 14. je sažeta izjava Božje poruke za Njegov svijet kojem je potrebno spasenje. To je poziv na buđenje stanovnicima svijeta da živimo u vrijeme Božjeg suda onima koji tvrde da su prihvatili Isusa Hrista kao svog Spasitelja. Skreće pažnju na subotu, pravi dan obožavanja koji ukazuje ne samo na sedmicu stvaranja, već i na Stvoritelja. „U početku stvori Bog nebesa i zemlju.“ (Post. 1:1). Ali radi više od toga. Takođe se poziva na teizam, jedini pravi pogled na svijet. Ne postoji panteizam, animizam, deizam, monizam ili naturalizam. Sve su to krivotvorine, izumi paganskih naroda nadahnutih neprijateljem naših duša.

Kako se budemo približavali drugom Hristovom dolasku, pogledi na svijet će igrati značajniju ulogu u raspravi o suboti i razlozima za njeno svetkovanje. Ekološka i feministička pitanja današnjice su važna, ali budimo oprezni da podržavajući ih ne postanemo „drugari u krevetu“ sa ekolozima i feministkinjama koje promovišu panteistički i animistički duh Majke Zemlje (Gaje) i boginje pokreta New Age.

Poglavlje 11.

Anđeli – prijatelji ili neprijatelji?

OPSESIJA ANĐELIMA

Odjednom se čini da je došlo do nebeske invazije anđela. Misli se na sve vrste anđela – nevidljive i vidljive, arhanđele, anđele čuvare, anđele iscjelitelje, ženske anđele, male gole, bucmaste bebe anđele, pa čak i anđele smrti. Istina je da zaista postoje nebeska bića koja mi nazivamo „anđelima“, a Biblija je prva koja to potvrđuje. Ali otklanjanje misterije i konfuzije koja okružuje ova bića je teret ovog poglavlja.

U posljednjim decenijama, proliferacija umjetnosti anđela, poezije, knjiga, keramičkih figurica, filmova, TV programa, brodvejskih predstava, butika, biltena i seminara bila je ogromna. Čak i viši centri učenja kao što su Harvardska bogoslovna škola i Boston Koledž nude kurseve o anđelima.

Anđeoski nakit je toliko popularan da čak i Hilari Rodham Clinton nosi par zlatnih anđeoskih krila u danima kada osjeti da joj je potrebna pomoć.¹⁵⁷ Marsia Klark, vodeći tužilac na suđenju za ubistvo O.J. Simpsona, povremeno je nosila anđeosku iglu, na šta se, usput, Džoni Kohran, branilac, požalio sudiji Lansu Itou.

Ankete pokazuju da skoro 70% odraslih Amerikanaca, uključujući generaciju X, vjeruje u anđele,¹⁵⁸ što znači skoro 200 miliona Amerikanaca. Polovina svjetske populacije, ili oko tri milijarde, prihvata postojanje anđela.¹⁵⁹ Časopis *Time* je to prepoznao u svom izdanju o anđelima iz 1993. i naveo: „Ako postoji nešto

¹⁵⁷ Nancy Gibbs, “Angels Among Us.” *Time*, December 27, 1993, 56.

¹⁵⁸ Ibid.

¹⁵⁹ Ankerberg and Weldon, *Encyclopedia of New Age Belief*, 28.

kao što je univerzalna ideja, zajednička među kulturama i kroz vjekove, vjerovanje u anđele se približava tome.¹⁶⁰

Ovaj fenomen anđela naveo je mnogo ljudi koji postavljaju pitanja o ovim natprirodnim, laganim duhovnim bićima, nevezanim vremenom, prostorom i ljudskom slabošću. Kakva je zapravo njihova priroda? Koja je njihova misija na nebu i ovdje na zemlji? Zašto se nekima pojavljuju, a drugima ne? Šta Biblija uči o anđelima? Da li su i anđeli pomiješani sa New Ageom?

ANĐELI I FILMOVI

Nedavna ludnica za anđelima podstaknula je Holivud i TV mreže da produkuju filmove o anđelima kako bi zadovoljili popularnu potražnju. „Supruga propovjednika“, sa Denzelom Vašingtonom i Vitni Hjuston, i „Mihailo“, s Džonom Travoltom u glavnoj ulozi anđela Mihaila, doprinijeli su preovlađujućem New Age konceptu anđela. Čak i klasik iz 1946. „To je divan život“ doprinosi vjeri u nebiblijske ideje o anđelima.

1. To je divan život

U filmu „To je divan život“, Džimi Stjuart, koji se bori da bude dobar u svom malom gradu, osjeća da nije uspio i pokušava sebi oduzeti život. Njegov pokušaj je spriječen kada mu je s neba poslan Klarens, njegov „anđeo čuvar“. U njihovom dijalogu, Džordž Bejli (Džimi Stjuart) u očaju kaže da je poželio da se nikada nije rodio. Klarens sredi da mu ispuni želju, samo da ga nauči lekciju. Zatim mu otkriva kako bi grad izgledao bez njega i na kraju uvjerava Džordža da je njegov život dirnuo i pozitivno uticao na mnoge ljude u njegovom gradu. Bio je to film s dobrim moralom, ali s malo iskrivljenim razumijevanjem uloge i funkcije nebeskih anđela.

¹⁶⁰ Nancy Gibbs, „Angels Among Us,” 58.

Klarens je bio drugorazredni anđeo koji je trebao da zaradi svoja krila, što nije biblijski. Klarens je uspio da pomogne u stvaranju iluzije da Džordž nije postojao, što dobri anđeli ne čine da bi izvršili svoju misiju. Ovo nije bio New Age prikaz aktivnosti anđela na zemlji kao što imamo danas, ali je bio početak podizanja lažne anđelske svijesti i svijesti u društvu.

2. Supruga propovjednika

Denzel Vašington, kao anđeo Dadli u filmu Supruga propovjednika, pada s neba u snijegom prekriveno dvorište sveštenika čija crkva propada i čiji brak vene. Poslan da pomogne svešteniku, Dadli se pri tom zaljubljuje u ženu propovjednika. Film je zabavan, ali prikazuje nebeske anđele kako se miješaju u ljudske poslove do te mjere da imaju ljudska osjećanja, pa čak i podlegnu iskušenju žudnje i romanse sa ženom drugog muškarca. Na kraju, Dadli se vraća na nebo, ostavljajući stvari u redu, ali očigledno ostavljajući publici još jedan iskrivljen pogled na nebeske anđele i njihovu zemaljsku povezanost s ljudima.

3. Mihailo

U filmu Mihailo, Džon Travolta, anđeo koji se pojavljuje u ljudskom obličju, pokazao je neke od najgrubljih i najnemoralnijih ljudskih karakteristika. Mihailo je prikazan kao neumjereni ljigavac koji ždere pivo, ženskaroš. Ove karakteristike, plus njegove odvratne prehrambene navike i neuredan lični izgled naveli su čak i okorjele cinike u filmu da trepću u nevjerici. Međutim, na kraju, kada se nesebično odrekne dijela vlastite božanske životne snage kako bi vratio u život ljubimca jednog prijatelja, simpatije i divljenje njegovih prijatelja su vraćeni, a anđeli su ponovo visoko cijenjeni.

Hrišćanin može biti zbunjen takvim prikazom anđela. Mihailo (što je, inače, ime za Isusa Hrista Arhandela u Bibliji) prikazuje

anđela s moralom i ponašanjem koje je ispod standarda čak i prema ljudskim smjernicama. Pokušaj da se biblijski koncept anđela uskladi s „anđelom“ kakvog je portretisao Travolta može izazvati ili odbojnost (kao što je autor doživio) ili novu paradigmu u pogledu kraljevstva i uloge nebeskih bića, što može biti samo reakcija koju žele producenti.

Travoltin prikaz Mihaila trebao bi biti odvratniji svim hrišćanima ako prestanu razmišljati ko je biblijski Mihailo zapravo i koja je njegova funkcija. Samo njegovo ime na hebrejskom doslovno znači „ko je kao Bog.“ Hrist je Mihailo (Otk. 12:7). Mihailo se spominje pet puta u Bibliji. I svaki put kada se spomene, On brani svece od njihovih neprijatelja ili se bori sa aždajom. Knjiga proroka Danila spominje Mihaila tri puta (Danilo 10:13, Danilo 10:21 i Danilo 12:1) gdje se naziva „velikim knezom“ koji brani narod Izraela. Četvrti put se Mihailo pominje u Judi 1:9, gdje se On pojavljuje kao arhanđeo koji se raspravlja sa đavolom oko Mojsijevog tijela. Poslednji put se spominje u Otkrivenju 12:7 gdje su se Mihailo i njegovi anđeli borili i pobijedili đavola i njegove anđele i zbacili ih s neba na zemlju.

Biblijski Mihailo, vođa je nebeske vojske anđela. Imati lika koji koristi jedno od imena našeg Spasitelja i koji ga u filmovima prikazuje kao neotesanog i nemoralnog trebalo bi biti vrlo uvredljivo za hrišćane. Pitam se šta bi hindusi i budisti uradili kada bi Holivud prikazao Šivu, Hare Krišnu, Budu ili čak Dalaj Lamu o-karakterisane na svetogrđan način kao što su uradili sa anđelom u „Mihailu“? Znači šta bi oni uradili. Protestovali bi, ogorčeno protestovali. Ne bi to prihvatili sjedeći, jedući kokice, kao što smo mi radili.

ANĐELI I TV

Mnogo prije nego što je TV gledaocima dotaknuo „Anđeo“ ili priča o „Obećanoj zemlji“, fenomen pokreta TV anđela popločan

je ulogom Majkla Lendona u „Autoputu do Neba“ (Highway to Heaven). Sva tri programa prikazuju anđele kao željne da čine dobra i divna djela za ljude bez uključivanja Boga, Hrista ili Duha svetog. Kada se spomene ime Boga, to je samo slučajnost. Ono što ovi programi rade je ispunjavanje zahtjeva za anđeoskom sviješću, kontaktom i radom sa iskrivljenom ulogom i funkcijom pravih nebeskih anđela.

1. Autoput do neba

Istina je da su mnoge epizode u ovom programu moralne, „nevine“, uzdižuće i dobronamjerne, ali ono što oni rade je i upoznavanje TV gledalaca sa lažnim biblijskim konceptima intervencije nebeskih anđela za ljude, a da ne spominjemo lažne doktrine su se s vremena na vreme uvlačile. Na primjer, u jednoj od epizoda Autoputa do neba, seoski propovjednik se u nedjelju ujutro obraća svojoj lokalnoj skupštini (u kojoj je prisutan Majkl Lendon) ovim riječima: „Mi nismo ovdje da sudimo, već da služimo. Ne morate vjerovati u Boga da biste otišli u raj. Morate samo činiti ‘dobro’. Bog ne traži priznanje.“ Prva rečenica može biti tačna, ali ostale tri su očigledno lažne i obmanjujuće. Ovo je definitivno New Age razmišljanje.

2. Dodirnuti anđelom

Ulična Tes (Delia Ris) i njena grupa anđela u epizodi Dodirnuti anđelom primjenjuju „tvrdu ljubav“, dok raspetljavaju živote pojedinaca u neredu ili dubokoj nevolji. Tako je nerealno misliti da anđeli mogu danima zauzeti položaje u našem društvu kao što su socijalni radnici u gradskoj agenciji ili u drugim ustanovama, u stalnoj interakciji s ljudskim bićima, na svim nivoima, a zatim da nestanu bez da nekome nedostaju. U drugoj epizodi, Bog je Moniku, jednog od anđela, privremeno oslijepio kako bi mogla prihvatiti ljude onakvima kakvi jesu i da ne bi imala predrasude zbog

njihove boje. Ovo je toliko daleko zastranjivanje u misli da su neka nebeska bića „rasisti“ ili da moraju naučiti lekcije o pitanjima boja i rase.

Dio opasnosti u gledanju ovakvih TV serija je to što ste skloni da izgubite oprez dok u mislima zaključujete da je „konačno“ ovdje zdrav TV program koji podučava „hrišćanski moral“. Moramo biti pronicljivi i uvijek na oprezu od onoga što dozvoljavamo da uđe u naš um kroz pet čula, jer ono što prihvatimo u svoj um ili jača ili potkopava našu hrišćansku vjeru. I zapamtite, pravi nebeski anđeli nikada neće podučavati ništa suprotno otkrivenoj istini kako se ona nalazi u Božjoj svetoj Riječi.

3. Obećana zemlja

U jednoj od epizoda „Obećane zemlje“ Dina, mlada ćerka, stalno je viđala Endrua, „anđela smrti“, na jednoj strani autoputa. Počela je da se plaši da će neko od njenih najmilijih umrijeti. Stalno je govorila svom ocu: „Samo znam da će se nešto strašno dogoditi.“ Naravno, Grinovi su bili umiješani u saobraćajnu nesreću i jedna mlada žena je teško povrijeđena. Dina se povjerila ocu da vjeruje da je Bog zbog svega što im se dešavalo „htio da nas uhvati“. Kada je Dina srela „anđela smrti“ ispred bolničke kapele, upitala ga je: „Jesi li došao po Dženifer?“

On je rekao: „Ne, došao sam po tebe.“ Kada ga je upitno pogledala, rekao je: „Ne dolazim uvijek da odvedem ljude u raj. Ponekad dođem da im donesem raj. Bog me poslao da ti kažem da je veoma ponosan što te ima za svoju kćer.“

Takozvani „anđeo smrti“ ne dolazi na zemlju da odvede ljude na nebo. Kada ljudi umru, biblijsko učenje je da ostaju mrtvi sve dok ne budu pozvani u jednom od uskrsenja (Otkrivenje 20:5, 6; 1. Sol. 4:13-16).

Suptilna opasnost u anđeoskim TV programima je da se oni doživljavaju kao dobro, zdravo, porodično gledanje. Sigurni smo

da bi ih većina hrišćanskih crkava odobrila kao nešto što ljudi mogu bezbjedno gledati. A to je upravo ono što je neprijatelj naših duša planirao – razoružati hrišćane dopuštajući im da pomisle da mogu odbaciti svoju mentalnu odbranu i sjediti bez sumnje kroz cijeli program.

Zabluda ne može da opstane sama za sebe. Ono što ovi anđeli prevaranti rade je da uzmu nit istine i utkaju je u laž. Toliko je „dobrog“ u programima da ljudi ne dovode u pitanje izražene lažne koncepte kao što su različiti načini na koji nebeski anđeli intervenišu u ljudske živote.

LAŽNA UČENJA O ANĐELIMA

U suštini, ono što je ovaj seminar podučavao je da postoji sedam arhanđela koji odgovaraju sedam zraka svjetlosti, ili poznatiji New Agerima kao sedam energetskih područja Hindu čakri i njihovih odgovarajućih boja. Na primjer: „Arhanđel Mihailo i Vjera“ navodno pružaju zaštitu putnicima i odgovaraju meditaciji grlene čakre, koja je označena plavom blistavom bojom. Kada osoba želi kontaktirati „Mihaila“, postoji niz invokacija, molitvi, meditacija, himni, dekreta i mantri koje mu pomažu u tome. Većina mantri korištenih u knjižici koja opisuje sedam arhanđela bila je na hindskom jeziku. Postojala je čak i hindi pjesma posvećena Gospodaru Krišni.

Peti zrak svjetlosti, koji je zelene boje, odgovara hinduističkoj „čakri trećeg oka“ i zove se Arhanđel Rafael i Majka Marija. Kao što možete pretpostaviti, ima „baladu“ ili pjesmu posvećenu Bogorodici od Gvadalupe (zaštitnici Meksika) i završava dobrim dijelom katoličke krunice „Zdravo, Marijo, milosti puna!“¹⁶¹

¹⁶¹ Elizabeth Clare Prophet, *Angels, Angels, Angels* (Livingston, Mont.: Summit University Press), 12.

Jedan od problema sa seminarima o anđelima ovog tipa je taj što su opterećeni istočnjačkim misticizmom i stoga nisu u skladu sa onim što Biblija kaže o svetim anđelima. Na primjer, Sveto pismo spominje samo jednog arhanđela, a ne sedam. Drugi problem je što je ovih sedam arhanđela povezano sa energetskim centrima svjetlosti hindu čakri, koji su paganski i okultni.

Na poleđini knjižice pod naslovom „Anđeli, anđeli, anđeli“ od Elizabet Kler Profet nalazi se štivo pod naslovom „Božja stvarnost u meni“. Završava se kodom koji glasi:

„Drago mi je da sam ja,
drago mi je da sam stvaran,
Drago mi je da JA SAM zaista Bog.“¹⁶²

Učenje da smo mi Bog, ili bogovi, jedno je od načela New Age pokreta. Ali pogledajmo sada autora – Elizabet Kler Profet.

Elizabet Kler Profet

Elizabet Kler Vulf (Profet je bilo prezime njenog prvog muža) rođena je 1939. u Red Bank, Nju Džersi, i smatra se jednim od najistaknutijih autoriteta u oblasti Uzašlih Majstora i pseudo-angelologije. Do 18. godine pročitala je kompletna djela Meri Bejker Edi, zajedno sa svojom Biblijom. Neko vrijeme je pohađala lokalnu crkvu Hrišćanske nauke. Međutim, žudeći za većim i dubljim iskustvom istine i metafizike, nastavila je potragu. Gospođa Profet smatra da je „koncept inkarnacije Svjetlosti Boga, unutrašnjeg Bude i unutrašnjeg Hrista, ono što je od nas na Zapadu uzeto u crkvi, u sinagogi, u džamiji, u hramu.“¹⁶³

Od 1961. Elizabet Kler Profet sebe naziva „pionirom moderne religijske misli“. Ona podučava mistične puteve najvećih svjetskih religija prožetih vatrom Svetog Duha i Doba Vodolije.“

¹⁶² Ibid., 18.

¹⁶³ Elizabeth Clare Prophet, *Angels, Angels, Angels* (Livingston, Mont.: Summit University Press), 12.

Njeni učenici je zovu „Guru Ma“ (učiteljica koja predstavlja Božansku Majku). Ona takođe tvrdi da je Božji prorok i glasnik Uzašlih Majstora.¹⁶⁴

Profet vjeruje da je Isus, sa 12 godina, otišao na Tibet i tamo živio do svoje 29. godine, ovladavajući drevnim tibetanskim i hinduističkim spisima.

Ona je vođa Crkve Univerzalna i pobjednička (Universal and Triumphant), čije se sjedište nalazi na izvrsnom ranču Rojal Teton od 28.000 hektara u Vajomingu, koji graniči s nacionalnim parkom Jelouston. Ona tvrdi da je prve godine svog života, do 22. godine, provela tražeći učenja Uzašlih Majstora. Kada ih je pronašla, posvetila se širenju te poruke. Gospođa Profet govori o učenjima Uzašlih Majstora kao o „Drevnoj mudrosti za New Age“. Njene knjige uključuju New Age bestselere „Izgubljene Isusove godine“, „Sveti Žermen o alhemiji i ljudskoj auri“.

Nema sumnje da je gospođa Profet definitivno veoma uticajan „prorok“ New Agea sa primamljivom porukom obmane. Njena učenja o anđelima su grubo pogrešno predstavljanje i iskrivljenje misije Božjih svetih anđela. Božji anđeli intervenišu u živote ljudi samo da bi izvršili Božje naloge, a ne naše. Oni nisu naše sluge. Oni su Božji glasnici da štite i utiču na nas na dobro.

OPASNOST U KONTAKTU SA ANĐELIMA

Kada ljudi počnu komunicirati sa svojim „anđelom čuvarom“, postoji velika mogućnost da će s vremenom ovo „duhovno biće“ zamijeniti autoritet i obožavanje Boga u njihovim životima jer ih ovaj takozvani anđeo opskrbljuje svim njihovim duhovnim potrebama, upitima i vođstvom ili smjernicama za njihov život. Slijeđenje anđela takođe zahtijeva malo vjere jer se umjesto

¹⁶⁴ Profile: Elizabeth Clare Prophet (Livingston, Mont.: Summit University Press), 2.

vjere oslanjate na intuiciju, osjećanja, slike i mistična iskustva. Kada tražite od Boga, morate imati vjeru koja zahtijeva strpljenje, istraživanje srca i poslušnost, povjerenje u Njega da će učiniti ono što je ispravno za vaš život.

Postoji i lažni osjećaj moći koji dolazi iz vjerovanja da ste iskoristili ezoterično duhovno znanje (gnozu) svog anđela čuvara. U vremenu kada osoba osjeća da su stvari izmakle kontroli u njenom životu, ovaj pristup natprirodnom znanju i moći čini se upravo onim što je potrebno. Nudi izlaz, sredstvo za kontrolu vlastite sudbine, stavljajući ih na vozačko mjesto.

ANĐELI I NEW AGE POKRET

Nedavni „pokret anđela“ je prihvatio i njegovao pokret New Age/Nova duhovnost. Postao je dio New Age pokreta jer su kontakt anđela, svijest anđela i rad anđela prirodni i logični produžeci modernog fenomena kanalisanja univerzalnih entiteta ili duhova. Iako je ova lažna vrsta komunikacije zabranjena u Bibliji (Ponovljeni zakon 18:10-12), New Age teologija uči da kontaktiranje s „anđelima“ nije spiritualizam, već komunikacija s božanskim bićima.

Uz svu ovu buku o anđelima, mi hrišćani trebamo se podsjetiti na zlonamjerno i suptilno djelovanje miliona zlih anđela u našem svijetu čija je jedina radost bijeda i uništenje. Iz tog razloga Bog je odredio anđele koji se brinu za Njegov narod na zemlji. Zapravo, poricanje postojanja i namjere zlih anđela je vrlo opasno. Niko nije u većoj opasnosti od uticaja zlih duhova od onih koji, bez obzira na direktno i obilno svjedočanstvo Svetog pisma, poriču postojanje i djelovanje Sotone i njegovih anđela.

Utješno je znati da se „Anđeo Gospodnji ulogoren stoji oko onih koji se Boga boje, i izbavlja ih.“ Psalam 34:7.

Jedna od velikih opasnosti u pokušaju da se razvije svijest

anđela New Agea je to što s vremenom molitva i Biblija ne djeluju. Interakcija s „anđelima“ takođe može negirati potrebu za zavisnošću o Bogu i dodatno udaljiti čovjeka i pravog Posrednika Isusa Hrista. New Age teologija kaže da živimo u benignom univerzumu u kojem sve što trebate učiniti je zamoliti anđela za pomoć. Ako je to slučaj, zašto čekati na Boga i Hrista kada možete direktno razgovarati sa „anđelom“?

PREVARENI OD ANĐELA

Uzmimo slučaj Šeron Li i Deборе Halstid koje su se pridružile grupi adventista koji su primali poruke i duhovne darove za koje su mislili da su nebeski anđeli poslani od Boga. Ove dvije sestre, adventistkinje četvrte generacije, bile su potpuno prevarene od strane demonskih anđela maskiranih u nebeske anđele koji su rekli Šeron i Debori da ubiju šest ljudi zato što su bili „oštećeni“ ili „opsjednuti demonima“. Uspjeli su da ubiju dvoje i sada su u zatvoru za žene u Oregonu.¹⁶⁵

BIBLIJSKA UČENJA O ANĐELIMA

Danas se čini da većina ljudi koji su zainteresovani za anđele dobijaju informacije sa svih mjesta osim iz pravog izvora. Biblija ima obilje informacija o prirodi, svrsi i ulozi anđela – i dobrih i zlih.

Hebrejska riječ za anđele je *mal'ak*, a grčka riječ je *angelos*. Obje znače „glasnik“. Anđeli su natprirodna bića koja je stvorio Bog, superiorni su od čovjeka i djeluju kao Božji predstavnici ili glasnici. Oni stupaju u interakciju s ljudima kako bi izvršili Božje naloge.

Ponekad se pojmovi *angelos* i *mal'ak* odnose na ljude, kao

¹⁶⁵ Roger Morneau, *Beware of Angels* (Hagerstown, Md.: Review & Herald, 1997), 13-21.

u Marku 1:2, gdje se odnosi na Jovana Krstitelja pošto je on bio Hristov glasnik. „Evo, šaljem svog glasnika (angelos) pred tvojim licem.“ I u Malahiji 3:1, što je proročanstvo o misiji Jovana Krstitelja, stoji: „Evo, poslaću svog glasnika.“ Iz tog razloga, potrebno je pogledati kontekst biblijskih odlomaka kako bismo utvrdili da li se „glasnik“ odnosi na čovjeka ili na nebesko biće.

Riječ anđeo pojavljuje se u Bibliji 300 puta, u najmanje 24 njene knjige. O njima se govori i kao o heruvimima, serafimima i službenim duhovima, itd. Bilo bi dobro zapamtiti da ima dvaput više dobrih anđela nego loših. Pisci Biblije opisuju društvo anđela na nebu kao „deset hiljadu puta deset hiljada i hiljade hiljada“ i „nebrojeno društvo“ (Danilo 7:10; Jevrejima 12:22).

U Bibliji su zabilježena samo tri imena anđela: Mihailo, Gabrijel i Lucifer. Pitam se nije li to zato što kada bismo znali njihova imena, bilo bi veliko iskušenje da ih obožavamo ili odajemo počast. Katolici imaju sveca za svaki dan u godini, a dobri katolički roditelji, osim imena, svojoj djeci daju i ime svog rođendanskog sveca.

MILIJARDE ANĐELA

Mora postojati milijarde anđela jer nam je rečeno da svaka osoba na ovom svijetu ima anđela koji mu je dodijeljen, da ga čuva i vodi Hristu.

Kada djeca rođena na zemlji to ne znaju, oni imaju anđele svjetlosti za svoje pratiocce. Tihi svjedok čuva svaku dušu koja živi, nastojeći da je privuče Hristu. Sve dok postoji nada, dok se ljudi ne odupru Duhu svetom do svoje vječne propasti, čuvaju ih nebeska bića. Dakle, kada ljudi neopozivo odbace Duha svetoga, prepušteni su na milost i nemilost zlih anđela koji utiču i kontrolišu njihove živote.

Nasuprot tome, zli anđeli rade protiv ljudi na ovoj zemlji radi

njihovog vječnog uništenja.

Zli duhovi, u početku stvoreni bezgrešni, bili su jednaki po prirodi, moći i slavi sa svetim bićima koja su sada Božji glasnici. Ali pali u grijehu, oni su udruženi radi obeščašćenja Boga i uništenja ljudi. Ujedinjeni sa Sotonom u njegovoj pobuni i s njim izbačeni s neba, oni su, kroz sva naredna vremena, sarađivali s njim u njegovom ratu protiv božanskog autoriteta. U Svetom pismu nam je rečeno o njihovoj konfederaciji i vladi, o njihovim različitim redovima, o njihovoj inteligenciji i suptilnosti, i o njihovim zlonamjernim naumima protiv mira i sreće ljudi.

RAT NA NEBU

Biblija nam kaže u Otkrivenju 12:7-9 da je bio rat na nebu i da su se Mihailo, arhanđel, koji je Hrist, i njegovi odani anđeli borili protiv aždaje (Sotone, izvorno poznatog kao Lucifer) i pobunjenih anđela. Lucifer i njegovi anđeli su izgubili i prognani su sa neba, zbačeni na zemlju. Zato apostol Pavle u Efescima 6. podsjeća vjernike da naš glavni rat ovdje na zemlji između dobra i zla nije protiv krvi i tijela ili ljudi, već prije „protiv poglavarstva, protiv vlasti, protiv vladara tame ovoga svijeta, protiv duhovne zloće na visinama“ (Efes. 6:12).

Sotona i njegovi zli anđeli su spremni da unište ljudsku rasu sada i zauvijek, jer je to način na koji se bore protiv Boga.

Biblija govori o mnogim slučajevima anđela koji su intervenirali u životima ljudi, ali uvijek Bog upravlja tom aktivnošću. Ljudi su samo primaoci Božjih glasnika. Imamo mnogo primjera za to u Svetom pismu, kao što je Postanje 18, gdje su tri anđela (od kojih je jedan bio Hrist) posjetili Abrama, da ga pripreme za uništenje Sodoma. U 19. poglavlju vidimo dva anđela kako dolaze u Lotovu kuću da ih odvedu iz Sodoma.

Anđeo Gabrijel objavljuje djevici Mariji da će roditi Sina

Božjeg (Luka 1:26-38). Gabrijel je, zajedno s drugim anđelima, poslan da služi Hristu u Njegovom najmračnijem času u Getsiman-skom vrtu.

Apostol Pavle takođe pominje da ponekad ugošćavamo anđele a da toga nismo svjesni (Jevrejima 13:2). I mnoge priče obiluju o anđelima koji dotiču živote ljudi, posebno hrišćana. Možda ste jednom ili dvaput iskusili ono za šta ste vjerovali da je anđeo koji je nakratko ušao i izašao iz vašeg života.

BIBLIJSKI KRITERIJI ZA ANĐELE

Želimo da vas podsjetimo da će se posljednjih dana aktivnost demonskih anđela povećati. Ako imate, ili ste imali, susret sa onim za šta vjerujete da je sveti anđeo, možda bi ovi biblijski kriteriji mogli poslužiti da vas spriječe da vas Sotona i njegovi zli anđeli ne prevare:

1) Prije svega treba imati na umu da u velikoj borbi postoje dvije vrste anđela koji su aktivno uključeni u poslove ljudi – dobri anđeli i zli anđeli. Obje imaju natprirodne moći da čine čuda (Otk. 16:14) i povremeno se pojavljuju u ljudskom obliku. Stoga se trebamo moliti da nam Bog, kroz Bibliju i Njegov sveti Duh, pomogne da razlučimo što je što.

2) Bog je poslao nebeske anđele da izvršavaju Njegove naloge, a ne naše. Drugim riječima, oni nisu ovdje da bismo ih mogli iskoristiti da dobijemo uvide (ezoterično znanje) ili posebne usluge od njih. Božji anđeli su poslani ovdje uglavnom da nas zaštite od zloga i njegovih palih anđela, demona (Psalam 34:7).

3) Nebeski anđeli ne donose „novu svjetlost“ koja je u suprotnosti s Božjom riječi (Isaija 8:20; Djela apostolska 17:11; 2. Timoteju 3:15-17). Bez obzira koliko bilo lijepo iskustvo s takozvanim „nebeskim bićima“ ili empirijskim susretima, oni ne smiju zamijeniti ili istisnuti „tako govori Gospod“.

4) Čuvajte se svakoga ko tvrdi da ima „dar“ da razgovara sa anđelima ili da ih kanališe. Ovi ljudi su uopšteno oni koji osjećaju da imaju bliži odnos s Gospodom i koji imaju tendenciju da zane-mare ili umanje učinak vođstva Božje ustanovljene Zajednice na zemlji i dijele svoje znanje sa samo nekoliko odabranih. „Po plo-dovima njihovim poznaćete ih.“ (Matej 7:20).

5) Iako ovi lažni anđeli govore riječi istine, nemojte da vas zavaraju pogrešna predstavljanja i suptilne insinuacije sumnje koje bacaju na Sveto pismo i Božji narod na zemlji. Budite pronicljivi u lukavom uvođenju paranormalnih, metafizičkih učenja, kao što su iskustva izvan tijela (astralne projekcije), iskustva bliske smrti i postojanje univerzalnih osobina (duhova) koji žele voditi i prosperirati vaš život.

POJAČANA AKTIVNOST ANĐELA U POSLEDNJIM DANIMA

Kako se približavamo kraju vremena, biće sve više manife-stacija aktivnosti zlih anđela sa ljudima ovdje na zemlji. Sotonine obmane će uveliko eskalirati. Dolasku Gospodnjem treba da pret-hodi „dejstvo Sotone sa svakom silom i znacima i lažnim čude-sima, i sa svakom prevareom nepravde“ (2. Sol. 2:9-10). Apostol Jovan, opisujući silu čudotvorstva koja će se očitovati u poslednjim danima, izjavljuje: „Činila je velika čuda – čak je i vatru s neba spuštala na zemlju pred ljudima. Tako je zavedila one što žive na zemlji čudima.“ (Otkrivenje 13:13,14) Ovdje se ne predviđaju puke prevare. Ljudi su prevareni čudima za koja Sotonini agenti imaju moć da čine, a ne za koja se pretvaraju da čine. To će uklju-čivati sve vrste obmana, uključujući Sotonine agente ili zle anđele koji se pojavljuju kao nebeski anđeli, ali na kraju vode ljude do vječnog uništenja. Neke od ovih pojačanih spiritualističkih mani-festacija u vrijeme kraja takođe će uključivati zle anđele koji se pojavljuju kao naši pokojni voljeni da bi nas prevarili. Spiritizam

je remek-djelo obmane Sotone.

To je Sotonina najuspješnija i najfascinantnija zabluda – ona koja je sračunata da osvoji simpatije onih koji su svoje voljene položili u grob. Zli anđeli dolaze u liku tih voljenih i pričaju o događajima povezanim sa njihovim životima. Na taj način navode ljude da vjeruju da su njihovi mrtvi prijatelji anđeli, koji lebde nad njima i komuniciraju s njima. Ovi zli anđeli, koji se predstavljaju da su pokojni prijatelji i rodbina, posmatraju se sa određenim idolopoklonstvom, i kod mnogih njihova riječ ima veću težinu od Riječi Božje. Ali baš kao što se obmane Sotone i njegovih anđela povećavaju na kraju istorije ovog svijeta, trebalo bi da povećamo naše proučavanje Božje Riječi. Naš molitveni život treba da uključuje stalnu molbu za Božju zaštitu od svih zlih uticaja u našim životima. Sukob će biti ozbiljan. Svačija vjera će biti testirana. Ali ako se naoružamo biblijskom vjerom i učinimo sve što možemo sa naše strane da budemo spremni za sukob sa silama tame, Bog će uraditi svoj dio, a Njegova svemoćna ruka će nas zaštititi. Božji anđeli tada prave ogradu oko vjernih duša da ne budu obmanuti i zavedeni varljivim čudima Sotone.

MOLITE ZA RAZLUČIVANJE

Sadašnje povećano zanimanje za kontakt s anđelima, svijest anđela i rad anđela među New Agerima i hrišćanima trebalo bi navesti svakog iskrenog Hristovog sledbenika da proučava i razumije za sebe pravu prirodu i misiju Božjih nebeskih anđela. Doktrina o anđelima jedno je od najutješnijih učenja koje Biblija pruža vjernicima, jer su oni naši vjerni i stalni saveznici koji nam pomažu u borbi dobra i zla. Ali kao i u svemu drugom, ovi dobri anđeli imaju svoje parnjake čija je jedina svrha postojanja da prevare i unište svakog člana ljudske rase. Neka nam Bog pomogne da razlučimo između anđela svjetla i anđela tame, između prijatelja ili neprijatelja.

Poglavlje 12.

Privlačnost holističke New Age medicine

RASTUĆA POPULARNOST ALTERNATIVNE NEW AGE MEDICINE

Prije trideset godina rijetko ko je čuo za termin holističko zdravlje, a još manje New Age holističko zdravlje. Danas, međutim, New Age holističko zdravlje, New Age medicina, alternativna medicina, integrativna medicina i medicina tijela/uma postale su uobičajene riječi. Za mnoge su postali održiva alternativa konvencionalnoj zdravstvenoj zaštiti i medicini. Ali bez obzira na to kako se nazivaju ove alternativne New Age terapije i lijekovi, one čine jedan od najširih ulaznih puteva u New Age pokret.

Neki od izraženih razloga za ovaj trend su da je konvencionalna medicina postala preskupa, previše bezlična i previše orijentisana na lijekove i hirurgiju. Ljudi se danas okreću takozvanim „prirodnim“ i neinvazivnim alternativnim zdravstvenim/medicinskim terapijama i praksama (od kojih je većina New Age) za razliku od farmaceutskih, hemijski proizvedenih lijekova i hirurgije. Takođe, žele da učestvuju u svom procesu iscjeljenja i da više „komanduju“ u procesu liječenja.

Osim toga, New Age ljekari ili praktičari uopšteno imaju više lični interes za svoje pacijente. Holistički zdravstveni liječnici liječe duhovne, emocionalne i fizičke dimenzije svojih pacijenata zajedno s njihovim fizičkim simptomima, što pacijenti jako cijene.

Neki ljudi završe na liječenju od strane New Age doktora, a da toga nisu ni svjesni samo zato što ih prijatelji ili referalna služba preporučuju. New Age „doktori“ obećavaju da će liječiti cijelu osobu – tijelo, um i duh. Često će reći da se određena bolest može kontrolisati samo ishranom.

Holističko zdravlje može postati još interesantnije za ljude

koji imaju terminalne bolesti ili zdravstvene probleme za koje konvencionalni ljekari nemaju lijeka. U očaju pacijent počinje istraživati alternativnu medicinu i terapije ne shvatajući fizičke i duhovne opasnosti koje su uključene.

NEJZBITOVA PROGNOZA ZA MEDICINU NEW AGEA

Godine 1982, mogul *Americas Megatrends*, Džon Nejzbit, vjernik New Agea, napisao je: „Gubitak vjere u medicinski establišment u Americi dao je snažan simbolički podsticaj za promjenu paradigme sa institucionalne pomoći na samopomoć.“¹⁶⁶ Nejzbit je predvidio ovu promjenu paradigme medicinske samopomoći dijelom od „programa godišnjih fizičkih pregleda, lijekova i operacija medicinskog establišmenta“ na „bogatstvo lijekova novog doba“ – akupunkтуру, akupresuru, vitaminsku terapiju, harizmatičku terapiju, iscjeljivanje vjerom i preventivnu zdravstvenu njegu kroz ishranu i vježbanje.“¹⁶⁷ Treba napomenuti da je holističko zdravlje New Agea mješovita vreća i da Nejzbitov režim New Age lijekova uključuje područja zdravstvene zaštite koja možda nisu posebno New Age, zavisno o tome od čega se sastoje, kao što su neke vitaminske terapije, dijeta i vježbanje.

Nejzbitova predviđanja su, međutim, postala stvarnost 90-ih. Priča na naslovnoj strani *Timesa*, u izdanju od 4. novembra 1991. pod naslovom „Zašto medicina Novog doba postaje popularna“, navodi da je „rast alternativne medicine, sada industrije koja vrijedi 27 milijardi dolara godišnje, više od običnog američkog flertovanja sa egzotičnim New Age razmišljanjem. To odražava glomazno nezadovoljstvo konvencionalnom, ili alopatskom medicinom.“¹⁶⁸

¹⁶⁶ Naisbitt and Naisbitt, *Megatrends* 2000, 133.

¹⁶⁷ Ibid., 134.

¹⁶⁸ Claudia Wallis, „Why New Age Medicine Is Catching On,” *Time*, November 4, 1991, 68.

Dvije ličnosti u medicinskoj profesiji koje popularizuju New Age integrativnu medicinu i pomažu da se revolucionira način na koji gledamo na zdravstvenu zaštitu i medicinu su dr Dipak Čopra i dr Endru Vajl. Časopis *Time* nazvao je Čopru „Carom duše“. Čopra kombinuje konvencionalnu medicinu sa indijskom metafizikom, „kazujući Amerikancima gdje su duh i tijelo u interakciji.“¹⁶⁹ Čopra je privukao pažnju mnogih holivudskih poznatih ličnosti poput Demi Mur.

Vajl, diplomac Harvarda, koji je proveo nekoliko godina u Južnoj Americi proučavajući šamanizam,¹⁷⁰ sada je glavni promotor New Age ljekova i sebe smatra guruom u ovim alternativama zdravstvene zaštite. Časopis *Time* ga je nazvao „liječnikom“ koji je učinio ljekove New Agea popularnim.¹⁷¹

DEFINISANJE NEW AGE MEDICINE

U svom proučavanju alternativnih New Age holističkih zdravstvenih terapija, zaključio sam da se ove terapije mogu prepoznati po nekoliko karakteristika koje su im zajedničke:

(1) Njihovo porijeklo je povezano s paganskim i okultnim svjetonazorima i filozofijama;

(2) Njih je prihvatio New Age pokret jer dijele istu filozofiju i ideologiju;

(3) Ne funkcionišu u skladu s fiziološkom i anatomskom strukturom i funkcijom tijela;

(4) Imaju snažan naglasak na metafizičkom (oblast duhova).

Postoji čak 120 alternativnih New Age holističkih zdravstvenih terapija, koje se uopšteno dijele u pet kategorija:

¹⁶⁹ David Van Biema, “Emperor of the Soul,” *Time*, June 24, 1996, 65.

¹⁷⁰ Andrew Weil, *Spontaneous Healing*, (New York: Fawcett Columbine, 1995), 11.

¹⁷¹ *Time* cover, May 12, 1997.

- (1) manipulacija energijom (akupunktura, akupresura, šiatu, terapijski dodir, refleksologija)
- (2) medicina duha i tijela (joga, transcendentalna meditacija, vođene imaginacije, vizualizacija, biofeedback, hipnoza)
- (3) proricanje (proricanje klatnom, „primijenjena“ kineziologija, iridologija, očitavanje aure)
- (4) natprirodno (kanalisanje, psihičko iscjeljenje, balansiranje čakri)
- (5) takozvani „prirodni“ lijekovi (homeopatija, aromaterapija)

POKRET ALTERNATIVNE MEDICINE NEW AGE NASTAVLJA DA SE RAZVIJA

Proliferacija prodavnica zdrave hrane koje promovišu New Age holističke zdravstvene knjige i lijekove i New Age holističke zdravstvene klinike i praktičare širom nacije pomaže da se holističko zdravlje učini možda najbrže rastućim fenomenom New Age pokreta. Kao što je slučaj sa New Age pokretom, New Age holističko zdravlje nastavlja da se razvija i evoluirati, bez obzira na nedostatak centralne organizacije, prema dr Polu C. Rejseru, hrišćanskom porodičnom liječniku u Thousand Oaksu, Kalifornija, i koautoru New Age Medicine.

Holistički zdravstveni pokret trenutno prkosi jednostavnoj definiciji. Nije predstavljen niti jednom organizacijom, grupom ili vrstom prakse, a njegovi sledbenici ga neprestano preoblikuju. Tu spadaju ljekari i naučnici sa impresivnim kvalifikacijama, kiropraktičari i osteopati, psiholozi i sociolozi, iscjelitelji i mistici, medicinske sestre i laici, kao i neobičan asortiman zdravstvenih „praktičara“ čije ideje i tehnike imaju različite stepene kredibiliteta.¹⁷²

¹⁷² Reisser, Reisser, and Weldon, *The Holistic Healers*, 11.

DIJELJENJE ISTE IDEOLOGIJE

Razlog zašto se terapije i prakse alternativne medicine New Agea nazivaju „New Age“ je taj što dijele istu filozofsku ideologiju (nebiblijske poglede na svijet) i ciljeve (samosvijest i transformacija). J. Gordon Melton, koautor *New Age almanaha*, napominje da tokom 1970-ih:

„New Age pokret i pokret holističkog zdravlja spojili su se do te mjere da je posmatraču teško, ako ne i nemoguće, povući granicu između njih. Očigledno je da dijele ideologiju. Jednako je očigledno da glasnogovornici New Agea gledaju na holistički zdravstveni pokret kao na glavnu komponentu svog pokreta, a holistički zdravstveni praktičari gledaju na New Agere i za podršku javnosti i kao na klijentelu na kojoj se bave svojom profesijom.“¹⁷³

FILOZOFSKI CILJEVI

Jednako zabrinjavaju i osnovni ciljevi holističkih zdravstvenih praktičara New Agea – da svojim pacijentima uvedu novu paradigmu ili način razmišljanja. Dr Rejser kaže:

„New Ageri su daleko manje zainteresovani za reformu načina pružanja zdravstvene zaštite nego za promjenu pogleda na svijet svojih pacijenata. Važnost ove činjenice ne može se precijeniti. Ispod privlačne brige za iscjeljenje cjelokupne osobe – tijela, uma i duha – krije se prisila da se unese radikalna promjena u način na koji gledamo na cijeli život.“¹⁷⁴

To je razlog zašto Merilin Ferguson naziva New Agere „Zavjerenicima Vodolije“. Bez obzira na to koju profesiju New Ager može imati, njegova prevashodna svrha, njegov skriveni plan,

¹⁷³ Ibid., 174.

¹⁷⁴ Paul C. Reisser, M.D., “Body, Mind & Soul: What Are Holistic Healers Really After?” *Journal of Christian Nursing* (Spring 1989). p. 10.

njegov cilj da se zalaže je da navede druge da prihvate novu paradigmu i filozofiju svjetonazora.

NOVO DOBA JEDNOM RIJEČJU: TRANSFORMACIJA

Kada bi se cijeli New Age pokret sveo na jednu riječ, to bi bila „transformacija“, lična i društvena. Ova transformacija uključuje novu paradigmu, „skrivenu sliku“ kako to kaže Merilin Ferguson. Uključuje transformaciju sa starog načina razmišljanja na novi način razmišljanja; iz svjesnog stanja u izmijenjeno stanje svijesti i samosvijest; od tradicionalnih vrijednosti do novih vrijednosti. Mnogi elementi ove nove paradigme čine je nebiblijskim pogledom na svijet.

Jedno od istaknutih sredstava za postizanje željene transformacije je iscjeljivanje metodama alternativnog holističkog zdravlja, što je možda i najprepoznatljiviji segment New Age pokreta.

J. Gordon Melton, autor New Age Enciklopedije, kaže:

„Centralna vizija New Agea je radikalna transformacija. Na individualnom nivou to iskustvo je vrlo lično i mistično. Uključuje buđenje nove stvarnosti sopstva – kao što je otkrivanje psihičkih sposobnosti, iskustvo fizičkog ili psihičkog ozdravljenja, pojava novih potencijala u sebi, intimno iskustvo unutar zajednice ili prihvatanje nove slike univerzuma.“¹⁷⁵ New Age Almanah se bavi holističkim zdravstvenim pokretom New Age, konstatujući da:

„Transformacija, često ne dolazi u obliku iscjeljenja – iscjeljenja tijela, uma, odnosa ili posledica duhovnih trauma. Iscjeljenja su često bila iskustva u rukama neortodoksnih modaliteta iscjeljivanja i često nakon neuspjeha liječnika kulturološki prihvaćenijeg tipa, bilo da se radi o ljekarima ili psihijatrima. Kako se New Age pokret razvijao, prihvatio je u sebe pokret koji se istovremeno

¹⁷⁵ Arthur W. Hafner, ed. Readers Guide to Alternative Health Methods (Milwaukee, Wis.: American Medical Society, 1993), 104.

razvijao i koji je uzeo novi pogled na tradicionalne alternativne vještine liječenja i mogućnosti liječenja stanja s kojima su ortodokсна medicina i freudovska psihijatrija imale najviše poteškoća. Mnogi od ovih alternativnih lijekova imali su zajedničku ideološku osnovu i dijelili su zajednička uvjerenja sa New Age pokretom, pa se njihovo spajanje činilo logičnim.¹⁷⁶ Merilin Ferguson i Kenet Peletir (autor Holističke medicine, koja širi istočnjački koncept holističkog iscjeljivanja) potvrđuju da je „bolest... potencijalno transformativna jer može uzrokovati iznenadnu promjenu vrijednosti, probuđenje.“¹⁷⁷

Ferguson povezuje holističko zdravlje s New Age konceptom veće samosvijesti i transformacije.

Za mnoge zavjerenike Vodolije, uključenje u zdravstvenu zaštitu je bio glavni podsticaj transformaciji. Kao što potraga za sobom postaje potraga za zdravljem, tako potraga za zdravljem može dovesti do veće samosvijesti. Sva holistika je ista. Sve veći broj holističkih zdravstvenih centara i mreža privukli su mnoge u pokret svijesti. Jedna medicinska sestra je rekla: „Ako ozdravljenje postane stvarnost kod vas, to je stil života. Promijenjena stanja svijesti ga prate, povećavaju telepatiju. To je avantura.“¹⁷⁸

Svaka ozbiljna bolest može dovesti do toga da osoba duboko razmišlja o duhovnosti, ličnim vrijednostima i smislu života i smrti. Tokom ovog iskustva, osoba može postati uznemirena i očajna, čineći je ranjivom na nekonvencionalne i upitne terapije i tretmane za dobrobit. Svjesni ove činjenice, holistički zdravstveni praktičari New Agea, bilo liječnici ili laici, željni su uzeti naivne, nesuđene pacijente u svoju brigu i na vrijeme ih upoznati sa temeljnim filozofijama i vjerovanjima New Age pokreta. Stoga alternativna medicina New Agea i holističko zdravlje mogu postati ulazni

¹⁷⁶ Melton, Clark, and Kelly, *New Age Almanac*, 169.

¹⁷⁷ Ferguson, *Aquarian Conspiracy*, 257.

¹⁷⁸ *Ibid.*, 257, 258.

putevi ili staze u New Age pokret, čega mnogo puta pacijenti nisu ni svjesni.

HOLISTIČKO ZDRAVLJE – ULAZNI PUNKT

Vlastito svjedočanstvo bivšeg sveštenika New Agea i pisca Vila Barona o tome kako je došao u New Age pokret dovoljno govori:

„Iako sam odrastao u hrišćanskoj porodici koja je svake sedmice posjećivala crkvu, i dalje sam bio prevaren obećanjima New Age pokreta o zdravlju, sreći i ispunjenju. Bio sam potpuno zaveden, na kraju sam sasvim uronjen u svijet okultnog.

Na primjer, moje aktivno sudjelovanje u New Age pokretu počelo je kada sam se pridružio međunarodnoj organizaciji za umrežavanje sa sjedištem u Londonu pod nazivom ‘Zdravlje za Novo doba’. Čak i ne znajući šta znači pojam ‘New Age’, nisam tražio duhovne vodiče ili okultne prakse. Jednostavno sam bio zainteresovan da pronađem informacije o alternativnim tehnikama liječenja za stanje koje sam imao.“¹⁷⁹

Knjiga koja je Vila Barona promijenila iz adventiste sedmog dana u okultistu New Agea bila je „Bolest stresa“ psihoterapeuta Pitera Blajta. Po Vilovim vlastitim riječima, „moć knjige može biti fenomenalna.“¹⁸⁰

Baron je u svom životu tražio samo „iscjeljenje, smisao i harmoniju“. Blajtova knjiga ga je upoznala sa New Age „holističkim“ konceptom – idejom da su um, tijelo i duh sastavni dijelovi pojedinca i da da bi imali zdravlje, svi moraju biti u harmoniji, koncept koji dijele i hrišćani. Međutim, kada New Ageri govore o „duhu“, oni misle na besmrtni, mistični „duh“ ili „dušu“ povezanu s vantjelesnim iskustvima i reinkarnacijom. Baron nastavlja:

¹⁷⁹ Baron, Deceived by the New Age, 13.

¹⁸⁰ Ibid., 25.

„Ideja o ‘holističkom zdravlju’ zvučala je privlačno. Koncept neophodne ravnoteže između tijela, uma i duha imao je smisla. Pomislio sam, možda bih mogao pokupiti neki dobar savjet i prenijeti ga svojim prijateljima. U poslednjih nekoliko poglavlja predstavljene su informacije o tehnikama ‘alternativne terapije’ za uobičajene bolesti. Budući da sam upoznat samo s hirurgijom i lijekovima, bio sam fasciniran čitanjem o terapijama kao što su akupunktura, homeopatija, psihička hirurgija, balansiranje čakri, ponovno rođenje, primarna terapija, reiki, kristali i bioenergija. Opisi ovih tretmana mnogo su govorili o ‘energijama’, ‘ravnoteži’ i ‘cjelini’.“¹⁸¹

„Bio je to prvi put da sam ikada čuo za pojam ‘New Age’. Nisam imao pojma šta to znači. Nisam bio zainteresovan da se uključim u okultizam; jednostavno sam tražio bolje zdravlje i zadovoljstvo. *Bolest stresa* spominje organizaciju sa sjedištem u Londonu pod nazivom ‘Zdravlje za Novo doba’. Želeći da saznam više o ovim alternativnim praksama iscjeljivanja, pridružio sam mu se i dogovorio sastanak sa njegovim osnivačem.“¹⁸² Za Barona je to bio početak dvanaestogodišnjeg putovanja u okultni svijet pokreta New Agea.

DRUGAČIJA VRSTA REVOLUCIJE

U svojoj knjizi *Vodolijska zavjera* Merilin Ferguson govori o New Agerima kao o zavjerenicima i revolucionarima uključenim u Zavjeru Vodolije, koja je „drugačija vrsta revolucije“.¹⁸³ Da biste vidjeli da je to revolucija, potrebno je samo pročitati literaturu pokreta ili prisustvovati njihovim sastancima kako bi otkrili poseban, mistični pogled na svijet koji je stran onom biblijskog

¹⁸¹ Ibid., 26.

¹⁸² Ibid., 25, 26.

¹⁸³ Ferguson, *Aquarian Conspiracy*, 26.

hrišćanstva. To je pogled na svijet koji obuhvata:

„Nova svijest je labava sinteza različitih elemenata misticiзма, okultizma, spiritizma i animizma, u kombinaciji s konceptima izvedenim iz modernih istraživanja paranormalnog (tj. parapsihologije) i iz iskustava onih koji su iskusili izmijenjena stanja svijesti. Ponekad se naziva pokretom ljudskih potencijala, Nova svijest predstavlja neku vrstu natprirodnog/psihičkog humanizma koji teži da dovede do radikalne transformacije mišljenja u društvu u cjelini. Rečeno nam je da će rezultat biti New Age, na koji se odnose razni nazivi kao ‘Doba prosvjetljenja’, ‘Doba Vodolije’ i drugi. Holističko zdravlje je, u suštini, zastava pod kojom se Nova svijest kreće u područje zdravlja i medicine.“¹⁸⁴

HRIŠĆANSKO HOLISTIČKO ZDRAVLJE

Holističko zdravlje/medicina New Agea može biti zbunjujuće za hrišćane koji su imali vlastite alternativne zdravstvene prakse s filozofijom „cjelovitosti“ ili „cjelosti“ – liječenja cijele osobe, a ne samo bola, bolesti i simptoma. Iako postoje neki hrišćani koji praktikuju ili učestvuju u nekim oblicima New Age holističkog zdravlja, svjesno ili nesvjesno, Biblija ne podržava niti se zalaže za bilo koju od alternativnih New Age terapija.

Razlike između holističke filozofije zdravlja biblijski vjerujućih hrišćana i holističke zdravstvene filozofije New Agea uključuju:

1) Hrišćanska filozofija je poduprta i podržana biblijskim teističkim pogledom na svijet, u kojem je Bog jedini suvereni Stvoritelj i Održavatelj svemira i svega u njemu. U holističkom zdravlju New Agea, postoji miješanje nebiblijskih pogleda na svijet, kao

¹⁸⁴ Paul C. Reisser, Teri K. Reisser, and John Weldon, *New Age Medicine: A Christian Perspective on Holistic Health* (Downers Grove: InterVarsity Press, 1987), 12.

što su monizam, panteizam, animizam, itd.

2) Krajnji cilj holističke filozofije zdravlja adventista je da čovjeka učini cjelovitim, odnosno da ga obnovi na sliku njegovog Stvoritelja. Cilj holističke filozofije zdravlja New Agea je transformirati čovjeka u novu paradigmu da sebe vidi kao poluboga i kao samoiscjelitelja tijela-uma.

3) Hrišćanska filozofija holističkog zdravlja uči da čovječanstvo treba zavisiti o Bogu za život i iscjeljenje, dok holističko zdravlje New Agea uči zavisnosti o mističnim energijama i sebi.

HOLISTIČKO ZDRAVLJE, DESNA RUKA NEW AGE POKRETA

Holističko zdravlje otvara vrata New Age pokretu. To je jedan od glavnih ulaznih punktova ili puteva u New Age pokret koji je Merilin Ferguson spomenula u svojoj knjizi. Zbog toga je New Age holistička medicina duhovno opasna. Suptilna je i varljiva jer se predstavlja kao „prirodna“ i „holistička“.

DUHOVNA OPASNOST

Holističko zdravlje/medicina New Agea je duhovno opasno jer, ako njegove terapije i tretmani djeluju, može stvoriti vezu povjerenja između New Age praktičara i pacijenta, što ga može učiniti podložnim učenjima i filozofijama New Agea koje praktičari uvode.

Budući da je opasnost od uvlačenja u New Age bez sumnje vrlo stvarna, neophodno je da postanemo svjesni opasnosti i kako je izbjeći.

Poglavlje 13.

Tradicionalna kineska medicina

PRAĆENJE KORIJENA HOLISTIČKOG ZDRAVLJA NEW AGEA

Korijeni holističkog pokreta za zdravlje New Agea mogu se pratiti do drevnih filozofskih i religijskih vjerovanja Kine, Indije i Egipta. Pregledom ovih korijena otkriva se da su oni duboko ukorijenjeni u plodno tlo istočnih mističnih religija hinduizma, budizma, taoizma i drugih paganskih i okultnih vjerovanja koja podržavaju nebiblijske poglede na svijet.

Još 2500. godine prije Hrista postojale su tri kolijevke *materia medica* u nastajanju. Prvo je bilo ostrvo Kos, rodno mjesto Hipokrata, koji je razvio Hipokratovu tradiciju medicine koja se proširila od Grčke do Egipta, zatim do Persije na istoku i dalje do Italije na zapadu. Drugo je bilo područje Žute rijeke u Kini, gdje je evoluirala tradicionalna kineska medicina. Treća je bila dolina Inda u Indiji, sjedište ajurvedske medicine.¹⁸⁵

Ove tri grane drevne tradicionalne medicine, iako su sve različite, ipak su bile iste na mnogo načina, uglavnom zbog njihovog unakrsnog oprašivanja od strane putnika i trgovaca. Neki od zajedničkih sistema vjerovanja bili su „odvojiva duša, preteča vitalne esencije“, „elementi kao bezlične sile u prirodi“ (panteizam), „debelo crijevo kao korijen bolesti“, „samoodgovornost“, „uloga karme i koncepta bez grijeha“, „transmigracija duše i reinkarnacija“,¹⁸⁶ i „dijagnoza cjeline iz dijela (npr. pulsna dijagnoza).“¹⁸⁷ Uzgred, pulsnu dijagnozu koristi prognani tibetanski budistički

¹⁸⁵ J. A. English-Lueck, *The Roots of Holistic Health* (Albuquerque, N. Mex.: University of New Mexico Press, 1990), 67. 228 Ibid., 63

¹⁸⁶ Ibid., 63.

¹⁸⁷ Ibid., 63.

vođa i ljekar, Dahli Lama.¹⁸⁸

Do šestog vijeka prije nove ere, „ideja vjetra kao životne snage razvijena je i u vedskoj i u iranskoj misli“. U istom periodu, Kinezi su „apsorbovali vavilonsku astrološku ideju u njene šestostruke kategorije jina i janga.“¹⁸⁹

TRADICIONALNA KINESKA MEDICINA (TKM)

„Kineska medicina je dijete kineske religije,“¹⁹⁰ i u njihovoj srži leži isto temeljno vjerovanje u dvostruku univerzalnu energiju či i pet elemenata.¹⁹¹

Tradicionalna kineska medicina (TKM) oličena je u pisanom djelu ideja i teorija o bolestima i njihovim liječenjima koje praktikuju kineski medicinski i drugi specijalisti praktičari. Kineska narodna medicina, za razliku od TKM-a, uglavnom je empirijska (zasnovana na praktičnom iskustvu), koja se sastoji od jednostavnih lijekova koje koriste neprofesionalci i neformalno obrazovani praktičari.

TKM je izuzetno složena i zamršena, uključuje akupunkтуру, akupresuru, moksibustiju, herbalizam, dijetu, tai čí (vježbanje tijela i uma za balansiranje energije), istočnjačku meditaciju (promijenjena stanja svijesti) i jogu (discipline).

Akupunkтуру, koja koristi ubadanje finih igala u različite djelove tijela, koriste i praktikuju desetine miliona u Kini i još milioni širom svijeta. Korijeni akupunkture datiraju 2.500 godina unazad do spisa Huang Di Nei Jingovih Žutih careva, klasika interne medicine.¹⁹² Ovo djelo, za koje se vjeruje da je najstariji i najsve-

¹⁸⁸ Ferguson, *Aquarian Conspiracy*, 243.

¹⁸⁹ English-Lueck, *Roots of Holistic Health*, 69.

¹⁹⁰ Reisser, Reisser, and Weldon, *New Age Medicine*, 54.

¹⁹¹ Ibid.

¹⁹² Tom Monte and the editors of *East West Natural Health, World Medicine: The East West Guide to Healing Your Body* (New York: Putnam Publishing Group, 1993), 20.

obuhvatniji medicinski klasik na svijetu, osnova je cjelokupne kineske medicine.¹⁹³

Akumulacija svih prethodnih filozofskih koncepata i praktičnih iskustava jin-janga i pet elemenata sažeta je u jedinstveni sistem medicinskih teorija u ovom medicinskom kanonu trećeg vijeka prije nove ere.¹⁹⁴ Teorije jin-janga i visceralnih (unutrašnjih) organa i meridijana su od tada postale temelj kineske medicine.¹⁹⁵

U devetnaestom vijeku evropska medicina je stigla do orijenta. Nerafinirana kakva je bila evropska medicina u to vrijeme, Veliki carski medicinski odbor je 1822. godine naredio da se akupunktura, koja je bila razvijena do nivoa pseudonauke, napusti u korist zapadne medicine. Ponovo je 1929. godine istu naredbu dala vlada Kuomintanga. Ali praksa TKM-a, posebno akupunkture, se nastavila, uglavnom zato što nije bilo dovoljno zapadnjačkih obučanih ljekara da pokriju ogromnu populaciju Kine.¹⁹⁶

Kada je komunizam preuzeo vlast 1949. godine, komunistički režim je stvorio oživljavanje TKM. Mao C-tung je naglasio veliko nasleđe koje je kineski narod imao u svojoj tradicionalnoj medicini.¹⁹⁷

Do 1971. o TKM se u Americi znalo vrlo malo. Te godine je Džejms Reston, urednički kolumnista i potpredsjednik *The New York Timesa*, otputovao u Kinu. Dok je bio u Peking, Reston je pretrpio napad apendicitisa. Nakon operacije bolovao je od gastritisa (grčevi u stomaku) i uspješno se liječio akupunkturom.

Po povratku u Sjedinjene Države, Reston je pisao o svom iskustvu u *The New York Timesu* (22. avgusta 1971.), što je izazvalo

¹⁹³ Ibid., 14.

¹⁹⁴ Xie Zhu-Fan, M.D., *Best of Traditional Chinese Medicine* (Beijing, China: New World Press, 1995), 1.

¹⁹⁵ Ibid., 2.

¹⁹⁶ Reisser, Reisser, and Weldon, *New Age Medicine*, 63.

¹⁹⁷ Ibid., 64.

široko interesovanje. U narednih nekoliko mjeseci, novinari, naučnici i ljekari otputovali su u Kinu da iz prve ruke posmatraju akupunkturu. Njihova zapažanja su objavljena u američkoj štampi i u nekim naučnim časopisima.¹⁹⁸

Predsjednik Ričard Nikson je zaslužan što je širom otvorio vrata uticaju TKM-a u Americi kada je posjetio Peking 1972. Nikson je tražio normalizaciju odnosa između Sjedinjenih Država i Narodne Republike Kine.

AKUPUNKTURA I UNIVERZALNA ENERGIJA ČI/KI

Akupunktura je vjerovatno najpoznatiji oblik drevne tradicionalne kineske medicine i filozofije izvan Kine. Široko se praktikuje u Njemačkoj i skandinavskim zemljama.

Uprkos relativno malom broju terapeuta u SAD-u, akupunktura je jedna od najvidljivijih alternativnih terapija Novog doba. Našla je pristalice među američkim predsjednicima (Džon F. Kenedi), filmskim zvijezdama (pokojni Lorne Grin), sportskim zvijezdama (Roman Gabriel), te među državicima i kraljevskim članovima (Vinston Čerčil, princ Bernard od Holandije).¹⁹⁹

Akupunktura koristi igle kako bi navodno stimulisala protok či/ki-ja, što je dvostruka univerzalna energija jin i jang, u 14 glavnih nevidljivih meridijana (kanala) tijela. Ovi meridijani odgovaraju vitalnim organima za regulaciju ili vraćanje (odčepljivanje) ravnoteže „univerzalne energije“ za ublažavanje bolova ili liječenje bolesti.

Teorijska osnova akupunkture i moksibusi je teorija meridijana. Prema ovoj teoriji, u tijelu postoji sistem meridijana (koji

¹⁹⁸ Ibid., 65.

¹⁹⁹ John Ankerberg and John Weldon, Can You Trust Your Doctor?: The Complete Guide to New Age Medicine and Its Threats to Your Family (Brentwood, Tenn.: Wolgemuth and Hyatt, Publishers, 1991), 109, 110.

se nazivaju i kanali) kroz koje cirkulišu ki (vitalna energija) i krv, a pomoću kojih se unutrašnji organi koordiniraju i povezuju sa površinskim organima i tkivima, stvarajući jedinstvenu cjelinu. Postoje određene tačke duž površnog dijela meridijana do kojih dolazi ki visceralnih organa. Akupunkturisti koriste ove tačke, nazvane akupunkturne tačke ili akutačke; to su mjesta gdje je površina tijela povezana sa visceralnim organima. Kada je neko bolestan, protok ki-ja i krvi se može regulisati stimulacijom određenih tačaka površine tijela ubodom ili moksibuscijom; tako se može izliječiti bolest povezanih unutrašnjih organa.²⁰⁰

Moksibuscija, spomenuta u gornjem citatu, koristi se zajedno s akupunkturom za liječenje hronične boli. To je metoda primjene topline na akupunkturne tačke kako bi se stimulisao protok univerzalne energije. Materijal koji se koristi u moksibusciji je „moksa-vuna“ u obliku čunjeva ili štapića. Zapaljuje se i ostavlja da tinja, dozvoljavajući toplini da proдре u površinu kože u akutačkoj tački.²⁰¹ Sva tradicionalna kineska medicina zasniva se na kineskoj taoističkoj filozofiji dvostruke univerzalne energije ili životne sile koja se naziva „či“ (takođe se piše „ki, „ ili „Id“). Či obuhvata dva principa jin i jang. Ova dvostruka energija (jin i jang) navodno prožima svemir i sve na svijetu, uključujući ljude. „Jin“ se smatra negativnom silom, a „jang“ pozitivnom silom.

Kineski akupunkturisti vjeruju da su bol i bolest uzrokovani blokadom i zagušenošću koja sprječava uravnotežen protok jina i janga u tijelu. Ovo stanje se može ublažiti, vraćajući zdravlje i ublažavajući bol, ubadanjem finih igala u strateške akupunkturne tačke. Neki tvrde da postoji sto pedeset ili čak dvije hiljade akupunkturnih tačaka²⁰² koje se nalaze na dvanaest, ili neki kažu

²⁰⁰ Xie, Traditional Chinese Medicine, 106.

²⁰¹ Cheng Xinnong, chief editor, Chinese Acupuncture and Moxibustion (Beijing, China: Foreign Languages Press, 1990), 339.

²⁰² Monte, World Medicine, 23.

četnaest, nevidljivih, vertikalnih tjelesnih kanala, poznatih kao „meridijani“,²⁰³ kardinalne linije i „kolaterali“, grane ove složene mreže akupunkturnih tačaka, gdje teku jin i jang. Prema Američkom medicinskom udruženju, teorija na kojoj se zasniva akupunktura nije dokazana ni naučno ni fiziološki.²⁰⁴

JIN I JANG – FILOZOFIJA HARMONIJE SUPROTNOSTI

Simbol jin i jang, takođe poznat kao Tai či simbol i kao Di-jagram vrhovnog krajnjeg, je krug sastavljen od dva odgovarajuća crna (jin) i bijela (jang) simbola u kružnom kretanju. Ovaj simbol označava „cjelinu i beskonačnost Kija, koji nema ni početak ni kraj, i prožima sve.“²⁰⁵

Kružni simbol jin-janga podijeljen je zakrivljenom linijom koja označava kretanje, promjenu i stalni tok jina i janga.²⁰⁶ Ove univerzalne sile su bipolarne, što znači da su suprotnosti, ali komplementarne, a ne antagonističke. Dvije boje, crna i bijela, jednake su proporcije, stvarajući dinamičku ravnotežu. „Kada je jedne sile više, druge je manje, a na svojim krajnostima one se transformišu jedna u drugu.“²⁰⁷

Tai či taoistička filozofija uči da za postizanje harmonije u svemiru i svemu što on obuhvata, uključujući ljudsko tijelo, mora postojati ravnoteža jin i jang, negativna i pozitivna ravnoteža univerzalne životne sile, kako navodi dr Ksi Žu-Fan: „Iako su jin i jang u suprotnosti jedan s drugim, oni su međusobno zavisni. Ni jedno ni drugo ne može postojati izolovano.“²⁰⁸

²⁰³ Ankerberg and Weldon, Can You Trust Your Doctor?, 109, 110.

²⁰⁴ Hafher, Readers Guide to Alternative Health Methods, 43.

²⁰⁵ Elaine Liehti, Shiatsu: Japanese Massage for Health and Fitness (Rockport, Mass.: Element Books, 1992), 28.

²⁰⁶ Ibid.

²⁰⁷ Ibid.

²⁰⁸ Cheng, Traditional Chinese Medicine, 10.

Iako se čini da filozofija jina i janga, harmonije suprotnosti, do određene tačke ima smisla, ona se raspada kada je potrebna ravnoteža dobra i zla da bi se postigao sklad. U bijelom dijelu (jang) nalazi se crna tačka, a u crnom dijelu (jin) nalazi se bijela tačka, koja označava da ne postoji ništa potpuno čisto ili savršeno. Što je još važnije, tačke označavaju da ne postoje „apsoluti“, što znači da nema ispravnog ili pogrešnog.

Ovaj simbol takođe uči da muškarci imaju mali element feminizma i obrnuto. Zanimljivo je primijetiti da je Jovan Otkrovitelj, duhovni entitet koji Kevin Rajerson ponekad kanalizira, rekao Širli Meklejn na seansi u njenom domu u Malibuu, da su figure poput Isusa i Bude „androgini.“ Drugim riječima, to su visoko duhovne osobe koje ne poznaju polne razlike jer su oba pola istovremeno prisutna u njima.

Njihov jin i jang bili su tako ravnomjerno raspoređeni da ih seksualnost nije zanimala jer nije bilo sukoba, a samim tim ni napetosti. To nije bila tema koju su trebali sublimirati ili potisnuti. To ih jednostavno nije zanimalo zbog njihovog mirnog duhovnog nivoa dostignuća.²⁰⁹ Na prvi pogled, iz perspektive zapadnjaka, simbol jin-jang može izgledati vrlo jednostavan i beznačajan, a ipak predstavlja duboku i univerzalnu teoriju univerzuma i svega što postoji u njemu. Na primjer, taoista može navesti sve što postoji ili pod jinom ili jangom. Pod jinom on navodi noć, mjesec, hladnoću, lijevo, negativno, zlo, slabost i žensko. Pod jangom su suprotnosti jina: dan, sunce, toplina, pravo, pozitivno, dobrotu, snaga i muško. Prvobitno značenje jina je bilo „sjenovita strana brda“, a jang je bila „sunčana strana brda“.²¹⁰

Čak su i vitalni organi kategorisani kao jin ili jang. Na primjer, srce je jang, a bubrezi jin. Ovo je važno jer kategorizacija

²⁰⁹ MacLaine, *Out on a Limb*, 199, 200.

²¹⁰ Liechti, *Shiatsu*, 28.

vitalnih organa radi ruku pod ruku s teorijom pet elemenata (vatra, drvo, voda, metal i zemlja) u dijagnosticiranju bolesti i određivanju liječenja.

U tradicionalnoj kineskoj medicini, vjeruje se da se dvos-truka univerzalna energija či kreće po cijelom tijelu i teče posebno kroz nevidljive vertikalne puteve ili kanale tijela poznate kao „me-ridijani“. Kada postoji ravnoteža između jin (negativne) i jang (po-zitivne) univerzalne energije, postoji zdravlje i vitalnost. Kada dođe do neravnoteže energije ili je tok bilo koje od univerzalnih sila blokiran ili zagušen, javlja se bol ili bolest.

Neke Azijatkinje drže zlato u ušnim resicama zbog jang (po-zitivnog) kvaliteta ovog plemenitog metala, nadoknađujući na taj način sopstvene jin (negativne) kvalitete.

S obzirom da su jin i jang najvažnija filozofija u tradicional-noj kineskoj medicini (TKM), osnovni alat za dijagnozu i liječenje je teorija pet elemenata. Budući da se vjeruje da je ljudsko tijelo mikrokosmos svemira i da pet elemenata određuju sastav i feno-mene svemira, ovi elementi se koriste za dijagnosticiranje zdrav-stvenog stanja pacijenta, kao što je već spomenuto. Oni su cen-tralni za TKM:

„U središtu tradicionalne kineske medicine je teorija pet e-lemenata, koju iscjelitelji koriste i za dijagnosticiranje i liječenje bolesti. Pet elemenata – vatra, drvo, voda, metal i zemlja – pove-zuju godišnja doba, aspekte prirode, tjelesne organe i specifičnu hranu, bilje i tretmane. Takođe se koristi za planiranje poljopri-vrede, liječenje, psihologiju, održavanje harmonije u odnosima, pa čak i proricanje. Ovaj nevjerovatan alat tipizira kineski talenat za sagledavanje jedinstva unutar prividne različitosti.“²¹¹

²¹¹ Monte, World Medicine, 26.

TERAPIJE MASAŽE – AKUPRESURA, ŠIATSU I REFLEKSOLOGIJA

Još jedna TKM metoda liječenja korišćenjem akupunkturnih tačaka je masaža. U Indiji i drugim zemljama Orijenta dodir je visoko cijenjen kao metoda liječenja. Smatra se da se životna energija dodirrom prenosi sa jedne osobe na drugu. Ovo je osnova za različite vrste masaže kao što su akupresura, šiatu i refleksologija.²¹² Akupresura je kineska, šiatu je japanska, a refleksologija je zapadnjačka vrsta tehnika balansiranja energije. Iako se tehnike masaže u različitim terapijama mogu razlikovati, ideja da terapija manipuliše protokom energije dolazi iz istog izvora.

Akupresura je masaža prstiju zasnovana na istim principima i tehnikama kao i akupunktura, osim što se tretman umjesto upotrebe igala radi masažom prstima preko akupunkturnih tačaka.²¹³ Šiatu, koji je oblik japanske masaže pritiskom prstiju, takođe se zasniva na univerzalnoj energiji poznatoj kao „Ki“ (japanski pravopis čí ili kǐ) kao u akupunkturi i akupresuri.²¹⁴

Akupresura i šiatu, samo dvije od mnogih orijentalnih disciplina, su tehnike masaže za prenos ki-ja na određene akupunkturne tačke i meridijane. Umjesto korišćenja igala, koje rade kao antene za uvlačenje ki-ja u tijelo na određenim tačkama i duž određenih linija meridijana, koristi se iscjeljujući dodir za stimulaciju ki-ja i deblokiranja meridijana. To rezultira ponovnim uspostavljanjem životne snage i obnavljanjem zdravlja.²¹⁵

POKUŠAJI DEFINISANJA TOKA ČI/KI

Većina akupunkturista i entuzijasta akupresure nije pretjerano zabrinuta za izolaciju i identifikaciju meridijana, kolaterala ili

²¹² Ibid., 246, 247.

²¹³ Pedro Chan, *Finger Acupressure* (New York: Ballantine Books, 1975), 11.

²¹⁴ Liechti, *Shiatu*, 1.

²¹⁵ Monte, *World Medicine*, 247.

akupunkturnih tačaka u zapadnoj fiziološkoj medicini. Dokle god funkcionise, to im je jedino važno. Nisu potrebna nikakva objašnjenja.

Međutim, sjevernokorejski profesor Kim Bong Han, nakon opsežnog istraživanja na ovu temu, tvrdi da akupunkturne tačke i meridijani odgovaraju kanalima i površnim tjelašcima u koži.²¹⁶ Ruski hirurg Mihail Gajkin i fizičar Viktor Adamenko, tvrde da su mjerili električni otpor kože na preciznim tačkama ili na akupunkturnim tačkama.²¹⁷

Feliks Man, u svojoj knjizi „Meridijani akupunktura“, piše o čiju da bi to „mogao“ biti „talas električne depolarizacije“ koji se kreće u meridijanima koji se opisuju kao „vlakno autonomnog nervnog sistema“. Ovo otkriva da čak ni on nije siguran šta su oni zapravo ili gdje se nalaze, a ipak je predsjednik Medicinskog akupunkturnog društva u Londonu.

„Ovaj tok esencijalne energije, Ki, duž meridijana mogao bi u stvarnosti biti talas električne depolarizacije koji putuje duž vlakna autonomnog nervnog sistema: Ki je električni fenomen, a meridijan vlakno.“²¹⁸

Kirlianovu fotografiju je 1939. godine izmislio S.D. Kirlian, ruski električar i fotograf amater. Koristeći fotografske ploče za registraciju nevidljivih pojava, navodno je fotografisao vijenac aure koja okružuje ljudsko tijelo. Aure, neprimjetne fizičkim vidom, navodno mogu vidjeti vidovnjaci. Vjeruje se da vidovitost daje sposobnost sagledavanja prošlih, sadašnjih i budućih događaja i moć da se „vide“ bestjelesni duhovi kao u kanaliziranju i medijumstvu.²¹⁹

²¹⁶ Ibid., 74.

²¹⁷ Ibid., 75.

²¹⁸ Felix Mann, *The Meridians of Acupuncture* (London: William Heinemann Medical Books, 1964), 13.

²¹⁹ Spence, *Encyclopaedia of Occultism*, 105.

Možda najbolja definicija meridijana i kolateralna je ona koju mi je Vil Baron (koji ima certifikat iz akupresure) dao tokom ličnog intervjua. „Oni su,“ rekao je, „mistični energetski sistem koji navodno koegzistira s anatomskim nervnim sistemom.“²²⁰

Kineski sistem vjerovanja obuhvata monizam i konfučijanzam, moralna učenja Konfučija. Međutim, prosječnom Kinezu je teško da definiše monizam, taoizam i panteizam u njihovom najčistijem smislu. Umjesto toga, njegova religijska i filozofska vjerovanja uključuju kombinaciju animizma, tao-budizma, narodnog mita, magije, fung šuija (kineske zemaljske magije), obožavanja predaka i natprirodnog.²²¹ Nije iznenađujuće otkriti da moderni graditelji često zapošljavaju taoističke sveštenike na gradilišta kako bi se suočili s duhovima zemlje prije nego što probiju tlo.

Čak je i ogroman višemilionski vrijedan projekat Željeznice za masovni tranzit, koji je Hong Kongu dao najveću modernu podzemnu željeznicu na svijetu, započeo pozivom čitavog niza taoističkih sveštenika. Oni su odali počast svim duhovima zemlje koji su bili ogorčeni zbog narušavanja njihovog domena.²²² Dakle, i kineska religija i kultura, od kojih je TKM dobila svoje postojanje, integralno su kombinovane sa okultnim spiritualističkim elementima koji su takođe evidentni u njihovim teorijama dobrog zdravlja.

UNIVERZALNA ENERGIJA ISCJELJENJA, ZAJEDNIČKI IMENITELJ

Zanimljivo je primijetiti da je „univerzalna energija iscjeljenja“ zajednički imenitelj među mnogim nebiblijskim svjetonazorima, iako u različitim kulturama nosi različita imena.

- U taoizmu i staroj kineskoj medicini, ova dvostruka univerzalna iscjeljujuća energija naziva se či (ki).

²²⁰ Will Baron, telephone interview by dr Manuel Vasquez, June 4, 1996.

²²¹ Frena Bloomfield, *Chinese Belief* (London: Arrow Books, 1986), 36.

²²² Ibid., 25.

- U Japanu se zove ki.
- U hinduizmu se pominje kao prana, „dah“.
- U Grčkoj se zove pneuma.
- Polinežani je zovu Mana.
- Indijanci je zovu Orenda.²²³
- Franc Anton Mesmer, otac modernog hipnotizma, nazvao ga je životinjskim magnetizmom.²²⁴
- D.D. Palmer, osnivač kiropraktike, nazvao ju je Urođenim.²²⁵
- Vilhelm Rajh, osnivač orgonomije, koristio je termin Orgonska energija.
- Samuel Haneman, osnivač homeopatije, nazvao ju je vitalnom snagom?²²⁶
- Baron Karl fon Rajhenbek ju je nazvao Od sila ili Odi.²²⁷
- Savremeni sovjetski parapsiholozi to zovu Bioplazma.
- A Džordž Lukas iz Ratova zvijezda to naziva Sila.²²⁸

Rečeno nam je da, bez obzira na njeno ime, ova energija prožima sve u svemiru, ujedinjuje svakog pojedinca sa kosmosom i predstavlja ulaz u neiskorišćeni ljudski potencijal. Ona je u osnovi svih iscjeljenja, svih psihičkih sposobnosti, svih takozvanih čudesnih pojava.²²⁹

Termin „vitalna sila“ koristili su i neki vitalistički pisci 19. vijeka. Upotreba vitalne sile uglavnom se odnosi na zbroj očekivanog životnog vijeka koji je Bog dao svakoj osobi. Naša vitalna

²²³ Reisser, Reisser, and Weldon, *New Age Medicine*, 34.

²²⁴ Melton, Clark, and Kelly, *New Age Almanac*, 5.

²²⁵ Fuller, *Alternative Medicine*, 71.

²²⁶ George Vithoulkas, *Homeopathy: Medicine of the New Man* (New York: Prentice Hall Press, 1987), 6.

²²⁷ Spence, *Encyclopaedia of Occultism*, 142.

²²⁸ Reisser, Reisser, and Weldon, *New Age Medicine*, 34.

²²⁹ Ibid.

snaga može biti smanjena grešnim životom i/ili kršenjem prirodnih zakona zdravlja.

PRIMIJEJENA KINEZIOLOGIJA

Primijenjena kineziologija jedinstvena je mješavina drevne kineske medicine i američke teorije kiropraktike koja testira mišiće na disfunkciju organa. Primijenjenu kineziologiju ne treba miješati sa formalnom ili standardnom kineziologijom (biomehanikom), legitimnom naukom, koja proučava tjelesne pokrete i mišiće koji ih kontrolišu.

Dr Džodž Gudhart, kiropraktičar i vidovnjak, smatra se osnivačem primijenjene kineziologije. Godine 1964. bio je prvi koji je učio da se svaki veliki mišić odnosi na tjelesni organ. Kada postoji slabost mišića, to je obično indikacija da postoji energetski problem u povezanom organu. Tretirajući mišić kako bi ga ponovo ojačao, Gudhart je uspio poboljšati i funkcionisanje pridruženog organa.²³⁰

Dr Gudhart je povezao standardne kineziološke tehnike testiranja mišića sa kineskim univerzalnim energetskim čiji teče kroz takozvane meridijane tijela. Dr D.D. Palmer, osnivač kiropraktike, nazvao je ovu univerzalnu energiju urođenom inteligencijom koja, kako je rekao, teče kroz nervni sistem i na koju utiče kičmena moždina.²³¹ Zagovornici primijenjene kineziologije navode da:

„Svaka disfunkcija organa praćena je specifičnom slabošću mišića, što omogućava dijagnosticiranje bolesti prvenstveno kroz procedure testiranja mišića. Njegovi praktičari – od kojih su većina kiropraktičari – takođe tvrde da se nutritivni nedostaci, alergije i

²³⁰ John Diamond, M.D., BK- Behavioral Kinesiology (New York: Harper & Row, Publishers, 1979), 6.

²³¹ Ankerberg and Weldon, Can You Trust Your Doctor? p. 158.

druge štetne reakcije na prehrambene supstance mogu otkriti stavljanjem supstanci u usta tako da pacijent luči pljuvačku. „Dobre“ supstance će ojačati određene mišiće, dok će „loše“ supstance uzrokovati specifične slabosti.²³² Primijenjena kineziologija i bihejvioralna kineziologija rade na istom principu urođenog energetskog disbalansa u organima vezanim za mišić preko odgovarajućih akupunkturnih meridijana.²³³

Smatra se da su mišići energetske pumpe koje povećavaju protok urođene energije kroz određene meridijane. Kada timusna žlijezda pravilno funkcionira, protok energije poboljšava dobrobit. Kada timus ne funkcionira ispravno, protok energije se smanjuje, što uzrokuje neravnotežu koja rezultira bolešću.²³⁴ Vjeruje se da je timus centar za praćenje za mjerenje energetskih neravnoteža čitavog sistema meridijana.²³⁵

Izražena razlika između primijenjene kineziologije i bihejvioralne kineziologije je u tome što primijenjena kineziologija testira mehaničku snagu mišića, dok bihejvioralna kineziologija testira „energiju u meridijanima povezanim s mišićima i sposobnost tijela da dopuni energiju.“²³⁶ Bihejvioralna kineziologija također uključuje psihijatriju i psihosomatsku medicinu.²³⁷

²³² Hafher, Reader's Guide to Alternative Health Methods, 208.

²³³ Ankerberg and Weldon, Can You Trust Your Doctor? p. 28.

²³⁴ Ibid., 28.

²³⁵ Ibid., 49.

²³⁶ Ibid., 28.

²³⁷ Ibid., 7.

Poglavlje 14.

Ajurvedska medicina. Istočnjačka meditacija i druge okultne terapije

AJURVEDSKA MEDICINA

Još jedan drevni medicinski sistem koji je u velikoj mjeri uticao na holistički zdravstveni pokret New Agea je ajurvedska medicina. Ajurvedska medicina, tradicionalni hinduistički sistem iscjeljenja, nastao je prije više od četiri hiljade godina.²³⁸ Ajurveda potiče od sanskritskih riječi *ajur*, što znači „život“ i *veda*, što znači „znanje“, a zasniva se na Vedama, najstarijim poznatim filozofskim i svetim spisima Hindusa. Ajurvedska medicina je u velikoj mjeri dio hinduističkog duhovnog života, jer su je uspostavili neki od istih ljudi koji su Indiji dali svoje sisteme meditacije, joge i astrologije.

Ajurveda je sistem liječenja koji je evoluirao na indijskom potkontinentu prije nekih 3000-4000 godina. Ustanovili su ga isti veliki drevni mudraci koji su proizveli originalne indijske sisteme meditacije, joge i astrologije. Ajurveda ima i duhovnu i praktičnu osnovu, duhovnu perspektivu koja rađa praktičnu.²³⁹ Prema ajurvedskim vjerovanjima, ljudi se sastoje od tri aspekta: fizičkog (tijelo), suptilnog (um) i kauzalnog (duh). Harmonična funkcija sva tri dijela ovog trojstva proizvodi zdravlje.²⁴⁰

Poput kineskog taoističkog i grčkog Hipokratovog sistema,

²³⁸ Deepak Chopra, M.D., *Quantum Healing Exploring the Frontiers of Mind / Body Medicine* (New York: Bantam Books, 1989), 5.

²³⁹ Scott Gerson, M.D., *Ayurveda: The Ancient Indian Healing Art* (Rockport, Mass.: Element Books, 1993), 3.

²⁴⁰ Ibid.

ajurvedska medicina zdravlje vidi u kontekstu univerzuma zasnovanog na nebiblijskom svjetonazoru. Hindusi vjeruju da je ljudski život produžetak „kosmičke svijesti“ i da nečija dobrobit zavisi od njegovog odnosa sa kosmičkom sviješću.²⁴¹ U ajurvedskoj medicini „marma tačke“ su ekvivalentne akupunkturnim tačkama jin i jang. energije. „Marma tačke“ u hinduističkoj medicini su anatomski djelovi tijela kroz koje „prana“ (isto kao i ki) teče kako bi održala zdravlje.²⁴²

Kao i tradicionalna kineska medicina, ajurvedska medicina je vrlo složen sistem liječenja. Uključuje takve prakse kao što su iscjeljivanje uma i tijela (iscjeljenje je omogućeno i za um i tijelo), aromaterapija, herbalizam, biofidbek, joga, meditacija, makrobiotika i manipulacija energijom. Nećemo pokušavati iscrpiti učenja hinduističke ajurvedske medicine, samo fokus na osnovne filozofije, praćenje ajurvedskih korijena joge, biofidbeka i terapijskog dodira.

Prije deset godina, zapadnjaci su znali vrlo malo o ajurvedskoj medicini. Jedna od osoba najodgovornijih za popularizaciju ajurvedske medicine u Americi je dr Dipak Čopra, ugledni endokrinolog i izvršni direktor *Sharp Health Care Institute for Human Potential and Mind/Body Medicine* u San Dijegu, Kalifornija. Čopra je rođen i odrastao u Nju Delhiju, Indija, i pohađao je *Sveindijski Institut medicinskih nauka*. Napisao je brojne knjige o temama vezanim za zdravlje. U svojoj knjizi „Kvantno iscjeljivanje: Istraživanje granica medicine uma/tijela“, koju je visoko podržala Merilin Ferguson, glasnogovornica New Agea i autorka Vodolijске zavjere, Čopra kombinuje drevnu alternativnu medicinu sa zapadnom medicinom.

Časopis *Time* nazvao je Čopru „Carem duše“ zbog njegovog

²⁴¹ Monte, *World Medicine*, 30.

²⁴² Gerson, *Ayurveda*, 85.

kombinovanja medicinskih savjeta sa indijskom metafizikom, „kazujući Amerikancima gdje su duh i tijelo u interakciji“. Članak je pohvalio Čopru rekavši: „Oblast iscjeljivanja New Agea sastoji se od otprilike četiri kategorije. Čoprina snaga je u tome što je on kombinacija svih njih: endokrinolog; sintisajzer indijske medicine i kvantne fizike; pisac velike strasti; i propagator magije i misticiзма.“²⁴³

Čopra je hinduistički mistik koji prihvata monistički koncept svjetonazora da „na kosmičkom nivou svi postojimo istovremeno u cijelom svemiru.“²⁴⁴ Nije teško vidjeti odakle dr Čopra dolazi i kako se uklapa u alternativni medicinski pokret New Agea.

Ajurvedska medicina se zasniva na hinduističkom vjerovanju da se svaka osoba sastoji od različitih količina zraka, vode, vatre, zemlje i etra, pet elemenata stvaranja. Ajurveda uči da je bolest rezultat neravnoteže ovih elemenata i da se zdravlje može postići samo obnavljanjem njihove ravnoteže.²⁴⁵ Pet elemenata smješteno je u ono što se naziva tri metabolička tipa tijela (doše), vata, pita i kapa, koji su slični zapadnjačkim tipovima tijela „tanak“, „mišićav“ i „debeo“. U zapadnoj medicini takvi tipovi tijela obično ne igraju važnu ulogu u dijagnozi i liječenju. Međutim, u ajurvedskoj medicini, doše su daleko složenije od samo tipova tijela samih po sebi i smatra se da imaju mnogo veći uticaj na dobrobit osobe nego u zapadnoj medicini. Doše se odnose na urođenu konstituciju nečijeg tijela, raspoloženja, ličnost i druge karakteristike. Unutar doša je pet elemenata.²⁴⁶ Prema dr Čopri:

„Kada su doše izbalansirane u skladu sa konstitucijom pojedinca, rezultat je živo zdravlje i energija. Ali kada je osjetljiva

²⁴³ David Van Biema, “Emperor of the Soul,” Time, June 24, 1996, 67.

²⁴⁴ Ibid., 66.

²⁴⁵ Williams, New Age Healing, 76.

²⁴⁶ Burton Goldberg Group, Alternative Medicine: The Definitive Guide (Fife, Wash.: Burton Goldberg Group, 1995), 63.

ravnoteža poremećena, tijelo postaje podložno vanjskim stresorima, koji mogu varirati od virusa i bakterija do loše ishrane i prekomjernog rada. Neravnoteža u došama je prvi znak da um i tijelo nisu savršeno koordinirani.²⁴⁷ Osnova svih tretmana u ajurvedskom sistemu je balansiranje životnih energija u nama. Životne energije se zajednički nazivaju „prana“, što je isto što i kineski či ili ki. „Ove sile su drevni kineski mudraci nazvali jin i jang, a hinduistički vidovnjaci rajas i tamas, koji takođe opisuju treću balansirajuću silu, satvu.“²⁴⁸

Ajurvedski liječnici, vajdie, koriste meditaciju kao primarni i temeljni alat, kao i „prehranu, bilje, mineralne tvari i arome.“²⁴⁹ Vajdie su takođe upoznati sa principima ishrane, psihologije, astrologije, terapije draguljima i bojama, biljnim preparatima, i klimatologijom.

Oni koji su upoznati s alternativnim New Age holističkim zdravstvenim terapijama prepoznaće da mnoge od gore navedenih terapija i praksi definitivno imaju svoje korijene u ajurvedskoj medicini. Svaka terapija koja koristi balansiranje energije, manipulaciju energijom „prane“, izmijenjena stanja svijesti i očitavanje aure može se pratiti do ajurvedske medicine. I ajurvedska medicina, kao i tradicionalna kineska medicina, je orijentalni sistem iscjeljivanja zasnovan na nebiblijskom svjetonazoru i mističnim oblicima liječenja koji ne mogu biti podržani Biblijom.

ISTOČNJAČKA MISTIČNA MEDITACIJA

Istočnjačka meditacija, za razliku od biblijske, vodi do „promijenjenih stanja svijesti“. To je oblik samohipnoze, koja može biti duhovno štetna. Promijenjena stanja svijesti, bilo sama izazvana

²⁴⁷ Ibid., 65.

²⁴⁸ Gerson, Ayurveda, 53.

²⁴⁹ Ibid., 5.

(samo- ili autohipnoza, trans) ili potpomognuta od strane nekog drugog koristeći vođene imaginacije, itd., mogu biti duhovno opasna jer u ovom stanju osoba više nema kontrolu i postaje otvorena ne samo za nečije hipnotičke sugestije već i za demonski uticaj.

Istočna meditacija igra vitalnu ulogu u gotovo svim holističkim terapijama New Agea koje potiču iz hinduizma, budizma i taoizma. To je alat koji se koristi za pomoć pacijentu u povezivanju sa „krajnjom stvarnošću“, za iscjeljenje ili postizanje dobrog oporavka vlastitog tijela procesom vizionarstva njegovih unutrašnjih organa, kao što se radi u haha jogi, biofeedbacku i nizu drugih New Age holističkih zdravstvenih terapija. Stoga, u pokretu za holističko zdravlje New Agea, istočnjačka mistična meditacija i holističke zdravstvene terapije rade ruku pod ruku.

Dr Dipak Čopra kaže da „oni koji postignu harmoniju sa tim univerzalnim umom meditacijom i slijedeći ajurvedske prakse mogu izbjeći razne bolesti.“²⁵⁰

Holistička medicina New Agea, koja je mnoge svoje tehnike posudila iz tradicionalne kineske medicine i ajurvedske medicine, u velikoj mjeri koristi mističnu meditaciju. Transcendentalnu meditaciju (razvodnjenu verziju hinduističke mistične meditacije) takođe koriste praktičari New Agea kao alat za pomoć pacijentima da se vrate zdravlju. U „Alternativnoj medicini: Konačni vodič“, navodi se da su studije takođe pokazale da meditacija, [posebno istraživanje o transcendentnoj meditaciji (TM), popularnom obliku meditacije koji se praktikuje na Zapadu poslednjih trideset godina] može dovesti do zdravog stanja opuštenosti uzrokujući generalizovano smanjenje višestrukih fizioloških i biohemijskih markera, kao što su smanjeni broj otkucaja srca, smanjena brzina disanja, smanjeni kortizol u plazmi (glavni hormon stresa), smanjena brzina pulsa i povećan EEG (elektroencefalogram) alfa, moždani talas

²⁵⁰ Van Biema, "Emperor of the Soul," 68.

povezan sa relaksacijom.²⁵¹ Ovaj kompletan tom o alternativnoj medicini, u istom poglavlju, pod naslovom „Meditacija“, preporučuje meditaciju kao „dobru prikladnu za brigu o sebi“ i dodaje da „može postati dio vašeg ličnog programa održavanja zdravlja.“²⁵² Istočnjačka meditacija ili bilo koja vrsta meditacije koja uključuje oblike samohipnoze i vizionarstva je okultna, mistična i duhovno opasna.

JOGA

Hinduizam uči svoje sledbenike da traže duhovno prosvjetljenje u sebi i konačno oslobođenje, mokšu, od ponovnog rođenja i fenomenskog svijeta. Joge su metafizičke staze ili metafizičke duhovne discipline koje pomažu u postizanju razrešavanja i oslobođanja od spoljašnjeg svijeta i sjedinjenja sa „konačnom stvarnošću“. Ova vrsta metafizičke duhovne discipline zahtijeva asane (pravilni položaji kao što je položaj lotosa), ritmičko disanje, intenzivnu koncentraciju i fokusiranje, introspektivnu meditaciju i ponavljanje ispravnih misaonih formula kao Aum, Om.²⁵³

Riječ joga je sanskritska riječ koja doslovno znači „ujediniti se“. Najbliža naša riječ je jaram. Joga podrazumijeva ujedinjenje sa konačnom stvarnošću. U hinduizmu, „krajnja stvarnost“ može biti istinsko ja, bezlični apsolut i/ili lično božanstvo kao što su Brama ili Krišna.²⁵⁴ Joga asketske duhovne discipline mogu se smatrati oblicima hrišćanske meditacije i molitve u hinduističkom stilu. Postoje mnoge joge. Međutim, sedam glavnih su:

(1) hata joga – kontroliše fizičkog tijelo kroz položaje,

²⁵¹ Burton Goldberg group, *Alternative Medicine*, 340, 341.

²⁵² Burton Goldberg group, *Alternative Medicine*, 341.

²⁵³ John B. Noss, *Mans Religions*, 5th ed. (New York: Macmillan Publishing Co., 1974), 197-198.

²⁵⁴ Melton, Clark, and Kelly, *New Age Almanac*, 147.

pranajamu i prakse „pročišćavanja“ (krijas)

(2) laja joga – kundalini, čakre i tjelesni zvuci se čuju kada su uši pokrivena

(3) mantra (ili nada) joga – kontrola uma

(4) jnana (ili nana) joga – razumijevanje zakona univerzuma

(5) bakti joga – odanost bogu

(6) karma joga – nesebično služenje, dužnost i kontrola ponašanja; i

(7) radža (aštanga ili astanga) joga, koja obuhvata sve navedene škole.²⁵⁵

Joga je uvedena u Ameriku 1890. godine kada je Teozofsko društvo objavilo prvu knjigu koja je objasnila i zagovarala praksu, „Najfinije prirodne sile“ (Natures Finest Forces), autora Rame Prasada. Teozofsko društvo je kasnije postalo „glavni kanal istočnjačkih učenja zapadnjacima, i zajedno sa čitavim spektrom hinduističke i budističke misli, Društvo je obezbjeđivalo materijale o jogi“.²⁵⁶

Nakon što je joga uvedena, učitelji joge emigrirali su u Ameriku da je predaju tokom ranih decenija dvadesetog vijeka. Knjiga *BKS Iyengars, Light on Yoga*, „najopsežnija knjiga o hata jogi ikada proizvedena“, postala je najpopularnija knjiga o tehnikama joge i uputama u Americi. Sedamdesetih godina 19. vijeka bakti joga je postala veoma popularna kroz Hare Krišna pokret.²⁵⁷

Najpoznatiji oblik joge u Americi danas je hata joga, joga disciplina koja uči kontroli fizičkog tijela kroz položaje kao asana, pravilan položaj joge. Najpoznatiji položaj hata joge je poznati sjedeći položaj prekrštenih nogu koji se zove „lotos“. Stoj na rukama je još jedna asana hata joge.

YMCA, YWCA, koledži i centri za fizički fitnes nude hata

²⁵⁵ Jack Raso, “Alternative” Healthcare: A Comprehensive Guide (Amherst, N. Y: Prometheus Books, 1994), 54.

²⁵⁶ Melton, Clark, and Kelly, New Age Almanac, 150.

²⁵⁷ Ibid., 151.

jogu kao fizičku vježbu uma za smanjenje stresa. Iako hata joga može smanjiti nivo stresa, njena svrha je daleko od pukog smanjenja stresa. To je sredstvo za sticanje, kroz praksu stroge kontrole disanja, meditacije, vizualizacije i inkorporacije asana, sposobnosti kontrole normalno nekontrolisanih fizioloških funkcija tijela (disanje, protok krvi, metabolizam, itd.). Tehnike disanja bude različite nivoae svesti, kojih ima šest, i osvjetljavaju dušu. „Dah se, dakle, smatra više od kapije unutrašnjeg bića; to su vrata do božanskog u svakom od nas. Na Istoku je nauka o dahu u konačnici religiozni put.“²⁵⁸ A taj religiozni put nije nijedan drugi do hinduizam!

U Indiji nisu mladi studenti ti koji praktikuju hata jogu. To rade starije osobe. U poslednjih nekoliko godina svog života, predani hindusi praktikuju hata jogu, učeći kako kontrolisati one tjelesne funkcije koje se inače ne mogu svjesno kontrolisati, do te mjere da ih na kraju mogu isključiti po želji. Ovu vještinu uče pripremajući se za vlastitu smrt, svjesnim isključivanjem svih tjelesnih funkcija i ulaskom u sledeći život reinkarnacijom.²⁵⁹

U svojoj knjizi „Druga strana tišine: Vodič u hrišćansku meditaciju“, Morton T. Kelsi, katolički sveštenik i poznati New Age pisac, opisuje inherentnu opasnost imaginacije u izmijenjenom stanju svijesti jer pojedinac više nema svjesnu kontrolu. Naslov njegove knjige je pomalo pogrešan naziv, jer je tzv. „hrišćanska“ meditacija koju on opisuje kopija istočnjačke mistične meditacije.

Istina je da mašta zahtijeva sasvim drugačiji kapacitet. Sa maštom čovjek nema svjesnu kontrolu nad slikama s kojima se radi. One se ne mogu pozvati ili zaustaviti po volji kao što to mogu koncepti. Slike su više kao živa bića sa sopstvenim životom i svrhom. Često odvođe pojedinca na čudnu teritoriju gdje on ili ona ne poznaje teren dovoljno dobro da zauzme smjer i ima dovoljno

²⁵⁸ Monte, World Medicine, 168.

²⁵⁹ Matrisciana, Gods of the New Age, 144.

problema da jednostavno prati kuda slike vode.²⁶⁰

Kelsi daje dodatna upozorenja u vezi s meditacijom:

„Meditacija nije nešto što treba raditi samo zato što to rade drugi. Ne može se poduzeti kao estetska vježba ili samo za razonodu. Očekivali to ili ne, u meditaciji otvaramo vrata drugom aspektu stvarnosti, potencijalno jednako nagrađujućem, a ponekad čak i opasnijem od fizičkog svijeta... Osim toga, postoji realnost radikalnog zla pronađenog u unutrašnjem svijetu koje je usmjereno na osvajanje moći i uništavanje pojedinca.“²⁶¹ Oni koji praktikuju laja jogu, čiji je cilj da probude kundalini ili moć „smotane zmiје“ u osnovi kičme, mogu završiti u ludilu, ako se buđenje dogodi iznenada. Kaže Gopi Krišna, autor knjige „Živjeti s Kundalinijem“:

„U slučaju onih kod kojih se buđenje dogodi odjednom kao rezultat joge ili drugih duhovnih praksi, iznenadni uticaj snažnih vitalnih struja na mozak i druge organe često je praćen ozbiljnim rizikom i čudnim mentalnim stanjima, koja variraju od trenutka do trenutka, pokazujući na početku abnormalne osobenosti medija, mistika, genija i ludaka, sve skupa u jedno.“²⁶²

Hrišćanski pisci Džon Ankerberg i Džon Veldon takođe upozoravaju da „iako javnost lažno doživljava jogu kao sigurnu ili neutralnu praksu, čak je i autoritativna literatura o jogi prepuna upozorenja o ozbiljnim fizičkim posledicama, mentalnim poremećajima i štetnim duhovnim efektima. Često se spominju paraliza, ludilo i smrt. Navodno, takve posledice proizilaze iz pogrešne prakse joge, ali zapravo nastaju jer je joga okultna praksa. Oni koji brinu o svom cjelokupnom zdravlju ne bi trebali praktikovati jogu.“²⁶³

²⁶⁰ Morton T. Kelsey, *The Other Side of Silence: A Guide to Christian Meditation* (New York: Paulist Press, 1976), 179.

²⁶¹ *Ibid.*, 70, 71.

²⁶² Gopi Krishna, *Living with Kundalini* (Boston: Shambhala, 1993), 143.

²⁶³ John Ankerberg and John Weldon, *The Facts on Holistic Health and the New Medicine* (Eugene, Ore.: Harvest House Publishers, 1992), 37.

Sve joge, bilo da su hata, karma ili bakti, su hinduistički, metafizički duhovni putevi koji vode do izmijenjenih stanja svijesti, samosvijesti i više svijesti, na kraju povezujući pojedinca s natprirodnim silama. Sva ova mistična iskustva su okultne prirode i stoga ne bi trebala biti dio hrišćanskog načina života.

BIOFIDBEK (BIO POVRATNE INFORMACIJE)

Biofidbek se naziva „elektronskom jogom“ Zapada, jer putem elektronskih uređaja može naučiti pacijenta u suštini istoj stvari koju radi hata joga – svjesnoj kontroli unutrašnjeg tjelesnog rada ili normalno nevoljnih tjelesnih funkcija i njihovih fizičkih odgovora.

Doktor Klajd Norman Šili, M.D., koji je bio prvi predsjednik Američkog holističkog medicinskog udruženja, povezuje biofidbek sa okultnom medicinom.

„Mislim da je okultna medicina najdramatičniji, najuzbudljiviji i najprovokativniji aspekt medicinske njege danas, onaj s najvećim potencijalom – makar samo zato što je najmanje razvijen i istražen. To uključuje takve naizgled čudne pristupe kao što je učenje ljudi da kontrolišu svoje unutrašnje tjelesno funkcionisanje baš kao što to čine jogiji sa istoka – da uspore otkucae srca ili snize krvni pritisak, čak i da kontrolišu epileptične napade. Ovo je pristup biofidbeka i autogenog treninga, dvostruke manifestacije istog procesa.“²⁶⁴ On dalje navodi da:

„Dostignuća joge upućuju nas na biofidbek i autogenost, mehaničke i verbalne aspekte istog fenomena. Tamo gdje biofidbek koristi modernu elektroniku, autogenika koristi jednostavne osnove jezika i misli da postigne isti cilj, kontrolu tjelesnih

²⁶⁴ C. Norman Shealy, M.D., Ph.D., *Occult Medicine Can Save Your Life: A Modern Doctor Looks at Unconventional Healing* (Columbia, Ohio: Brindabella Books, 1985), 153.

procesa. Uz transcendentalnu meditaciju, zen, jogu i druge meditativne discipline, one djeluju po nekom mehanizmu koji još uvijek nije shvaćen.“²⁶⁵

Korišćenjem posebnih elektronskih uređaja za praćenje, kao što su elektromiogrami (EMG), za posmatranje napetosti mišića, elektroencefalograma (EEG), za praćenje aktivnosti moždanih talasa i mentalnih vježbi (meditacija i vizualizacija), biofidebek pokušava da osposobi osobu da svjesno kontroliše protok krvi, metabolizam, temperaturu kože, disanje, otkucaje srca i druge nevoljne tjelesne funkcije. EEG mašina djeluje kao ogledalo uma koje mjeri i daje očitavanja (povratne informacije) o aktivnostima moždanih talasa.

Prema praktičarima biofidebeka, u osnovi postoje četiri moždana talasa: (1) beta talasi, koji označuju da je mozak u stanju normalne budne svijesti, (2) alfa talasi, koji „izgleda da su prisutni na svim višim nivoima svjesnosti i kada je um veoma miran, a tijelo opušteno,“ (3) teta talasi, koji se „javljaju tokom meditacije i u vremenima kreativne inspiracije“ i (4) delta talasi, koji „označuju ritam sna, ali se javljaju i kod budnih ljudi kao odgovor na nove ideje, te kod iscjelitelja i vidovnjaka.“²⁶⁶

Važno je napomenuti da je „moderna oprema za stimulaciju mozga New Agea upoređena s onom iz budističkih ili hinduističkih mandala“²⁶⁷ – kružni dizajni koji sadrže koncentrične geometrijske forme, slike božanstava, itd., simbolizujući univerzum, totalitet, cjelovitost i jedinstvo.²⁶⁸

Biofidebek, koji djeluje na istim principima kao hata joga, definitivno ima svoje korijene u hinduizmu. Neki ekstremni primjeri kontrole uma nad materijom spominju se u knjizi Marvina Karlinsa

²⁶⁵ Ibid., 166.

²⁶⁶ Williams, *New Age Healing* 94.

²⁶⁷ Ibid., 94.

²⁶⁸ Webster's *New World Dictionary*, 2d college ed (1982), s.v. "Mandala."

i Luisa M. Endrusa „Biofidbek: Uključivanje moći vašeg uma“.

Krhki, oskudno odjeveni 48-godišnji jogi po imenu Šri S.R. Krišna Ijengar volontirao je na Sveindijskom institutu za mentalno zdravlje u Bangaloru, Indija, kako bi se koristio kao eksperiment za testiranje kontrole disanja jogija. Ubačen je u jamu koju je bolničko osoblje iskopalo prema strogim specifikacijama. Jogi je bio ožičen električnim instrumentom kako bi se mogle pratiti njegove vitalne funkcije, položen na leđa i živ zakopan u jamu sa drvenom daskom preko sebe, omogućavajući mu samo kubni metar zraka da diše. Da bi situacija bila još izazovnija, jogi je zapalio mirisni štapić i stavio ga pored sebe. Da bi preživio, jogi je morao da smanji svoj metabolizam dovoljno da se izdržava uz minimalno curenje zraka koje je dolazilo kroz prljavštinu – i to je činio devet sati.²⁶⁹ U Indiji, jogiji uče sebe da kontrolišu svoje tjelesne funkcije kao jogi Šri uradio. U Americi, da bi se postigla ista kontrola, koriste se EEG aparati.

Za hrišćanina, opasnost u biofidbeku ne leži u upotrebi elektronskih uređaja za praćenje, već u korišćenju istočnjačkih tehnika meditativne vizualizacije u izmijenjenim stanjima svijesti.

AROMATERAPIJA

Holistička zdravstvena terapija koja osvaja obraćenike, posebno među ženama, je aromaterapija. Prodavnice za njegu tijela (body shops) širom zemlje, kroz svoje kozmetičke proizvode, promovišu ovu drevnu terapiju duha i tijela koja navodno liječi uljima cvijeća, biljaka i trava. Aromaterapija je terapijska upotreba eteričnih ulja biljaka. Za ova ulja se kaže da su vrlo koncentrisane tvari ekstrahirane iz cvijeća, listova, stabljika, plodova i korijena, a takođe su destilirane iz smola. Za njih se kaže da predstavljaju

²⁶⁹ Marvin Karlins and Lewis M. Andrews, *Biofeedback: Turning on the Power of Your Mind* (New York: Warner Communications Co., 1974), 71, 72.

„životnu snagu“ ili „dušu“ biljke. Ulja se daju u malim količinama kroz masažu, ili inhalaciju, ili kroz kreme i losione. Povremeno se proizvod uzima interno.²⁷⁰ Za obučenog aromaterapeuta se kaže da može odlučiti koja ulja najbolje odgovaraju stanju osobe i „nanosi ih na specifične energetske tačke lica i tijela. Ovdje je dodir važan koliko i miris.“²⁷¹ Neki aromaterapeuti mogu odrediti koje ulje ili ulja treba koristiti tako što će ispitati pramen kose ili uzorak rukopisa pacijenta, testirajući to u ritualu radiestezijske. Vodič za čitaocima Američkog medicinskog udruženja za alternativne zdravstvene metode navodi da „nema naučnih dokaza da su prednosti koje se postižu aromaterapijom veće od onih koje se postižu snagom sugestije.“²⁷²

Iako se ovim kolonjskim vodama, šamponima i uljima za tijelo može učiniti vrlo malo fizičke štete, a određene arome zaista mogu pomoći osobi da se opusti, svako ko se bavi aromaterapijom trebao bi biti svjestan da praktičari mogu biti uključeni u New Age ili okultne ideje i stoga treba biti oprezan.

DRUGE OKULTNE TERAPIJE

HOMEOPATIJA

Jedan od „naizgled bezazlenijih“ oblika alternativne medicine New Agea je homeopatija, zasnovana na Zakonu sličnosti, da „slično liječi slično“. Sama riječ dolazi od dvije grčke riječi, *homiois*, što znači „slično“ i *pato* što znači „bol“ ili „patnja“. Samuel Haneman, njemački ljekar s kraja osamnaestog vijeka, u velikoj mjeri je zaslužan za razvoj ovog oblika medicine. Homeopatija se, kao i akupunktura, zasniva na kineskoj teoriji univerzalne

²⁷⁰ Hafner, Reader's Guide to Alternative Health Methods, 279.

²⁷¹ Shirley Lord, ed., "Holistic Treatments," Vogue Beauty, December 1991, 172.

²⁷² Hafner, Reader's Guide to Alternative Health Methods, 279.

energije, či, koja tek treba biti naučno izolovana, posmatrana ili izmjerena.²⁷³

Haneman je podučavao četiri osnovna principa u vezi s homeopatijom:

1. Supstanca koja izaziva simptome kod zdrave osobe liječi te simptome kod bolesne osobe.

2. Na dinamičku vitalnu snagu prvenstveno utiče bolesna osoba, pa stoga i sam lijek mora moći uticati na to tako što je sam dinamičan.

3. Pacijentu je potreban samo jedan određeni lijek u isto vrijeme.

4. Sveukupnost simptoma je ono što se mora prepisati ili propisati lijek.²⁷⁴

„NI JEDAN MOLEKUL NIJE OSTAO“

Homeopatski lijekovi se pripremaju upotrebom minerala, botaničkih supstanci, zooloških supstanci i drugih izvora, oslabljenih višestrukim razrjeđivanjem. Homeopat dr Džordž Vitulkas to navodi:

„Savremeni homeopati koriste potencije do stohiljaditih centezima i više... Implikacije ovog otkrića su zapanjujuće. Supstanca protresena i razrijeđena do razrjeđenja od 1 na 100.000 djelova, čak i do ukupno 60 nula i više, i dalje djeluje na liječenje bolesti, brzo i trajno, i bez nuspojava!“²⁷⁵

Dr Vitulkas dalje kaže da „jasno je da se ovaj fenomen ne može objasniti običnim hemijskim mehanizmima. Razblaženja su toliko astronomska da nije ostao ni jedan molekul originalnog

²⁷³ Vithoulkas, Homeopathy, Medicine of the New Man, 6.

²⁷⁴ Margot McCarthy, ed., Natural Therapies (San Francisco, Calif.: Harper Collins Publishers, 1994), 149.

²⁷⁵ Vithoulkas, Homeopathy: Medicine of the New Man, 21.

lijeka.“²⁷⁶ Dakle, ako nije ostao ni jedan molekul originalnog lijeka, šta je to što liječi pacijente? Prema osnivaču, to je „suština nalik duhu“.

Sam Haneman je vjerovao da praktično nema šanse da čak i jedan molekul originalne supstance ostane nakon ekstremnih razrjeđenja. Ali on je rekao da snažno mućkanje ili mljevenje sa svakim korakom razrjeđivanja ostavlja iza sebe esenciju nalik duhu koja liječi oživljavanjem „vitalne snage“ tijela.²⁷⁷

Astronomska razrjeđenja za koja se kaže da ne sadrže ni jedan molekul originalne supstance moraju biti najnevjerovatniji placebo za liječenje bolesti u moderno doba. Njihova upotreba je uporediva sa liječenjem malarije ispuštanjem boce kinina od osam unci u Tihi okean kod obala Japana dok bijesni tajfun, a zatim uzimanjem kašike iz okeana kod obale Malibua u južnoj Kaliforniji i vjerovanjem da sadrži esenciju duha originalnog kinina.

Neki ljudi misle da se homeopatski lijek zasniva na istom principu kao i vakcinacija. Uz vaccine, vrlo mala količina virusa se ubrizgava u pojedinca kako bi prisilila imuni sistem da proizvodi antitijela protiv njega. Ali homeopatija radi na drugom principu. Vaccine se daju da izgrade antitijela kako bi zaštitile zdrave ljude od bolesti, dok homeopatija liječi bolesnog pacijenta esencijom ili duhom supstance koja izaziva iste simptome kao i njegova bolest kod zdrave osobe. Homeopatski tretmani nemaju nikakve veze sa imunološkim sistemom, već samo sa obnavljanjem „vitalne sile“ ili „dinamike“ kako je to Haneman nazvao.²⁷⁸

Haneman je vjerovao da:

„Prava bolest nije bila fizički entitet. Umjesto toga, bolest je počela na duhovnom nivou kao aberacija ili neravnoteža moći slične duhu, ili vitalnog principa koji oživljava ljudsko tijelo. Tek

²⁷⁶ Ibid.

²⁷⁷ Hafher, Readers Guide to Alternative Health Methods, 85.

²⁷⁸ Raso, “Alternative” Healthcare, 139.

kasnije se ova aberacija manifestuje kao fizičko oboljenje ili bolest... Budući da je pravi uzrok bolesti 'duhovni', mora se liječiti 'duhovnom' medicinom ili lijekom."²⁷⁹

Homeopatski lijekovi se opisuju kao „prirodni“ i prodaju se u trgovinama zdrave hrane. Ali u većini slučajeva, homeopatski lijekovi sadrže samo „esenciju“ ili „duh“ izvorne supstance, što ga čini više spiritualističkim nego prirodnim, da ne spominjemo da se homeopatija takođe temelji na nebiblijskom pogledu na svijet sličnom svjetonazoru taoista i hinduista, koji uključuje filozofiju pan-teizma i animizma.

TERAPEUTSKI DODIR

Energetska manipulacija u svom najširem smislu uključuje akupunkturu i akupresuru, šiatu, primijenjenu kineziologiju, aromaterapiju, balansiranje kristalne energije, refleksologiju i reiki (polaganje ruku za primjenu univerzalne energije „Ki“ za promociju iscjeljenja i zdravlja). Dodatna terapija manipulacije energijom koja je sada naširoko praktikovana i promovisana od strane bolničarskog osoblja je terapijski dodir.

Doktorica Dolores Kriger, R.N. [registrovana bolničarka – prim. prev.], osnivačica i jedna od glavnih promoterki terapijskog dodira, bila je pod velikim uticajem iscjeliteljskih teorija i praksi ajurvedske, tibetanske, kineske i indijanske medicine i joga u oživljavanju drevne vještine iscjeljivanja terapijskom upotrebom ruku.²⁸⁰ Terapijski dodir (TT) se smatra američkim ekvivalentom reikiju. Reiki je energetski sistem iscjeljivanja vrlo sličan

²⁷⁹ Organon of Medicine, 6th ed., (New Delhi, India: B. Jain Publishers, 1978), 17,18, quoted in Ankerberg and Weldon, Can You Trust Your Doctor?, 270.

²⁸⁰ Dolores Kriger, Ph.D., R.N., The Therapeutic Touch: How to Use Your Hands to Help or Heal (New York: A Fireside Book, 1979), 11-16.

terapeutskom dodiru zasnovan na drevnoj tibetanskoj medicini.²⁸¹

Glavni princip terapeutskog dodira je da tijelo njeguje i održava prana, vitalna energetska sila. Vjeruje se da zdravi ljudi imaju preobilje prane, dok bolesni ljudi imaju manjak. U suštini, tretman se sastoji od toga da terapeut ispruži ruke malo iznad pacijentovog tijela, locira polja viška energije i premjesti energiju u nedostatne djelove tijela gdje je to potrebno. Ni u jednom trenutku nema fizičkog kontakta između pacijenta i terapeuta.²⁸²

Kada je uvela četiri faze terapijskog dodira, Dolores Kriger je to nazvala „meditacijom iscjeljivanja“.²⁸³ Četiri faze su sledeće:

1. „Centriranje sebe fizički i psihološki.“²⁸⁴ Ovaj prvi korak je važan jer TT praktičar mora ući u intuitivno stanje svijesti.

2. „Vježbanje prirodne osjetljivosti šake za procjenu energetskog polja osobe koja se iscjeljuje za znakove razlika u kvalitetu protoka energije.“²⁸⁵ Ovaj drugi korak se takođe naziva „procjena“. Iscjelitelj postavlja svoje ruke, dlanovima prema dolje, 5-10 cm iznad pacijenta i polako skenira pacijentovo energetsko polje sve dok se ne osjete žmarci ili pulsiranje u rukama iscjelitelja.

3. „Mobilizovanje područja u energetskom polju pacijenta kako bi iscjelitelj mogao zapaziti one koje ne teku; odnosno koje su tromе, zagušene ili statične.“²⁸⁶ Korak 3 je vrlo sličan otčepljenju čija u akupunkturi kako bi se omogućio uravnotežen tok jina i janga. U ovoj fazi kretanja, ruke postaju aktivnije i iscjelitelj se može uključiti u brišuće pokrete duž pacijentovog tijela. Iscjelitelj tada snažno trese ruke kako bi se riješio neželjenog viška negativne

²⁸¹ David Sneed and Sharon Sneed, *The Hidden Agenda: A Critical View of Alternative Medical Therapies*, (Nashville: Thomas Nelson, 1991), 168.

²⁸² Sharon Fish, “‘Therapeutic Touch’: Healing Science or Psychic Midwife?” *Christian Research Journal* (Summer 1995), 30.

²⁸³ Krieger, *The Therapeutic Touch*, 35.

²⁸⁴ Ibid.

²⁸⁵ Ibid.

²⁸⁶ Ibid., 36.

energije.

4. „Svjesno usmjeravanje od strane iscjelitelja njegovih ili njenih višaka tjelesnih energija kako bi se pomoglo pacijentu da reprogramira svoje vlastite energije.“²⁸⁷ Četvrti korak je prenos vlastite vitalne energije na pacijenta, djelujući kao provodnik „iscjeljujuće univerzalne energije“ dok se energetska polja pacijenta ne stabilizuju. Po Krigerovim riječima:

„Tokom terapijskog dodira, osoba koja igra ulogu iscjelitelja bukvalno postaje ljudski sistem podrške, dopunjujući energije u [pacijentovo] ime. Ova dinamična interakcija ljudskog polja može doseći veoma duboko unutar psihe i onog ko se iscjeljuje i iscjelitelja.“²⁸⁸ U ajurvedskoj medicini smatra se da postoji sedam čakri ili glavnih energetskih centara u ljudskom tijelu, prepoznatih kao agensi za skladištenje univerzalne energije. Kriger navodi da je središnja depresija na dlanovima sekundarni energetski centar čakre. To je razlog zašto se ispružene ruke koriste s dlanovima nadolje za terapijsko liječenje. Kriger se ne izvinjava zbog usvajanja tradicionalnog kineskog koncepta održavanja energetske ravnoteže jina i janga u tijelu, kao i ajurvedskog koncepta energetskog balansiranja „prane“.

Neki hrišćani u Americi vrlo su zabrinuti zbog ove kontroverzne terapijske metode dodira koja prodire u hrišćansku zajednicu. *Christianity Today* izvještava da je do danas više od „100.000 američkih medicinskih sestara obučeno u terapijskom dodiru“ i dodaje da je to jedna od najbrže rastućih praksi alternativne njege, uglavnom zato što je „neinvazivna, netoksična i korisna za smanjenje boli i promocije zdravlja.“²⁸⁹

„Pljačkaši zdravlja: Bliži pogled na nadriljekarstvo u

²⁸⁷ Ibid.

²⁸⁸ Ibid., 71.

²⁸⁹ Joe Maxwell, “Nursings New Age?” *Christianity Today*, February 5, 1996, 96.

Americi“, urednik Stiven Baret, M.D., i doktor Vilijam T. Džervis, predsjednik Nacionalnog vijeća protiv zdravstvenih prevara, sa sjedištem u Loma Lindi, Kalifornija, navodi da ne postoje nikakvi naučni dokazi za tvrdnje o terapijskom dodiru, niti studije koje potvrđuju TT nikada nisu objavljene u nekom uglednom naučnom časopisu.²⁹⁰ Očigledno je onima koji su istraživali terapijski dodir da se zasniva na okultnom obliku manipulacije energijom.

IRIDOLOGIJA

Kao i druge New Age holističke zdravstvene terapije, iridologija se zasniva na percepciji mističnih univerzalnih energetskih polja u tijelu. Ova dijagnostička metoda, koja ispituje dužicu (iris) ljudskog oka u potrazi za indikacijama bolesti, može se pratiti još od starih Kineza i Japanaca, za koje se kaže da su prvi zavirili u iris kako bi dijagnosticirali bolesti. I vavilonski Haldejci i Egipćani su sugerisali da je ljudsko oko igralo značajnu ulogu u medicini.²⁹¹ U devetnaestom vijeku, Ignac fon Peceli (Ignatz von Peczely), jedanaestogodišnji mađarski dječak, slučajno je slomio nogu svom ljubimcu sovi. Mladi Peceli je odmah primijetio crnu prugu koja se uzdiže u sovinom oku. Kada je kasnije postao ljekar, prisjetio se incidenta i počeo proučavati oči svojih pacijenata.²⁹² Početkom 1800-ih razvio je prvu kartu o iridologiji.

Međutim, dr Bernard Jensen se smatra ocem iridologije. Jensen je bio pionir iridologije u Americi i dalje je razvio von Pecelijevu kartu iridologije do onoga što je danas. Tabela dr Jensena, koja liči na hinduistička učenja, ocrta devadeset šest zona ili podjela oka baš kao što su Hindusi dijelili „čakru trećeg oka“. Ova

²⁹⁰ Steve Barrett and William T. Jarvis, *The Health Robbers: A Close Look at Quackery in America* (Buffalo, N. Y.: Prometheus Books, 1993), 364.

²⁹¹ Williams, *New Age Healing*, 128.

²⁹² Hafher, *Readers Guide to Alternative Health Methods*, 94.

čakra unutrašnjeg oka, koja se navodno nalazi na čelu između očiju, ima odgovarajuću tačku za masažu stopala koja se nalazi u „području šupljine na vrhu nožnog prsta“. U stvari, kaže se da na svih sedam hindu čakri utiče masaža odgovarajućih masažnih tačaka na stopalu, baš kao i kod refleksologije. Čakra unutrašnjeg oka nije povezana ni sa jednim organom ili dijelom tela, ali se vjeruje da je univerzalna i utiče na organizam u cjelini.²⁹³

Prema iridolozima, dužica služi kao mapa tijela i u nekim detaljima daje zdravstveni status svakog sistema organa u tijelu. Indikatori u dužici (šarenici) se pojavljuju kao tamne linije, mrlje ili različite nijanse boja i uzorci koji služe kao „znakovi upozorenja za fizičke, mentalne i duhovne probleme“.²⁹⁴

Vodič za čitaoce za alternativne zdravstvene metode, koji je objavilo Američko medicinsko udruženje, osuđuje iridologiju na osnovu toga da nije naučna. Stiv Beret i Vilijam Džarvis u svojoj knjizi „Pljačkaši zdravlja“ navode da 1979:

„Jensen i još dvojica iridologa pali su na naučnom testu u kojem su pregledali fotografije očiju 143 osobe u pokušaju da utvrde koje od njih imaju bolest bubrega. (Četrdeset osam je medicinski dijagnosticirano kao oštećenje pomoću testova čišćenja kreatinina, dok su ostali imali normalnu funkciju bubrega.) Iridolozi nisu postigli ništa bolje od slučajnosti.“²⁹⁵

Istina je da je šarenica oka povezana sa nervnim sistemom, ali kako kaže dr Voren Peters, direktor Centra za promociju zdravlja na Univerzitetu Loma Linda, „teško da je to nervni centar cijelog tijela.“²⁹⁶ Konvencionalni ljekari pregledavaju zjenicu oka i provjeravaju beonjaču ili „bijelo oka“ na neprirodan sjaj ili žutilo

²⁹³ Marianne Uhl, *Chakra Energy Massage* (Wilmot, Wis.: Lotus Light Publications, 1988), 100, 101.

²⁹⁴ Raso, „Alternative“ Healthcare, 197.

²⁹⁵ Barrett and Jarvis, ed. *The Health Robbers*, 361.

²⁹⁶ Warren Peters, *Mystical Medicine* (Rapidan, Va.: Hardand Publications, 1988), 50.

koje su rezultat stanja kao što su ateroskleroza, dijabetes, tuberkuloza i sifilis. Međutim, konvencionalni doktori ne prepoznaju vezu šarenice sa vitalnim djelovima tijela kao što je detaljno opisano u iridološkoj karti dr Jensensa.

Iridologija dijeli mnoge mistične koncepte energetskih polja hinduističke čakre, što je svrstava u kategoriju upitnih okultnih holističkih zdravstvenih praksi. Većina praktičara iridologije su kiropraktičari i naturopati koji se, zajedno s laicima koji se bave savjetovanjem o „ishrani“, takođe smatraju dijelom holističkog pokreta za zdravlje New Agea.

REFLEKSOLOGIJA

Refleksologija, poznata i kao „refleksologija ruku“, „refleksologija stopala“ i „zonska terapija“, oblik je masaže tabana ili dlana. Refleksolozi vjeruju da dno stopala i unutrašnjost šake sadrže nervne završetke koji povezuju vitalne organe s drugim specifičnim djelovima tijela. Vjeruju da masažom pritiskom i milovanjem određenih područja ruku i stopala mogu uticati na te djelove tijela. Jedna od svrha refleksologije je savršeno balansirati odgovarajuće tjelesne funkcije. Izreka među nekim refleksolozima glasi: „Kada neko drži nečija stopala u ruci, drži njegovu dušu.“²⁹⁷

Refleksologija je povezana sa holističkim terapijama koje manipulišu energijom zdravlja New Agea, kao što su akupunktura, akupresura, primijenjena kineziologija, reiki i terapijski dodir. Refleksologija se smatra „novim“ oblikom akupresure jer, kao i akupunktura, manipuliše i pokušava da uravnoteži snagu životne energije čiji.²⁹⁸

Dr Vilijam Fildžerald je liječnik zaslužan za ponovno otkrivanje refleksologije, koja ima svoje korijene u drevnoj kineskoj

²⁹⁷ Uhl, Chakra Energy Massage, 15.

²⁹⁸ Ankerberg and Weldon, The Facts on Holistic Health and the New Medicine, 41.

akupresuri. Godine 1913. dr Ficdžerald je uveo i razvio refleksiologiju modernih vremena. Podijelio je područje na dnu svakog stopala na pet zona koje odgovaraju deset područja u tijelu. Deset zona se kretalo od vrhova deset prstiju do ruku i vrata, do vrha lobanje, a zatim naniže kroz tijelo do nogu, da bi konačno kulminiralo u deset prstiju. Zone koje potiču iz lijeve ruke pokrivaju lijevu stranu tijela, a desne desnu.²⁹⁹

Neki refleksolozi vjeruju da je 72.000 nervnih završetaka na dnu stopala povezano s različitim djelovima tijela. Masiranjem ovih nervnih završetaka zahvataju se odgovarajući djelovi tijela. Drugi refleksolozi kažu da se ne masiraju nervni završeci, već čič dualna energija jina i janga duž akupresurnih tačaka meridijana.

Teorija na kojoj se zasniva refleksiologija je da ljudsko tijelo radi kao jedinica ili cjelina tako da kada je zahvaćen jedan dio, zahvaćena je cjelina. Zdravo tijelo je bez zagušenja, dok je bolesno tijelo zakrčeno. Zagušenja, koja ometaju pravilnu cirkulaciju energije, detektuju se osjetljivim područjem ili područjima na dnu stopala. „Ova osjetljivost je uzrokovana kristalnim naslagama koje se formiraju na nervnim završecima stopala.“³⁰⁰ Naslage se moraju ili razraditi ili zgnječiti da bi se poboljšala cirkulacija tijela. Kako dr Mejbel Sigal navodi:

„Svrha kompresijske masaže stopala je razbiti ove naslage (ili ih zgnječiti) tako da postanu rastvarači i da se odnesu s ostatkom otpadnog materijala u tijelu. Jednom kada se ove naslage rastvore, zagušenost se ublažava, a cirkulacija tijela se poboljšava. Budući da tijelo funkcionira kao jedinica, kvar čak i jednog dijela tijela će uticati na ostatak.“³⁰¹ Teoretski fizičar Fritjof Kapra, autor „Tao fizike“, može pomoći u objašnjenju tretmana refleksi-

²⁹⁹ Melton, Clark, and Kelly, New Age Almanac, 242.

³⁰⁰ Maybelle Segal, Reflexology (Hollywood, Calif.: Melvin Powers Wilshire Book Co., 1976), 16.

³⁰¹ Ibid.

terapije koji primjenjuje terapiju na mali dio tijela i može uticati na cjelinu pozajmljujući koncept iz kvantne fizike koji kaže „da svaka komponenta velikog entiteta može sadržavati sliku cjeline“.³⁰²

Korijeni refleksologije sežu do drevnih oblika presoterapije poznatih u Egiptu još 3000. godine prije Hrista.³⁰³ Ona takođe ima elemente univerzalnih energetskih sila koje su osnovne za tradicionalnu kinesku medicinu i ajurvedsku medicinu, što je čini još jednim ulazom u suptilni pokret Novog doba.

PRORICANJE KLATNOM

Upotreba klatna u svrhe proricanja je moderan oblik drevne prakse proricanja, gatanja ili radiestezijske. Radiestezijska, koja obično koristi „Y-štap“ ili „štap za gatanje“ napravljen od grane drveta, koristila se i nastavlja da se koristi za identifikaciju i lociranje podzemnih voda, minerala, blaga, itd. U proricanju s klatnom, teg može biti bilo koji objekt koji neće provoditi elektricitet, viseći sa uzice.³⁰⁴ To ide dalje od radiestezijske jer tvrdi da detektuje i mjeri energetska polja, pozitivna i negativna, i na objektima i na pojedincima. Klatno može biti jednostavno poput dugmeta ili igle koja visi na kanapu ili složeno kao zlato ili poludragi kamen. Početnicima se savjetuje da koriste materijal koji se odnosi na njihov znak zodijski.³⁰⁵

Dok radiestezijska otkriva stvari skrivene od pogleda, metoda klatna obuhvata daleko veći raspon svijesti o životu, bavi se pitanjima svakodnevnog života, zdravstvenim problemima i duhovnošću. U osnovi, klatno rade na pretpostavci ili postavljanja klatna

³⁰² Williams, New Age Healing 22.

³⁰³ Ibid., 78.

³⁰⁴ Greg Nielsen, Beyond Pendulum Power: Entering the Energy World(Reno, Nev.: Conscious Books, 1988), 5.

³⁰⁵ D. Jurriaanse, The Practical Pendulum Book (York Beach, Maine: Samuel Weiser, 1986), 1.

preko objekta ili jednostavno postavljanja pitanja klatnu koja zahtijevaju odgovor „da“ ili „ne“. Ako se klatno rotira ili ljulja u smjeru kazaljke na satu, odgovor se označava kao pozitivan, da, muški kvalitet. Ako se okreće u smjeru suprotnom od kazaljke na satu, kružno, to ukazuje na negativan, ne ili odgovor ženskog kvaliteta.

U pitanjima dijagnosticiranja i propisivanja lijekova i terapija, klatno se okači iznad pacijentovog organa ili drugog područja zahvaćenog bolešću, a praktičar, koji se naziva „klatnar“, postavlja pitanja klatnu, poput: „Da li ovaj organ ne radi?“ „Da li je organ hiperaktivan?“ „Da li je organ upaljen?“ Na osnovu reakcije kretanja klatna, mašina je u stanju da dijagnostikuje i preporuči terapiju ili lijek.

Kada pacijent iz bilo kojeg razloga nije u mogućnosti da bude prisutan, može se koristiti skica tijela i postaviti ista pitanja. Postavljanje dijagnoze na daljinu naziva se „teleradiestezija“.

New Ager Greg Nilsen, autor i autoritet za proricanje klatnom, povezuje proricanje klatnom sa astrologijom, aurom, duhovnim frekvencijama i New Age muzikom. Po njegovim vlastitim riječima, on identifikuje klatno kao oruđe koje će uvesti u New Age pokret. „Ako ste New Ager, ova knjiga je obavezna. Ne samo da vas vodi korak po korak do vještine klatna, već vas i posebno vodi u New Age... korak u evoluciji: postajete energetsko biće.“³⁰⁶

Iako neki hrišćani koriste klatno, treba istaknuti da Bog posebno spominje „proricanje“ u Ponovljenom zakonu 18:9-14 kao „gadost“.³⁰⁷

³⁰⁶ Nielsen, Beyond Pendulum Power, i.

³⁰⁷ Tekst u knjizi proroka Osije 4:12 vjerovatno ukazuje na radiesteziju: „Moj narod za savjet pita svog drvenog idola, govori im *štap* koji drže u ruci. Jer ih je zaveo duh bluda pa lutaju i bludom svojim odstupaju od svog Boga.“ Hebrejska riječ u originalu ukazuje na račvasto drvo tako da se vjerovatno radi o osudi okultne prakse poznate kao rašljartstvo ili radiestezija. (Prim. izdavača)

Poglavlje 15.

New Age pioniri holističkog zdravlja

NEDAVNI PIONIRI HOLISTIČKOG ZDRAVLJA NEW AGEA

Iako su neke New Age holističke medicine i terapije razvijene u poslednjih dvije stotine godina, na njih su uveliko uticale drevne tradicionalne kineske medicine i ajurvedske/hinduističke medicinske filozofije. Mnogi od ovih alternativnih medicinskih tretmana proizašli su iz ere kada su konvencionalna medicina i nauka bili na niskim granama. Tretmani kao što su krvarenje, pijavica i čišćenje bili su među konvencionalnim tretmanima koji su se koristili u to vrijeme.

Istorija bilježi da je prvi predsjednik Sjedinjenih Država, Džordž Vašington, umro dijelom od posledica toga što mu je njegov doktor više puta ispuštao krv tokom bolesti. Takve prakse su malo doprinijele povećanju kredibiliteta savremene medicine.

Tako se otvorila prilika za razvoj alternativnih oblika liječenja koji su izgledali bolji od konvencionalnih tretmana tog vremena. Međutim, New Ageri su vrlo malo ikad pominjali ličnosti koje su razvile njihove alternativne medicinske tretmane. Kada se daju informacije, one su obično kratke, a ličnosti se postavljaju u vrlo pozitivnom svjetlu.

Iz sledećeg uzorka nedavnih pionira holističkog zdravlja New Agea, otkrićemo neka od njihovih temeljnih uvjerenja i filozofija koje se poklapaju s New Age okultnom filozofijom i razmišljanjem.

Samuel Haneman, otac homeopatije

Samuel Haneman (1755-1843) bio je ugledni njemački ljekar koji je u osamnaestom i ranom devetnaestom vijeku bio

zgrožen dominantnim alopatskim medicinskim tretmanima tog vremena. Pokrenuo je razvoj sistema homeopatske medicine, koji se zasniva na doktrini sličnog ili „Neka se slično liječi sličnim“.³⁰⁸ Homeopatija se smatra oličenjem medicine New Agea jer se pridržava okultnih principa i praksi. Haneman je bio očigledan spiritista i sledbenik slavnog spiritiste i medijuma Emanuela Svedenborga. Bio je i mason, što mu je pružilo odličnu priliku da se udubi u misticizam i okultizam. Haneman je bio pod velikim uticajem animizma i istočnjačke religije. „Poštovanje istočnjačke misli nije bio samo Hanemanov lični hobi, već prije fundamentalna filozofija koja stoji iza pripreme homeopatskih lijekova.“³⁰⁹

Očigledno je da je Samuel Haneman bio pod velikim uticajem spiritualista svog vremena i razvio je medicinsku alternativu koja se poklapala sa okultnim vjerovanjima.

Meri Bejker Edi, osnivačica hrišćanske nauke i nove misli

Meri Bejker Edi osnovala je jednu od pet najvećih denominacija koje su se pojavile u Americi 1800-ih (1879), Crkvu Hrista, Sajtiste (Hrišćanska nauka). Jedna među njima bila je Crkva adventista sedmog dana. Edi, u dobi od 41 godine, bila je osakaćena problemom kičme koji konvencionalna medicina njenog vremena nije mogla izliječiti. Stoga je otišla kod poznatog doktora magnetizma uma i tijela, Finiasa Parkharsta Kvimbija, koji ju je liječio i izliječio tehnikama zasnovanim na primitivnom obliku hipnotizma Franca Antona Mesmera, nazvanog „mesmerizam“ zajedno s njegovom vlastitom tehnikom „nježnih sugestija“. Ovo je zaintrigiralo Meri Bejker Edi, koja je potom razvila vlastitu metafizičku teoriju iscjeljenja, ugradivši Kvimbijeve i Mesmerove metode

³⁰⁸ Williams, New Age Healing 38.

³⁰⁹ Samuel Pfeifer, *Healing at Any Price?* (Milton Keynes, England: Word Limited, 1988), 68, quoted in Ankerberg and Weldon, *Can You Trust Your Doctor?*, 317.

liječenja u svoja vlastita hrišćanska vjerovanja.

Godine 1875. Edi je objavila svoje teorije u knjizi pod naslovom „Nauka i liječenje s ključevima Svetog pisma“. Njegovo osnovno načelo je glasilo da je bolest iluzija, da je bolest povezana sa „zabludama“ smrtnog uma, naime strahom, neznanjem i grijehom. „Prema njenom sistemu, iscjeljenje dolazi kada se zablude smrtničkog uma izbacе predavanjem sebe božanskom umu ili Bogu.“³¹⁰ Hrišćanski sajentisti odbacuju svaku konvencionalnu i ortodoksnu medicinu. Iako je Crkvu Hrista, Sajentiste (Church of Christ, Scientist) osnovala Meri Bejker Edi, njeni metafizički korijeni sežu do Franca Antona Mesmera,³¹¹ skoro 100 godina ranije, i njegovog nevidljivog, univerzalnog „magnetnog fluida“, nazvanog „životinjskim magnetizmom“, koji taoisti nazivaju „či“ a Hindusi zovu „prana“. Ova „univerzalna energija“ nikada nije naučno identifikovana ili izolovana.

Značajan izdanak hrišćanske nauke je filozofija pod nazivom „Nova misao“, koja je pomogla utrti put za New Age pokret. U suštini, Novu misao je iznova artikulisala učenica Meri Bejker Edi, Ema Kertis Hopkins. Ona uči da su „um, svijest, ideje i misli osnova stvarnosti i uzročne sile iza materijalnih objekata, događaja i stanja.“ Ta konačna stvarnost je um, da su naš život i naš svijet proizvodi naših misli.³¹² Drugim riječima, Nova misao dijelom uči da se može kreirati vlastita stvarnost, što je dio razmišljanja New Agea.

Edgar Kejsi – natprirodni ljekovi

Edgar Kejsi (1877-1945), nazvan „uspavani prorok“, smatra se jednim od preteča holističke zdravstvene komponente New Age

³¹⁰ Richard Williams, senior editor, New Age Healing. (Pleasantville, N. Y.: Readers Digest Association, Inc., 1992), 55.

³¹¹ Ibid.

³¹² Melton, Clark, and Kelly, New Age Almanac, 344.

pokreta. Kesji je rođen 18. marta 1877. u blizini Hopkinsvila, Kentaki. Njegov vjerski odgoj bio je u hrišćanskoj crkvi (Hristovi učenici). Najviše ga pamte kao poslednjeg velikog putujućeg vidovnjaka, koji je koristio svoje vidovnjačke moći kako bi stekao očitavanja o zdravlju i prizvao prošle živote svojih pacijenata. Više od 30.000 ovih psihičkih očitavanja je zabilježeno i na njih se još uvijek pozivaju oni koji su zainteresovani za ovaj fenomen.³¹³

Iako je Kesji imao hrišćansko porijeklo, bio je pod velikim uticajem ljudi koji su se bavili parapsihologijom. Godine 1900., u dobi od dvadeset i tri godine, Kesji se prehladio i to je preraslo u laringitis. Hipnotizer amater koji je poznavao Keksija doveo ga je u trans, tokom kojeg je Kesji počeo govoriti glasom koji nije njegov. Govoreći u trećem licu, upotrijebio je riječ *mi* i počeo da propisuje sebi tretman veoma detaljno. Tako je mogao dijagnosticirati vlastito fizičko stanje i propisati vlastiti lijek. Godine 1909. Kesji je upoznao dr Veslija Kečuma, homeopatskog ljekara koji je tražio da mu Kesji uradi očitavanje. Dr Kečum je izliječen nakon što mu je Kesji dao savjet.

Godine 1923. Kesji je upoznao bogatog štampara Artura Lamersa, koji je bio student okultizma i teozofije. Lamers je upoznao Keksija sa konceptom reinkarnacije, koji je Kesji prihvatio. Od tog vremena nadalje, Kesji je čitanjima koja je davao ljudima dodao čitanja prošlih života. Godine 1931. Kesji, zajedno sa svojom porodicom i pristalicama, poput dr Vilijama i Gledis Mek Gari, postaju suosnivači Udruženja za istraživanje i prosvjetljenje (A.R.E.), poznato po Klejsijevim noćnim, duševnim, duhovno kanalisanim medicinskim lijekovima, što je rezultiralo hiljadama stranica koje se bave zdravstvenim problemima. Iako je bio ključna figura u ovoj klinici, sam je priznao da „nikada nisam studirao

³¹³ Thomas Sugrue, *The Story of Edgar Cayce* (New York: Dell Publishing Co., 1967), 5.

fiziologiju, biologiju, hemiju ili anatomiju.“³¹⁴ Njegov psihički alternativni metod dijagnosticiranja i propisivanja tretmana bio je u potpunosti zasnovan na okultnoj praksi kanalisanja duhovnih entiteta.

Bernard Jensen – američki otac iridologije

Iako su iridologiju razvili Ignjac von Pešeli i Nils Liljekvist, Bernard Jensen se smatrao „ocem američke iridologije“. Jensen, naturopatski liječnik i zagovornik holističkog zdravlja, predvodio je obnovljenu popularnost ovog dijagnostičkog alata u New Age pokretu kroz svoja pisanja i predavanja. Njegove filozofije New Agea su evidentne u njegovim obimnim bibliografijama, koje navode New Age autore i njihove knjige, kao što je „Isis otkriven“ od H.P. Blavatski; New Age priručnik Merilin Ferguson, „Vodoljiska zavjera“, „Korijeni svijesti“ parapsihologa Džefrija Mišlava, kao i tomovi „Kursa čuda“ dr Helen Šakmen koje je diktirao jedan duhovni entitet.³¹⁵ Helena Blavatski i pisci poput Merilin Ferguson i Helen Šakmen bacaju ogromnu sjenu na kredibilitet njegovih iridoloških teorija.

Dr Džordž Gudhart – osnivač primijenjene kineziologije

Dr Gudhart je bio kiropraktičar i vidovnjak koji je razvio vještinu primijenjene kineziologije (AK), koja je mješavina teorije i/ili prakse kiropraktike i drevnog kineskog taoizma. On je vjerovao „da svaka bolest ima strukturnu manifestaciju u specifičnom obrascu slabosti mišića“,³¹⁶ na osnovu iste taoističke teorije univerzalne energije, či, koja navodno teče kroz tjelesne meridijane. Ovdje imamo kiropraktičara koji uključuje okultno proricanje u svoju praksu.

³¹⁴ Sugrue, The Story of Edgar Cayce, 109.

³¹⁵ Ankerberg and Weldon, Can You Trust Your Doctor?, 342, 343.

³¹⁶ Melton, Clark, and Kelly, New Age Almanac, 179.

Rudolf Stajner – osnivač antropozofske medicine

Rudolf Stajner, osnivač antropozofske medicine, koja se temelji na ljudskoj mudrosti i kanaliziranim porukama duhova, bio je vidoviti nekromant (komunikacija s duhovima mrtvih)³¹⁷ i zagovornik holističkog pristupa New Agea. Bio je jedan od prvih koji je istražio očiglednu vezu između prirodnih nauka i duhovnog svijeta. Stajner je, kao i njegov savremenik Edgar Kejsi, prepisivao homeopatske lijekove koje su mu otkrili duhovi.³¹⁸ On je također bio osnivač Valdorfskih škola, koje su bile zasnovane na sekularnom humanizmu i „naglašenoj formi boja, ritmu i životu prirode“.³¹⁹ Jasno je da je Rudolf Stajner koristio parapsihologiju kao vidoviti nekromant. Njegove ideje su sintetizovane od ruzenkrojčera, teozofskih teorija, hrišćanskih vjerovanja i okultizma.

Dr Elmer Gin i dr Alis Grin – biofidbek pioniri

Dr Elmer Grin „poznat je po prvom pravom probou prema jednostavnom lijeku za migrensku glavobolju; za to je koristio okultnu tehniku biofidbeka.“³²⁰ Grinovi, koji su pioniri biofidbek temperaturnog uređaja dok su radili na klinici Meninger ranih 1960-ih, bili su, prema vlastitom priznanju, strastveni čitaoci u oblastima metafizike, parapsihologije i teozofije, tražeći i konstruišući okvir ideja koji bi odgovarao našim vlastitim iskustvima i istovremeno bio razuman u smislu moguće nauke u kojoj um i materija nisu zauvijek odvojeni.³²¹

Ovo je vrlo jasno iz bibliografije u njihovoj knjizi „Iznad Biofidbeka“ u kojoj Grinovi citiraju spise okultnih New Agera kao

³¹⁷ Ankerberg and Weldon, Can You Trust Your Doctor?, 85.

³¹⁸ Ibid., 329.

³¹⁹ Melton, Clark, and Kelly, New Age Almanac, 31.

³²⁰ C. Norman Shealy, Occult Medicine Can Save Your Life (Columbus, Ohio: Brindabella Books, 1985), 83.

³²¹ Elmer Green and Alyce Green, Beyond Biofeedback (Ft. Wayne, Ind.: Knoll Publishing Co., 1977), 13.

što su Roberto Asađoli, Alis Bejli, Helena Blavatski, Fritjof Kapra i Karlos Kasteneda.³²² Dr Grin je takođe razgovarao i dobio savjete od duhovnog „Učitelja“.³²³ Očigledno je da je dr Grin je bio u velikoj mjeri uključen u okultizam i parapsihologiju i unio je njene elemente u biofidbek.

Dolores Kriger i Dora Kunc – osnivačice terapeutskog dodira

Profesorica sa Univerziteta u Njujorku, Dolores Kriger, bila je osnivač i originalni zagovornik modernog neopaganskog terapijskog dodira (TT).³²⁴ Dr Kriger, budista, crpila je uglavnom iz religioznih i iscjeliteljskih filozofija Kineza, Hindusa i Indijanaca.³²⁵ Osnovala je svoj prvi centar za TT u katoličkoj školi medicinskih sestara ranih 1970-ih i pozvala svoje učenike da „zabijlje svoje snove, konsultuju se sa *I Čingom* i nacrtaju mandale... simbolizirajući jedinstvo duše sa univerzumom“ kako bi im pomogli u meditaciji.³²⁶

Dora Kunc, na čijim je učenjima Kriger izgradila svoje tehnike iscjeljivanja rukama, samoproglášena je vidovnjakinja i sajnik koja je studirala kod okultiste Čarlsa V. Lidbitera, kojeg je Dolores Kriger nazvala „velikim vidovnjakom dvadesetog vijeka“.³²⁷ Kunc je takođe bila „bivši predsjednik Teozofskog društva u Americi.“³²⁸

Ovi New Age pioniri holističkog zdravlja bavili su se okultizmom, parapsihologijom i istočnjačkim mističnim religijama. Svi su pili iz zagađenih bunara. Biblija kaže: „Zar iz istog izvora izvire

³²² Ibid., 344, 345.

³²³ Ibid., 290.

³²⁴ Maxwell, „Nursing's New Age,” 96.

³²⁵ Krieger, *The Therapeutic Touch*, 11-16.

³²⁶ Raso, „Alternative” Healthcare, 229.

³²⁷ Krieger, *The Therapeutic Touch*, 4.

³²⁸ Maxwell, „Nursings New Age,” 96.

i slatka i gorka voda?“ (Jakov 3:11) i „Ko će čisto izvaditi iz nečistog? Niko.“ (Jov 14:4)

Bilo bi dobro još jednom naglasiti da ne samo da je alternativna medicina New Age nenaučna, već su njeni pioniri inspirisani mračnim svijetom okultnog. Da li je to zaista važno ako radi? Možemo li samo izabrati dobro, a ostaviti loše? U sledećem poglavlju govoriće se o pragmatičnom pristupu.

Poglavlje 16.

Pragmatizam: opasno rezonovanje

PRAGMATIZAM: „AKO RADI“

Vilijam Džejms (1842-1910), „najčitaniji američki filozof 1900-ih“, zaslužen je za razvoj filozofije „pragmatizma“. Džejms je vjerovao da „svaka osoba mora odlučiti o pitanjima ljudskog života i sudbine koja se ne mogu riješiti na naučnim osnovama.“³²⁹ Prema njegovoj pragmatičnoj filozofiji, ideja ili pitanje se smatralo validnim isključivo na osnovu njegovih praktičnih posljedica. Drugim riječima, „ako radi, koristi ga.“ Za milione ljudi danas je ovo postao neizjavljeni kriterijum za određivanje šta rade i zašto to rade.

Mnoge stvari koje „funkcionišu“ nisu prihvatljive za adventiste sedmog dana. Na primjer, razlog za suzdržavanje od jedenja nečistog mesa (psi, mačke, gmizavci, škampi, svinjetina i konji) je jednostavno zato što je Bog to zabranio (Levitski zakonik 11). Međutim, milioni ljudi širom svijeta konzumiraju „nečisto“ meso i čini se da nemaju problema s tim. Ipak, Bog je zabranio konzumaciju ove mesne hrane.

Razlog zašto se adventisti ne bi trebali uključiti u okultne ili spiritualističke aktivnosti, uključujući New Age holističko zdravlje, je taj što se zasnivaju na nebiblijskim filozofijama jasno osuđenim u Bibliji (Pnz. 18:9-14) i što dijele istu ideologiju kao i New Age pokret.

Bog je izričito zabranio Izraelu da usvoji okultne tehnike paganskih Hananaca (Pnz. 18:9-14; Lev. 19:26). Posledično, hrišćanin koji funkcioniše kao holistički iscjelitelj koristeći tehnike i

³²⁹ John E. Smith, “William James” World Book Encyclopedia, Vol. 11 (Chicago: Field Enterprises Educational Corporation, 1973) 25.

terapije koje su karakteristično svojstvo okultno-mističkog programa izašao je iz domena svog poziva. Ništa ne može spriječiti demonske moći da upadnu u procese koji utiču na praktičara, pacijenta ili oboje. Neposredno prije nego što su Izraelci prešli u Obećanu zemlju, oni su dobili instrukcije da unište paganske idole naroda koje su pokorili. Ne samo to, oni su također trebali izbjegavati čak i recikliranje zlata ili srebra od kojih su napravljeni ovi idoli.

„Rezbarene likove njihovih bogova spalite vatrom. Ne poželi srebro ni zlato što je na njima i ne uzimaj to za sebe da ti ne bude zamka, jer je to gadno Gospodu, tvom Bogu. Ne unosi u svoj dom neku gnusobu da ne budeš proklet kao i ona. S gnušanjem je odbij i sa gađenjem je prezri, jer ona je prokleta.“ (5. Mojsijeva 7:25-26). Ovaj odlomak pokazuje koliko su paganski sistemi uvredljivi za Boga. Neko bi mogao raspravljati: „Šta bi bilo tako loše u tome da se zlatni idoli pretope i da se zlato iskoristi za neke korisne predmete ili umjetnička djela?“ U samom plemenitom metalu nije bilo ništa loše, ali činjenica da je bio dio paganskog obožavanja ga je osudila. Kao što se sjećate, Mojsije nije rastopio zlatno tele na planini Sinaj i iskoristio ga za nešto „dobro“. Ne; ono je pretvoreno u prah i izliveno u vodu za piće. Oni Izraelci koji su pali u idolopoklonstvo zbog zlatnog telea bili su prisiljeni da to piju i zlato je završilo u ljudskom izmetu na dnu pustinje. Ovo načelo vrijedi za holističke zdravstvene terapije povezane s paganskim filozofijama. Bog se gnuša svega što je povezano s paganskim svjetonazorskim filozofijama i praksama.

PLACEBO EFEKAT

Neke holističke zdravstvene terapije New Agea djeluju na „placebo“ osnovi. Uopšteno govoreći, placebo je „bezopasan, nemedicinski preparat koji se daje pacijentu kao lijek samo da bi ga

oraspoložilo.³³⁰ Svaka korist koja se dobije dolazi zahvaljujući moći sugestije. Drugim riječima, neki ljudi polažu toliko povjerenja u New Age praktičara i/ili lijek (poput homeopatije) da se, psihološki, zbog tretmana osjećaju bolje, iako bi bez terapije vjerovatno bili bolje s vremenom. „Dugi niz godina doktori su primijetili da se placebo (neaktivne supstance koje se daju pacijentima) često pokazuje kao efikasan kao i aktivni lijek.“³³¹

Pacijenti koji su „otvoreni“, „receptivni“ i „osjetljivi“ na ove alternativne lijekove New Age-a skloniji su placebo efektu od drugih koji nisu. Podsjetimo takođe da se mnoge fizičke bolesti i povrede na vrijeme izliječe vlastitim sistemom zacjeljivanja tijela. Obično će se posjekotina na prstu, na primjer, zacijeliti s malo TLC-a (nježne brige) i vremena. Stvar je u tome da holistički zdravstveni praktičari New Agea ponekad dobijaju zasluge za ono što radi prirodni sistem zacjeljivanja tijela.

OPASNO REZONOVANJE

Neki hrišćani bi tvrdili da ako njihove takozvane holističke zdravstvene terapije i lijekovi mogu vratiti zdravlje, u redu je koristiti ih, bez obzira na njihove upitne veze s misticizmom, njihovu nenaučnu osnovu i nebiblijski svjetonazor njihovih praktičara. Neki bi pokušali da opravdaju svoje kurs djelovanja sa holističkim zdravljem New Agea izjavljujući da im jin i jang ništa ne znače, a da ih je još manje briga u šta vjeruju Samuel Haneman i Dolores Kriger. Sve što znaju je da su nekada bili bolesni i patili, i sada su dobro. I to je dovoljno dobro za njih. Ili, ako prepoznaju sumnjive paganske elemente u tim terapijama i praksama, osjećaju da mogu izvući „dobre“ terapije i prakse iz „loših“ nebiblijskih filozofija na kojima se zasnivaju. Ali u smislu holističkog zdravlja New Agea,

³³⁰ Webster's New World Dictionary, 2d college ed. (1984), s.v. "Placebo."

³³¹ Williams, New Age Healing 46.

da li je pragmatizam dobar način djelovanja za bogobojažne ljude? Teško da mislimo tako, jer apostol Pavle kaže u 1. Korinćanima 10:21-22 da „ne možete piti čašu Gospodnju i čašu demon-sku. Ne možete jesti sa stola Gospodnjeg i sa stola demonskog. Ili zar prkosimo Gospodu? Zar smo jači od njega?“

Očigledan odgovor na prvo pitanje koje je Pavle postavio je Da. Mi izazivamo Gospoda na ljubomoru bratimljenjem sa neprijateljem. Odgovor na drugo pitanje je definitivno Ne jer nismo jači od Boga da bismo mislili da se možemo liječiti terapijama i ljekovima koji nisu nadahnuti od Boga, već od neprijatelja. Adventistička filozofija zdravlja i iscjeljivanja uključuje koncept da je Hrist Veliki ljekar. A pravi Iscjelitelj ne djeluje preko modernih šamana ili New Age holističkih zdravstvenih doktora. Naša briga ne treba da bude samo za iscjeljenje. Jednako treba biti zabrinut zbog činjenice da postoji duhovna opasnost u holističkom zdravlju New Agea koje bi hrišćani trebali biti svjesni.

Opasno je razmišljanje za hrišćane da misle da mogu usvojiti i prilagoditi tehnike kultnog iscjeljivanja i odvojiti ih od njihovog izvornog konteksta – kao da se iscjeljenje zasniva samo na tehnici, postupku koji ponekad može biti sam po sebi iracionalan. Može li se okultna praksa nadograditi na hrišćansku osnovu, a da se pacijentu (s vremenom) ne donese lažni svjetonazor ili da takve osobe postanu podložne ugnjetavanju demonskih sila koje su isprva pokrenule kultno-mističnu praksu? Da li bi bilo „košer“ kada bi hrišćanski ljekar uključio akupunkturu, primijenjenu kineziologiju ili homeopatiju u svoju praksu? Naravno da ne.

Astrologija, joga, jin-jang, akupunktura, iridologija, homeopatija, refleksologija, klatno, itd. nemaju naučnu osnovu. Oni se zasnivaju na orijentalnoj panteističkoj koncepciji kosmičke energije, odnosno magnetnog fluida, gdje je ljudsko biće dio kosmosa i vraćanje neravnoteže ovog fluida bi čovjeka vratilo u harmoniju sa ovom univerzalnom energijom – bogom.... Činjenica da iskreni

hrišćanski ljekar koristi takve metode liječenja ih ne posvećuje.

Može li hrišćanin bezbjedno usvojiti ove postupke odsijecanjem njihovih korijena?

Bog je izričito zabranio Izraelu da usvoji okultne tehnike paganskih Hananaca (Pnz. 18:9-14; Lev. 19:26). Shodno tome, ne možemo vidjeti doslednost u hrišćaninu koji funkcionise kao holistički iscjelitelj koristeći tehnike i terapije koje su karakteristično svojstvo okultno-mističkog programa. Ništa ne može spriječiti demonske moći da upadnu u procese kako bi uticali na praktičara, pacijenta ili oboje.

Psihičko iscjeljivanje, često korišćenjem klatna ili drugih predmeta za dijagnosticiranje i liječenje bolesti, dugo je bilo sastavni dio okultizma. Sve okultne istočnjačke metode liječenja bolesti i stresa vezane su za nebiblijski panteistički pogled na stvarnost. Ponekad postoje pokušaji da se ova činjenica sakrije. Za hrišćane je opasno misliti da mogu posuditi i prilagoditi okultne postupke iscjeljivanja. Pokušaj da se okultnim praksama daju hrišćanski izgled otvara vrata sotonskoj zabludi i ugnjetavanju.

Primjeri alternativnih oblika liječenja koji se moraju odbaciti uključuju homeopatiju, refleksologiju, iridologiju, terapiju klatnom i tretmane povezane s lažnim filozofijama astrologije, joge, jin-janga i spiritizma. Ovo ne samo da nije dokazano, već je i potpuno iracionalno iz razumijevanja ljudske anatomije i fiziologije. Oni koji su povezani sa spiritističkim fenomenima imaju ozbiljne duhovne implikacije.

Kada se nova stvar pojavi u medicinskom svijetu, iz znanja biblijskih načela procjenjujemo da li pripada hrišćanskom sistemu ili ne. Ako pripada, možemo da je usvojimo i reklamiramo. S druge strane, kada medicinsku profesiju zbriše s nogu neka nova moda, ako se ne uklapa u svjetlost koju imamo, to jednostavno ne diramo.

Lažne alternativne terapije i lijekovi bili su prisutni u Americi

i Evropi u 19. vijeku ili čak ranije, kao što su hrišćanska nauka (medicina uma/tijela), homeopatija, frenologija, teorije životinjskog magnetizma, pokret Emanuel (tretmani usmjereni prema podsvijesti), orijentalne iscjeliteljske prakse, te električni i magnetski iscjelitelji svih vrsta. Neki od njih su bili preteče New Age holističkih zdravstvenih terapija i lijekova koji su postali popularni u posljednje nekoliko decenije, dok su druge i danas u modi.

Promoteri gotovo svih oblika spiritizma tvrde da imaju moć da liječe bolesne. Svoju moć pripisuju elektricitetu, magnetizmu, takozvanim 'simpatetičkim lijekovima' ili latentnim silama u ljudskom umu. I nije malo onih, čak ni u ovom hrišćanskom dobu, koji idu kod ovih iscjelitelja, umjesto da se pouzdaju u moć živog Boga i vještinu dobro kvalifikovanih hrišćanskih ljekara.

Božji anđeli mogu sačuvati Njegov narod dok su vjerni; ali ne postoji garancija takve zaštite za one koji se namjerno usuđuju zaći na Sotonino tlo. Agent velikog varalice će reći i učiniti sve da postigne svoj cilj. Nebitno je da li sebe naziva spiritualistom, bio-energetičarem ili „magnetnim iscjeliteljem“.

Ovi satanski agenti tvrde da liječe bolest. Svoju moć pripisuju elektricitetu, magnetizmu ili takozvanim „simpatetičkim lijekovima“, dok su u stvari samo kanali za demonsku silu. Na taj način đavo porobljava tijela i duše ljudi.

MOJSIJEV ZDRAVSTVENI KOD

Kada je Bog dao Mojsiju uputstva za prevenciju bolesti i održavanje dobrog zdravlja, nije dozvolio Mojsiju da u njih ugradi ni jedan medicinski lijek koji se koristio u Egiptu ili Mesopotamiji, iako je njihova medicinska nauka bila veoma razvijena, a Mojsije je čak i školovan u tom znanju (Djela 7:22). Bog ne bi dozvolio bilo kakvu mješavinu okultnog sa božanskim. I Bog se nije promijenio. On je i danas isti kao što je bio juče i kakav će biti sutra. Bog

želi da se njegov narod odvoji od svih paganskih, nebiblijskih svjetonazorskih filozofija i praksi, uključujući i one koje se koriste u zdravstvene svrhe. Umjesto toga, Mojsijev kodeks uključuje principe o higijeni, ishrani, prevenciji bolesti, karantinu, itd.

Čist vazduh, sunčeva svjetlost, umjerenost, odmor, vježbanje, pravilna ishrana, upotreba vode, povjerenje u božansku moć – to su pravi lijekovi. Svaka osoba treba da ima znanje o prirodnim lijekovima i kako ih primijeniti. Neophodno je kako razumjeti principe koji se odnose na liječenje bolesnika, tako i imati praktičnu obuku koja će omogućiti da se ovo znanje ispravno koristi.

BOŽJI POZIV DA SE ODVOJIMO

Bog je uvijek pozivao svoj narod da se odvoji od okultnih i paganskih običaja i svjetskih praksi. Jedna od najjačih instrukcija da nemate ništa s njima nalazi se u Ponovljenom zakonu: „Neka se kod tebe ne nađe niko ko bi svog sina ili svoju kćer provodio kroz vatru, ni koji gata, ni koji se bavi magijom, ni koji proriče po zvijezdama, ni vračar, ni koji baca čini, ni koji priziva poznate duhove, ni opsjenar, ni koji pita mrtve.“ (Pnz. 18:10-11)

Pavlovo drugo pismo Korinćanima sadrži jednako snažan nalog:

„Ne budite u istom jarmu s nevjernicima. Jer šta imaju zajedničko pravednost i bezakonje? Ili šta imaju zajedničko svjetlost i tama? Nadalje, u čemu se slažu Hristos i Belijal? Ili šta je zajedničko pobožnom i nepobožnom? I kako se hram Božji slaže s idolima? Jer vi ste hram živog Boga, kao što je Bog rekao: ‘Useliću se u njih, i hodiću među njima, i biću njihov Bog, a oni će biti moj narod.’ Zato izađite između njih i odvojte se, govori Gospod, i ne dotičite se nečistote i ja ću vas primiti.“ (2. Kor. 6:14-17).

Božji razlog da opominje svoj narod da ostane odvojen od paganske prakse je zato što On želi da budemo zreli (Pnz. 18:12) i

potpuno posvećeni Njemu. Ako se bavimo nečim što je ukaljšano paganizmom ili okultizmom, ne možemo biti savršeni u Njemu. Hrist želi da ima slavnu, svetu zajednicu kao svoju nevjestu bez mrlje, bora ili mane (Efes. 5:27).

ZAŠTO JE HOLISTIČKO ZDRAVLJE ZABRANJENO TLO

Zašto su alternativne New Age holističke zdravstvene terapije i lijekovi koji su na neki način povezani s okultizmom ili paganizmom zabranjeno tlo za biblijski vjerujuće hrišćane?

1. Zasnovane su na nebiblijskim pogledima na svijet.

New Age holističke zdravstvene terapije i lijekovi temelje se na nebiblijskim svjetonazorima kao što su monizam, panteizam, animizam i naturalizam, koji su dijametralno suprotni istinskom biblijskom teističkom svjetonazoru.

Hrišćanski teistički svjetonazor uči da su mir i harmonija ovog svijeta narušeni kada je „mali grijeh“ (jedenje zabranjenog voća) gurnuo ljudsku rasu u degradaciju i odvajanje od Boga Stvoritelja. Drvo spoznaje dobra i zla sadržavalo je „dobro“ kao i „zlo“, a Bog je zabranio Adamu i Evi da ga jedu jer miješanje dobra i zla ne rezultira mirom, harmonijom i blagostanjem, već odvajanjem od Boga, degeneracijom i smrću. Jedini način da se vratimo u edensko stanje mira i harmonije koje je postojalo prije pada je da Bog potpuno iskorijeni grijeh sa ove planete. U Božjoj ekonomiji mir i harmonija nisu rezultat balansiranja univerzalnih negativnih i pozitivnih sila, nego potpuno iskorjenjivanje zla i potpuno potčinjavanje čovjeka Božjoj svetoj volji.

Nijedan od nebiblijskih pogleda na svijet ne uči da je Bog Stvoritelj i Održavatelj svemira i zemlje. Niko ne uči da je On lični Bog koji voli i brine za svoja stvorenja. Nijedan od tih svjetonazora nema ispravan koncept prirode čovjeka, grijeha, odmazde, smrti i iskupljenja. Samo biblijski teistički pogled predstavlja palu ljudsku

rasu kao da joj je potreban Spasitelj. Samo teističko gledište prepoznaje Hrista kao Sina Božjeg koji je došao da živi i dâ svoj život kao otkupninu za naše spasenje. Hrišćanska filozofija zdravlja i iscjeljivanja temelji se na ovoj premisi i dio je Božjeg plana obnove i iskupljenja.

Pokret New Agea predstavlja ozbiljan izazov za hrišćane jer je njegov pogled na svijet nebiblijski. Ipak, njegov naglasak na holističkom zdravlju naveo je mnoge hrišćane, uključujući neke adventiste sedmog dana, da usvoje određene tehnike i terapije. Zbunjajući niz tehnika, terapija, seminara i radionica – od kojih neki izgledaju prilično neutralnog tona – proizveo je zabunu u hrišćanskim krugovima oko toga da li bi holistički zdravstveni aspekt pokreta bio opasan za hrišćansku vjeru i iskustvo. Kao i u većini obmana, istina i zabluda se miješaju u različitim proporcijama.

2. Osnovali su ih pioniri okultizma.

Mnogi od nedavnih pionira holističkog zdravlja New Agea bili su uključeni u parapsihološki pokret kao što je Teozofsko društvo, psihički fenomeni i spiritizam. Ovi pioniri su, uglavnom, nje govali svoje razmišljanje sa zagađenim i okultnim paganskim konceptima. Biblija kaže: „Zar iz istog izvora izvire i slatka i gorka voda?“ (Jakov 3:11); i „Ko će čisto izvaditi iz nečistog? Niko.“ (Jov 14:4).

3. Bog ih ne odobrava.

Bog je izričito zabranio svom narodu da učestvuje u bilo kakvim okultnim ili paganskim praksama (5. Mojsijeva 18:9-14; 12:1-4) i dao je uputstva koja zabranjuju miješanje sa paganima (2. Kor. 6:14-17). Njegova Zajednica treba da bude sveta, bez mane (Otk. 18:4; Efes. 5:27).

Ni Bog ni Hrist ne rade s iscjeliteljima koji koriste nebiblijske poglede na svijet i okultne terapije i zdravstvene lijekove. Adventistička filozofija zdravlja i iscjeljivanja je da je Hrist Veliki Ljekar i on djeluje sa ljekarima i praktičarima koji primjenjuju

anatomske, fiziološke i prirodne zakone zdravlja.

Ovdje se lako može primijeniti princip „tri udarca“. Zašto su holističke zdravstvene terapije New Agea zabranjena zona za hrišćane? Jer:

1. Zasnovane su na nebiblijskim pogledima na svijet – Prvi udarac!
2. Njihovi pioniri su se bavili okultizmom – Drugi udarac!
3. One su odvratne Bogu – Treći udarac!!!

To su ključni kriteriji za njihovu diskvalifikaciju!

ZAR NEMA BOGA U IZRAELU?

Priča kaže da je jedan od jevrejskih kraljeva, Ahazija, pao sa svog balkona i njegove povrede su postale opasne po život. U svom očaju, poslao je jednog od svojih slugu da se posavjetuje sa susjednim paganskim bogom, Balom, hoće li preživjeti ili umrijeti. Bog, koji je sigurno bio uvrijeđen takvim postupkom, poslao je svog proroka Elišu da presretne kraljevskog glasnika i postavi mu pitanje koje izaziva razmišljanje: „Zar u Izraelu nema Boga pa idete da pitate za savjet Balzevua, ekronskog boga?“ Toliko mnogo hrišćanskih ljudi, poput kralja Ahazije, jednostavno „ne shvataju“. Bog nije zadovoljan kada se savjetujemo s iscjeliteljima koji koriste nebiblijske svjetonazorske metode liječenja. Kraljevo insistiranje da sazna za svoju bolest, pritom je žrtvovalo dva kape-tana i 100 vojnika. Konačno, prorok je otišao do kralja i saopštio mu Božje neodobravanje i smrtnu kaznu zbog bratimljenja s neprijateljem (2. Kraljevima 1:1-18). Princip je jasan, ne treba da se konsultujemo, a još manje da nas liječe, oni koji praktikuju alternativne oblike liječenja zasnovane na pogledima na svijet koji ne priznaju Boga kao jedinog suverenog Boga u univerzumu.

Isto pitanje koje podstiče na razmišljanje moglo bi i trebalo bi se postaviti danas kada dođe želja ili iskušenje da vidite

holističkog iscjelitelja New Agea, bilo da je on doktor medicine ili samo praktičar. „Zar nema Boga u Izraelu?“ Odgovor je „Da, ima.“ Zašto onda želimo da idemo kod New Age holističkih zdravstvenih/medicinskih praktičara?

DVIJE ISCJELITELJSKE SILE

Postoje dvije iscjeliteljske sile na ovom svijetu: Božja božanska iscjeliteljska moć i demonska iscjeliteljska moć Sotone. Biblija potvrđuje da je Bog jedini pravi iscjelitelj.

Nema sumnje da se iscjeljenja odvijaju korišćenjem okultnih metoda. To je ono što ih čini varljivim. Već smo primijetili da su, prema Bibliji, mračne sile sposobne činiti čuda. Dokaze ne treba tražiti u izlječenju ili čudu. I Bog i Sotona mogu izliječiti. Shodno tome, hrišćanin mora gledati dalje od čuda ili iscjeljenja na učenja koja se prihvataju. Iscjeljivanje okultno-mističnim metodama jednostavno podržava okultno-mistični pogled na svijet i stavlja i praktičara i pacijenta na Sotonino tlo da ih on po svojoj volji tlači.

Stoga ne bi trebalo biti iznenađenje da je i Sotona u stanju da izliječi. Uostalom, on je uzrok, ili je indirektno odgovoran za sve bolove i bolesti u svijetu. Više od 6000 godina proučava ljudsku rasu i sve njene aspekte – psihološke, fiziološke, anatomske i duhovne. On zna sve o nama, spolja i iznutra. U nekim slučajevima on razboli ljude, a zatim otkloni bolest, čineći da izgleda da ih je izliječio.

Šamani i vračari u zemljama u razvoju mogu, bez dodirivanja bolesne osobe, izliječiti je od groznice i abdominalnih poremećaja samo izgovaranjem mantri (koristeći ponovljene fraze) dok tresu granu „svetog“ grma oko sjedećeg ili prikovanog za krevet tijela pacijenta. Pitam: „Koja natprirodna sila je izvršila iscjeljivanje?“ Očigledno je da to nije bila Božja božanska iscjeliteljska sila.

Kroz spiritualizam, Sotona se pojavljuje kao dobročinitelj

ljudskog roda, liječeći bolesti ljudi i izjašnjavajući se da predstavlja novi i uzvišeniji sistem religiozne vjere; ali istovremeno radi i kao razarač.

Hrišćani uvijek trebaju postaviti još jedno pitanje osim „Da li radi?“ Moraju se zapitati: „Ko čini da to radi?“ a zatim baziraju svoje djelovanje na odgovoru.

RAZOTKRIVANJE TVRDNJI NOVOG DOBA

Neko je rekao da je New Age pokret okruženje bogato metama kada su u pitanju mogućnosti za kritiku. U nastavku ćemo dati kratak biblijski odgovor na neke od primarnih ideja iznesenih u pokretu.

Relativizam nije logički zadovoljavajući

Neko bi mogao protumačiti izjavu „sva istina je relativna“ da znači da je apsolutna istina da je sva istina relativna. Takva izjava je samopobijajuća. Ili, neko bi mogao shvatiti izjavu kao da je relativna istina da je svaka istina relativna. Ali takva izjava je na kraju besmislena. Za razliku od takvih besmislica, apsolutna istina i moral su utemeljeni na apsolutno istinitom i moralnom Bogu Biblije (vidi 1. Kraljevima 17:24; Psalam 25:5, 43:3, 100:5, 119:30; Jovan 1:17, 8:44, 14:17, 17:17; 2. Korinćanima 6:7; Efescima 4:15, 6:14; 2. Timoteju 2:15; 1. Jovanova 3:19; 3. Jovanova 1:4, 8).

Sve religije ne uče iste istine

Ne može se racionalno tvrditi da različite svjetske religije uče iste osnovne istine. Ovo postaje očigledno ispitivanjem ključnih doktrina u svakoj religiji. Doktrina o Bogu je dobar primjer. Hrišćanska Biblija otkriva da postoji jedan lični Bog i Njegov jednorodni Sin Isus Hrist (Jovan 3:16; 17:3; 1. Timoteju 2:5; 1. Korinćanima 8:6). Muslimanski Kur'an uči da postoji samo jedan

Bog, ali da Bog ne može imati sina. Konfučijevi spisi potvrđuju politeizam (postoji mnogo bogova). Krišna je podučavao kombinaciju politeizma i panteizma (sve je bog). Zoroaster je postavio religijski dualizam (postoji i dobar bog i loš bog). Buda je učio da je koncept Boga u suštini irelevantan. Jasno je da glavne svjetske religije imaju potpuno kontradiktorne stavove o prirodi Boga. Isto vrijedi i za njihovo viđenje Isusa i njihovo viđenje spasenja. To znači da je tvrdnja New Agea da sve religije uče iste osnovne istine spada u domen neosnovanog priželjkivanja.

Panteizam, gledište da je „sve Bog“ – prepun je problema

U panteizmu, sve razlike između tvorevine (koja je konačna) i Tvorca (koji je beskonačan) su uništene. Biblijski gledano, Bog je vječno različit od onoga što je stvorio (Jevrejima 11:3; vidi i Postanje 1:1; Psalam 33:8–9). Štaviše, panteizam je u suprotnosti sa zdravim razumom. Ako je sve u svemiru zaista Bog, onda nema razlike između mene i bilo čega drugog (ili bilo koga drugog) na svijetu. Takva ideja je besmislena.

Istina je da je panteistički bog bezlična sila, a ne lično biće sa kojim se mogu uspostaviti lični odnosi (vidi Marko 14:36; Galatima 4:6). Bog Biblije je beskrajno privlačniji i jedini je izvor postojanja svega u svemiru (1. Korinćanima 8:6).

Mnogo je problema sa reinkarnacijom. Koncept reinkarnacije nalazi svoje korijene u istočnjačkim religijama i nema osnovu ni u kakvom stvarnom iskustvu. Čak su i najsofisticiraniji pogledi na tekuće cikluse rađanja i smrti ispunjeni logičkim nedoslednostima i praktičnim zlima. Na primjer:

- Reinkarnacija je nepravедna, jer neko može biti kažnjen (putem karme³³²) za stvari kojih se ne može sjetiti da je

³³² Ako se neko bavi dobrim postupcima tokom svog života, navodno će izgraditi dobru karmu, što znači da će se u sledećem životu reinkarnirati u poželjno stanje. Međutim, ako se neko bavi lošim radnjama tokom svog života, navodno

učinio u prethodnim životima.

- Reinkarnacija je neefikasna. Iako se tvrdi da karma progresivno oslobađa čovječanstvo njegovih sebičnih želja, istina je da nije došlo do poboljšanja ljudske prirode nakon milenijuma reinkarnacija.
- Reinkarnacija donosi društveni pacifizam, jer podstiče da se ne treba miješati u nečiju lošu karmu (ili loše okolnosti). Dakle, pomaganje siromašnima i potlačenim može vam donijeti lošu karmu jer niže klase primaju ono što su zaslužile.
- Reinkarnacija je na kraju fatalistička, jer zakon karme garantuje da će neko neumitno požnjeti u sledećem životu ono što je posijao u sadašnjem životu. Nema mjesta za oprost i milost!
- Čini se da reinkarnacija nije u skladu sa svjetonazorom New Agea, jer ako je sve jedno i sve je Bog, kako mogu postojati pojedinačne duše koje se reinkarniraju?
- Reinkarnacija je nebiblijska, jer svaki čovjek jednom živi, jednom umire, a zatim se suočava sa sudom (Jevrejima 9:27).

Okultizam je opasan

Ponovljeni zakon 18:9–12 upozorava da su svi oblici okultizma odvrtni Bogu. Izlazak 22:18 čak navodi da su vještice trebale biti pogubljene – kazna u starosavezna vremena koja pokazuje koliko je ozbiljan grijeh bavljenja magijom i vraćanjem. Levitski zakonik 19:26 nalaže: „Ne bavite se vračarstvom i pretskazanijima.“ U Djelima 19:19 čitamo da su mnogi koji su se obratili Hristu u

će izgraditi lošu karmu, što znači da će se u sledećem životu reinkarnirati u manje poželjnom stanju. Moglo bi se reći da je ovo kosmički zakon uzroka i posledice, shvaćen na mističan način koji ne uvažava osnovne činjenice o životu i smrti niti pak razlike među živim bićima.

Efesu s pravom uništili sav svoj pribor koji su se raniji koristili za okultizam i proricanje.

Otvorenost New Agea za kanalisanje – savjetovanje vidovnjaka kako bi stupili u kontakt s mrtvima, ili kontaktirali anđela čuvara, ili kontaktirali „svemirsku braću“ na NLO-ima – posebno je gnusan grijeh protiv Boga. Ponovljeni zakon 18:10–11 je jasan: „Neka se kod tebe ... koji gata, ni koji se bavi magijom, ni koji proriče po zvijezdama, ni vračar, ni koji baca čini, ni koji priziva poznate duhove, ni opsjenar, ni koji pita mrtve.“ Levitski zakonik 19:31 kaže: „Ne obraćajte se onima koji prizivaju duhove i ne pitajte za savjet vračare da zbog njih ne postanete nečisti. Ja sam Gospod, vaš Bog.“ U 1. Samuelovoj 28:3 čitamo da je kralj Saul „istrijebio iz zemlje one koji su prizivali duhove i proricali budućnost.“ Kasnije čitamo da je „Saul poginuo zbog svojeg prestupa kojim se ogrešio o Gospoda zato što nije držao Gospodnju riječ i zato što je tražio savjet od medijuma.“ (1. Dnevnika 10:13; vidi takođe Levitski zakonik 20:27).

New Age meditacija može biti štetna

Navedeni cilj New Age (istočnjačke) meditacije u svrhu transformacije nečijeg stanja uma u monistički („sve je jedno“), ako ne i potpuno panteistički („sve je Bog“), pogled je koji leži u direktnoj suprotnosti s biblijskim pogledom na vječnu razliku između Boga Stvoritelja i njegovih stvorenja (Isaija 44:6–8; Jevrejima 2:6–8). Štaviše, hrišćanski stručnjaci za okultizam primjećuju da izmijenjena stanja svijesti (koja se javljaju u meditaciji New Agea) mogu otvoriti osobu duhovnim nepravilnostima i obmani od strane sila tame. Osim toga, neki New Ageri mogu koristiti droge poput LSD-a da uđu u ova izmijenjena stanja, praksu koju hrišćani apsolutno moraju izbjegavati. Suprotno takvoj istočnjačkoj meditaciji, hrišćani bi trebali praktikovati biblijsku meditaciju. To uključuje objektivnu kontemplaciju i duboko razmišljanje o Božjoj

Riječi (Jošua 1:8), kao i o Božjoj ličnosti i vjernosti (Psalam 119, vidi takođe 19:14, 48:9, 77:12, 104:34, 143:5).

New Age metoda tumačenja Biblije je pogrešna

New Age metoda traženja skrivenih, tajnih ili unutrašnjih duhovnih značenja biblijskih stihova krši biblijske naloge da se ispravno postupa s Božjom Riječju i ne iskrivljuje njeno značenje (2. Petrova 3:16; 2. Korinćanima 4:2). Među New Agerima, osnovni autoritet u tumačenju prestaje biti Sveto pismo, već um tumača (tj. čovjek se vidi kao vrhovni autoritet nad Bogom i Njegovom Riječju). Oni se oslanjaju na vlastito unutrašnje prosvjetljenje za razliku od oslanjanja na usmjerenje Duha svetog (vidi 1. Korinćanima 2:9-11; Jovan 16:12-15). Veoma često New Ageri nameću mistična značenja biblijskim stihovima umjesto objektivnog traženja namjeravanog značenja biblijskog autora.

Suprotno ovom New Age subjektivnom pristupu Svetom pismu, bolje je tumačiti svaki stih u Bibliji u njegovom odgovarajućem biblijskom kontekstu. Svaka riječ je dio stiha; svaki stih je dio pasusa; svaki pasus je dio knjige; i svaka knjiga je dio cijelog Svetog pisma. Mudro je obratiti pažnju i na neposredni i širi kontekst Svetog pisma. Štaviše, treba konsultovati istoriju da bi se bolje razumio istorijski milje u kojem je biblijska knjiga napisana. Ovaj objektivni pristup će vas držati na pravom putu u pravilnom tumačenju Svetog pisma.

Isus se nije obučavao na Istoku kao dijete

Mnogi New Ageri sugerišu da je čovjek Isus učio pod guruima u Indiji kao dijete, vrativši se u Izrael kao majstor da čini čuda i širi učenja koja je naučio. Mnogo je faktora koji se protive takvoj ideji. Prvo, Sveto pismo izričito kaže da je Isus rođen u Nazaretu (Luka 4:16). Dok je odrastao, proučavao je Tanah (Stari savez), kao i drugi jevrejski dječaci njegovog uzrasta (vidi Luka

2:52).

Kada je odrastao, činilo se da su ga oni u Njegovoj zajednici prilično poznavali kao dugogodišnjeg stolara (Marko 6:3) i kao stolarevog sina (Matej 13:55). Takođe su ga znali kao člana brojne porodice Josifa i Marije (Marko 3:31-32). Da se Isus upravo vratio iz Indije, ovo izvjesno ne bi bio slučaj (vidi Luka 4:22).

Neki u Njegovoj zajednici bili su uvrijeđeni što je Isus privukao takvu pažnju. Oni su se prema Njemu odnosili s prezirom koji je proizašao iz familijarnosti (vidi Matej 13:54-57). Opet, da se Isus upravo vratio iz Indije, ovo ne bi bio slučaj.

Uzmite u obzir i jevrejske vođe. Optužili su Isusa za mnoge navodne uvrede tokom Njegove trogodišnje službe, ali nikada Ga nisu optužili da je podučavao ili praktikovao nešto što je naučeno na Istoku. Da su imali neki argument te vrste, koristili bi ga. To bi bio odličan razlog da se Isus odbaci kao obećani jevrejski Mesija. Istina je, međutim, jednostavna – Isus se nije obučavao na Istoku. Potpuna je nebuloza sama ideja da bi Bog svog Sina uputio da ga bilo ko uči misticizmu, paganizmu i okultizmu.

Isus je bio božanski kvalifikovan i predodređen kao Hrist; on nije postao Hrist

Isus nije postao Hrist kao odrasla osoba, već je bio jedan i jedini Hrist (Mesija) od samog početka. Anđeo je rekao pastirima u polju: „Jer vam se danas u Davidovom gradu rodio Spasitelj – Hristos Gospod.“ (Luka 2:11) Isusov voljeni učenik Jovan je napisao: „Ko je lažljivac ako ne onaj ko poriče Isusa kao Hrista? To je Antihrist, onaj koji poriče Oca i Sina.“ (1. Jovanova 2:22)

Važno je napomenuti da se više od 100 proročanstava o dolasku Mesije u Starom savezu ispunilo u jednoj osobi – Isusu Hristu (na primjer, Isaija 7:14, 53:3-5; Mihej 5:2; Zaharija 12:10). Naravno, novosavezni pandan za „Mesiju“ je „Hrist“ (vidi Jovan 1:41). Isus je bio jedinstveni Hrist.

Možemo takođe primijetiti da kada je Isus prepoznat kao Hrist, on nikada nije rekao: „I ti imaš Hrista u sebi.“ Umjesto toga, upozorio je da će drugi doći lažno tvrdeći da su Hrist (Matej 24:5). Danas vidimo da je to ispunjeno u spisima učitelja kao što su Dipak Čopra, Eckhart Tol, Edgar Kejsi i drugi koji poučavaju da svaka osoba može dostići Hristovu svijest kao što promovišu spiritualisti poput Opre Vinfri i drugih popularnih medija.

Ljudska bića nisu božanska

Nasuprot tvrdnji New Agea da su ljudska bića bogovi, Sveto pismo ih prikazuje kao stvorenja koja su odgovorna svom Stvoritelju (Postanje 1–2; Psalam 100:3). Budući da su ljudska bića stvorenja, oni su suštinski slabi, bespomoćni i zavisni o Bogu (vidi 2. Korinćanima 3:5 i Jovan 15:5). Prepoznavanje stvorenosti treba da odvede ljudska bića do poniznosti i obožavanja (Psalam 95:6–7). Pobrkali su činjenicu da smo stvoreni po Božjem obličju (Postanje 1:26–27, 9:6) sa lažnim izjednačavanjem sa božanskim Bogom, što je glavna pretpostavka satanizma (Postanje 3:5).

Ne može se izbjeći pitanje, ako su ljudska bića Bog, zašto onda moramo kupovati i čitati New Age knjige da bismo saznali o tome? Zar to ne bismo već znali? Činjenica da osoba dolazi do shvatanja da je bog dokazuje da nije Bog. Jer da je ona zaista Bog, nikada ne bi prešla iz stanja neznanja u stanje prosvjetljenja u pogledu svoje božanske prirode.

Nadalje, da je istina da su ljudska bića božanska, očekivalo bi se da pokažu kvalitete slične onima za koje se zna da su istinite za Boga. Ovo se čini samo logičnim. Međutim, kada se uporede svojstva čovječanstva s osobinama Božjim (kao što je izloženo u Svetom pismu), nalazimo više nego dovoljno svjedočanstva za istinitost Pavlove izjave u Rimljanima 3:23 da su ljudska bića „lišena slave Božje.“ Zaista, dok je Bog sveznajući, svemoćan i svuda prisutan (Matej 11:21; Otkrivenje 19:6; Psalam 139:7–12), čovjek

nije ništa od ovoga (Jov 38:4; Jevrejima 4:15; Jovan 1:50).

New Age obećava posjedovanje moći i božanskog statusa u moralnom relativizmu ili grijehu. To je samo eho lažnog obećanja koje je Lucifer dao našim praroditeljima u Edenu (Postanje 3).

Ljudska bića su pala u grijehu i potrebno im je spasenje

Suprotno tvrdnjama New Agea da su ljudska bića bog i da im je samo potrebno prosvjetljenje o ovoj stvarnosti, biblijska istina je da ljudska bića imaju problem grijeha koji je potpuno van mogućnosti da ga riješe. Ljudska bića su grešnici (Isaija 64:6; Luka 15:10), izgubljena su (Luka 19:10), sposobna su za veliko zlo (Jeremija 17:9; Marko 7:20–23; Luka 11:42–52), i potrebno im je pokajanje pred svetim Bogom (Marko 1:15; Luka 15:10). Zbog grijeha, ljudska bića su slijepa (Matej 15:14, 23:16–26), porobljena u ropstvu (Jovan 8:34) i žive u tami (Jovan 3:19–21, 8:12, 12:35–46).

Isus je došao na svijet da ponudi spasenje zasnovano na milosti. Riječ milost doslovno znači „nezaslužena usluga“. Nezaslužena znači da se ova usluga ne može zaslužiti ili zaraditi. Blagodat se odnosi na nezasluženu, nezasluživu naklonost Božju. Rimljanima 5:1–11 nam govori da Bog daje svoju nevjerovatnu milost onima koji zapravo zaslužuju suprotno – to jest, osudu. Vječni život se ne može zaslužiti. To je besplatni dar milosti koji dolazi kroz vjeru u Spasitelja, Isusa Hrista. Kao što je sam Isus rekao: „Zaista, zaista, kažem vam, onaj ko vjeruje u mene ima vječni život.“ (Jovan 6:47; vidi takođe Jovan 3:15, 5:24, 11:25, 12:46, 20:31).

Isus je jedini Put

Dok je „Isus“ Novog doba otvoren za sve religije, Isus iz Biblije je jedino Božje sredstvo spasenja. Govoreći o Isusu, hrabri Petar je rekao: „I ni u kom drugom nema spasenja, jer nema drugog imena pod nebom datog među ljudima kojim bi se mi mogli

spasiti.“ (Djela 4:12). Apostol Pavle je potvrdio: „Jer jedan je Bog, i jedan je posrednik između Boga i ljudi, čovjek, Hristos Isus.“ (1. Timoteju 2:5) Sam Isus je rekao: „Ja sam put, istina i život. Niko ne dolazi Ocu osim kroz mene.“ (Jovan 14:6) Isus je takođe je upozorio svoje sledbenike na one koji će pokušati da iznesu drugačijeg „Hrista“ (Matej 24:4–5). Zaista, Isus je jedini put spasenja i jedini Hrist koji se otkrio na stranicama Svetog pisma.

Sam Isus će ponovo doći prilikom Drugog dolaska

Za razliku od New Agera koji tvrde ili da se Drugi dolazak već dogodio u ličnosti Maitreje, ili kroz „kosmičkog Hrista“ koji pada na cijelo čovječanstvo, Sveto pismo otkriva da će isti Isus koji je uzašao na nebo ponovo doći prilikom Drugog dolaska. Djela 1:11 nam govore da su se anđeli pojavili Hristovim učenicima nakon što je uzašao na nebo i rekli im: „Ljudi Galilejci, zašto stojite i gledate u nebo? Ovaj Isus koji je od vas uzet na nebo doći će na isti način kao što ste ga vidjeli da odlazi na nebo.“ Ovaj Drugi dolazak uključivaće vidljivi, fizički, tjelesni dolazak proslavljenog Isusa, i svako oko će Ga vidjeti (Otkrivenje 1:7). U Titu 2:13 Pavle kaže: „Dok čekamo ostvarenje te divne nade i pojavljivanje slave velikog Boga i Spasitelja našeg, Isusa Hrista.“

Poglavlje 17.

Sažetak New Age holističkog liječenja

Budući da je tema alternativne medicine New Agea tehnička, sveobuhvatan sažetak može biti od pomoći.

1. Holističko zdravlje i New Age imaju iste ciljeve

Alternativno New Age holističko zdravlje je povezano s New Age pokretom jer oboje dijele iste metafizičke i filozofske ciljeve i uvjerenja, kao što su početak Novog doba, postojanje nevidljivih univerzalnih energija koje djeluju u ljudskom tijelu, astrologija i učenja istočnjačkih mističnih religija. I New Age pokret i New Age holističko zdravlje dijele krajnji cilj lične i društvene „transformacije“ iz trenutnih paradigmi u paradigmu New Agea.

2. Prikazana kao „prirodna“ i „bezopasna“

Holističko zdravlje New Agea može biti primamljivo i istovremeno zavaravati adventiste jer se holističke zdravstvene terapije i prakse New Age-a promoviraju kao „prirodne“, „holističke“, „neinvazivne“ i zato što pacijent sudjeluje u procesu ozdravljenja. Za neupućene i nesumnjicave hrišćane, alternativno New Age holističko zdravlje i pravo hrišćansko holističko zdravlje mogu se činiti prirodnim i bezopasnim.

3. Metafizička duhovnost

Kada New Ageri i New Age holistički zdravstveni praktičari govore o „duhu“ ili „duhovnom“ kao jednoj od tri komponente holističkog zdravlja, oni misle na „unutrašnju duhovnost“ i povezivanje s natprirodnim entitetima, a ne na biblijsku duhovnost.

4. Put u New Age pokret

Holističko zdravlje New Agea može biti put u New Age pokret za hrišćane koji su odustali od konvencionalne medicine ili od kojih je odustala konvencionalna medicina.

5. Pod uticajem monističkog pogleda na svijet

Na holističko zdravlje New Agea uveliko je uticala tradicionalna kineska medicina i filozofije na kojima je utemeljena; naime, monistički pogled na svijet.

6. Univerzalna energija kao zajednički imentitelj

Primijenjena kineziologija je pseudonauka zasnovana na manipulaciji misterioznim univerzalnim energijama koje Kinezi nazivaju „či“, Hindusi „prana“, Havajci „mana“, „urođena“ D.D. Palmer, a koristi se za dijagnosticiranje stanja vitalnih organa tijela kroz testiranje mišića.

Druge New Age terapije koje manipulišu energijom, kao što su terapijski dodir, refleksologija, šiatu i akupresura, temelje se na istoj teoriji o „či“ kod Kineza i „prani“ kod Hindusa. Ova energija nije naučno izolovana niti dokazana. U terapijskom dodiru, praktičar čak i ne dodiruje pacijenta kako bi pokrenuo univerzalnu energiju, već je zavisao od mističnih sila koje djeluju kroz ruke praktičara, što nije po fiziološkim zakonima tijela.

7. Pod uticajem panteističkog pogleda na svijet

Na holističko zdravlje New Agea uticala je i hinduistička ajurvedska medicina, koja se temelji na panteističkom svjetonazoru, filozofiji da je svaki dio svemira živa manifestacija Boga, da je suština Boga u svemu što postoji.

Terapije i prakse, kao što su aromaterapija i homeopatija, takođe se temelje na orijentalnoj religijskoj filozofiji panteizma, koja pripisuje energiju duha prirodnim lijekovima dobijenim od cvijeća, biljaka, minerala ili životinjskih proizvoda. Ovaj pogled na svijet ukida ličnog, živog Boga koji je stvorio zemlju i nastavlja da je održava.

8. Koristi istočnjačku mističnu meditaciju

Ajurvedska medicina koristi okultna izmijenjena stanja svijesti (oblik samohipnoze) kroz mističnu meditaciju povezanu s jogijima i šamanima. Za promijenjena stanja svijesti se kaže da su

putevi do samosvijesti, do vlastitog višeg ja i povezanosti sa „majstorima duhova“, uključujući asane (meditativne položaje), tehnike ritmičkog disanja, „centriranje“, korišćenje mandala i mantri. „Gospodari duhova“ uključuju hinduističke bogove, anđele, preminule šamane i duhove velikih muškaraca i žena. Biblija oštro osuđuje komunikaciju s mrtvima (Pnz. 18:10-11). Izmijenjena stanja svijesti i tehnike vizualizacije su duhovno opasne jer pojedinac otvara svoju podsvijest za mogući demonski uticaj.

9. Iridologija pod uticajem hinduističkih čakri

Šarenica oka, suprotno onome što uče iridolozi, nije nervni centar za cijelo tijelo, niti je putokaz za tijelo. Iridologija je nepouzdana jer uključuje mnogo nagađanja (proricanja) od strane praktičara i zato što dijeli mnoge mistične koncepte energetskih polja hinduističke čakre.

10. Proricanje klatnom je okultno

Proricanje klatnom usko je povezano s drevnom praksom radiestezije i temelji se striktno na okultnom proricanju, koje je zabranjeno u Bibliji.

11. Pioniri holističkog zdravlja bili su u okultizmu

Nedavni pioniri holističkog zdravlja i razvijajući mnogih New Age holističkih zdravstvenih terapija i praksi bili su pod velikim uticajem istočnjačkih mističnih religija, kao što su hinduizam i budizam. Oni su ili bili povezani s Teozofskim društvom, uključenim u fenomen parapsihologije, ili su kontaktirali i komunicirali s bes-tjelesnim univerzalnim entitetima.

12. Skrnavljenje hrama tijela paganskim terapijama

Skrnavljenje hrama tijela uključuje moralni princip koliko i fizički. Bog je „ljubomoran“ kada dopuštamo da nas liječe terapijama i praksama koje su povezane s paganskim i okultnim vjerovanjima.

13. Mojsijevski zdravstveni kod bez paganskih običaja

Iako su i egipatska i mesopotamska civilizacija do Mojsijevog

vremena razvile „nauku“ medicine, Bog nije dopustio Mojsiju da ugradi bilo koju od njihovih terapija, praksi ili lijekova u preventivne zdravstvene upute date Izraelcima.

14. Osam „prirodnih“ ili „pravih“ lijekova

Osam prirodnih ili pravih lijekova – ishrana, vježbanje, čista voda, sunčeva svjetlost, umjerenost, čist zrak, odmor i povjerenje u Boga – koje je Bog dao u Edenskom vrtu za održavanje optimalnog zdravlja duha i tijela, ostaju i danas osnovne smjernice za zdravlje i dobrobit svih.

KRITERIJI ZA MJERENJE BIBLIJSKIH I PROROČKI ODOBRENIH „PRIRODNIH“ I „HOLISTIČKIH“ TERAPIJA

Na svaku upitnu alternativnu terapiju ili lijek treba primijeniti sledeće kriterije:

1. Da li se zasnivaju na teističkom, biblijskom svjetonazoru? Ako je terapija ili lijek izveden iz tradicionalne kineske medicine ili ajurvedske medicine, ili ima veze sa takozvanim „univerzalnim energijama“ kao što su Či, Ki, Jin i Jang, prana, mana, itd., budite sigurni da ove terapije i lijekovi nisu zasnovani na teističkom, biblijskom pogledu na svijet.

2. Primijenite zdravstvenu filozofiju adventista sedmog dana na terapiju ili lijek. Da li praktičar sebe smatra saradnikom Velikog ljekara, Isusa Hrista?

3. Djeluju li terapije u skladu s anatomske i fiziološke funkcijama ljudskog tijela?

4. Da li je izmijenjeno stanje svijesti, introspektivna vrsta meditacije (kao što je istočnjačka meditacija, joga ili TM) dio terapije? Da li je imaginacija ili vizualizacija dio terapije?

5. Jesu li praktičari kredibilni i sigurni? Koje su njihove akreditacije? Kakva je njihova evidencija? Da li se bave parapsihologijom ili astrologijom?

6. Da li rade iz New Age holističkog velnes centra? Kakva je literatura na raspolaganju pacijentima koji čekaju? Koje se još terapije sumnjive prirode nude u velnes centru? Da li puštaju New Age meditativnu instrumentalnu muziku (samo harmonija bez ritma, takta ili prepoznatljive melodije) u pozadini?

7. Koje druge terapije nudi i praktikuje praktičar? Na primjer, da li se nude akupunktura, akupresura, primijenjena kineziologija, šiatu, iridologija, refleksologija, homeopatija, balansiranje čakri, čitanje aure ili tehnike proricanja?

8. Bilje treba uzimati uz dovoljno razumijevanja njihovih ljekovitih vrijednosti, u umjerenim količinama i u njihovom prirodnom stanju kada je to moguće. Neke biljke su same po sebi toksične ili otrovne, dok su druge štetne kada se pomiješaju s onima koje im nisu komplementarne. Homeopatski prirodni lijekovi koji uključuju biljne supstance su pogrešan naziv, jer se vjeruje da u većini homeopatskih lijekova niti jedan jedini molekul originalne supstance nije prisutan u lijeku. Efekat iscjeljenja pripisuje se „duhu“ ili „esenciji“ koja ostaje nakon snažnog protresanja i astro-nomskih razblaživanja.

9. Svaka terapija koja ima veze sa „proricanjem“, bilo da se radi o radiesteziји, upotrebi klatna ili primijenjenoј kineziologiji, oštro je osuđena u Bibliји (Pnz. 18:9-14; Os. 4:12).

10. Svaka terapija koja ima veze sa sajistikom ili vidovnjakom ili gatarom, kao što je čitač sa dlana, čitač tarot karata ili čitač astroloških znakova, je osuđena u Bibliји (Pnz. 18:9-14).

11. Terapije New Age masaže, sa izuzetkom šiatua (koji se zasniva na akupunkturnim tačkama), koriste „centrifugalnu“ tehniku, koja tvrdi da pomijera vitalnu energiju iz centra tijela do ekstremiteta, a ponekad i van tijela. Prihvatljiviji oblici masaže su oni koji koriste „centripetalnu“ tehniku, koja radi sa cirkulatornim sistemom kako bi podstaknula dobru cirkulaciju krvi od ekstremiteta natrag do srca, gdje se pročišćava i recirkulira. „Centrifugalni“

modaliteti masaže koje koriste New Age holistički zdravstveni terapeuti, s druge strane, promovišu navodnu zagušenu „energiju“ iz centra tijela prema van ka ekstremitetima. Negativna energija se navodno potpuno izbacuje iz tijela.

Poglavlje 18.

Sugestije za dijalog s New Agerima

Imate li prijatelja koji se bavi tarot kartama i vidovnjacima? Jeste li roditelj čiji su sin ili kćerka pod uticajem Wicca,³³³ okultizma na internetu, borilačkih vještina ili istočnjačke meditacije? Da li vaši prijatelji koriste homeopatske lijekove ili testiraju alergije primijenjenom kineziologijom? Poznajete li nekoga ko razgovara ili prima poruke od svog „anđela čuvara“ ili nekog drugog duhovnog vodiča?

Zapamtite, neki ljudi koji su uključeni u New Age su iskreni hrišćani koji, a da toga nisu ni svjesni, sudjeluju u ili primaju terapije povezane s New Ageom.

Ima onih koji se pridružuju New Age ekološkim pokretima jer žele pomoći u rješavanju problema zagađenja svijeta i gladi. Drugi koji završe u New Age pokretu su tu jer su bili nezadovoljni svojom hrišćanskom vjerom i tražili su duhovni smisao i zadovoljstvo u svojim životima. Drugi su pak duboko u New Ageu, jer misle da mogu izvući praksu ili terapiju bez opasnosti od spiritualističkih posljedica.

Ne vjeruju svi New Ageri u sve što postoji u New Age pokretu ili pripadaju New Age organizacijama. Većina New Agera samo izabere ono što ih „pali“. Dakle, prije nego što počnete svjedočiti svom prijatelju ili članu porodice, saznajte u kojem području New Agea pripadaju.

PRIPREMA ZA SVJEDOČENJE NEW AGERU

Slijedi lista stvari kojima biste se trebali pozabaviti prije

³³³ Wicca je naziv za neopagansko vještičarenje. (prim. prev.)

nego što svjedočite ili date biblijske lekcije New Ageru:

1. Znajte u šta vjerujete.

Svi čija vjera nije čvrsto utemeljena na Božjoj riječi biće prevareni i pobijedeni. Uvjerite se da dobro razumijete biblijske doktrine, posebno:

- a) Stvaranje i hrišćanski teistički svjetonazor
- b) Priroda Boga
- c) Priroda čovjeka i stanje mrtvih
- d) Kako je grijeh ušao u svijet i njegove posljedice
- e) Biblijska osuda spiritualizma i okultizma
- f) Plan spasenja
- g) Kako dovesti osobu Isusu Hristu
- h) Sud Božji
- i) Drugi Hristov dolazak
- j) Obnova Zemlje

2. Molite se za zaštitu.

Molite se da vas Bog iskoristi da izvuče vašeg prijatelja ili člana porodice iz New Agea. Zauzimajte se kod Boga u ime ove osobe. Zamolite Boga da vam stavi teret na srce za njega ili nju, moleći se za njega ili nju nekoliko puta tokom dana. Zatim se molite za svoju duhovnu zaštitu dok radite s ovom osobom.

Upozorenja koja je apostol Pavle dao Efescima (Efes. 6:10-17) koja su napisana iz njegove rimske zatvorske ćelije 62. godine nove ere, danas su relevantnija i značajnija nego ikada ranije.

„Na kraju, braćo moja, jačajte u Gospodu i u sili njegove moći. Obucite svu Božju ratnu opremu da biste mogli da se oduprete Đavolovim spletkama. Jer se ne borimo protiv krvi i tijela, nego protiv vrhovnih poglavara, protiv sila, protiv kosmičkih vladara tame ovog doba, protiv zlih duhovnih sila na nebesima. Zato uzmite svu Božju ratnu opremu, da biste mogli da se oduprete u li dan i da opstanete nakon što sve to oživotvorite. Dakle, budite postojani. Opašite bedra istinom, na grudi stavite oklop pravednosti, i

obujte noge spremnošću da propovijedate dobru vijest mira. Iznad svega, uzmite veliki štit vere, kojim ćete moći da ugasite sve goruće strijele Zloga. Uzmite i kacigu spasenja i mač Duha, to jest, Božju riječ.“

Kao hrišćanske ratnike u konačnom obračunu, Bog nas nije ostavio nespremljene. On je obezbijedio svoj oklop sračunat da nas brani od lukavih i suptilnih napada Sotone koji bi nas inače uništili. Spiritistička borba između dobrih Hristovih i zlih sila Sotone je stvarna. Ova bitka za naše duše se ne vodi sa fizičkim neprijateljima, već sa kosmičkim mnoštvom demona koji najbolje rade u paranormalnim metafizičkim oblastima mističnog ljudskog iskustva.

Stoga, treba da obučemo svu Božju opremu u molitvenom stavu (st. 18), počevši od pojasa istine, koji je Riječ Božja. Neprobni prsluk Hristove pravednosti. Borbene čizme jevanđelja, jer je „Bog je toliko volio svijet da je dao svog jedinorođenog Sina, da niko ko vjeruje u njega ne bude uništen, nego da ima vječni život.“ (Jovan 3:16). Štit vjere koji omogućava puno povjerenje i pouzdanje u Boga. Kaciga spasenja koja nam daje sigurnost da smo Njegovi. I na kraju, oštar i sjajan mač Božjeg Duha koji će donijeti uvjerenje u srca onih za koje radimo. Ni jedan komad Božjeg oklopa ne može se zapostaviti ili zanemariti. Svi su važni. Poluo-klopljeni vojnik se priprema za poraz i/ili neuspjeh. Neprijatelj će sigurno pronaći vašu najslabiju tačku i tamo vas napasti. Božji oklop će vas zagarantovano u potpunosti zaštititi.

3. Ciljajte područje New Agea zablude.

Ako već ne znate kojim područjem New Agea pripada vaš prijatelj ili rođak, saznajte. To možete učiniti tako što ćete im postaviti mnoga pitanja o tome u šta vjeruju. Ovo ne samo da će vam pomoći da saznate odakle dolaze, već će im pomoći da uvide neke od zabluda onoga što su zagovarali.

Većina filozofija, vjerovanja i praksi New Agea zasnovana

je na istočnjačkom panteizmu. Panteizam (pan znači „sve“, sve u Univerzumu, i teizam, što znači „bog/univerzalna sila“).

Panteizam uči da je svemir i sve u njemu bog ili manifestacija boga. U panteizmu nema ličnog, živog Boga koji sve održava i interveniše u poslovima ljudskog roda. Naš Bog Stvoritelj je odvojen od tvorevine, dok je panteistički bog jedno sa tvorevinom. Njihov bog je u svemu: u lišću drveća, u vlati trave, u kapi kiše i u ljudskim bićima. Dakle, mi smo bogovi.

4. Upoznajte se ukratko sa temom.

Postoji nekoliko odličnih knjiga koje su hrišćani napisali protiv New Agea.³³⁴

Pregledajte poglavlja u ovoj knjizi koja se bave ovim područjima obmanjujućih vjerovanja i praksi New Agea ili pogledajte knjigu iz biblioteke na temu koja ih zanima. Treba biti oprezan ako ćete čitati „tvrde“ knjige o ovim temama jer je New Age duhovno opasan. Budite pažljivi. Sve što vam treba je kratko razumijevanje kako biste im mogli pristupiti na inteligentnom nivou. Ako imate posla s iskrenim, ali naivnim hrišćaninom zahvaćenim New Ageom, možete slobodno koristiti sva učenja Biblije koja želite protiv ovih nebiblijskih svjetonazora i praksi.

5. Uzdignite Hrista.

Koliko god je moguće, pokažite im Hristovu ljubav. Ovo se može dogoditi samo ako im pokažemo Hristovu ljubav u našim životima. Otkrićete da mnogi New Ageri prihvataju Isusa Hrista kao gurua za hrišćane, slično kao što je Gandhi bio za Hinduse. Ono što oni ne prihvataju je Isusa kao svog ličnog Spasitelja i na tome ćete morati da radite.

Neki New Ageri žele izaći iz ovog demonskog pokreta, ali ne znaju kako ili ne mogu jer nemaju moć za to. Oni treba da sagledaju stvarnost svoje situacije kao zarobljenici sotoninih duhovnih

³³⁴ Manuel Vasquez, *The Mainstreaming of New Age*, Pacific Pr Pub Assn. 1998.

moći. Za njih, uzdignite Hrista kao jedinog koji ih može osloboditi iz đavolskih stiska. „Zato je došao Sin Božji, da uništi Đavolova djela.“ (1. Jovanova 3:8)

New Ageri treba da vide Isusa kao svog Prijatelja i Spasitelja. Sam Isus je rekao: „A ja, kad budem podignut sa zemlje, sve ću privući k sebi.“ (Jovan 12:32).

6. Dajte istinu u ljubavi.

Najefikasniji način suočavanja sa zabludom i zlom je istina, Biblija. Ovo je metod koji je Isus koristio kada se suočio sa đavolom. Uvijek je koristio „Tako govori Gospod“. Ako je osoba iskrena i traži istinu, neće se raspravljati protiv Božje riječi. Međutim, kada se Sveto pismo koristi protiv New Age vjerovanja, ono se ne može koristiti samo na autoritativan način. Mora se dati u ljubavi. Izražena i pokazana hrišćanska ljubav srušiće mnoge barijere koje ništa drugo ne može.

Slijede neka ključna razmatranja koja treba imati na umu dok razgovarate sa svojim poznanicima iz New Agea.

Sprijeteljiti se sa New Agerom. – Sprijeteljiti se sa New Agerom znači biti prijateljski nastrojen prema New Ageru. Kao što 2. Timoteju 2:24–26 kaže: „A Gospodnji sluga ne smije da se svađa, nego treba da bude blag prema svima, sposoban da poučava, da se obuzdava kad trpi zlo, da s blagošću poučava one koji su buntovni, ne bi li im Bog dao pokajanje da spoznaju istinu i da se urazume i izvuku iz Đavolove zamke, u koju ih je on žive uhvatio da vrše njegovu volju.“ Riječ nježno ovdje nosi ideju biti ljubazan. Kada svjedočite, nemojte se svađati; umjesto toga, budite ljubazni.

Ne pravite lažne pretpostavke. – Mnogi New Ageri koriste neke od istih riječi koje koriste hrišćani – riječi poput otkrivenja, Isusa Hrista, Boga, uskrснуća i uznesenja. Nemojte praviti pogrešnu pretpostavku da jednostavno zato što koriste takve riječi, one znače isto što vi mislite pod ovim terminima. Morate biti pažljivi da definišete pojmove koje koristite.

Još jedna pogrešna pretpostavka koju treba izbjegavati je i-
deja da svi New Ageri vjeruju u potpuno iste stvari. Iako mogu biti
ujedinjeni u određenim osnovnim uvjerenjima, oni takođe imaju
različita uvjerenja. S obzirom na to, važno je ne reći New Ageru u
šta on ili ona vjerovatno vjeruje. Postavljajte pitanja o njihovim sta-
vovima, a zatim pustite New Agera da verbalizuje ono u šta vjeruje,
a onda možete tačno odgovoriti na ono što su rekli (Izreke 18:13).

Pokušajte izbjeći nekorisno ponašanje. – Na primjer, po-
kušajte izbjeći aroganciju i ponos. Neki hrišćani imaju tendenciju
da nose „duhovni čip na ramenu“. Ponašati se kao duhovna svez-
nalica je pravo odbijanje. Bolje je biti skroman, govoriti s blagošću
i istinom.

Takođe je važno biti strpljiv. Kada svjedočite, vjerovatno
ćete morati objašnjavati istu stvar više puta. Očekujte ovo. Ne-
mojte reći: „Već sam ti rekao ovo“ ili „Jesi li slušao nešto što sam
ti rekao?“ Bez obzira koliko se New Ager može činiti sporim u
shvatanju vaših poenti, budite strpljivi dok govorite istinu o Isusu
Hristu. Ljudski um se vrlo teško oslobađa zabluda.

Pokušajte pronaći zajednički jezik. – Dok budete u inte-
rakciji s New Agerom, pazite na zajednički jezik koji možete kori-
stiti kao polaznu platformu za dijalog o duhovnim stvarima. (Apo-
stol Pavle je koristio ovaj pristup u Djelima 17.) Na primjer, ako
govore o ekologiji, možete reći da je ekologija dobra, jer je Bog
stvorio zemlju (Postanje 1:1-2) i zemlja pripada Bogu (Ponovljeni
zakon 10:14). Ili ako želite razgovarati o Isusu, možete spomenuti
kako nam Jovan 1:3 i Kološanima 1:16 govore da je kroz Isusa sve
stvoreno (vidi Postanje 1:26). Ako pazite na prilike, lako je doći
do duhovnih stvari na osnovu nečega što je New Ager rekao.

Pozabavite se neadekvatnošću misticizma. – Istina je da
su takozvana mistična otkrivenja previše nesigurna i nedovoljna
kao osnova na kojoj bismo mogli graditi naše znanje o Bogu (tj.
proizvoljna su i vode proizvoljnom razumijevanju). Razgovarajte

sa bilo koja tri mistika i vjerovatno ćete dobiti tri različita gledišta o istom pitanju.

Biblija naglašava važnost objektivnog, sigurnog, istorijskog otkrivenja. Na primjer, Jovan 1:18 nam kaže „Nijedan čovjek nikada nije vidio Boga. Jedinorođeni Sin, koji je blizak Ocu, on ga je obznanio.“ U empirijskom svijetu uobičajenih čulnih percepcija, Isusa su ljudska bića na zemlji vidjela i čula kao Božje konačno otkrivenje čovječanstvu. Zbog toga je Isus rekao: „Da ste upoznali mene, upoznali biste i mog Oca.“ (Jovan 14:7)

Apostol Pavle je takođe naglasio važnost objektivnog, istorijskog otkrivenja. Prema Djelima 17:31, Pavle je upozorio religiozne ljude u Atini na objektivnu stvarnost budućeg suda zasnovanu na objektivnim dokazima za Hristovo uskrsenje iz mrtvih. Na osnovu toga kako ljudi reaguju na ovo objektivno, istorijsko otkrivenje, oni će biti spaseni za vječnost ili biti uništeni za vječnost.

Postoji još jedna srodna stvar koju vrijedi napomenuti. Oni koji su uključeni u misticizam New Agea izgledaju slijepi za mogućnost duhovne obmane od strane sila tame. Druga Korinćanima 11:14 upozorava da se „Sotona prurušava u anđela svjetlosti.“ Takođe nam je rečeno da Sotona ima sposobnost da zaslijepi um nevjernika (2. Korinćanima 4:4). Kroz misticizam, New Ager može misliti da on ili ona imaju pozitivno duhovno iskustvo, dok ih u stvarnosti vara đavo, koji je otac laži (Jovan 8:44). Misticizam je plodno tlo za duhovnu obmanu.

Ukažite na neuspjeh panteizma u bavljenju problemom zla. – Jedan sjajan način da se pokaže neadekvatnost panteizma je da se pokaže njegova nedoslednost s problemom zla. Ako je sve jedno i sve je Bog, onda je Bog zao kao i dobar, mržnja kao i ljubav, smrt kao i život. U takvom pogledu život postaje apsurd. Kako se može reći da je Hitlerovo istrebljenje šest miliona Jevreja bilo dio Boga (panteizam)? Koliko god se trudili, panteisti New Agea ne mogu se na zadovoljavajući način nositi s problemom zla.

Razgovarajte o privlačnosti ličnog Boga. – Važna komponenta vašeg dijaloga sa New Agerom trebalo bi da bude suprotstavljanje ličnog Boga hrišćanstva sa bezličnim „Ono“ pokreta New Agea. Ideja o bezličnom Bogu je krajnje nezadovoljavajuća jer se ne može imati lični odnos sa silom. U ovom kontekstu, dobra ideja je podijeliti svoje lično svjedočanstvo i otvoreno govoriti o svom ličnom odnosu s Bogom.

Isus nije bio samo prosvećeni učitelj. – New Ageri obično poštuju Isusa kao prosvećeno ljudsko biće koje je došlo da pomogne drugim ljudima da postignu prosvjetljenje. Hrišćani, nasuprot tome, vrednuju Isusa kao jedinorođenog Sina vječnog Boga (Jovan 1:1; 3:16; 20:31; Marko 1:1), koji je postao čovjek (Jovan 1:14), ponio naše grijehе na krstu (2. Korinćanima 5:21), uskrsnuo iz mrtvih (1. Korinćanima 15:3–8), i uzašao nazad na nebo (Djela 1:9–11) da dovrši djelo pomirenja (Jevrejima 8:1-2, 6; 9:11, 12, 15, 24) i sve ispuni (Efescima 4:10).

Budimo jasni: Isus nije bio samo prosvećeni učitelj. Umjesto toga, on je bio i ostaje Svjetlost svijeta (Jovan 8:12) koja „svijetli svima“ (Jovan 1:9). Pravo „prosvjetljenje“ stoga uključuje vjervanje i slijeđenje Onoga koji je Svjetlost svijeta (vidi Jovan 1:4-5). Imajte na umu da se riječ „vjerovati“ pojavljuje skoro 100 puta u Jovanovom jevanđelju. Spasenje se nalazi u vjeri u Isusa Hrista, Spasitelja svijeta. On nas je – kao svjetlost svijeta – izbavio iz kraljevstva tame (Kološanima 1:13-14).

Većina New Agera, a posebno nevini sledbenici zavjere Volodije, ne razumiju krajnje ciljeve pokreta utopijskog društva. Niti znaju ko je osmislio ovu suptilnu prevaru posljednjih dana. Dok se ljudi navode da odbacuju istinu, oni će vjerovati u laž (2. Sol. 2:10, 11). Ovo će donijeti više duhovne tame u naš svijet. Naš posao je da pustimo da naše svjetlo zasja istinom i ljubavlju Hristovom kako bismo raspršili tamu zablude u srcima i umovima ljudi za koje je Isus umro.

SAŽETAK NEW AGE VJEROVANJA

Bog. – Većinski New Age ima panteistički pogled na božanstvo, poričući Stvoritelja – Boga Biblije. Sva priroda je povezana sa božanskom ili vitalnom silom. Božanstvo je u svakoj osobi, iako je u većini skriveno. Isus nije Spasitelj, već samo prosvijetljeni učitelj koji može dati vođstvo.

Autoritet / Otkrivenje. – Svi duhovni pogledi sadrže elemente istine, pa se razne svete knjige (Hindu Vede, Kuran, Biblija, itd.) koriste za pronalaženje skrivenih istina mističnim sredstvima. Otkrivenje dolazi od duhovnih vodiča koji te istine saopštavaju ljudima kroz meditaciju, vizualizaciju i kanalisanje.

Čovjek. – Čitavo čovječanstvo sadrži božansku iskru u sebi, ali treba biti probuđeno ili pojedinac prosvijetljen božanskim u sebi. Neki vjeruju da je svaka osoba vezana djelima prijašnjih života (karma), a njihov položaj u društvu ili okolnosti zasnovani su na tim iskustvima (reinkarnacija).

Grijev. – Poriče se biblijski koncept grijeha. Većina vjeruje u ideje pozitivnih i negativnih sila/energija koje moraju biti izbalansirane da bi život bio povezan s božanskim.

Život i smrt. – Nema potrebe za spasenjem, jer se život obnavlja u različitim oblicima kroz reinkarnaciju. Drugim riječima, New Age uči da čovjek posjeduje urođenu besmrtnost.

Spasenje. – Nema potrebe za spasenjem, u biblijskom smislu, jer grijeh ne postoji. Konačni cilj je postizanje veze s božanskom ili vitalnom silom koja povezuje cijelo čovječanstvo s božanskom, vitalnom silom, ili „Hristovom sviješću“.

Tvorevina. – Različiti mitovi o stvaranju vide se kao održiva objašnjenja za stvaranje svemira. Zajedničko jezgro je univerzum koji proizlazi iz jednog izvora za koji je sve postojeće povezano.

Poglavlje 19.

Poslednja velika obmana

Prema Svetom pismu, Sotona i njegovi pali anđeli u svom posljednjem velikom naporu da cijelo čovječanstvo stave pod svoju kontrolu intenziviraće svoje aktivnosti do maksimuma.

Zašto će to biti gotovo neodoljiva obmana? Jer sve glavne religije svijeta čekaju natprirodnog izbavitelja!

SVE GLAVNE RELIGIJE ČEKAJU IZBAVITELJA

Uzmimo ovo za primjer, većina hrišćanskog svijeta vjeruje u drugi Hristov dolazak. Jevrejski narod je od početka svog postojanja čekao svog Mesiju. Muslimani navode da vjeruju da će Imam Mahdi ponovo doći u ovo vrijeme. Hindusi vjeruju da je došlo vrijeme za dolazak devete Krišnine reinkarnacije. Budisti čekaju petu reinkarnaciju Bude, dok neki New Ageri očekuju pojavljivanje Gospodara Maitreje, koji je kombinacija spasitelja svih vjerskih nada i težnji. Na taj način svijet je prijemčiv za najteže obmane u istoriji koje će uslijediti pred Drugi Hristov dolazak.

Šezdesetih godina prošlog vijeka, kada je američki narod prošao kroz kontrakulturnu revoluciju, odbacivši tradicionalne judeo-hrišćanske vrijednosti, mnogi mladi ljudi počeli su tražiti duhovnost i mudrost na Istoku. Nekada strane i zabranjene filozofije i prakse istočnjačkih mističnih religija (Pnz. 18:9-14) postale su preovlađujuće na Zapadu. Uvoz spiritualističkih učenja panteizma, reinkarnacije i koncepta da su ljudi bogovi i da mogu komunicirati s duhovnim entitetima univerzuma našao je otvoreno tržište. Društvo je zaokupljeno suptilnim spiritualističkim filozofijama „sopstva“: samoljublje, samootkrivanje, samoopredjeljenje. Ljudi su zaintrigirani i navedeni na eksperimentiranje s ne tako suptilnim

spiritualističkim vidovnjacima, kanalizatorima i astrolozima – možda zato što obećavaju ne samo da će otkriti budućnost već i ponuditi rješenja za svakodnevne probleme.

Sotona se dugo pripremao za svoj posljednji pokušaj da prevari svijet. Temelj njegovog rada postavljen je uvjeravanjem Evi u Edenu: „Nećete sigurno umrijeti.“... Malo po malo pripremao je put svom remek-djelo obmane u razvoju spiritualizma. Svijet je zreo za Sotonin završni čin obmane! Kroz masovne medije, literaturu, javno obrazovanje, psihičke fenomene, paranormalno, filmove, brige o životnoj sredini i razne paganske prakse, Sotona priprema ljude za svoju završnu prevaru.

Znajući da je preostalo malo dragocjenog vremena u istoriji ovog svijeta, on je učinio sve u svom nastojanju da uslovi umove i stekne odanost cijele generacije ljudskog roda kroz prevaru, anti-biblijske doktrine, neznanje i spiritualizam.

TRI ŽABE IZ OTKRIVENJA

Otkrivenje 16:13 opisuje tri nečista duha koji izgledaju kao žabe. Oni predstavljaju zajednički okultni front tri ključna satanistička aktera posletka vremena: Aždaje (tj. Sotone), Zvijeri i Lažnog proroka koji će na kraju kroz ovaj nesveti savez pokušati prevariti cijeli svijet i uništiti Božji narod ostatka. Na osnovu proučavanja Otkrivenja i knjige proroka Danila, zvijer i lažni prorok su identifikovani kao papski Rim i otpadnički protestantizam. Ali šta je sa duhovima nalik žabama koji izlaze iz „usta aždaje?“

Možemo se upitati gdje se istočna polovina zemaljske kugle uklapa u apokalipsu? Da li je to novo doba/staro doba istočnjačkog misticizma, animizma i spiritizma?

Kroz tri velike zablude, besmrtnost duše, trojstvo i svetost nedjelje, Sotona će podvesti ljude pod svoje obmane. Dok prva postavlja temelje spiritualizma, druga i treća stvaraju pakt s Rimom.

Protestanti imaju problem u sve tri navedene tačke i svi koji se ne pokaju i odreknu antibiblijskih zabluda, biće lak plijen palih anđela i zavjereničkih šema palog čovječanstva.

SVETO PISMO ŠTITI OD OBMANE

Jedno je, međutim, sigurno: Sotoni neće biti dozvoljeno da krivotvori način Hristovog slavnog drugog dolaska. Dvjesto plus biblijskih referenci na drugi Hristov dolazak nalazi se u Svetom pismu da nas zaštiti od Sotonine krivotvorine. Božja Riječ uči da će Hristov drugi dolazak biti spektakularan i vidljiv širom svijeta. Podijelićemo nekoliko izjava o Drugom dolasku koje su dali Isus i drugi novosavezni pisci.

„Jer, kao što munja dolazi sa istoka i sijeća do zapada, takav će biti i dolazak Sina čovečijega.“ (Matej 24:27). Isus će doći „na oblacima nebeskim sa silom i velikom slavom“ (Matej 24:30). „Svako će ga oko vidjeti“ (Otkrivenje 1:7). Biće milioni svetlih anđela koji će ga pratiti (Juda 1:14).

Ovaj završni događaj će biti vrhunski, univerzalni, najspektakularniji vizuelni i zvučni prikaz koji su ljudi ikada iskusili. Nijedan ljudski um ne može u potpunosti da shvati tu scenu. Nijedno ljudsko pero ne može opisati taj događaj. Sotona zapravo nema potrebe za oponaša Hristov dolazak, čak kad bi to i mogao, jer kad se Hrist zaista vrati, on će dotle uspjeti da prevari milione hrišćana i nehrišćana podjednako.

Lažni hristosi, odnosno Sotonini emisari vjerovatno će biti učestala pojava. Zato je Isus upozorio svoje sledbenike: „Ako vam neko kaže da je Isus na određenom mjestu, nemojte vjerovati. A ako vam kažu da je na tajnoj lokaciji, ni u to ne vjerujte.“

Vidimo svuda oko sebe dokaze modernog spiritualizma i kako je svijet zreo za završnu obmanu. Šta možemo učiniti povodom toga?

Jedina zaštita od najveće obmane u istoriji je poznavanje i poštovanje Biblije – Božje Riječi – onako kako je data, saznanje istine za sebe i molitva za duhovno razlučivanje. Samo oni koji su marljivo proučavali Pismo i koji su primili ljubav prema istini biće zaštićeni od moćne zablude koja zarobljava svijet.

Oni koji su ukorijenjeni i utemeljeni u istini neće biti zavedeni pseudo duhovnošću New Agea ili bilo kojim drugim vjetrom lažne doktrine. To je zato što su učvršćeni u pravim doktrinama i zaista na Božjoj strani. Za istinski Božji narod je takođe veoma važno da se distancira od „hrišćanskog“ spiritizma koji se manifestuje najčešće među harizmaticima i uvodi svoje pristalice u pseudo duhovna iskustva i ispoljavanje lažnih duhovnih darova kao što su proroštvo, iscjeljivanje i sl.

Spiritualizam u svim svojim različitim oblicima, otvorenim ili suptilnim, i dalje je Sotonino najprivlačnije, najintrigantnije i varljivo oružje za propast ljudskog roda. Time je prevario Evu i danas zavodi milione. Ulazeći u poslednje dane istorije ovoga svijeta, pomolimo se najvatrenije za Duha svetoga u našim životima, za duhovno razlučivanje i konačno obucimo se u kompletno oružje Božje „jer se ne borimo protiv krvi i tijela, nego protiv vrhovnih poglavara, protiv sila, protiv kosmičkih vladara tame ovog doba, protiv zlih duhovnih sila na nebesima.“ (Efescima 6:12).
